

AHİRET GÜNÜ

YAZAN

Abdulkadir Mutlakurrahbavi

ÇEVİREN

Harun Ünal

BEKA YAYINLARI

Çatalçeşme Sok. Üretmen Han No: 18

Cağaloğlu – İstanbul

0212 512 51 66

0212 512 45 43

0212 512 51 66

رَبِّهِمْ سَالِي

Facebook / ücretsiz İslami e kitap indir

Beşinci Baskının Takdimi

Bizleri muvaffak kılmasından dolayı Allah’a hamd ederim. Efendimiz ve bizi hidayet yoluna ileten Muhammed (as)’e, ehli beytine ve onun pınarından kana kana içen ashabına da salât ve selam olsun. Şimdi asıl konuya gelince;

Bizim elinizdeki şu, “**Ahret Günü**” isimli kitabımız Allah’ın fazlı ve keremi sayesinde değerli İslam âlimleriyle, okurlarımız tarafından büyük bir beğeni ve kabul ile karşılandı. Kitabımız birkaç baskı yaptı. Görevim de, hemen çıkan her baskıyı önceden incelemem gerektiği idi. Ancak ben buna pek fırsat bulamamıştım. Dolayısıyla baskılarda hatalar olabiliyordu. Ben ancak dördüncü baskıdan sonra bu fırsatı bulabildim. Böylece hatalarını yeniden gözden geçirip bir takım iyileştirmeler de yaparak, olması gereken ilaveleri ekleyip çıkarmaları da yaparak yeniden baskıya hazırladım. Bu arada izahı gerektiren noktalar var ise, onları açıkladım. Kitabımı çok basit ve anlaşılır bir dil ile hazırladım. Amacım edebi bir kitap yazmak, anlaşılmaz ağdalı ifadelerle bir kitap ortaya koymak değildir. Eskiden olduğu gibi sonradan şerhlerle açıklanacak, haşiyelerle izah edilecek bir kitap ortaya koymak değildir.

Tek amacım vardı, yazacağım eser gönüllere seslensin, onun sesi gönüllerde yankı bıraksın, böylece imanın meyvesi olan doğru yolu göstereyim.

Çünkü ahiret gününe iman, imanın temel rükünlerinden biridir. Hatta Allah’a iman’ın hemen yanında yer alan en önemli unsurdur. Çünkü Allah’a iman, ilk kaynağa imanı gerçekleştirir ki zaten bu kâinat Ondan sudur etmiştir. İşte Ahiret gününe iman etmek demek, kişiyi sonunda O varlığı bilmeye ve tanımaya götüren, onu gerçekleştiren hakikatin kendisidir.

İnsan iman meyvesini sadece ahirete iman ile devşiremez. Meğerki inancını yakın derecesine yükseltebilsin. Çünkü bu yol hidayette olanların yoludur, takva sahiplerinin yoludur. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Elif. Lam. Mim. O kitap (Kur’an); onda asla şüphe yoktur. O, muttakiler (sakımanlar ve arınmak isteyenler) için bir yol göstericidir. Onlar gabya inanırlar, namaz kılarlar, kendilerine verdiğimiz mallardan Allah yolunda harcarlar. Yine onlar, sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler; ahiret gününe de kesinkes inanırlar. İşte onlar, Rablerinden gelen bir hidayet üzeredirler ve kurtuluşa erenler de ancak onlardır.” (Bakara, 2/1–5)

Benim bu, Ahiret Günü isimli kitabımın okurlar tarafından beğeni ve kabul görmesi, beni bu konuda, bu işin ilk rüknünü, yani imanın rükünlerinden olan Allah’a iman konusunu yazmaya yöneltti. Çünkü Ahiret gününe imanı bilmek ve öğrenmek konusu, Allah’ı bilme ve tanıma konusundan daha az önemli olan bir mesele değildir. Allah’tan dileğim bu kitabımı yazmada bana yardımcı olması ve yakın bir gelecekte onun okurlara sunulmasıdır. Çünkü insanlar bu gibi şeylere muhtaçtırlar, zira bunlar dinin aslı, esası ve özüdürler.

Benim kesin olarak bildiğim bir husus vardır ki o da, iman ile alakalı bu gibi konuların iyice anlaşılabilmesi için ikna edici bir usul ve metotla yazılmalı, çağın gereklerine de cevap vermelidir. Kalbi etkilemeli, insanın duyularını harekete geçirmelidir. Onu en yüce hedeflere, istenilen amaca ulaştırmalıdır. Ancak bu konuda eser yazacak olanlarda da bir takım şartların var olması gerekir. Gerçi benim böyle bir iddiam yok, ben bu şartları taşıyorum, demiyorum ama olması gerekene işaret ediyorum. İstenilen amacın gerçekleşebilmesi için bu şartlar mutlaka olmalıdır. Şöyle ki:

Birincisi: Yazacağı şeyler konusunda Allah için samimi ve ihlâs sahibi olmalıdır.

İkincisi: Ağır bir ifade ve üslup taşımamalı, kolay ve anlaşılır olmalıdır.

Üçüncüsü: Yazdıkları içten ve samimi olmalı, doğru olmalı ki, böylece içtenlikle ve inanarak yazdıklarını kalemi aracılığıyla aynen okuruna yansıtmalıdır.

Eğer yazdıkları içten değilse ve kendisi bundan etkilenmiyorsa, hiçbir kimsede herhangi bir duygu ve kıpırdama meydana getiremez. Çünkü iman bir zevk ve haz işidir. Nitekim şöyle denmiştir:

Eğer kişide yoksa başkasına ne verebilir ki? Nitekim imanı kaybetmiş olan biri, başkasına onu veremez.

İmanın yeri kalptir, gönüldür, akıl değildir. Dolayısıyla kalpten çıkan bir şey kalbe etki eder, ancak dilden çıkan şey ise, kulağı bile geçemez.

Allah’ım! Senden kâmil bir iman, sadık manada bir yakın, kendinse hiçbir şaibe ve leke karışmamış, amelleri yok etmeyen bir ihlâs isterim, ey Celal ve İkrâm sahibi Rabbim!

Bu arada değerli ilim adamı Şeyh Safvet Saka beye, kitabımda geçen hadsileri tahrir etmesi ve kaynaklarını göstermesi konusundaki çabaları ve çalışması için teşekkür ederim. Allah onu, bu hayırlı çalışması nedeniyle ödüllendirsin.

Bu arada değerli okurlarımın dikkatini de bir noktaya çekmek isterim. Bu nokta kitabımın içeriğiyle ilgili olan bir husustur. Kuşkusuz inanç dediğimiz akide olayı öyle sıradan bir konu değildir. Bu açıdan mutlaka bunun sahih olan deliller ile kanıtlanması gerekir. Bu öyle kesin bir delil olmalı ki, vürudu yani gelişi kesin olacak, konuya delaleti de mutlaka kesin olacaktır. B u da ancak Kur'an-ı Kerim ile ve bir de tevatür olan sünnet ile sabit olabilir.

Bilinmelidir ki ahiret gününe iman meselesi de aynı zamanda akidenin temel esaslarından biridir. Aslında ben, Ahiret Günü adını verdiğim eserimi sonarken, öncelikle ölüm olayı ile kabirdeki hallerinden başlayarak konuyu ele aldım. Kıyamet sahnelerini, cehennem ehlini ve onların azaplandırılmalarıyla ilgili durumlarını ele aldım. Aynı şekilde cennet ehlini, onların cennetteki nimetlerini, bütün bunları Kitap ve Sünnetten delillendirerek konuyu işledim.

Gerçi konuyla alakalı bir takım zayıf hadisler ve bir takım görüşler, eserler veya rivayet olunan kıssalar da görülecektir ama ben bunları sunarken sadece bir öğüt olsun, bundan bir ders çıkarılsın diye zikrettim ve bu arada söz konusu hadisin de zayıflığına işaret ettim. Kısaca tıpkı ilim adamlarının ve hadis bilginlerinin izledikleri yol gibi bir yol izledim. Örneğin hikâye olduğuna veya rivayet olduğuna göre temriz ifadesini kullandım. Yoksa ben bu türden olan hadisleri, inanılması farz olan akidenin sübutu için kullanmadım.

Öyle ki bu kitap bir vaaz ve İrşad, bir öğüt ve nasihat kitabıdır, kişileri uyaran, onlara ahiret hayatını hatırlatan bir kitaptır. Bu kitap gerçekten ahiretini unutana, o hayatı hatırlatacak, katı kalplere de bir ilaç olacaktır. Allah bunun Müslümanları faydalandırsın ve aymaz olanlara da bir hatırlatmada bulunsun.

Bu kitaptan başka yoktur bir sermayem

Mağfiret sahibi Rabbim! Rahmetin umarım

Eğer edersen merhamet ki sen buna ehilsin

Yoksa bu kulcağz kimden umut var olan ey Kadir!

İlahi hatamı fazlınla bağışla, her şeyin

Ortaya serildiği günde görme kusurum

Dualarımızın sonunda Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd ederiz.

Abdulkadir Mutlakurtrahbavi

25. Şevval. 1398

MUKADDİME

Bize iman yolunu gösteren Allah'a hamd ederiz. Dil ve kalem ile dinine hizmeti bize nasip kılan Rabbimize hamd ederiz. Bizi deliller ve hüccet ile Rabbinin yoluna sevk eden efendimiz Muhammed (as)'e, Ehli Beytine ve ashabına, güzellikle onun yoluna uyanlara da salât ve selam ederiz. Şimdi asıl meseleye gelince:

İmanın sıhhati bakımından ahiret gününe iman bir iman şartıdır. Kim ahirete imanı inkâr eder veya bundan bir kuşkuya düşerse, o kimse tartışmasız mürtedir, İslam'dan çıkmış bir kâfirdir.

Nitekim Kur'an'ı Kerim birçok ayetlerinde bu noktaya dikkat çekmekte ve uyarılarda bulunmaktadır. O günün dehşetinden ve korkularından söz etmektedir. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Allah'a döndürüleceğiniz, sonra da herkese hak ettiğinin eksiksiz verileceği ve kimsenin haksızlığa uğratılmayacağı bir günden sakının.” (Bakara, 2/281)

Yine yüce Mevla buyuruyor: **“Ey insanlar! Rabbinizden korkun! Çünkü kıyamet vaktinin depremi müthiş bir şeydir! Onu gördüğünüz gün, her emzikli kadın emzirdiği çocuğu unuttur, her gebe kadın çocuğunu düşürür. İnsanları da sarhoş bir halde görürsün. Oysa onlar sarhoş değillerdir; fakat Allah'ın azabı çok dehşetlidir.”** (Hac, 22/1-2)

Bir başka ayette de yüce Allah şöyle buyuruyor: **“Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Ne babanın evladı, ne evladın babası namına bir şey ödeyemeyeceği günden çekinin. Bilin ki, Allah'ın verdiği söz gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın ve şeytan, Allah'ın affına güvendirerek sizi kandırmasın.”** (Lokman, 31/33)

“Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve herkes, yarına ne hazırladığına baksın. Allah'tan korkun. Çünkü Allah, yaptıklarınızdan haberdardır.” (Haşr, 59/18)

Bilindiği gibi insanların birçoğu ahiret gününe iman ediyor. Ancak ahiretin ne demek olduğunu bilip anlayanların sayısı oldukça azdır. İşte bu maksatla elinizdeki bu kitabımı, Ahiret Günü adlı kitabımı yazdım. Bu eserimi ahiret gününe iman eden her bir Müslüman'a armağan ediyorum ki böylece Salih ameller üzerinde yoğunlaşabilsin. Kötü iş ve amellerden, masiyet olabilecek şeylerden de uzak kalabilsin, onları terk edebilsin. Bilinmelidir ki insan Rabbinin ne oranda bilip tanıyor ve kadrini takdir ediyorsa, ondan umut var olur veya ondan korkar da amelini de buna göre işler. İşte bunun içindir ki yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Kulları içinden ancak âlim olanlar gereğince korkar.” (Fatır, 35/28)

Yine yüce Mevla buyuruyor: “**De ki: Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak akıl sahipleri bunları hakkıyla düşünür.**” (Zümer, 39/9)

Yüce Allah peygamberlerinden haber vererek şöyle buyuruyor: “**Bütün peygamberler, hayır işlerinde koşuşurlar, umarak ve korkarak bize yalvarırlardı; onlar, bize karşı derin saygı içindeydiler.**” (Enbiya, 21/90)

Ahirete iman denince aslında bu, gabya iman etmek demektir. Gabya iman etmek ise, bu da sadece duyguya dayalı yani işitmeye dayalı delillerle kanıtlanabilir. Çünkü bu durum beşer aklıyla kavranacak bir şey değildir. Sem’i olan delil ise **Kitap ve sahih sünnettir**. Ben ise sadece sana Kur’an’da gelenleri ve sünnet ile sabit olanları hatırlatacağım ki, böylece neye, niçin inandığımı bilmiş olasın. Yine kurtulmuş olanlardan olabilmek için uğrunda ameller işlediğin Ahiretin ne olduğunu öğrenesin diye bu çalışmayı sundum. Öyle bir günden söz ediyorum ki çocukları bir anda aksakallı yaşlılar haline getirecek olan o ahiret günü ne imiş bilesin. Çünkü o günde yüce Allah insanları amellerine göre hesaba çekecek, eğer işledikleri hayır ve iyilikse karşılığında hayır ve iyiliği bulacaktır, şayet işledikleri, şer ve kötülükse karşılığında şer ve kötülüğü bulacaktır.

İşte sen bütün bunları elindeki bu kitaptan öğreneceksin. Allah’tan dileğim yaptığımız işlerde bizi Salih ameller işleyenlerden, ihlâs ve samimiyet sahibi olanlardan, gerçeği söyleyenlerden ve yazanlardan kılsın. Allah bize layık olduğumuz şekilde muamelede bulunmasın, rahmetiyle ve mağfiretiyle muamelede bulunsun. Çünkü O gerçekten kendisinden korkulmaya layıktır ve mağfiret ehlidir.

Böylece efendimiz Muhammed’e, Ehli Beytine ve ashabına da salât ve selam olsun derim.

AHİRET BİLETİMİZ ÖLÜM

Mademki ölüm denen olay bizim ahirete giden yolculuğumuzun ilk basamağıdır. Öyleyse ben de öncelikle ölümden söz ederek giriş yapayım.

Kardeşim! Bilmelisin ki, **ölüm**, insanlar için en büyük öğüt veren ve en büyük ders almamız gereken ibret dolu bir olaydır. Yazık ki, katı yürekler hiç de bundan bir öğüt almadıkları gibi kendileri adına bir ders de çıkarmıyorlar. Eğer ölümden bir ders alınsaydı, bu, zaten bir vaiz olarak bize yeterdi. Nitekim Peygamber (as) de buna bu manada dikkat çekmişti.

Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur: **“Vaiz ve uyarıcı olarak ölüm yeter, zenginlik olarak da kesin iman yeter”**^{1[1]}

Kardeşim! İyi bil ki, ölüm hepimiz içindir, kabir de bizi bağrına basacaktır. Kıyamet günü ise hepimizi bir araya toplayacaktır. Aramızda hükmünü ise Allah verecektir. Çünkü Allah, hâkimlerin en hayırlısıdır.

Nitekim yüce Allah şöyle buyuruyor: **“Her canlı ölümü tadacaktır. Ve ancak kıyamet günü yaptıklarınızın karşılığı size tastamam verilecektir. Kim cehennemden uzaklaştırılıp cennete konursa o, gerçekten kurtuluşa ermiştir. Bu dünya hayatı ise aldatma metandan başka bir şey değildir.”** (Ali İmran, 3/185)

Başka bir ayette de yüce Allah şöyle buyuruyor: **“De ki: Sizin kendisinden kaçtığınız ölüm, muhakkak sizi bulacaktır. Sonra da görüleni ve görülmeyeni bilen Allah’a döndürüleceksiniz de O size bütün yaptıklarınızı haber verecektir.”** (Cuma, 62/8)

Şanı yüce olan Allah yine buyuruyor: **“Nerede olursanız olun ölüm size ulaşır. Sarp ve sağlam kalelerde olsanız bile.”**(Nisa, 4/78)

Aslında ölüm denen olay, gerçekleşmesinde asla bir şüphe bulunmayan bir şeydir. Aksine bu, teslim edilmiş, kesin kabul edilmiş bir olgudur. Çünkü bu olay görülebilen, duyularla anlaşılan şeylerdendir. Bununla beraber yazık ki insanların çoğu bundan gaflet içindedirler, hala aymıyorlar.

Müslüman’a düşen görev, ölümü çokça hatırlamak olmalıdır. Onun için gerekli olan yol hazırlığını yapmalıdır. Çünkü ölümü hatırlayan insan için, dünya tasaları, üzüntü ve kederleri gerçekten hafif ve basit gelir. Dolayısıyla kişinin dünyaya bağlanmasını önler. Nitekim bu durum onun günahlarının da silinmesine, yok olmasına yarar.

İbn Ebuddünya’nın rivayetine göre Peygamber (as) şöyle buyurmuştur: **“Ölümü çokça hatırlayın. Çünkü ölümü hatırlamak günah işlenmesini önler, yok eder ve dünyaya bağlanmamayı sağlar. Eğer zenginlik halinizde ölümü hatırlarsanız, bu, zenginlikle gururlanmayı ortadan kaldırır. Eğer ölümü fakirlik halinizle hatırlarsanız, bu, sizi yaşantınızdan memnun kalacak hale getirir.”**^{2[2]}

Yine Peygamber (as) şöyle buyurmaktadır: **“Tüm lezzetlerin tadını kaçıran**

^{1[1]} El-Fethul Kebir, 2/318. Taberani bu hadisi Ammar’dan rivayet etmiştir. Ancak hadis zayıftır. Bak Süyuti, Camiussağir, h:6245, s:389

^{2[2]} Süyuti, Camiussağir kitabında 1401 numara ile almış, hadis Enes’ten rivayet olunmuştur. Münavi de Feydulkadir (2/86) eserinde, Hafız İraki’nin bu hadisin isnadında ciddi manada zayıflık olduğunu söylediğini zikrediyor.

ölümü hatırlayın.^{3[3]}

Şairin biri de şöyle sesleniyor:

**Hazırlan, mutlak bir gün gelmesinden şüphe olmayan gün için
Çünkü ölüm olayı kulların ameliyle baş başa kalmasıdır bil
İster misin herkesin azığı varken, sen azıksız kalasın yoldaşından
Onlar hazırlıklı çıkmışken yola, sen azıksız ve hazırlıksız**

Öyleyse müslümanın görevi, henüz beklenen an gelmeden önce bu dünyada iken ahireti için hazırlık yapmasıdır.

Yüce Allah şöyle buyurmuştur: “Ey müminler! Ahiret için **azık edinin. Bilin ki azığınız en hayırlısı takvadır. Ey akıl sahipleri! Benden (emirlerime karşı gelmekten) sakının**” (Bakara, 2/197)

Behey kardeşim! Bir kimsenin uzun bir yolculuğa çıkacağında bunun için hazırlık yapmaması mümkün mü? Yolda açlıktan perişan düşmemesi için azığını almaması düşünülür mü hiç.

Doğrusu bizim ahirete giden yolculuğumuz oldukça uzundur. Bu yolda azığa ihtiyacımız vardır. Bizim ise bu yoldaki azığımız, her şeyden yüce ve münezzeh olan Allah’ın emirlerine yapışmak, yasaklarından uzak durmak suretiyle takva ile yaşamaktır. Kim bu şekilde azığını hazırlar ve azık edinirse kurtulur ve yolunu sağ salım geçip gider. Kim de bu söyleneler doğrultusunda hazırlamazsa azığını, sunu hüsrandır, zarar ve ziyandır iyi bilsin bunu. Doğrusu saadete ermeyi murat eden insan, bu yolculuğa hazırlık yapandır, bunun için gerekli olan malzemeyi ve azığı hazırlayandır. Katı yürekli şaki insan ise, bu dünyaya aldanıp da ona dalıp durandır. Şehevi duygularının, haz ve lezzetlerin içine dalıp da ansızın kendisini yakalayacak ölümden habersiz yaşayandır. Oysa ölüm gelmiş çalmaktadır kapısını, o hala isyandadır, tanımaz Rabbisini. Unutmuş itaati terk etmiş hak yolunu. İşte bu gibilerine Rabbi şöyle buyurarak gösteriyor dönülmez yolunu:

“Nihayet onlardan (müşriklerden) birine ölüm gelip çattığında: Rabbim! der, beni geri gönder; Ta ki boşa geçirdiğim dünyada iyi işler ve hareketler yapayım. Hayır! Onun söylediği bu söz boş laftan ibarettir. Onların gerisinde ise, yeniden dirilecekleri güne kadar süren bir berzah (kabir âlemi) vardır.” (Müminun, 23/99–100)

Yine yüce Allah şöyle buyuruyor: “**Ey iman edenler! Mallarımız ve çocuklarımız sizi Allah’ı anmaktan alıkoymasın. Kim bunu yaparsa işte onlar ziyana uğrayanlardır.**

Herhangi birinize ölüm gelip de: Rabbim! Beni yakın bir süreye kadar geciktirsen de sadaka verip iyilerden olsam! demesinden önce, size verdiğimiz rızktan harcaymın.

^{3[3]} Süyuti, agk 1396. Tirmizi bu hadisi Züht bölümünde, ölümü hatırlamak başlığı altında 2307 ve 2460 rakamıyla tahrir etmiş, Hasen garib bir hadis olduğunu söylemiştir. Nesai de aynı hadisi Cenazeler bölümünde çokça ölümü hatırlama başlığı altında 1825 numara ile tahrir etmiştir.

Allah, eceli geldiğinde hiç kimseyi (ölümünü) ertelemez. Allah, yaptıklarınızdan haberdardır.” (Münafikun, 63/9–11)

Ahmed b. Hanbel, Beyhaki ve sahih olduğunu belirterek Hakim İbn Abbas'tan rivayet etmişlerdir. Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur:

“Beş şey gelip çatmazdan önce beş şeyi ganimet ve fırsat bil. Şöyle ki, ölümden önce bu hayatının değerini bil, hastalığa yakalanmadan önce sağlığının değerini bil, meşguliyet gelip çatmazdan önce boş zamanının değerini bil, yaşlılık gelip çatmazdan önce gençliğinin kıymetini bil, yoksul düşmezden önce zenginliğinin değerini bil,”^{4[4]}

Şairin biri de şöyle sesleniyor:

Ey dünyası kendisini meşgul eden insan

Uzun emellerine aldanmamalı, etmemeli isyan

Ansızın gelir ölüm behey gafil

Kabir ise sandığıdır amelin bil

Behey kardeşim şunu iyice bilmelisin ki, Allah beni ve seni gaflet uykusundan uyarıyor. Çünkü her insanın vardır Rabbini ezeli ilminde takdir olunmuş, belirlenmiş bir eceli. O anı ne bir an öne alır, ne de erteler, geldi mi saati ansızın yakalar.

Yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Her ümmetin bir eceli vardır. Ecelleri gelince ne bir an geri kalırlar ne de bir an ileri gidebilirler.” (Araf, 7/34)

Gerçek şu ki, her insanın eceli müphemdir, ne zaman ve nerede öleceği bilinemez ve ölümün ne zaman gelip kendisini yakalayacağını da bilemez.

Belki de çoğu kez olduğu gibi ölüm, onu, kendisine haber vermeksizin ve herhangi bir uyarıya gerek duymaksızın gelip gaflet içerisinde onu yakalayacaktır. Oysa o, dünyada pek uzun emeller ve olması pek de olası olmayan hayaller peşindedir. Sakın gençliğine güvenip aldanmayasın. Hep yaşlılar ölür diye de bir zanna kapılmayasın. Nice gençliğin baharında iken bu hayata veda edenler ve nice orta yaşlı delikanlılar ölüp gitmişlerdir. Nice ölen yaşlılar var ki, bu dünya hayatında onlar senden daha çok ve uzun emeller peşinde idiler, dünyaya düşkünlükleri senden daha ileride idiler, hiçbirini gerçekleştirmeden bu dünyaya veda ettiler. Nice evler, saraylar yapıp da bir gün bile içinde oturmak nasip olmadan göçüp gittiler. Nice çiftçiler vardı ki ektiklerini biçip yemeden göç ettiler. Nice nişanlı delikanlılar ve genç kızlar vardı ki hayatlarının muradını göremeden bu dünyadan ayrıldılar. Nice yazarlar var ki yazdıklarını ve yazmak istediklerini bitirmeden geçip gittiler.

Bak hele bir kez bilge bir kişi ne diyor da dinle ve düşün:

Ey ne zaman yola çıkacağını unutan insan

^{4[4]} Hâkim, Müstedrek, K. Rikak, hadis: 1/7846. Hâkim, bu hadis Buhari ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir, ancak ikisi de bu hadisi tahrir etmemişlerdir, demiştir. Nitekim Telhis adlı eserde de Buhari ve Müslim'in şartlarına göre, denmiştir.

**Görüyorum ki, seni ayırıp yalnızlığa iten ölümü
umursamayan
Yokluk yolculuğuna çıkıp kaybolanları unutmuşsun sen**

**Oysa hepsi de olduğu gibi dünyayı bırakıp gittiler,
bir bilsen**

Hepsi de bir parça bez ve bir hırka ile çıktılar yola

Dibinde gölgelenmeyi hayal ettikleri bir ev yapamadan gittiler kabre

**Ki onlar toprağın altında sara hastalığına tutulmuş
kalmış yapayalnız**

**Oysa önceden dost idiler, can ciğer arkadaş,
onlardan hiç kalmadı yoldaş**

**Sen de yarın veya bir gün sonra olacaksın
komşusu onların**

**Kabirlerde tek başına yapayalnız kalacaksın
uzak onlardan**

**Dostluk ve samimiyet kurduğun sevdiklerin kestiler
bağını**

**Sözün de duran biri görmedin, kopardılar tüm
bağlarını**

Hazır ol, bekle ölümünü, gitme azıksız

O yakındır dalma gaflete, düşe boş umutlara be akılsız.

Behey kardeşim! Artık uyan bu aymazlıktan. Daldığın derin uykudan kaldır başını bir gör etrafını. Bilmelisin ki, mutlaka ölüm gelip seni de uyuduğun yatağında karşılayacak, oysa sen hep ruhunla hayat bulacaksın diye hayal kur-maktasın. Çevrende ailen, çocukların ve sevdiklerin seninle isterler konuşmak ama nerede sende cevap vermek. Aksine sen, ölümün şiddet ve dehşetinden, ölüm sarhoşluğundan kendinde değilsin ki duyusun seslerini onların. Gözlerin çevreyi ve onları tarayıp durur, bakar kalırsın, imdat dercesine! Onlar ise sana sesleniyorlar ve: işte etrafında dört dolanıyor şu çocuğun, bu da kardeşin filan, şu ise falan dostundur, bak hele tanıdın mı birini... Sanki kulağında sağırılık var da, duyamaz oldun onları. Sadece yapmadıklarının üzüntüsünden ve Allah'tan yana yapmadıkların amellerinden dolayı bakmaktasın adeta veda bakışlarıyla onlara.

Ne bir çocuğun senin ruhunu geri getirebilir, ne bir kardeşin, ne annen, ne baban, ne de eşin senin. Artık sana bir yarar sağlayamaz sıkıntılarla biriktirdiğin ve üzerinde titrediğin malın. Oysa hep onları toplamak ve yığmak için o yolda yormuştun kendini, unutmuştun kefeni. Öyleyse dinle bu konudaki Rabbinin kelamını, çünkü O şöyle buyuruyor fermanını:

“Hele can boğaza dayandığı zaman, o vakit siz bakar durursunuz. O anda biz ona sizden daha yakınız, ama göremezsiniz. Mademki ceza görmeyecekmışsınız, Onu (can) geri çevirsenize, şayet iddianızda doğru iseniz! Fakat ölen kişi Allah'a yakın olanlardan ise, Ona rahatlık, güzel rızık ve Naim cenneti vardır. Eğer o sağdakilerden ise, Ey sağdaki! Sana selam olsun! Ama yalanlayıcı sapıklardan ise, işte ona da kaynar sudan bir ziyafet vardır. Ve onun sonu cehenneme atılmaktır. Şüphesiz ki bu, kesin gerçektir. Öyleyse ulu Rabbinin adını tenzih ile an.” (Vakıa, 56/83–96)

Yine yüce Allah şöyle buyurmaktadır: “**Artık gözünüzü açın! Ne zaman ki can köprücük kemiğine dayanır, tedavi edebilecek kimdir? denir. Can çekişen bunun gerçek bir ayrılış olduğunu anlar Ve bacak bacağa dolaşır. İşte o gün sevk edilecek yer, sadece Rabbinin huzurudur.**” (Kıyame, 75/26–30)

Mana şöyle olmaktadır: Can köprücük kemiğine dayanınca, işte tam bu andan itibaren insan kesin olarak bu dünyadan ayrılacağına inanır. İşte bu andan itibaren ruh yani can artık buradan çıkıp ayrılmıştır. Oysa onun çevresindekiler ise, “acaba onu tedavi edip iyileştirecek birileri yok mu der dururlar. Çünkü onlar hep tedavi ile iyileşeceğine inanıyorlardı.

Fakat can çekişme anında ise onlar; hemen bir doktor çağırın, ona tıbben yardımcı olabilecek birini çağırın! Oysa doktor’un yapabileceği bir şeyi, ona canının geri çevireceği imkânı yok ki! Eğer doktorun böyle bir mahareti var olsaydı, birinin canını kurtarabilseydi, önce kendi canını ölümden kurtarırdı. Ancak gelen doktor hastayı görünce, elinden yapabileceği bir şey gelmeyeceğini anlar ve hasta yakınlarına:

—Biraz onu dinlendirin, demek olur veya Allah ondan sonra sizlere hayırlı ve uzun ömürler versin, olacaktır yahut da buna benzer birtakım ifadeler olacaktır. Nitekim Şair şöyle seslenir:

Bir kez atmasın pençesin ölüm

Tüm tedaviler geçersiz kalır bilin

Artık bundan sonra cenaze hazırlıklarına girişilir, Allah’a doğru yol alması için gereken işlemler yapılır. Artık dünyadan beraberinde hiçbir şeyi yanın almaksızın, tıpkı annesinden doğduğu ilk günkü gibi çıplak olarak ve üzerinde kendisini örten bir kefen parçasıyla döner. Yüce Allah doğru söyler, çünkü O şöyle buyurur:

“Andolsun ki sizi ilk defasında yarattığımız şekilde bize geldiniz. Oysa size vaat edilenlerin tahakkuk edeceği bir zaman tayin etmediğimizi sanmıştınız, değil mi?” (Kehf, 18/48)

Yine yüce Mevla buyuruyor: **“Andolsun ki, sizi ilk defa yarattığımız gibi teker teker bize geleceksiniz ve dünyada size verdiğimiz şeyleri arkanızda bırakacaksınız. Yaratılışınızda ortaklarımız sandığımız şefaatçılarınızı da yanınızda göremeyeceğiz. Andolsun, aranız açılmış ve ilah sandığımız şeyler sizden kaybolup gitmiştir.”** (En’am, 6/94)

Söyleyen ne de doğru söylemiş:

**Ne kadar sağlıklı yaşarsa yaşasın ana kuzusu
Bir gün gelir, tabut ile yola koyulur ölüsü**

O halde artık bundan böyle ailesi bireylerini terk etmiş, uğruna ter döküp bel büktüğü, zorluklarla toplayıp kasaya doldurduğu şeyleri de bırakıp gitmiştir. Oysa o varlığı, serveti edinmek için ne kadar da hırslıydı. Hatta kimi zaman öylesine cimrilik ederdi ki, kendi nefsi de dâhil ailesi biteyleri için bile harcama yapmazdı. Peki, öyleyse şimdi ne oldu, evet o mal şimdi varislere kaldı.

**Mal, mülk ve çocuklar hep emanettirler
Gün gelir asıl sahibi onları tekrar alır**

Hz. Ebu Bekir ölüm döşeginde iken, başucunda annemiz kızı Hz. Aişe (r), bakar ki babası ruhunu teslim etmektedir, sinesi adeta dışarı fırlayacakmış gibi ses çıkarmaktadır. İşte bu anda bir şiirin şu mısraına sarılır ve der ki:

**Varlığıma yemin olsun ki hiçbir genç kurtulamaz
ölümden
Eğer o gün gelirse, göğüs dışarı fırlar dehşetten**

Ebu Bekir (ra) kızına bakar ve ona şöyle der, kızım şiir okuma, ancak şu ayeti oku!

“Ölüm sarhoşluğu gerçekten gelir de: İşte bu, senin öteden beri kaçtığın şeydir, denir.” (Kaf, 50/19)

Ey Ebu Bekir! Allah senden razı olsun. Sen şu anda hayatın son demlerini yaşıyorsun, ölümün en şiddetli sıkıntısını taşımaktasın ve tam da ölüm sarhoşluğunda iken yine de yüce Rabbinin kitabını hatırlamaktasın, konuyla ilgili ayetleri okumaktasın. Nasıl olmasın ki, bu, adeta onun damarlarında dolaşan kan misali içine işlemiz Rabbinin kelimidir, hatırlamaz mı o hiç?^{5[5]}

Kardeşim! Bilmelisin ki eğer herhangi bir insanın ölümden kurtulabilmesi mümkün olabilseydi bu, peygamberlerin efendisi, yaratılmışların en şerefli, önce gelenlerin ve sonradan gelecek olanların seyidi, âlemlerin Rabbinin sevgilisi, habibi, efendimiz Hz. Muhammed (as) olurdu.

^{5[5]} Hz. Aişe ile babası Ebu Bekir arasındaki bu konuşmanın tümünü öğrenmek istersen bak İbn Sa’d, Tabakatu’l-Kübra, 3/296

Yüce Allah şöyle buyuruyor: **“Biz, senden önce de hiçbir beşere ebedilik vermedik. Şimdi sen ölürsen, sanki onlar ebedi mi kalacaklar?”** (Enbiya, 21/34)

Yine yüce Allah buyuruyor: **“Muhakkak sen de öleceksin, onlar da ölecekler.”** (Zümer, 39/30)

PEYGAMBERİN HASTALIĞI VE ÖLÜMÜ

Rivayete göre Allah Resulü (as) bir rivayete göre 13 gün, yine denildiğine göre de yedi gün hastalandı. Hastalığının ilk günlerinde eşi ve annemiz Hz. Meymune'nin (ra) evinde kalıyordu. Ancak hastalığının şiddetinin artması üzerine, eşlerinden izin alıp, tedavisinin eşi Hz. Aişe'nin evinde kalarak sürdürülmesini istedi.^{6[1]}

Bunun üzerine Peygamber (as) amcası Abbas ile yeğeni ve damadı Hz. Ali'nin omuzlarına dayanarak Hz. Aişe'nin evine geldi. Allah Resulü'nün hastalık sebebi, Hayber'de yemiş olduğu bir yemekten dolayı idi. Çünkü ikram edilen ete zehir konmuştu. Buhari Hz. Aişe'den rivayet ediyor, Hz. Aişe diyor ki:

Allah Resulü'nün ölümüyle sonuçlanan bu hastalığında Allah Resulü (as) şöyle buyurmuş:

“Ey Aişe! Ben hala, Hayber'de yediğim o yemeğin, etin acısını hissediyorum. İşte şu anda yediğim o zehirli et sebebiyle kalbimin damarı çatlayacak gibidir.”^{7[2]}

Allah Resulü'nün hastalığının şiddeti artınca, başından aşağıya su dökmelerini istemiş, onlar da başına su dökerek ateşi düşürmeye çalışıyorlardı. Çünkü ateşli hastalıktan, sıtmadan aşırı derecede rahatsızdı.

Rivayet olunduğuna göre Allah Resulü'nün (as) ölüm zamanı yaklaşınca, ölüm meleği yanına gelir ve kapıyı çalar. Peygamber (as) ey Fatıma! Kapıda kim var? diye sorar. O da, babacığım! Bir ziyaretçi, diye söyler. Allah Resulü (as) peki onu tanıyor musun, der. Fatıma, hayır, tanımıyorum, der. Bunun üzerine Peygamber (as): “ey Fatıma! O gelen, lezzeti kaçıran, cemaatleri birbirinden ayıran, erkek ve

^{6[1]} Buhari, K. Hibe, Kişinin hibesi bahsi, 3/207, h: 2588

^{7[2]} Buhari, Meğazi, 42/4249. Ebu Davud, Sünen, Diyat, h:4512

kız çocuklarını yetim bırakandır. Ona kapıyı aç! Bunun üzerine onun sesini işitti fakat onu göremiyordu. O şöyle diyordu:

Ey Nübüvvet ve risalet evinin halkı! Size selam olsun. Allah Resulü (as) de Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi sizin de üzerinize olsun, diye selamını aldı ve ey kardeşim! Ey Azrail beni ziyarete mi geldin yoksa ruhumu almaya mı? diye sordu.

Azrail de: Ey sevgilim, habibim! Ben bu dünyada bugüne dek senden önce hiçbir kimseyi ziyarete gelmedim. Ancak sana karşı şefkat ve merhametle, seni üzmemekle emrolundum. Eğer ruhumu al, dersen, alacağım, eğer dön git, dersen, dönüp gideceğim, diye cevapladı.

Bunun üzerine Allah Resulü (as) sana Allah adına yemin veriyorum, Kardeşim Cebrail'i nerede bıraktın, o gelene dek, ruhumu alma, dedi.

Azrail (as) de, onu gökte bıraktım, ruhun ile alakalı olarak melekler ona taziyede bulunuyorlar, dedi. Azrail'in sözleri henüz bitmişti ki, Cibril-i Emin şöyle diyerek iniverdi:

Ey Muhammed! Rabbinin sana selamı var ve sana diyor ki: Sen Onun Resulüsün, elçisi ve en seçkin kulusun, Mutsafasınsın. Dilersen eğer, tıpkı Peygamberi Nuh'un (as) ruhunu ertelediği gibi seni de erteleyecek! Bunun üzerine Allah Resulü (as) Peki ey Cebrail, bunun ötesi ne var? Diye sorması üzerine, Cebrail, senin Allah ile kavuşman vardır.

İşte bunun üzerine Allah Resulü (as): “Ey Azrail, ruhumu al” diye buyurdu.

Azrail (as), Allah Resulü'nün mübarek ruhunu almaya başladı. Canının kesilmesi dizlerine kadar ulaşınca, dedi ki; “Allah'ın kendisine nimet verdikleriyle beraberdir” dedi, göbeğine kadar ulaşınca, “dönüşümüz ancak Allah'adır” dedi, canı göksüne dayanınca, Biz Allah'tan geldik” dedi. Can boğaza gelince, “Aman ya Rabbi, bu ölüm acısı ne kadar da zormuş” dedi.

Bunun üzerine kızı Fatıma (ra) da: “Bugünden itibaren senin sıkıntına, yokluğuna dayanmak gibi bir başka acı olamaz babacığım, aman ya Rabbi bu nasıl bir acı!” dedi.

Peygamber (as) kızı Fatıma'nın bu üzüntüsü üzerine, “Kızım, artık bugünden sonra baban bir sıkıntı ve ıstırap yaşamayacaktır” dedi. Allah Resulü'nün yanı başında bir tasın içerisinde su bulunuyordu. Allah Resulü elini buraya daldırıyor ve bununla yüzünü, yanaklarını serinletiyor ve şöyle diyordu: **Refik'i A'la'ya, Refik'i A'la'ya**, doğrusu ölüm anının da sıkıntıları varmış.

Allah Resulü'nün (as) ölümü üzerine kızı Fatıma: “Vah babacığım! Dua ede ede Rabbinin çağrısına icabet etti. Vah babacığım, Firdevs cenneti yerin olsun. Vah babacığım! Babacığım, acısına Cebrail'i bile çağırdığımız babacığım!

Allah Resulü (as) defn edilince, Hz. Fatıma Enes'e: “Ey Enes! Allah Resulü'nün üzerine toprak örtmek nasıl yüreğiniz elverdi?” diye konuşmuş.^{8[3]}

Peygamber (as) Hz. Aişe'nin evinde, onun kucağında, başı onun göksüne dayalı olarak vefat etti.^{9[4]}

Peygamber (as) Hz. Aişe'nin evinde vefat ettiği yerde toprağa verildi.^{10[5]}

Kardeşim! Allah Resulü'nün (as) ölüm anındaki bu halini görüp öğrendikten sonra ne düşünürsün söyler misin? Acaba ölüm anında bizin halimiz ne olacak bilir misin? Allah'tan ölüm anında bizleri ölüm sarhoşluğunun verdiği sıkıntılardan korumasını, bu anın kolayca geçmesini dileriz. Son nefesimizi mutluluk ve huzur içerisinde teslimini isteriz. Çünkü O her şeyi işiten ve dualara icabet edendir.

Peygamber 'den (as) gelen rivayete göre O (as) şöyle buyurmuştur: “**Doğrusu ölümün öyle bir şiddet ve sıkıntısı vardır ki bu, üç yüz kılıç darbesinden çok daha şiddetlidir.**”

Kardeşim! Bilmelisin ki, mümin can çekişme noktasına gelince, Azrail'e onun canını alması için emir verilir. Azrail de bu mümin kişinin yanına güzel bir surette, güzel kokular içerisinde olarak gelir. Onun ruhunu almaya başlar ve canını alırken de tıpkı yağdan kıl çekercesine, onun canını alır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

^{8[3]} Buhari, Kayser ve Kisra'ya gönderilen mektuplar ve Peygamberin en son konuştuğu sözler bahsi, 6/18

^{9[4]} Buhari, Peygamberin (as) hastalığı bahsi, 6/16

^{10[5]} Bu konuda daha fazla bilgi için, bak, “Sülvanu'l-Hazin fi vefati Seyydidil Mürselin” adlı kitabımız.

“De ki: Size vekil kılınan, bu konuda görevlendirilen ölüm meleği canınızı alacak, sonra Rabbinize döndürüleceksiniz.” (Secde, 32/11)

Azrail ile birlikte rahmet melekleri de onun ruhunu alması için orada hazır bulunurlar. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Nihayet birinize ölüm geldi mi elçilerimiz, görevli meleklerimiz onun canını alırlar. Onlar vazifede kusur etmezler.”(En’am, 6/61)

Melekler mümin kulun yanına geldiklerinde onu cennetle müjdelerler. Olabileceklerden dolayı kendisi için bir korku olmayacağını söylerler, geride kalanlar için de mahzun olmamasını öğütlerler.

Yüce Mevla buyuruyor: **“Şüphesiz Rabbimiz Allah’tır deyip, sonra dosdoğru yola yürüyenlerin üzerine melekler iner. Onlara: Korkmayın, üzülmeyin, size vadolunan cennetle sevinin.”**(Fussilet, 41/30)

Melekler kendisini cennetle müjdelediklerinde sevinir ve mutlu olur, artık bundan böyle ölümü sever.

Müslim’in Hz. Aişe’den rivayetine göre, demiş ki Peygamber (as) şöyle söyledi:

“Kim Allah’a kavuşmayı isterse, Allah da onunla kavuşmayı ister, kim Allah’a kavuşmayı istemezse, bundan hoşlanmazsa, Allah da o kuluna kavuşmayı istemez.”^{11[6]}

Hz. Aişe diyor ki, dedim ki, ey Allah’ın Resulü! Ben ölümden hoşlanmıyorum, bu nasıl olacak? Diye sordum. Bunun üzerine Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Ey Ebu Kuhafe’nin kızı! Bu, senin bildiğin gibi değildir. Bu, şu demektir. Mümin öleceğinde melekler onu cennet ile müjdelerler. İşte bundan dolayı da mümin bir an önce Allah ile, Rabbiyle kavuşmayı diler. Allah da böyle kulu ile kavuşmayı sever. Kafir kimseye gelince, ölümlle pençeleşmeye başladığında melekler onu azap ile müjdelerler. İşte böyle biri de Allah ile kavuşmayı istemez, hoş görmez, Allah da böyle bir kulu ile karşılaşmayı istemez.”**^{12[7]}

Nesai de Ebu Hureyre’den (ra) rivayet ediyor, demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Mümin ölüm döşeğinde iken, rahmet melekleri beraberlerinde beyaz bir ipekle gelirler. Şöyle derler: Sen Rabbinden hoşnut ve Rabbin senden memnun olarak çık, Rabbinin huzuruna, Onun rahmetine ve Onun sana karşı öfke duymadığı huzuruna çık git. Ruh böylece misk kokusundan daha güzel ve hoş bir koku ile çıkar, ayrılır. Hatta öyle ki o ruhu melekler elden ele dolaştırırlar. Böylece ta gelip gök kapısına dayanırlar. Melekler o ruhu getiren meleklerle: dünyadan getirmiş olduğunuz bu ruh ne kadar da güzel kokular saçıyor, derler. İşte böylece müminlerin ruhlarını getirirler, melekler bundan dolayı büyük bir sevinç ve mutluluk duyarlar. Tıpkı yitiğini bulmuş birinin duyduğu sevinç ve mutluluk gibi. Bu arada; filan kimseye ne oldu, filan kişi ne yaptı, diye sorarlar. Bunun üzerine çevresindekiler derler ki, dokunmayın, ona, o henüz dünya kederini üzerinden atmış değildir, fazla sormayın. Kendilerine, filan kimse de ölmüştü ve size, yanınıza gelmişti,**

^{11[6]} Müslim, Zikir ve Dua, h:2683–2686. Buhari, Rikak, h: 6507–6508

^{12[7]} Bak önceki dipnot

derler. Onların buna cevabı, o, cehennem ateşini boyladı, olur.

Kâfir olanlara gelince, ölüm döşeğine düşünce kâfir, azap melekleri yanına bir pala ile gelirler ve kendisine, Allah'ın gazabını ve öfkesini hak ettiğin halde çık git Allah'ın azabına! Böylece kâfirin canı, en iğrenç bir halde kokuşmuş bir şekilde bedeninden ayrılır. Böylece onu alıp dünya kapısının önüne getirirler. Oradakiler, bu iğrenç koku imiş, diyerek rahatsızlıklarını dile getirirler. Böylece onu da kâfirlerin ruhlarının yanına getirip katarlar.”^{13[8]}

İşte mümin olan bir kimsenin ölüm sebebiyle olan sevinci böyle olacaktır. Çünkü mümin böylece Rabbisine kavuşmaktan mutlu ve memnun kalacaktır.

Rivayete göre Bilal b. Rebah ölüm döşğinde iken, yanı başında hanımı üzümlük velveleye başlar ve **Ahh** der: Bilal, hanımına şöyle bir bakar ve ona, sakın ha ah deyip üzülmeye, eğer diyeceksen, ne mutlu ona, de, diyerek uyarır. Devamla şöyle der: çünkü şu anda ben adeta geceleyin, düğüne ve zifafa hazırlanan damat gibiyim. Çünkü yarın sevdiğim Muhammed (as) ve arkadaşlarıyla beraber olacağım. Behey zavallı kadın ağlayacaksan sen kendi haline ağla. Çünkü ben uzun yıllar hep bunun için, bugün için ağlayıp durdum.

Şairin biri şöyle seslenir:

Annen seni doğururken sen ağlamakta idin

Oysa çevrendekiler gülüp eğlenmede idi

Çalış öyle bir gün için herkes ağlarken çevrende

Ölümün geldiği gün sen mutlu gülücüklerle git cennete

Anlatıldığına göre Salihlerden biri yürürken yolda, tanımadığı biri selam verir o anda. Adam ona, sen beni tanıyor musun, diye sorar. Adam, hayır, ben seni tanımıyorum, ben ölüm meleğiyim, der. Bu defa o Salih kul, ölüm meleğine, ey uzun zamandır kayıplara karışmış olan sen, hoş geldin, Safalar getirdin, der. Ölüm meleği, bu Salih adama, git, işini, ihtiyacını gör de gel, deyince, adam meleğe, Allah'a yemin olsun ki, benim Allah'ıma kavuşmaktan başka bir ihtiyacım yoktur, der. Sana Allah adına yemin veriyorum, ne olur, canımı al, melek de o şahsın canının yolda iken alır.

Aslında mümin olan bir kimse ölüm sebebiyle mutluluk duymalıdır. Çünkü mümin kişi, ahirete inancı olan kimse demektir, hesap gününe iman eden insan demektir. İşte mümin böyle bir gün için amel işler ki, işlediği amelinin karşılığını yarın görebilsin.

Düşün bir kez, adam aylıklı olarak çalışıyor, şimdi böyle bir kimse, ay sonunda çalışmasının karşılığını beklemez mi hiç? İşte mümin olan bir kimse de böyledir. O ölüm sebebiyle mutlu olur. Çünkü o, bu sayede çalışmasının karşılığını bulacaktır. Çünkü Allah güzel iş ve davranışlarda bulunanların işlerini boşa çıkarmaz. İşte işin bu noktasında yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Muttaki olanlar için ahiret yurdu muhakkak ki daha hayırlıdır. Hala akıl erdirmiyor musun?” (En'am, 6/32)

^{13[8]} Nesai, Cenaiz, 1834. Hâkim, Müstedrek, Cenaiz, 1302/38

Kafirlerin durumuna gelince, Azrail (as) onlara, oldukça korkunç bir şekilde gelir. Kapkara bir yüz, üstünde kokuşmuş bir giysi ile gelir, onun canını çok şiddetli ve eza vere vere alır. Canını alırken adeta ipeği dikenden koparıp aldığı gibi alır. Ya da yündeki dikenleri, pıtrağı ayıklarcasına ruhunu alır. İşte böyle bir anda tıpkı eşeğin ses çıkardığı gibi ses çıkarır. Bu arada Azrail (as) ile birlikte azap melekleri de gelmişlerdir. Onu veyl ve sebur ile cehennemdeki en şiddetli ceza uygulamasının gerçekleştiği yerlerle korkuturlar. Onun yüzünden ve sırtından kamçılarla kırbaçlar ve bu arada şöyle derler: Allah'ın gazabı ve azabı üzerine olarak, Allah senden hoşnut olmayarak çık.

Yüce Allah şöyle buyuruyor: **“O zalimler, ölümün boğucu dalgaları içinde, melekler de pençelerini uzatmış, onlara: ‘Haydi canlarınızı kurtarın! Allah’a karşı gerçek olmayanı söylemenizden ve O’nun ayetlerine karşı kibirlilik taslamış olmanızdan ötürü bugün alçaklık azabı ile cezalandırılacaksınız!’ derken onların halini bir görsen!”** (En’am, 6/93)

Nitekim yine yüce Allah buyuruyor: **“Melekler yüzlerine ve arkalarına vurarak ve ‘tadın yakıcı cehennem azabını’ diyerek o kâfirlerin canlarını alırken bir görseydin.”** (Enfal, 8/50)

Yine yüce Allah buyuruyor: **“Ya melekler onların yüzlerine ve sırtlarına vurarak canlarını alırken durumları nasıl olacak!”** (Muhammed, 47/27)

Rivayete göre Hz. İbrahim (as) ölüm döşeğinde iken ölüm meleği yanına gelir. İbrahim (as) ölüm meleğinden kâfir olan kimselerin canlarını alırken hangi suret ve şekilde onlara gözüktüğü yüzünü, kendisine göstermesini ister. Ancak ölüm meleği, sen benim o şeklimi görmeye tahammül edemezsin deyince, İbrahim (as) aksine ben, dayanabilirim, diye ısrar eder. Bunun üzerine ölüm meleği, öyleyse birazcık yüzünü diğer tarafa çevir hele, der ve ölüm meleği, kâfirlerin ruhlarını alacağında görüldüğü şekle girer ve sonra dön ve bana bak der. İbrahim (as) ölüm meleği o dehşet saçan şekliyle görünce, ürperdi ve bayılıp düştü. Akli başına geldikten sonra, Azrail (as) ona, beni nasıl gördün, diye sorar. İbrahim (as) ona:

Vallahi kardeşim Azrail, senin o şekil ve suretini görmenin dışında eğer kâfirlerin başkaca bir azabı olmayacak olsa bile, senin o şekilde onlara gözükmek azap olarak onlara yeter, der.

İşte ölüm anında herkes bu gerçeği açıkça görecektir ve hakikat de meydana çıkacaktır. Nitekim Peygamber (as) şöyle buyurmuştur:

“İnsanlar ukudadırlar, öldüklerinde uyanırlar.”^{14[9]}

Kâfirler ve münafıklar bu gerçeği gördüklerinde ayacaklar ve beni tekrar dünyaya geri gönder, diyecekler ama ne çare.

Yüce Allah buyuruyor: **“Nihayet onlardan (müşriklerden) birine ölüm gelip çattığında: ‘Rabbim! de, beni geri gönder,’ Ta ki boşa geçirdiğim dünyada iyi iş ve hareketler yapayım.’ Hayır! Onun söylediği bu söz boş laftan ibarettir. Onların gerisinde ise, yeniden dirilecekleri güne kadar süren bir berzah vardır.”** (Müminun, 23/99–100)

^{14[9]} Bu hadis değıldir. Hz. Ali'nin bir sözüdür. Bilgi için bak. Acluni, Keşful Hafa, 2/312

Yüce Mevla buyuruyor: **“Herhangi birinize ölüm gelip de: Rabbim! Beni yakın bir süreye kadar geciktirsen de sadaka verip iyilerden olsam, demesinden önce, size verdiğimiz rızıktan harcayın.”** (Münafikun, 63/10)

Şanı yüce Allah yine buyuruyor: **“Kişinin Allah’a karşı aşırı gitmesinden dolayı bana yazıklar olsun! Gerçekten ben alay edenlerdendim, diyeceği günden sakının! Veya: Allah bana hidayet verseydi, elbette sakınanlardan olurum, diyeceği yahut azabı gördüğünde: keşke benim içim bir kez dönmeye imkân bulursa da iyilerden olsam, diyeceği günden sakının. Hayır dönmeyeceksin! Ayetlerim sana gelmişti de sen onları yalanlamış, büyüklük taslamış ve inkârcılardan olmuşsun.”** (Zümer, 39/56–59)

Ancak dönüş nereden olacak ki! Dünyadaki aşırılıklarından dolayı duyduğu pişmanlığın da artık bir yararı olmayacaktır. Ona ölüm öğüt vermiş, olaylar kendisine nasihatte bulunmuştu ama o bunlardan hiç öğüt almadı, yaptıklarına pişmanlık duyup da Tevbe etmedi ve Allah’a dönüş yapmadı. Dolayısıyla ölüm anındaki tevbesi ve pişmanlığı da asla bir işe yaramadı ve yaramayacaktır da.

Bak yüce Mevla ne buyuruyor: **“Yoksa kötülükleri yapıp yapıp da içlerinden birine ölüm gelip çatınca “Ben şimdi Tevbe ettim” diyenler ile kâfir olarak ölenler için kabul edilecek Tevbe yoktur. Onlar için acı bir azap hazırlamışızdır.”** (Nisa, 4/18)

Kardeşim! Şurasını iyice bilmelisin ki, Azrail (as) herhangi bir kimsenin ruhunu alınca, çevresindekiler bundan dolayı bağıışı durur ve ağlaşırlarken, o şöyle der: Kimin için bu çığlıklar, kime ağlıyorsunuz? Allah’a yemin olsun ki ben, ne onun eceline karıştım, ne de rızkına. O yaşayacağı kadar yaşadı ve rızkını da dilediğince yeyip tüketti. Aksine Rabbi onu çağırdı. Ağlayacak varsa kendisine ağlasın. Çünkü ben, sizler için hep dönüp dönüp tekrar geleceğim. Bu gelişim ta ki sizlerden bir tekiniz bile yeryüzünde kalmayana veya bırakmayana dek devam edecektir. Ölen kimse tabuta konulup taşınınca şöyle seslenir:

Ey geride bıraktığım eşim, çocuklarım! Dünya benim eğlenip oynadığı gibi sisinle de oynamasın. Ben, helal-haram demeden mal biriktirdim. Sonra da birikimim arkamdakilere bıraktım. Artık mal sizin, ama sıkıntısı benimdir. Benim başıma gelenlerin sizin de başınıza gelmemesi için sizi uyarıyorum.

Eğer ölen kimse inanmış biri ise, benim için acele edin, der. Eğer ölen kişi inkârcı veya fasık biri ise, yazıklar olsun ona, onu nereye götürüyorsunuz, der.

Behey gafil kardeşim uyan gaflet uykusundan, kalk derin uykundan, ailenden, yakınlarından ve tanıdığın çevrenden ölmüş olanlardan kendin için ders çıkar, ibret al. Bilmelisin ki sen de onların varacakları yere gideceksin, yakın olan gelecek mutlaka seni de bir gün bulacaktır. Başına gelecek olan ve gelmesi de kesin olan şeyden kurtulmaya bak, kendini kurtarmaya bak. Uzun uzun emeller peşinde dalıp durma. Bu, seni aldatmasın. Mademki bir şey gelecektir, o halde o gelecek olan şey yakındır, demektir. Kaldı ki Allah da yaptıkların şeyler sebebiyle seni gözetip durmaktadır. Ömür ne kadar uzun olursa olsun, o da gelip geçer, sanki tüm ömür bir an imiş gibi gelir. Öyleyse ömründen geçen günlerini bir değerlendir, geçirdiğin o zamanlar sanki bir an imiş gibi gelmiyor mu sana? İşte ömür de böylece bir an

gibi geçip gider ve son bulur. Nitekim Şair ne güzel söyler:

Geçen geçip gitti, beklenen ise gayptır Senin için önemli olan bil ki bu andır

Anlatıldığına göre Nuh (as) ölüm döşegine düşünce -ki kendisi 1300 yaşında idi- Azrail (as) kendisine: Ey peygamberler içerisinde en uzun ömür yaşayan peygamber! Bu dünyayı nasıl buldun, der. O da şu cevabı verir:

Allah'a yemim olsun ki ey kardeşim, ey Azrail! Bu dünya adeta iki kapılı bir han gibidir. Birinden içeri girdim, diğerinden de çıkıp gidiyorum. Eğer bu kadar bir hayat yaşamış olan Nuh (as) böyle diyorsa, ey Muhammed (as) ümmeti, söyleyin bakalım, biz ne diyelim. Çünkü bizim ömürlerimiz nihayetinde 60 ila 70 yıl arasındadır. Doğrusu içimizden bu sınırı aşanlar da pek azdır. Nitekim Peygamber (as) efendimiz şöyle buyurmuşlardır:

“Ümmetimin ömürleri 60 ila 70 yaş arasındadır. Bu sınırı geçenler ise oldukça azdır.”^{15[10]}

Bir başka hadislerinde de Allah Resülü (as) şöyle buyuruyor: **“Ömrün süresi, savaşı 60 ila 70 yıl arasında geçer durur.”**^{16[11]}

Peygamber (as) vefat ettiğinde yaşı 63 idi. Nitekim Ebu Bekir (ra) öldüğü zaman o da 63 yaşında bulunuyordu. Hatta Ömer'in (ra) ölümü de 63 yaşında iken olmuştur. Nitekim Peygamber'in (as) damadı Ali (ra) de 63 yaşında iken vefat etmiştir. Dipnotta da belirtildiği gibi bu bilgiler Müslim'de yer almaktadır.

Evet, eğer yaşın bu noktaya ulaşmışsa artık yolculuk için gereken hazırlığı yap. Uzun emeller seni aldatıp yolundan alıkoymasın. Şurası unutulmamalıdır ki, kişinin ömrü ne kadar uzarsa, hayattan olan beklentileri, emel ve umutları da o oranda artar, dünyaya olan hırs ve düşkünlüğü de o oranda fazlasıyla artar. Nitekim Peygamber (as) şöyle buyurmaktadır:

“Kul yaşlanınca, onunla birlikte iki haslet de büyümeye başlar, bunlardan biri hırs ve diğeri de uzun emel.”^{17[12]}

Kardeşim! Artık bundan böyle hep ölümü hatırla, kendini bir hesaba çek, Rabbine itaatkâr ol. Kaldı ki sen, ne zaman seni öteki âleme çağıracak sesin ne zaman çağıracağını bilmiyorsun. O davet geldiğinde istesen de istemesen de sen ona icabet edecek ve onu geri çevirmeyeceksin.

Sanma ki yalnız hastalar ölür, her gün nice sağlıklı kişiler bu dünyaya veda ediyorlar, nice hasta ve yatalaklar da var ki ölümü bekledikleri halde bir türlü ölemiyorlar. Nitekim şair ne güzel söyler:

Nice sağlıklı kimseler öldüler hiç hastalanmadan Nice hastalar beklerken ölümü yaşadılar bir ömür boyu

Hemen her gün işitir dururuz, filan kimse ölmüş, oysa dimdik ayaktaydı, diye,

^{15[10]} Tirmizi, Daavat, h:3550. Tirmizi, bu hadis için Hasen garip demiştir.

^{16[11]} Müslim, Fedail, h:2348

^{17[12]} Buhari bunu yaklaşık lafızla rivayet etmiştir. Manası Rikak bölümünde bu mana itibarıyla rivayet olunmuştur. Bak. Rikak 8/111. Nitekim aynı şekilde Tirmizi de bu hadisi K. Sıfatil Kıyame bölümünde 2455 numara ile tahrir etmiştir.

filanca kimse de oturduğu yerde öle kalmış, falancası da uykuda öle kalmış diye. Artık bundan böyle Allah'a karşı itaatkâr ol. Artık Rabbinin adını asla dilinden düşürme. Ölüm hangi halde seni yakalarsa yakalasin, o gelince mutlaka seni iman üzere bulsun ve sen de hep saadet ehli ol, mutlu ol.

Şair Ber'i de şöyle sesleniyor:

Herkesin bir ömrü var, gün gelir biter Ölüm, içinde allak bullak olacağı dar bir kabir

Allah'tan dileğimiz bizi iman üzere öldürmesidir. Bize son nefeste, mutlu bir son ile ruhumuzu teslim etmemizi bize nasip eylesin. Ölüm anında ise, ölüm sıkıntılarından, dertlerinden ve şiddetinden bizi korumasını dileriz. Çünkü Allah işiten, dualara icabet edendir. Güç, kuvvet ve kudret yüceler yücesi Allah'a aittir. Onun gücü, kuvveti ve kudreti üzerinde başka bir güç ve kuvvet asla yoktur.

Kardeşim! Unutma ki, ölmek üzere olan bir kimsenin yanında yer alan kimse, iyilikten başka bir şey konuşmasın. Nitekim Sünen sahiplerinden gelen rivayete göre, Ümmü Seleme'den (ra) rivayete göre, Peygamber (as) şöyle buyurmuştur:

“Hastanın veya ölenin yanında bulunduğunuz zaman, sadece hayır, iyilik konuşun. Çünkü melekler, konuşulanlara ‘Âmin’ diye katılırlar.”^{18[13]}

Yine Müslim'in de Ümmi Seleme'den yaptığı rivayete göre, Ümmü Seleme demiş ki; Allah Resulü (as) Ebu Seleme'nin yanına girdi, Gözleri açtı, gözlerini kapattı. Sonra şöyle buyurdu:

“Şüphesiz ruh kabzolununca yani alınca göz onun peşine takılır, kalır.” Ailesi bireylerinden olanlar çığlık atmaya başladılar. Bunun üzerine Allah Resulü (as) şöyle buyurdular:

“Kendiniz adına sadece hayır istekte ve duada bulunun, çünkü melekler sizin konuştuğularınıza ve söylediklerinize Âmin, diyerek katılıyorlar. Daha sonra şöyle buyurdu: Allah'ım! Ebu Seleme'yi bağışla, mağfiret buyur. Hidayete erenler arasında derecesini yüce kıl, geride kalanları içerisinden de onun izinden gidecek hayırlı kimseler gönder. Ey âlemlerin Rabbi! Bizi de onu da bağışla, onun kabrini genişlet ve onun için kabrini aydınlat, nurlu kıl.”^{19[14]}

Nitekim ölmek üzere olan bir kimsenin yanında Yasin suresini okumak sünnettir. Bu konuda gelen rivayet Ahmed b. Hanbel, Ebu Davud ve bunlar dışındaki hadis imamlarından gelmektedir. Hadisi Ma'kil b. Yesar Allah Resulünden (as) rivayet etmiştir. Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur:

“Yasin suresi Kur'an'ın kalbidir. Kim sırf Allah rızasını güderek ve bir de ahiret yurdunu temenni ederek okursa, kesinlikle Allah onu bağışlar. Yasin suresini ölümleriniz üzerine okuyun.”^{20[15]}

^{18[13]} Tirmizi, Cenaiz, h: 997. Tirmizi bu, Hasen sahih bir hadistir, demiştir.

^{19[14]} Müslim, Cenaiz, h:920; Ebu Davud, Cenaiz, 2/31

^{20[15]} Ahmed b. Hanbel, Müsned, 5/26. Ebu Davud, Cenaiz, h:3105. İmam Nevevi, **el-Ezkar** adlı eserinde bu hadis için, hadis isnad bakımından zayıftır, demiştir. Aynı şekilde İbn Arabî de Darekutni'den nakletmiş ve bu hadisin isnad bakımından zayıf, metin açısından da meçhul olduğunu belirtmiş ve, bu konuda gelen hadisler sahih değildir, demiştir. Bk Feydul Kadir, 2/67

Müsnedul Firdevs sahibi Ebu Zer ile Ebu Derda'dan rivayet ediyor. İkisi demişler ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Herhangi bir kimse ölüm döşeginde iken, yanı başında Yasin suresi okunması halinde, Allah ona ölüm acılarını hafifletir.”**

Nitekim ölüm döşeginde olan bir kimseye, **“La ilahe İllallah”** kelimesi telkin edilmesi de sünnettir. Bu durum Müslim ile diğer hadis imamları tarafından Ebu Said Hudri'den (ra) rivayet olunmuştur. Bu rivayete göre Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur: **“Ölüm döşeginde bulunan hastalarınıza La ilahe İllallah kelimesini telkin edin.”**^{21[16]}

Yine sahih olarak Peygamber (as)'den gelen rivayete göre şöyle buyurmuştur: **“Kimin dünyadaki en son sözü La ilahe İllallah olursa, cennete girer.”**^{22[17]}

Diğer taraftan ölüm döşeginde yatan bir hastaya, “arkadaş, hele bir La ilahe İllallah, deyiver” demek doğru değildir. Ancak sadece, bu durumdaki bir hastanın yanı başında oturulur ve hafif bir ses ile bir hatırlatma kabilinden olmak üzere, La ilahe illallah, denir ki, hatırlayıp söylemiş olsun. Ancak hiçbir zaman haydi bakalım, sen de benimle birlikte oku veya söyle diye ısrarda bulunulmamalıdır.

Bir de bu durumdaki bir hastaya bu türden bir telkinde bulunacak olan kişi, ona mirasçı olacıklardan bir olmamalıdır. Ya da herhangi bir şekilde onun ölümünden yararlanacak biri olmamalıdır. Çünkü bu gibi bir durumda şeytan hemen devreye girer, bu yoldan vesvesede bulunur ve der ki, sakın söyleme, çünkü bu adam senin bir an önce ölmeni ve malına konmayı istiyor, bu yüzden sana bu telkinde bulunuyor, diyerek o kimsenin bunu söylememesini ister, vesvesede bulunur. Bu açıdan buna dikkat olunmalıdır. Bir de şehadet kelimesini söyledikten sonra hasta, eğer bir dünya kelamı bu arada konuşmuşsa, tekrar bu kelime hatırlatılır ki, son sözü bu kelimeler olmuş olsun.

Bir de ölmek üzere olan bir kimseyi kible cihetine döndürmek, sağ tarafına yatırmak, sırtını dayayıp yüzünü kibleye karşı getirmek de sünnettir. Rivayete göre Bera b. Marur, ölüm esnasında yüzünün kibleye karşı döndürülmesini vasiyet etmiş, peygamber (as) de, **fitrata, yaratılıştaki var olan öze isabet etmiştir**, diye bunu onaylamıştır.^{23[18]}

Ahmed b. Hanbelî'n rivayetine göre, Peygamber (as)'in kızı Fatıma (ra), öleceğinde kibleye karşı dönmüş ve sağ tarafına yaslanmıştı. İşte bu özellik, bilhassa Peygamberin (as), uykuya yatanlar için tavsiye ettiği ve ölünün de kabre yerleştirilmesini istediği bir şekildir.

Diğer taraftan üzerini açılmaması ve değişen yüz hatlarının görülmemesi için üzerinin herhangi bir şey ile örtünmesi de sünnettir. Hz. Aişe'den (ra) rivayete göre, Allah Resulü(as) vefat edince, üstü, Hibara adı verilen bir yemen kumaşıyla örtüldü.^{24[19]}

Bu rivayetler Buhari ve Müslim tarafından yapılmıştır. Aynı zamanda icma

^{21[16]} Tirmizi, Cenaiz, Telkin bahsi, h: 976. Ebu Davud, Cenaiz, Telkin bahsi, h: 31117

^{22[17]} Ebu Davud, Cenaiz, Telkin bahsi, h:3100

^{23[18]} Hâkim, Müstedrek, Cenaiz, 353. Hakim hadisin sahih olduğunu belirtmiş ve Zehebi de bunu ikrar etmiştir.

^{24[19]} Müslim, Cenaiz, 942/48. Fethulbari, 1/99; en-Nihaye, 1/328

yoluyla sabit olan bir gerçek var ki o da kişi ölen kimseyi öpebilir, bu, caizdir. Çünkü Allah Resulü'nün (as) Osman b. Maz'un'u, öldüğünde öptüğü sabittir. Nitekim Ebu Bekir (ra) de Allah Resulü (as) vefat ettiğinde üzerine kapanıp iki kaşının arasından öpmüş ve ey canım peygamberim, ey benim en seçkin kardeşim! diyerek üzüntüsünü dile getirmiştir.

Ölüm olayı gerçekleşince artık cenazeyi fazla bekletmemek gerekir. Bir an önce kefin ve defin işlemleri yapılmalıdır.

Ahmed b. Hanbel ve Tirmizi Ali b. Ebu Talip'ten (ra) rivayet ediyorlar. Rivayete göre Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur:

“Ey Ali! Üç şey vardır ki, bunlar ertelenip geciktirilemezler. Bunlardan bir vakti geldiğinde namaz ertelenemez. Cenaze hazırlandığında ertelenemez. Bekâr olan bir kadına –kız olsun, dul olsun- dengi olan bir taliplisi çıktığında geciktirilemez.”^{25[20]}

Ebu Davud da Husayn b. Vahvah'tan rivayet ediyor. Peygamber (as) şöyle buyurmuştur: **“Müslümanın ölüsünün ailesi çevresi arasında bekletilmesi yakışık almaz, doğru değildir.”**^{26[21]}

Bu arada varsa, ölenin borçlarının ödenmesine acele edilmesi de vacip yani farz olur, varsa üzerindeki haklar, hak sahiplerine ödenmelidir. Nitekim Ahmed b. Hanbel, Tirmizi ve İbn Mace Ebu Hureyre'den rivayet ediyorlar. Rivayete göre Peygamber (as) şöyle buyurmuştur:

“Müminin ruhu, borcu ödenene dek, borcuna asılı kalır.”^{27[22]}

Bunun anlamı şudur; yani hakkında herhangi bir hüküm verilemez, ne kurtulmuştur, denebilir, ne de helak olmuştur, denebilir. Durumu ortadadır ya da cennete konmada engeli vardır. Bu duruma göre ölen bir müslümanın öncelikli olarak eğer varsa malı, derhal borcu bundan ödenmelidir. Eğer ölenin bir malı yoksa fakat ödemek niyetinde idiye, sabit olan rivayete göre, Allah onun borcunu karşılar.

Buhari'nin Ebu Hureyre'den rivayetine göre, Peygamber (as) şöyle buyurmuştur: **“Kim halkın malını kendilerinden ileride ödemek kaydıyla alırsa, Allah da ona o borcu ödeme kolaylığını verir. Kim de onu bir daha vermemek üzere alırsa Allah da onun elindekilerini alır.”**^{28[23]}

Peygamber (as) biraz sonra mealini vereceğimiz ayet ininceye dek borçlu olarak ölen bir müslümanın cenaze namazını kılmazdı, kıldırılmazdı. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Peygamber müminlere kendi canlarından daha yakındır. Eşleri onların analarıdır. Akraba olanlar, Allah'ın Kitabına göre, mirasçılık bakımından birbirlerine diğer müminlerden ve muhacirlerden daha yakındırlar; ancak, dostlarınıza uygun bir vasiyet yapmanız müstesnadır. Bunlar kitapta yazılı bulunmaktadır.” (Ahzab, 33/6)

^{25[20]} Tirmizi, Cenaiz, 1075. Tirmizi, bu garip bir hadistir, demiştir. Benim gördüğüm ise, bunun isnadının muttasıl olduğudur.

^{26[21]} Ebu Davud, Cenaiz, 3143. Münziri, bu hadisin garib olduğunu söylemiştir. Bak Avnul Mabud, 8/436

^{27[22]} Tirmizi, Cenaiz, 76/1079; Tirmizi bu hadis Hasen bir hadistir, demiştir.

^{28[23]} Buhari, İstikraz, 3/152

Allah Müslümanlara başka ülkelerin fethini nasip edip, Müslümanların mal varlıkları artınca artık bundan böyle başkasına borçlu olan kimsenin cenaze namazını kılardı. Peygamber (as) şöyle buyurmuştur:

“Ben müminlere, onların canlarından çok daha yakınım. Kim borçlu olarak ölürse, geride de bir şey bırakmamışsa, o borcun ödenmesi bize aittir. Kim de ölümünden sonra geride bir mal bırakmışsa o da mirasçılarınınındır.”^{29[24]}

Gerçi bu durum bugün bir hayret ve şaşkınlık uyandıracak gibidir. Ama bu bir vakıdır. Oysa günümüzde adam vefat edince, geride tüm borçlarını kapatacağı serveti kalmışken, mirasçılar hemen üzerine konarak engel oluyorlar. Çünkü aşırı derecede mala ve servete olan düşkünlük onları böyle bir yola itiyor ve mirastan kendilerine yeteri kadar mal kalmayacak veya kalırsa da çok az miktarda kalacak zannına kapılarak borcun ödenmesini istemiyorlar. Gerçekten ulu Allah doğru söyler. Çünkü O şöyle buyurmuştur:

“Haram helal demeden mirası yiyorsunuz, malı aşırı biçimde seviyorsunuz.” (Fecr,89/19–20)

Yine mala bu kadar düşkün olan bu kimseleri aynı zamanda büyük bir israfın, bidat ve haramın içine düştüklerini de görürsün. Çünkü bunlar hemen ölenin arkasından güya taziyeye gelenlere aş döküyorlar, yemekti, çaydı, sigaraydı, akıl almaz manada israfın içine giriyorlar. Oysa ölünün arkasından böyle yapılacaktır, diye Allah tarafından bir hüküm indirilmiş değildir. Tam aksine bütün bunlar sonradan dine sokuşturulmuş ve dinin bidat diye adlandırdığı haram olan şeylerdir. Doğrusu böylece en ağır haramları ve en kötü suçları işliyorlar. Çünkü ölenin malından ve mirasçıların haklarından böylesine haram uğruna saçılıp savrulmasına, en büyük haramın işlenmesine kimse ses çıkarmıyor, böyle bir yola ve işe harcama yetkileri olmadığı halde pervasızca saçıp savuruyorlar. Oysa bu maldan yemek adeta midesine ve karnına ateş doldurmak gibidir. Çünkü yüce Allah Kur’an’da şu haberi vermektedir:

“Haksızlıkla yetimlerin mallarını yiyenler şüphesiz karınlarına ancak ateşi tıkmış olurlar; zaten onlar alevlenmiş ateşe gireceklerdir.” (Nisa, 4/10)

Bir uyarı halinde ise çoğu zaman ölenin velisi durumunda olanlardan, alacaklı olan kimse alacağını istemeye gelince, vereceği cevap hazır, **git de mezarına kefenini soy, bak orada yatmaktadır**, olmaktadır.

Sevgili kardeşim! Kulağına bu ve benzeri sözler birçok kimselerden hiç mi gelmedi. Öyleyse yol yakınken kendini kurtar, borçlarını bir an önce öde, henüz hayatta iken ve seninle bu hayat arasına ölüm meleği girmezden önce üzerine düşeni yap, kendini kurtarmaya bak. Çünkü yarın bin bir güçlkle biriktirdiğin mal varlığın başkalarına kalacak ve sen de yaptığın borçlardan ve başkalarının sendeki haklarından ötürü rehin tutulacaksın. Oysa mirasçılar onu diledikleri gibi har vurup harman savurmaktalar.

Allah İmam Şafii’ye rahmet eylesin, ne güzel söylemiş:

^{29[24]} Buhari ve diğer hadis imamları rivayet etmişler. Bk Buhari, Kefalet, 3/128

**Biriktirdiğimiz varlığımız hep mirasçılarındır bil
Yaptığımız evler ise zamanla yıkılmaya mahkûm
Ölümünden sonra kimseye mesken kalmaz
Varsa ölmeden yaptığımız bir mesken
Eğer yapmışsa binayı hayırla olur yeri hoş
Eğer yapmışsa binayı kötülükle olur yeri boş**

Gaflet perdesini gönüller üzerine kapatan Allah'ı eksikliklerden tenzih ederim. Eğer bu gaflet ve aymazlık söz konusu olmasaydı, hiçbir kimse yediğinin, içtiğinin ve zevkinin tadına varamazdı. Peygamber (as)den rivayete göre şöyle buyurmuştur:

“Ölüm hakkındaki gerçekleri eğer Âdemoğullarının bildiğini hayvanlar bilebilseydi, siz o hayvanların et ve yağlarından asla bir lokma bile bulamazdınız.”^{30[25]}

Kullarını ölüm ve yok oluşla kahreden Allah'ı takdis ve tenzih ederim. Daimi olan ve ölmez olan Allah'ı tenzih ederim. Çünkü biz Allah'tan geldik ve ona döneceğiz.

KABİR HAYATI

Kabir hayatına veya kitabımızda belirtildiği gibi kabirdeki durumlara gelince ey kardeşim! Bilmelisin ki Allah her ikimizi de, beni de seni de muvaffak kılsın, başarı imkânını versin. Cenaze kabre konulup defin işlemi bittikten sonra, artık kabirde Münker ve Nekir adı verilen iki meleğin sorgusuyla karşı karşıya kalır. Kabre konulan kişi, kendisini getirip kabre bırakanların oradan ayrılırlarken ayak seslerini duyar. Çünkü artık kabre konulup sorgu işlemi başlaması amacıyla ruhu kendisine yeniden dönmüştür. Çünkü kendisini sorgulayacak olan melekler karşısında sorulanları anlayabilmesi için duyu organları, ruhu ile birlikte bedene dönmüştür. Böylece kendisine sorulanları anlayabilsin ve buna göre onları cevaplamış olsun. Buhari ve Müslim'in Enes'ten rivayete göre Peygamber (as) şöyle buyurmuştur:

“Şüphesiz kul kabrine konulup onu oraya koyan arkadaş ve yakınları kabrin başından ayrılıp giderlerken, kabre konulan kişi ayrılanların ayak seslerini işitir. Kabre koyanlar oradan ayrılırlarken iki melek gelir ve onu

^{30[25]} Beyhaki, Ümmü Habibe'den rivayet etmiştir. Bak Fethul Kebir, 3/42

oturturlar ve kendisine şöyle sorarlar; Sen şu Muhammed denen adama hakkında ne dersin, diye sorarlar. Eğer ölen mümin biriyse, cevabı şöyle olacaktır: Onun Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şahadet ederim. Bunun üzerine melekler ona: Hele cehennemdeki yerine bir bak, Allah bunun yerine sana cennetten bir yer verdi, derler. Böylece o kişi hem cennetteki yerini ve hem cehennemdeki yerini görür, o iki melek tarafından her iki yeri de kendisine gösterilmiştir. Böylece kabrinden kendisine oraya doğru bir kapı açılır.

Eğer kabre konulanlar kâfir veya münafık biri ise, bunlar meleklerin sorularına, bilmiyorum diye cevap vereceklerdir. O ben de herkesin söylediği gibi söyledim, der. Bunun üzerine kendisine, “Bilmez olaydın, okumaz olaydın” denir. Sonra da melekler ona, ellerindeki demirden bir tokmakla iki kulağının arasına, ensesine bir tokmak indirirler ki, bu darbenin şiddetinden dolayı attığı çığlığı insan ve cinler dışında ona yakın olan herkes duyar.”^{31[1]}

Kabirde ruhun bedene tekrar dönmesi ve orada ölenin diriltilmesi olayı, bizim mahiyetini pek anlayamayacağımız bir olaydır. Çünkü bu olay ahiret hayatını ilgilendiren bizim ise anlatmaktan aciz kaldığımız bir konudur. Beşer akli bunun mahiyetini kavramaktan acizdir, bunu ihata edip kavrayamaz da. Tıpkı şehit düşenlerin hayatı gibi eğer buna iman gerekiyorsa durum böyledir. Çünkü şehitlerin hayatıyla alakalı olarak Kur'an'da ayet vardır ve ayrıca bu konuya ilişkin olarak elimizde sahih nass yani delil bulunmaktadır. Nitekim Celaluddin Süyuti der ki:

Cumhura yani âlimlerin çoğunluğuna göre hepsi dirilir bunların. Gelen eserlerin zahirine bakılırsa, bunların bir kısmı değil, hepsi dirilir.

Kardeşim şunu iyi bil ki, Münker ve Nekir denilen o iki melek ölenin yanına çok korkunç ve ürpertici bir suretle gelirler. Bu iki melek ile ilgili olarak Ahmed b. Hanbel şöyle bir tanıtım getiriyor, diyor ki bu melekten siyah ve mavi renktedirler. Bunlardan birinin alt dudağı ta göksüne kadar sarkmış, azı dişleri ise neredeyse yeri yaracak kadar uzamış bir haldedir. Bunlardan birinin elinde bir kamçı bulunmaktadır. Eğer insanlar ve cinler onu kaldırmak için bir araya toplansalar onu asla yerinden bile oynatamazlar.

İşte bu iki melek bu şekil ve surettedirler. Çünkü her ikisi de Allah'ın kullarını denemek için görevli bulunmaktadırlar. Takva sahibi **mümin bir kulu**, Allah cevap vermede sebat sahibi kılar, cevap vermek için onun kalbine Allah öyle bir güç katar ki, sorulan sorulara hiç çekinmeden cevap verir. Mümin o iki melekten korkmadığı gibi kılı bile kıpırdamaz, herhangi bir ürpertiye kapılmaz.

Kâfir ve Münafık olan kişi ise, kabirde onları görür görmez korkup ürpermeye başlar. Herhangi bir cevap vermeye güç yetiremezler. Korkudan adeta ödleri patlar. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Allah Teala sağlam sözle iman edenleri hem dünya hayatında, hem de ahirette sapaşğlam tutar. Zalimleri ise Allah saptırır, Allah dilediğini yapar.”
(İbrahim, 14/27)

Buhari ve Müslim'in Bera b. Azip'ten rivayetlerine göre, Bera Peygamber'in

^{31[1]} Buhari, Cenaiz, 2/113–123

(as) şöyle buyurduğunu söylemiştir:

“Ahirette, sağlam sözle iman etmiş olanlardan kasıt, kabirde söz konusu iki meleğe cevap vermeleridir.”^{32[2]}

Abdurrahim Ber’i de diyor ki:

**Herkesin bir günü var biter eceli onda
Ölüm, dar bir kabir, döndürülür onda
Münker ve Nekir sorguya alırlar
Cevapta şaşıranı hesaba çekerler**

Şunu da bilmelisin ki, ölü kabre konulup üzerine de toprak serpilip kabri düzeltilince, adı geçen iki melek ona gelirler.^{33[3]}

Bu iki melek mümin olan kimseye ayakları tarafından gelirler. Böyle bir anda hemen namaz ibadeti karşılıklarına dikilir. Ayakları namaz adına konuşmaya başlayarak, sizin burada işiniz yok, uzak durun bu adamdan. Çünkü bu adam Allah rızası için benim üzerimde uzun bir müddet ayakta dikilip kaldı.

Bu defa o iki melek ölenin başı tarafından ona gelirler. Bu anda da oruç ayağa dikilir ve ağız oruç adına söze başlar. Bu adamdan uzak durun, Sizin bura bir işiniz yoktur. Çünkü bu adam uzun bir süre sırf Allah rızasını elde etmek için aç ve susuz kaldı, diyerek engel olurlar.

Bu defa iki melek ölen kimseye sağ tarafından yaklaşmayı denerler. Bu sırada zekat önlerine çıkar ve der ki. Uzak durun bu adamdan, sizin ona yaklaşmanız mümkün değildir. Bu seferde eller zekat adına devreye girip konuşurlar ve derler ki; bu adam sırf Allah rızasını elde etmek için fakir ve yoksullara varlığından dağıtıp durdu. Bunun için size izin yok.

O iki melek bu seferde ölenin sol tarafından yaklaşmayı denerler. Bu sırada da hemen hac ve cihad ibadeti veya bunlardan biri devreye girer. Bu seferde beden konuşmaya başlar. Beden sizin bu adama yaklaşma hakkınız yoktur, bunun için bir yol bulamazsınız. Çünkü bu beden Allah yolunda sıkıntı ve zorluklara katlandı, der. Artık o ikisi söz konusu ölen kişiyi tıpkı bir damadı zifaf gecesinde uykusundan uyandırır gibi uyandırır. Uyanan kişi, gelen iki meleği tanır, onlardan herhangi bir korku ve ürpertiye kapılmaz. İki sorgulamaya başlarlar veya bu ikisinden biri der ki:

—Rabbin kimdir? O da Rabbim Allah’tır, der. Sonra iki melek, söyle o halde hangi dindensin? O da, Dinin İslam dinidir, cevabını verir. Bu seferde hani şu ahir zamanda gönderilecek olan bir adam vardı, onun hakkında ne diyeceksin, diye sorduklarında, adam, yani Muhammed’i mi demek istiyorsunuz? Onlar da evet, derler. Bunun üzerine adam, o Allah’ın elçisidir. İki melek bu defa; sen dünyada iken de bunu söyledin. Artık rahat ol, endişe etme, gözün aydın olsun, rahat içerisinde uyu. Artık bundan böyle kabrinden cennete bir kapı açılır. Buradan

^{32[2]} Buhari, Cenaiz, 2/122, Tefsir, 6/100

^{33[3]} Bak et-Terğib ve’t-Terhib, 4/372

cennetteki yerini görür. Gözünün alabildiğine kabri genişler, kabrinin içi aydınlanır, içerisi ona rahatlık, huzur ve esenlik sağlar.^{34[4]}

Nitekim yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Fakat ölen kişi Allah’a, yakın olanlardan ise, ona rahatlık, güzel rızık ve Naim cenneti vardır.” (Vakıa, 56/88–89)

Ebu Davud dışında Müslim, Ahmed b. Hanbel ve Sünen imamlarının İbn Ömer’den yaptıkları rivayete göre Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur:

“Herhangi biriniz ölünce, eğer kendisi cennetlik olanlardan ise, sabah ve akşam cennetteki yeri kendisine gösterilir. Eğer cehennem ehlinde ise kendisine sabah ve akşam cehennemdeki yeri gösterilir, kendisine işte burası senin yerindir, bu durum ta ki kıyamet gününde Allah seni yeniden dirilteceği güne dek böyle sürüp gidecektir.”^{35[5]}

Gelen bir haber yani hadiste belirtildiğine göre şöyle buyrulmuştur:

“Kim Allah’ın mescitlerini aydınlatırsa Allah da onun kabrini aydınlatır.” Yine yüce Allah’ın Hz. Musa’ya vahyettiği şeylerden biri de şu gerçektir: **“Hayrı, iyiliği öğren ve bunu insanlara da öğret. Çünkü ben, ilim öğrenenin ve öğrenenin kabirlerini aydınlatacağım ki böylece oradaki yerinden ötürü korkuya kapılmasın.”** Bir hadiste de şöyle buyrulmaktadır:

“Kabir ya cennet bahçelerinden bir bahçe veya cehennem çukurlarından bir çukurdur.”^{36[6]}

Kâfir ile Münafık kimsenin durumuna gelince, söz konusu iki onların karşısına anlatılan ve bilinen şekil ve suretle inerler. Her ikisi de o ölmüş olan kâfir veya münafık kimseyi, şiddetle ve azarlayarak uyarırlar. Öyle ki müminde görüldüğü gibi bunun yanında herhangi bir koruyucusu ve savunucusu bulunamayacaktır. Kabirdeki kişi o iki meleği görünce onlardan korkusu sebebiyle büyük bir dehşete kapılır. O iki melek ona şu soruları yöneltirler:

Senin Rabbin kimdir? O da Ne diyorsunuz, ben bilmiyorum, der. Ya da kendilerinden birini göstererek bu kimdir, diye sorarlar. O da, şu mu, diye söyler sadece. Sonra iki melek ona; Dinin nedir, diye sorarlar, O da, ne diyorsunuz, bilmiyorum, der. Bu defa o iki melek, Hz. Muhammed’i kast ederek, şu ahir zamanda gönderilecek olan adam hakkında ne dersin, diye sorarlar. Adam, yine bilmiyorum diye cevap verince o iki melek ona, bilmez ol, okumaz ol diyerek, ikisi de adamı demirden bir tokmak ile ensesinden yani iki kulağının arasından döverler. Adam öyle bir çılgılık atar ki, insanlar ve cinler dışında her canlı o çılgılığı duyar. Eğer söz konusu tokmak ile dünyadaki dağlardan en yüksek bir dağa indirilseydi, vurulsaydı, dağ yerinden duramaz, toz duman oluverirdi.

Artık bundan sonra bu kişinin kabrinden cehenneme bir pencere açılır. Kişi açılan bu pencereden cehennemdeki yerin görür. Nitekim yüce Allah Firavun

^{34[4]} Bak önceki dipnot

^{35[5]} Müslim, Cennet, 2866

^{36[6]} Tirmizi, Sıfatul Kıyame, bap 26, h: 2460. Tirmizi bu hadis için, Hasen garip bir hadistir, değerlendirmesini yapmaktadır. Aldığımız bu kısım ise uzunca bir hadisin son kısmıdır.

ailesinden söz ederken şöyle buyurmaktadır:

“Onlar sabah akşam o ateşe sokulurlar. Kıyametin kopacağı gün de: Firavun ailesini azabın en çetinine sokun, denilecek!” (Gafir/Mümin, 40/46)

Nitekim az önce de geçtiği gibi, daha önce Müslim, Ahmed b. Hanbel ve Sünen sahipleri tarafından İbn Ömer’den rivayet olunan bir hadisi zikretmiştik. Kabir onu öylesine bir sıkar ki, adeta kemiklerini birbirine geçirir. Daha sonra kabir ateş olarak o adamın üzerinde yanmaya başlar. Buhari ve Müslim, Hz. Aişe (ra)’den rivayet ediyorlar. Peygamber (as) şöyle buyurmuştur:

“Şüphesiz kabir azabı haktır. Onlar kabirlerinde öyle bir azap görürler ki, bunu insan ve cinler dışında tüm hayvanlar, canlılar duyarlar.”^{37[7]}

Buhari, Müslime ve Sünen sahipleri İbn Abbas’tan (ra) rivayet ediyorlar. Dediğine göre Allah Resulü (as) iki kabrin yanından geçerek şöyle buyurmuştur: **“Bu ikisi şuanda kabirlerinde azap görmektedirler ama azap sebepleri öyle çok ağır olan sebeplerden dolayı değildir. Bunlardan biri toplum arasında söz götürüp getirirdi, nemam idi, diğeri ise ufak abdestini yaparken, ufak abdestin sıçrantılarından kendini sakınmazdı.”**^{38[8]}

Nitekim bu durumda olanların kabirde ayrıca onları cezalandırmaları, onlara azap etmeleri için yılan, akrep ve çıyan gibi varlıklar musallat kılınır. Bu hayvanlar ta ki kıyamet gününde yeniden diriltilecekleri güne dek onlara hep azap eder dururlar.

İbn Ebu Şeybe ve İbn Mace Ebu Said Hudri’den rivayet ediyorlar. Ebu Said Hudri (ra) Allah Resulünden şöyle buyurduğunu işittiğini söylemiştir:

“Kâfir olan kişiye kabrinde 99 ejderha musallat kılınır. Bu yılan ve ejderhalar ta kıyamet kopana dek, kabirdeki kâfir ve münafıklara böylece sokmak suretiyle azap ederler. Eğer bu ejderhalardan sadece bir tanesi yeryüzüne bir üflese, onun zehirinden yeryüzünde yeşillikten eser kalmaz, hiçbir bitki yeşermezdi.”^{39[9]}

Anlatıldığına göre beraberce yolculukta bulunan kimselerden biri yolda vefat eder. Arkadaşları ona bir kabir kazarlar. Ne zamanki ona bir lahit hazırlamaya koyuldular, hemen ortalıkta bir sürü yılan beliriverir. Arkadaşları kazdıkları o kabri bırakır ve bir başka kabir açarlar ama nez aman kabre indirmek ve lahde koymak istemişlerse, aynı şekilde yine yılanlar ortaya çıkar. İkinci kabri de bırakıp bir üçüncüsünü kazdılar ve fakat aynı durumla karşılaştılar. Bunun üzerinde durum hakkında şaşkına döndüler ve işi dönemlerinin ilim adamlarına götürmeye karar verdiler, buna bir çare aradılar. Derken Süfyan-ı Sevri’nin yanına geldiler. Arkadaşlarının durumunu ona anlattılar. O da onlara: “Gidin arkadaşınızı kazdığınız mezarlardan birine gömün. Çünkü siz tüm yeryüzünü kabir olarak onun için kazsanız, aynı durumla karşılaşacaksınız. Çünkü sözünü ettiniz arkadaşınızı ona buna laf götürüp getiren yani nemam olan biridir Bildiğimiz kadarıyla bu dudumda

^{37[7]} Münziri, İbn Mesud’dan rivayetle bunu, et-Terğib vet Terhib,4/361. Ayrıca demiş ki, bu hadisi Taberani, Hasen bir isnad ile el-Kebir eserinde rivayet etmiştir.

^{38[8]} Buhari, Cenaiz, 2/119, 124.

^{39[9]} Münziri, agk 4/362. Münziri bu hadisin Ahmed b. Hanbel ve Ebu Ya’la tarafından rivayet olunduğunu söylemiştir.

olanlara Allah kabirlerinde azap için yılanları başlarına musallat kılacakmış, bu da öyledir” dedi.

Yine hikâye olunduğuna göre Cabir adında salih olan bir adamın bir kardeşi vefat eder. Cabir denen bu şahsında gerçekten Allah için samimi dost ve kardeşleri varmış. Birbirlerine, haydi, Cabir kardeşimizin kardeşi vefat etmiş, gidip başsağlığı dileyelim, taziyede bulunalım, derler. Birlikte arkadaşlarına geldiklerinde, bu kardeşlerinin taziyeleri kabul etmediğini, adamın büyük bir üzüntü içerisinde kıvrandığını gördüler. Bu üzüntüsünün ve sıkıntısının sebebinin ne olduğunu, kendisinin Allah’tan korkan takva sahibi ve arif biri olduğunu söylediler. O da gelen din kardeşlerine şu cevabı verdi:

“Allah’a yemin ederim ki benim kardeşim sebebiyle aslında bir üzüntüm ve sıkıntım aslında yoktur. Benim üzüntümün asıl sebebi sabah ve akşam kardeşime olanlardan dolayı duyduğum üzüntüdür.” Arkadaşları da ona, Sübhanallah! Demek ki Allah seni, berzah yani kabir âlemiyle alakalı olan azaba muttali kıldı, sana onu gösterdi öyle mi, dediler, hayretlerini dile getirdiler.

Din kardeşleri onlara dedi ki: Dün kardeşim vefat edince, onu tüm cenaze işlemlerinden sonra alıp ötürüp kabrine koyduk. Kabre indirilirken ben kabre indim ce onu, kabir içerisinde hazırlanmış olan yerine, lahdine yerleştirdim. Bu arada yanımda bir para kesesi bulunuyordu, ben kardeşimi kabre yerleştirirken onu oraya düşürmüşüm. Ancak düşürdüğümün farkına da varamamışım. Eve dönünce yanımdaki para kesesinin olmadığını gördüm. Bunun üzerine onu mezarda düşürdüğümü anladım, hemen kazma ve küreğimi alıp kabre vardım. Kabri yeniden kazdım, bir de baktım ki düşürdüğüm para kesesi, lahdin yani mezarın içinde ayrıca yan tarafından açılan ve cenazenin yerleştirildiği yerin yakınında düşürmüşüm. Onu aldıktan sonra acaba kardeşim ne durumdadır diye, o lahdin üzerine ördüğümüz ve baş tarafına yakın olan kerpiçleri alıp onu görmek istedim. Bir de ne göreyim bir ateş demeti, kardeşimin ensesinde yanıp durmaktadır. Kardeşlik merhametimi tuttu, istedim ki, kardeşimin ensesinde yanmakta olan o ateşi söndüreyim. Söndürmek için elimi uzattığımda, elim yanıverdi. Hemen yeniden üzerine kerpiçleri ördüm, kabri yeniden düzelttim ve evime döndüm, işte yanan elim, diyerek çıkarıp yanan elini bize gösterdi. Bir de ne görelim yanan simsiyah kalmış bir el. Bu kardeşimiz bize dedi ki, işte beni asıl üzen mesele budur.

Arkadaşları devamla diyorlar ki, bu olay üzerine hemen Hasan Basri’nin yanına vardık, durumu kendisine anlattık ve dedik ki: Kâfir olan kişi ölüyor, ama ona kabirde bir şey olduğunu göremiyoruz. Fakat bu ölen kişi Müslüman ama işte anlattığımız gibi böyle bir durumla karşılaşıldı, nedir bunun hikmeti? Hasan Basri de bize şu cevabı verdi:

Şurası kesin olan bir gerçektir ki kafir olan biri zaten cehennemdedir. Müslüman olan birinin bu durumuna gelince, doğrusu yüce Allah size bunu gösteriyor ki bundan kendiniz için bir ders, bir ibret çıkarasınız. Çünkü bu, o kimsenin zekâtını vermediğini, buna engel olduğunu gösteriyor. Sonra da mealini okuyacağımız ayeti bize okudu.

“Allah’ın, kereminden kendilerine verdiklerini infakta cimrilik gösterenler, sanmasınlar ki o, kendileri için hayırlıdır, tersine bu onlar için pek fenadır.

Cimrilik ettikleri şey de kıyamet gününde boyunlarına dolanacaktır. Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. Allah bütün yaptıklarınızdan haberdardır.” (Ali İmran, 3/180)

Kardeşim! Unutma ki kabir hayatı öyle kolay kurtulunacak bir hayat değildir. O hayatın sıkıntısından, azabından peygamberler, şehitler ve Hz. Ali'nin annesi Fatıma binti Esed dışında kurtulan pek yoktur. Çünkü onu kabrine Peygamber (as) indirdi ve onun için şöyle dua etti:

“Allah'ım! Fatıma binti Esed olan anneme rahmet ve merhamet eyle! Peygamberin ve benden önce gönderdiğin peygamberlerin hakkı için onun kabrini, onun şu anda girdiği genişlet!”

Bunu Taberani ve başkaları rivayet etmişlerdir. Kabir azabı ve sıkıntısı mümin olarak ölen kimseye karşı adeta şefkatli bir annenin, çocuğunun başının ağrması halinde çocuğunu merhametle kucaklamasına benzer. Asi olarak ölüp de oraya gireni ise, bu asi kişi eğer mümin olarak ölmüşse, kabir onun kemiklerini birbirine geçirerek adeta kırarcasına sıkarak azap eder.

Kardeşim! Kabir azabı hem ruh ve beden için geçerlidir. İkisinden biri azap görmeyecektir, diye bir şey yoktur. Bu azabı görmelerine engel bir şeyde olmayacaktır. Yani ölen kimsenin vücut organlarını parçalanıp darmadağın olması, yırtıcılar tarafından parçalanıp yenmesi, denizde boğularak ölenlerin deniz yaratıkları tarafından yenmiş olmaları veya benzeri durumlar, bunların kabir azabı çekmelerine bir mani veya engel oluşturacak değildir. Çünkü böyle bir durum aslında akıl alçısından da mümkün olacak bir şeydir. Çünkü şer'i deliller bu manada gelmiş, mevcut naslar da bu manada sahih olarak bize kadar ulaşmıştır. Dolayısıyla bize düşen buna iman etmek ve bunu kabul etmektir. Çünkü Allah her şeye kadirdir.

KABİR AZABININ KISIMLARI

Şunu da bilmelisin ki, kabir azabı iki kısımdır; bunlardan bir kısmı süreklidir. Bu, kâfirlerle münafıkların ve bir de bazı isyankâr kulların kabir azabıdır.

İkincisi ise sürekli olmayı kesilecek olan azaptır. Bu, işlediği suçu ve isyanı hafif olanların göreceği azaptır. Bu durumda olanlar işledikleri suçun karşılığı olan ceza veya azap ne ise onu çekerler, o bitince de kabir azapları sona erer. Bu gibilerin azaplarını sona ermesi ya kendilerinden sonra gelen salih çocuklarının veya bunlardan birinin arkasından hayır duada bulunması sayesinde olacaktır veya hayatta iken yaptığı hayırlı ve güzel bir işin

Örneğin sadakayı cariyeye ve kendisinden yararlanan faydalı bir ilim gibi sebeplerle kabir azabı sona erer.

Müslim'in Ebu Hureyre'den yaptığı rivayete göre, Ebu Hureyre Peygamber (as)'in şöyle buyurduğunu anlatmış:

“İnsan ölünce üç gurup insanı dışındakilerin amel defteri kapanır, Bunlardan birincisi sadakayı cariyedir, yani sürekli sevap getiren bir hayırlı iş yapmasıdır, ya da kendisinden yararlanan faydalı bir ilimdir veya kendisine hayır duada bulunan salih bir çocuk.”^{40[1]}

Unutma ki, anlattığımız bu kabir azabı ile alakalı bilgiler tamamen gabya dayalı olan, bizzat müşahede etmediğimiz bilgilerdir. Çünkü hadislerde ifadesini bulan bu hususular, tarafımızdan bizzat duyu organlarıyla algılanan, idrak oluna şeyler değiller. Bu bilgileri bize hem işitme ve rivayete dayalı deliller yoluyla gelen bilgilerdir.

Şayet bir çıkar da şöyle bir soru veya söz yönelterek: “Efendim nasıl olurda öldükten sonra kabirde uygulanacak olan azap veya ceza hem ruha ve hem beden üzerine uygulanabilir ki? Çünkü bizler, gördüğümüz kadarıyla ölen kimsenin üzerinden uzunca bir müddet geçtikten sonra, o ölen kimseni bedeni dağılıyor, çürüyüp toprak oluyor ve kayboluyor, hatta dağılan ve toz haline gelen bedeninin zerrecikleri rüzgâr yoluyla bir şekilde yeryüzünün, kara ve denizlerin har yanına dağılıp gitmektedir. Bunu nasıl izah edeceksiniz?”

Bizim buna vereceğimiz cevap şöyle olacaktır: “Çünkü yüce Allah haber verdiği doğru bilgilere ilişkin deliller ortaya koymuştur. Yani yaratmış olduğu yollarla ve bunlara ilişkin sebeplerle ilgili bilgileri delillendirerek bize haber vermiştir. Nitekim modern bilim çağı da, deneyleriyle bunun gerçek olduğunu ortaya koymuştur. **Bildiğin şeyleri tasdik edip doğruluğunu kabul ettiğin gerçekler, sana bilmediğin ve yalanlanmasına da kesin olarak bir kanıt ortaya koyamadığın şeyleri de ister istemez kabullenmek ve doğruluğuna inanmak zorunda kalacaksın.**

Bu, tıpkı nimetler içerisinde yüzen veya azap gören ruh ve ceset gibidir. Adeta bir televizyon verici istasyonu gibi veya tıpkı belli frekans ve dalgalarda yayın yapan radyoların yayını gibidir. Nitekim ortada milyonlarca cihaz var ki, bütün bunlar, söz konusu istasyona bağlanıp onunla sabitleşmek için hepsi de televizyon kanallarını veya radyo dalgalarını o kanallar odaklamaktadırlar. Adı geçen yayın istasyonları ne kadar uzakta bulunsalar bile, tüm alıcılar o vericilere göre ayarlanınca hepsi de aynı anda televizyondaki yayını hem görüntü ve hem ses olarak, radyo ise sadece ses olarak görü ve duyabilirler. İşte nimetten yararlanma

^{40[1]} Müslim, Vasiyet; h:1631

veya azap göre olayı da, bu ikisi ruh ve cesede göre ne kadar uzakta bulunsalar bile, bu, bir şey değiştirmez, Hem ruh ve ceset aynı hazzı veya azabı yaşarlar. Ruh Allah'ın ezeli ilminde de bilindiği gibi kendi yerinde ve makamında bulunmakla birlikte bedenle her zaman bağı bulunmaktadır. Bu adeta, öyle bir tekniğe benze ki, henüz var olan bilim ve imkanlar o şeyin gerçeğini, hakikatini ve içyüzünü bilemedikleri halde, o var olan gerçeğin, o bilinemeyen teknikle bağlarının bulunduğunu kabul ederler.

Diğer taraftan akla dayalı deliller de bu gibi olayların doğruluğunu ortaya koymaktadır. şimdi uyumakta olan bir kişiyi düşünün, Hepimiz de bilir ve kabul ederiz ki, adan bir rüya görür, öylesi bir rüyadır ki, onu rüyada etmiştir, tüm acı ve kederlerinden uzak olarak göstermiştir. Adam bu hali rüyada yaşar. Ta da tam bunun tersi, rüyasında adam, işkence, azap ve ceza görür, uyuyan kişi tüm bu acıları o anda hisseder, yaşar. Örneğin adam rüyasında bir yılan tarafından sokulduğunu veya onu izleyen bir felaketin her an kendisini bekleyip durduğunu görür, rüyasında huzursuzluk duyar, ıstırap çeker, tıpkı uyanık bir kimsenin gördü eza, cefa ve işkence gibi. Oysa o anda bizler de rüya görenin çok yakınında olabiliriz ama olan bitenden asla bir haberimiz olmaz. Oysa o adam rüyasında ecel terlerini dökmektedir.

İşte ölen kimsenin de durumu tıpkı buna benzer. Çünkü bu kimse mülk yani şu varlık âleminde Melekût âlemine gitmiştir. Bizim duyu organlarımız bu melekût âlemini, fizik ötesi âlemi kavrayabilecek durumda değildir. Bizim aklımız da bu âlemin hakikatini idrakten ve algılamaktan acizdir.

ÖLÜNÜN DEFNİNDEN SONRA KABİR BAşINDA BEKLEMEK

Ey kardeşim! Ölünün kabre verilmesinden yani defnedilmesinden sonra bir süre orada durup beklemek, sorgu melekleri tarafından sorgulanması sırasında onlara cevap vermesini kolaylaştırması için Allah'a dua etmek, bağışlanması için mağfired dilemek sünnettir.

Rivayet olunduğuna göre, Sa'd b. Muaz (ra) vefat edince, Allah Resülü (as) cenazesine katılır, cenazede ayak parmaklarının ucuna barsak hareket eder. Bu durum kendisine sorulunca, meleklerin cenaze törenine çok büyük bir sayıda katıldıklarından dolayı öyle hareket ettiğini, onlara eza etmek istemediğini belirtir.

Rivayete göre Sa'd'ın cenazesine yetmiş bin melek katılmıştır. Cenazenin defin

işlemi bitince, oradakiler kabristandan ayrılmaya başlayınca, Allah Resulü (as) şöyle buyurur:

“Durun hele! Ayrılmayın buradan, kardeşiniz Sa’d için Allah’tan mağfiret ve bağışlanma dileyin. Çünkü o şuanda sorguya çekiliyor.”

Amr b. As ölüm döşeğinde iken çocuklarına vasiyette bulunarak şöyle dedi: “Kabrimin başında, bir deve kesilip eti dağılana kadar geçen bir süre içerisinde kabrimin başında durun ki sorgu melekleri beni sorguya çekerken sizin kabrimin başında bulunmanızdan dolayı kendimi bu duruma hazır görürüm.”

İşte yine bu cümleden olarak defin işlemi bittikten sonra, herkes oradan ayrılırken bir kişinin orada kısa bir süre kalıp kabrin başında oturarak, ölen kimsenin hayatta iken konuştuğu ve anlatabildiği dil ile telkinde bulunması müstahaptır. Ölen kişiye bu manada bir telkin yapılabilmesi için, ölenin akıl ve baliğ olması, peygamber veya şehit olmaması gerekir. Çünkü bu sayılanlar için telkin gerekmez. Telkinde söylenecek ifadeler şunlardır:

“Ey filan kadının oğlu (veya kızı) filan kimse! Dünyada iken üzerinde bulunup da öylece bırakıp – çıkıp gittiğin inancı bir hatırla bakalım. O inanç, Allah’tan başka ilah olmadığına ve Muhammed’in de Allah’ın Resulü olduğuna tanıklık etmen, şahitlikte bulunma idi. Bilesin ki, cennet haktır, cehennem ateşi haktır, öldükten sonra yeniden dirilmek haktır. Hiç şüphe etmemelisin ki, kıyamet kesinlikle kopacaktır. Şüphesiz Allah, kabirde bulunanların tamamını yeniden diriltecektir. Sen Rab olarak Allah’tan hoşnut ve memnun kaldın, din olarak İslam dinini seçtin, Elçi ve peygamber olarak da Muhammed’e iman ettin, Kur’an’ı İmam, Kâbe’yi kible ve müminleri de kardeşlerin olarak kabul ettin.”^{41[1]}

^{41[1]} Taberani bunu rivayet etmiştir.

Burada her ne kadar bu şekilde taberani’den naklen böyle bir ifade hadis diye alınmış ise de, aşağıda vereceğimiz uydurma hadis ile ilgili, konunun uzmanları bize gerekli açıklamaları net olarak, özellikle Sabbağ bu bunun uydurma olduğunu açıklamaktadır. Şöyle ki:

“إِنَّ النَّاسَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُدْعَوْنَ بِأُمَّهَاتِهِمْ لَا بِأَبَائِهِمْ”

“Doğrusu insanlar kıyamet gününde babalarının adıyla değil, annelerinin adıyla çağrılacaklardır.”

Bu batıl bir hadistir. Ben de “Aliyyulkari” derim ki, Muhammed b. Ka’b, “İmamlarıyla çağrılırlar” diye söyledi. Yine denildiğine göre “Anneleriyle çağrılırlar.” Bu konuda yorum yapanlar, bunun üç hikmet gereği annelerinin adlarıyla çağrılacaklardır. Şöyle ki:

Birincisi Hz. İsa babasız doğduğundan, işte bunun için annelerinin adıyla çağrılırlar.

İkincisi ise Hasan ile Hüseyin’in şeref ve saygınlığı sebebiyledir.

Üçüncü bir yorum ise zina ürünü olan çocukların rezil olunmamaları sebebiyledir.

Bu görüşler tümüyle batıldır. Çünkü yalan ve uydurma olan bir hadis üzerine hüküm bina olunamaz, çıkarılamaz.

Bu görüşlere Beğavi, “Mealimuttenzil” adını verdiği tefsirinde dile getiriyor. Yine demiştir ki, sahih hadisler ise, tam bunun aksi manadadırlar. Nitekim İmam Buhari, Sahih adlı eserinde –ki Buhari diye meşhurdur– “Kıyamet gününde insanlar babalarının isimleriyle çağrılacaklardır” başlığı altındaki bölümde yer alan hadiste şöyle buyrulmaktadır:

“Kıyamet gününde vefasız herkes için vefasızlığı oranında bir sancak dikilecek ve denilecek ki işte bu, filan oğlu filan kimsenin vefasızlığıdır.”

Konuya ilişkin daha başkaca hadisler de vardır. Ben de (Aliyyulkari) derim ki, gerçi en iyisini Allah bilir ya, birbiriyle çelişkili imiş gibi olan hadislerin arasını bulmak mümkündür.

Mevduatulkübra’nın bu hadis ile ilgili tahkik dipnotunda şu bilgiye yer veriliyor. Biz de burada bu görüşe aynen katılıyoruz.

Ebu Lütfi Sabbağ diyor ki; birbiriyle çelişkili gibi gözükken iki hadisin arasını bulabilmek için her ikisinin de sahih hadis olmaları gerekir. Eğer bu hadislerden biri yalan ve uydurma ise dolayısıyla bunların ortasını bulmak söz konusu olamaz. Aksine uydurma olanı bir kenara atılır, sahih olan hadis alınır. Olması gereken de budur.

İmam Süyuti, el-İtkan 2/181 de Zemaşeri’den şu sözü alıntılıyor: “Tefsircilerin tefsirlerinde yer verdikleri bidatlerden biri de, İsra suresinde geçen, “Her insan topluluğunu önderleri-imamları ile birlikte çağıracağız o günde...” (İsra, 17/71) ayetinde yer alan

Eğer ölenin annesinin ismi bilinmiyorsa, bu takdirde o ölene telkin sırasında şöyle seslenilir: “Ey Havva oğlu (veya kızı) filan kes!” Nitekim Peygamber’den (as) rivayet olunduğuna göre, ölüye telkin yapıldığında iki melekten biri arkadaşının elinden tutarak der ki: “Bize ne bu adamdan, baksana ona hücceti telkin olundu.” Aslında telkin olayı sadece müminler için geçerlidir. Kâfir ve münafık olarak ölenler için telkinin bir fayda ve anlamı yoktur. Çünkü bunlar dünyada iken iman etmiş değillerdi ki, ölümlerinden sonra telkinin kendilerine bir faydası olabilsin. Oysa mümin kimse öyle değildir. O henüz dünyada iken zaten iman edilmesi gereken hususlara iman etmiş ve bu iman üzere de ölüp gitmiştir. Ancak burada yapılan şey, mümin ölürlen bu esnada gördüğü ölüm şiddeti ve ıstırabı nedeniyle, insanların tüylerini ürperten iki meleği görerek akli başından gitmiş bir haldedir, bir tür bir unutkanlık içerisinde. Burada telkin ile ona yapılan şey, sadece bir hatırlatma olmaktadır.

İşte bu, gaybi olan yani bir tür bilinemez olan konularda, kabir durumuna ilişkin bize ulaşan bilgiler bunlardır. Ancak gözlerimizle veya duyu organlarımızla görüp müşahede ettiğimiz ve bu dünyada hissettiğimiz şeylere gelince, işte ben şimdi onları sana hatırlatmaya çalışacağım. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Sen yine de öğüt ver, çünkü öğüt müminlere fayda verir.” (Zariyat, 51/55)

Şimdi de bir başka ayet meali, Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“Allah’tan korkan öğütten yararlanacak. En büyük ateşe girecek olan kötü kimse ise öğütten kaçınır.”** (A’la, 87/10-12)

Sen de kesin olarak bilirsin ki, atalarından, yakınlarından ve arkadaşlarından ölenler olmuştur. Bunlardan hiçbiri beraberlerinde dünyadan bir şeyler alıp kabre gitmiş değillerdir. Oysa hepsi de dünyaya ve dünya varlıklarına oldukça düşkün idiler. Ne uğruna yorulup didindikleri ve ne de zorluklarla toplayıp biriktirdikleri bir şeyi göturdüler, ne de bir başka şey. Göturdükleri tek şey bir kefedenden başkası değildir. Sadece dünyada işledikleri amelleriyle kabirde baş başa kaldılar.

Buhari ve Müslim ile Tirmizi Enes b. Malik’ten rivayet ediyorlar. Enes b. Malik’in dediğine göre Allah Resülü (as) şöyle buyurmuştur: **“Ölüyü üç şey izler; bunlardan biri ailesi, diğeri malı ve üçüncüsü de ameli yani yapıp işledikleridir. Bunlardan ikisi geri döner, geriye sadece biri kalır. Ailesi ve malı geri dönerler, o ameliyle baş başa kalır.”**^{42[2]}

Malı onu, teneşir tahtasında yıkanacağı yere kadar izler. Ailesi ve çevresi ise onu kabre kadar izlerler, O sadece ameliyle yani yapıp ettikleriyle baş başa kalır. Sonra da işledikleri şeyler eğer iyi ve hayırlı şeyler ise, buna göre mükâfat görür, eğer kötü ve fena şeyler ise bununla da cezalandırılır. Sonra da o güzel yüz ve

“İmam” kelimesini “Ümm” kelimesinin çoğulu olarak değerlendirmişler ve buna bağlı olarak da kıyamet gününde insanlar babalarının adıyla değil de, annelerinin adıyla çağrılacaklardır, demişlerdir. Bu, büyük bir gafır ve yanlışır. Bunu ona yaptırın şey ise cahilliğidir, bilmezliğidir. Çünkü “Ümm” kelimesinin çoğulu “İmam” olarak gelmez ve değildir. Ben de bu eseri çeviren yani Harun Ünal olarak buradaki tenkide ve haklılığına aynen katılıyorum. Çünkü ölenlerin annelerinin adıyla çağrılacakları ve bunun da ola ki ölenin zina ürünü olabileceği varsayımından hareketle, tüm Müslüman kadınları potansiyel zina işleyenler olarak değerlendirmektedir ki, bizzat İslam’ın kendisi bunu reddetmektedir. Bilgi için bak. Altta verilen kaynaklar:

Aliyyulkari, agk. S:473–474. Fasil:39. Buhari, Cizye, h:3186–3188. Müslim, Cihad, h:1736/12. Bak Sabbağ (Ebu Lutfi), el-Hadisunnebevi, s:191–192. Bak Sabbağ, Lemehat fi Ulumul Kur’an, s:126. Aliyyulkari, agk Sabbağ tahkiki, s:473–474. Harun Ünal, Uydurma hadisler serisi, 1, h:23. Çevirenin notu.

^{42[2]} Müslim, Zühd, h: 2960

vücut o karanlık, ürpertici, korkunç ve dar mezarlığın içine bırakılır. O güzel yüz toprağa bulanarak bırakılır. Bir de bakarsın ki o bakmaya kıyılamaz olan güzel vücut ve ten kokuşmaya, dağılmaya yüz tutmuş, yanına yaklaşılacak derecede kokuşmuş bir duruma gelivermiştir. Bir de ne görürsün o güzelim gözler yanakların üzerine akmaya başlamış, etlerini böcekler yeyip bitirmiş, geriye sadece çürümüş kemikler, bir iskelet kalakalmıştır.

O dünyalar güzeli güzel beden yok olmuş geriye sadece göz çukurları, kafatası, kulaklar, burun ve ağız delikleri kalmıştır. Belki sen de birçok tanıdığın kimselerin bu hale geldiklerini çok yakinen görmüşsündür, bilmelisin ki senin de sonun bundan farklı olmayacaktır ve bundan asla bir kaçış da yoktur.

Bir bilge kişi şöyle seslenir:

**Düşün yaşlılığını ve varacağın son noktayı
Güçlü iken sonradan toprağa gömüleceğini
Bir kez düşmeysin kabre
Beklersin ta gelecek haşre
Yaşırken sağlamca olan bedenin
Gün gelecek darmadağın olacak cismin
Eğer örtmeseydi kabir kokuşmanı
İnan ovaları ve dağları iğrendirirdin
Yaratıldın topraktan oldun yaşayan bir diri
Öğrendin konuşmayı, oldun bir hatip
Tekrar döndün toprağa yerleştin
Sanki topraktan çıkan sen değildin
Bu dünyayı boşadın üç talakla
Ölmeden önce tevbeyle başla
Öğüt verdim sana, kulak ver dinlemeye
Senin gibisine kimse göstermez doğru yolu
Bırakılsak da bizi bekler ölüm yolu
Dar gelir bize kalabalıktan geniş yol
Her günün sabahında ünler biz bir ses
Semiz bedenini kurtlar, binalarını da yıkım bekler**

Anlatıldığına göre, üzerine güneş doğduğu her bir gün, bir çukur yani mezar, oraya gelecek olan sahibine şöyle seslenir: “Ey filan kimse! Benim kurtlar ve böcekler evi olduğumu, yalnızlık, vahşet ve karanlıklar yurdu olduğumu, cemaat ve toplumlara birbirinden ayırdığımı, erkek ve kız çocuklarını yetim ve öksüz bıraktığımı, senin de mutlaka dönüp benim kucağıma konacağını bilmez misin hiç?”

**Œu ölüm her yaŒayanın kendisiyle sözlü olduğu Œeydir
Bir eve girmeye dursun, tüm sevenleri darmadağın edendir**

Ey kardeşim! Bilmelisin ki, Allah sevgisi dışında her sevgi ve muhabbet ölümle son bulur. Görmez misin adam ölüp Allah ruhunu tenden aldığında, çevresinde bulunan aile bireyleri ve sevenleri ne de çabucak ürpermeye başlar, tüm sevenleri ve tanıyanları bir an önce olsun onu hemen götürüp mezara vermek isterler, bunda da acelecilik ederler. Kimi kefen hazırlığına girerken kimi mezar kazma işine, kimisi de defin hizmetine koşar. Bundan sonra sanki o adam daha önce hayatta hiç yaşamamış gibi unutulur. Peygamber (as) şöyle buyuruyor:

“İstedığın gibi yaşa, sen mutlaka öleceksin, dilediğin kimseyi sev, sen mutlaka bir gün ondan ayrılacaksın. İsteddiğini yap, sen mutlaka ona göre hesaba çekilecek, ya azap veya mükâfat göreceksin.”

Hz. Ali (kv) Medine kabristanına girer ve şöyle seslenir: “Ey kabir de bulunanlar! Allah’ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun. Bize haberlerinizi bildirin, yoksa biz mi size haber verelim! Dediğinde “Allah’ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerine olsun. Bizden sonra neler oldu, sen bize onlar hakkında haber ver” diye bir ses işitti. Bunun üzerine Hz. Ali şöyle konuştu:

—Eğer hanımlarınızı soruyorsanız, onlar sizden sonra evlendiler. Mallarınızı soruyorsanız, onlar da mirasçılar arasında bölüştü. Sormak istediğiniz, sizden sonra kalan çocuklarınız ise, onlar da yetimler arasına katıldılar. Hiç yıkılmayacakmış gibi inşa ettiğiniz, yaptırdığınız binalara gelince, oralarda da sizin düşmanlarınız oturuyorlar. İşte bizdeki haberler bunlardan ibarettir. Sizden ne haber var hele, bir siz bize haber verin.

Bir kabirden şöyle bir ses geldi: “Kefenler çürüdü, saçlar darmadağın oldu, deriler paramparça dağıldı, göz bebekleri yanaklara döküldü, burunlardan kan ve irin akmaya başladı. Önceden ne göndermiş isek, burada onu bulduk. Geride bıraktıklarımızdan da zarara uğradık. Doğrusu bizler, işlediğimiz ameller açısından rehin tutulmaktayız.”

Malik b. Dinar (rh) diyor ki: “Ölülerden ibret almak ve ders çıkarmak üzere bir gün kabristana gittim. Orada tefekküre dalmış iken ürperdim ve ağzımdan şu ifadeler döküldü:

Kabristana geldim bir gün şöyle bir seslendim

Nerede o azamet ve nerede o kibir dedim

Nerede o saltanatıyla kimseyi tanımayanlar

Nerede ben güçlüyüm diyen sözde kudretliler

Nerede bir buyurduğu iki edilmeyenler

Nerede o huzurda yaltaklananlar

Malik b. Dinar bundan sonra diyor ki, bir de ne göreyim, bir ses söylediklerime cevap veriyor ve şöyle diyor:

Hepsi yok olu gittiler, haber veren yok

Hepsi de öldüler, işte tek bir haber

Günler hep gelip geçmekte ama

**Şu suretlerin güzellikleri yok olmada
Herkes işlediklerinin yaftasını taktı boynuna
Kimi Naim cennetlerine kim gitti Cehenneme
Hepsi de vardılar güçlü kralın huzuruna
Kimse karşı çıkamaz emrolunana
Ey g c p gidenlerden haber soran arkadaş
Ders almadıktan sonra gidenlerden sana ne arkadaş**

Ey kardeşim! Bilmelisin ki, ölmüş bir kimsenin üzerinden belli bir zaman geçtikten sonra, o ceset artık orada toprağa dönüşür. Kimsenin kalmaz bedeni sapa sağlam, meğer olsun peygamber veya şehit ya da Kur'an hafızı. Bir görüşe göre denmiş ki müezzin olanların da  r mez bedeni, kalır cesedi. İşte bu sayılanların cesetleri çürüyüp toprak olmaz. Bunların dışında kalanların tamamının cesedi çürüyüp toprak olacaktır. Sadece insanın kuyruk sokumunda çok ufak, mercimek büyüklüğünde bir kemik kalır,  r mez. Kıyamet gününde, insanlar dirileceği zaman, işte beden bunun üzerinde yeniden kurulur, biter.

Ahmed b. Hanbel, Müslim ve Tirmizi dışında Sünen sahiplerinden gelen rivayete göre, Ebu Hureyre (ra) Peygamber'in (as) şoye buyurduğunu rivayet etmiştir: "Bir tek kemik dışında insan bedeninde var olan tüm organlar çürüyüp toprak olacaktır. Sadece kuyruk sokumunda, acbuzzeneb denen k c k bir kemik hariç. İşte kıyamet gününde insanlar bunun üzerine diriltileceklerdir."^{43[3]}

Şu anda üzerinde yürümekte olduğun yeryüzünün her bir karış toprağı, senden önce bu topraklar üzerinde yaşamış olan beşerin dağılmış zerreleriyle dopdoludur. Nitekim söyleyen ne güzel söylemiştir:

^{43[3]} Müslim, Fiten, h:2955

Şu kâinatı doldurmuş olan kabirlerimiz sesleniyor bize
Kabirde yatanlardan var mı dönen bize
Elinden geldiğince incitme bastığın yerleri
Yeryüzünün her karışında gör yatan cesetleri

Kurtubi **Tezkire** adlı eserinde hikâye yollu anlatıyor, diyor ki: “İki kişi toprak sebebiyle birbiriyle kavgaya tutuşurlar. İkisinin de yakınında tuğladan örülmüş bir duvar bulunuyordu. Yüce Allah bu duvardaki tuğlalardan birini konuşturur. Tuğla der ki: Neyi paylaşamıyorsunuz, kavganız niye? Bu dünya varlığı için mi kavga edip duruyorsunuz? Ben var ya, ben, dünyadaki krallardan bir kral idim. Şu kadar uzun bir ömür yaşadım. Şu kadar kadınla evlilik geçirdim, şu kadar at sırtında gezip dolaştım. Nihayetinde ecelim geldi ve öldüm, toprağa konuldum, orada bin yıllık bir ömür geçirdim, toprağa dönüştüm. Derken çanak çömlek yapan bir usta çıkageldi, toprağımı bu iş için uygun buldu ve beni içinde yemekler yenen çanaklara dönüştürdü. Gün geldi, ben kırıldım, tekrar toprağa döndüm, yine toprakta bin yıllık bir zaman geçirdim, yeniden toprağa karıştım, toprak oluverdim. Bu seferde bir tuğla ustası geldi, beni o iş için uygun buldu ve benimle tuğla imal etti, benimle işte şu anda görmekte olduğunuz duvarı ördü. Yani siz şimdi bu dünya için mi kavga ediyorsunuz öyle mi?

Şanı yüce ve mübarek olan Allah bizi topraktan yarattı, daha sonra bizi oraya döndürdü, sonra yeniden bir yaratılışla kıyamet gününde bizi oradan çıkaracak ve huzuruna getirecektir. Çünkü Allah her şeye kadirdir. Yüce Allah şöyle buyuruyor: **“Sizi topraktan yarattık; yine sizi oraya döndüreceğiz ve bir kez daha sizi ondan çıkaracağız.”** (Ta Ha, 20/55)

Bu arada bir hususa da dikkat çekmek isterim. Kimileri ölen kişiyi ortada herhangi bir mazeret olmaksızın özel bir sanduka yani tabut içerisine koyarak kabre öyle koymaktadırlar. Bu, caiz olmaz. Çünkü böyle bir davranış, ikinci bir masraf yapılarak fuzuli bir harcamaya gidilmektedir. Bu, mal varlığını çöpe atmak demektir. Oysa sen, o özel tabut için yaptığın bir harcamayı, ölen kimsenin hayrı olarak fakir ve yoksullara, ihtiyaç sahiplerine dağıtmış olsaydın bu durum hem ölen açısından daha hayırlı olur ve hem yaşayan yoksul ve fakirler için daha iyi olmuş olur.

Bu şekildeki bir uygulama caiz görülmediği ve uygun olmadığı gibi, ölüye ait herhangi bir giysisini veya benzeri bir şeyi fazladan onunla beraber kabre gömmek de malı zayi etmek, çöpe atmak anlamına gelir ki, bu da doğru değildir. Çünkü biz Müslümanlar bu tür davranışlardan men olunmuşuzdur. Zira biz bu tür davranışlarla tıpkı gayri Müslimlerin yani Müslüman olmayan kesimlerin batıl ve İslam’a aykırı adetlerini işlemiş oluyor ve adeta onlara prim veriyoruz, değerlerimizden uzaklaşıyoruz. Oysa bizler Müslümanlar olarak onları taklit etmekten menedildiğimiz gibi onlara muhalefet etmekle emrolunduk. Meğerki yapılan şeyler dinimizin esas ve prensipleriyle uyum sağlayan bir davranış olmuş olsun.

Bu söylediklerimizden daha kötüsü olanı da var. Örneğin kabirler üzerinde kubbeler inşa etmek, türbelere dönüştürmek, tunçtan, demirden, topraktan, kireç ve benzeri maddelerden üzerine inşaat yapmak, anıtlaşmasını sağlamak gibi şeylerin

tümü yasaktır, yanlıştır, milletin, fakir ve yoksulun hakkını yemektir. Oysaki bu kabirler üzerinde inşa edilen kubbeler, aşırı derecedeki süslemeler için yapılan harcamalar ile camisi olmayan herhangi bir köye bir cami yapılabilir, ya da birçok yoksul ve açlıkla çarpışan, ihtiyaç içinde kıvranan ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçları karşılanabilir. Doğrusu bu işler için yapılan fuzuli harcamalar eğer bir takım hayır yollarına, işlerine harcansa, bu, çürümüş veya çürüyecek olan kemikler üzerinde inşa edilen binalara yapılan harcamalardan çok daha hayırlı ve yararlı olacaktır. Kaldı ki bu durum birkaç açıdan da haramdır. Şöyle ki:

1- Yapılan bu türden harcamaların ölene veya onun yaşayan yakınlarına veya yaşayanlara herhangi bir faydası olmadığından o malı boş yere harcıyıp sokağa atmaktır.

2- Böyle bir şey ölümlerin gömülebilmesi maksadıyla vakfedilmiş olan bir yere harcanmaktadır ki, oysa burada bu manada bir harcama yapmak, bir tasarrufta bulunmak helal olmaz. Çünkü orada yapılan binanın yerine belki birkaç ölü daha defin imkânını bulacaktır.

3- Genelde insanlar üzerine kubbe inşa edilmiş olan mezarlara aldanarak, o türbeleri kutsal saymaya başlarlar ve bu aldanma sonucu da birçok yanlışlara girerler. Oysa orada yatanın halini en iyi ancak Allah bilir. Türbelerde yatanların mutlak manada Allah'ın sevgili kulları olduğu veya veli oldukları manasına gelmez.

4- Hatta kimi ülkelerde bu türden kubbeler adeta kötü amellerin işlenmesinin, halkın fesada uğramalarının merkezleri haline gelmişlerdir. Kimi türbelerde harabeye dönüşerek adeta kişilerin ihtiyaçlarını giderdikleri helâlâlar durumuna getirilmişlerdir. İşte bütün bunlar haram olan şeylerdir.

İşte bu anlattıklarımıza ek olarak şunu da anlatmalıyım ki, kabirler üzerinde binalar yükseltmek de haramdır. Nitekim bunların kireçlenerek, badana yapılarak inşası da aynen haramdır. Bu konu hadislerde de özellikle ele alınmıştır. Nitekim Müslim, Ebu Davud ve Tirmizi Ebul Heyac el-Esedi'den rivayet ediyorlar. Ebul Heyac diyor ki bana Ali şöyle dedi: “Allah Resulü'nün (as) beni görevli olarak gönderdiği şey için seni de görevli olarak göndermemi ister misin? Allah Resulü (as) bana dedi ki: **“Git, nerede bir timsal, resim, heykel görürsen onu derhal düzelt, kaldır, nerede üzeri yükseltilmiş bir kabir bulursan hemen düzelt, top- rakla aynı seviyeye getir.”**^{44[4]}

Ahmed b. Hanbel, Müslim ve Sünen sahipleri Cabir'den (ra) rivayet ediyorlar. Cabir demiş ki: **“Allah Resulü (as) kabirlerin üzerine kireçlenmesini ve harç ile bina yapmasını, üzerine oturulmasını, üzerine yazı yazılmasını ve üzerine basılmasını yasakladı.”**^{45[5]}

Ancak mezarın üzerine ölenin adı, ölüm tarihi gibi şeylerin yazılması caizdir. Bunun dışındakiler ise caiz değildir. Allah en iyisini bilir.

^{44[4]} Müslim, Cenaiz, h:969

^{45[5]} Müslim, Cenaiz, h: 980

KIYAMET ALAMETLERİ

Ey kardeşim! Bilmelisin ki; -Allah her ikimizi de muvaffak kılsın- bu dünya hayatı bir gün sona erecek ve her şey yok olacaktır. Artık bundan sonra ahiret günü gelecektir. Ki o günde kullar dünyada işlediklerinin karşılığını görecekler, ya ceza alacaklar veya mükâfatlandırılacaklardır. Kısaca varacakları yer ya içinde ebedi nimetlerle karşılanacakları cennet veya içine atılacakları yakıcı cehennem ateşi olacaktır. İşte sen bu kitapta söz konusu edilen cennet ve cehennemde yer alacak olan bu iki zümrenin halini görüp okuyacaksın.

Şurası bilinmelidir ki, ahiret gününe iman etmek, imanın sıhhat şartlarından bir şarttır. Kim ahiret gününe iman etmezse o kimse kesin olarak kâfirdir. Kaldı ki bu konu Kur'an'ın birçok ayetlerinde zikrolunmuştur. Bu ayetlerin kiminde cehennem ateşinden ve azabından uzak durma uyarısı, kimisinde ise ora ile alakalı kimi durumların ve müşahedelerin ele alınmış olması, kimisinde de oranın mutlaka bir gün gelip gerçekleşeceği.

Nitekim bu konu Kur'an'da değişik isimlerle anılmaktadır. Örneğin kıyamet, saat, Karia (Kapı Çalan), Ğaşiye (Dehşeti her şeyi kaplayan kıyamet), Hakka (Gerçekleşecek olan), Tamma (Her şeyi alt üst eden büyük felaket), Sahha (Kulakları sağır eden ses), Vakıa (Kıyamet), Hesap Günü ve benzeri isimler gibi.

Yüce Allah buyuruyor: **“Kıyamet vakti de gelecektir, bunda şüphe yoktur. Ve Allah kabirdeki kimseleri diriltip kaldıracaktır.”** (Hac, 22/7)

Yine yüce Allah buyuruyor: **“Kıyamet günü mutlaka gelecektir. Herkes peşine koştuğu şeyin karşılığını bulsun diye neredeyse onu kendimden gizleyeceğim. Ona inanmayan ve nefsinin arzularına uyan kimseler sakın seni ondan (kıyamete inanmaktan) alkoymasın; sonra mahvolursun!”** (Hac, 22/15–16)

Ey Müslüman kardeşim! Gel hele biraz benimle, şu sözü edilen gün ile alakalı olarak neler var biz göz atalım, onun korkunç hallerini, oradaki merhalelerde bizim durumlarımızı bir kontrol edelim. Durumlarımızı yüce Allah'a bir arz edelim de belki Rabbimiz bu sebeple bizi isyana girmekten, asi olmaktan uzaklaştırır. Bu sayede belki de taat ve iyilikle ilgili amellere yönelebilmeye imkânını elde ederiz. Nasıl olmasın ki, işte kıyametin belirtileri, alametleri bu zamanda gözler önündedir. Uzağı görebilenler için bunu görmemeleri mümkün değildir.

Kıyamet Gününün Küçük Alametleri

Unutma ki kıyamet günüyle alakalı olarak kimisi küçük ve kimisi de büyük olmak üzere iki türlü alameti vardır. Bu alametlerden küçük olarak nitelendirilenleri kıyamet günü yaklaştığı zamanda belireceklerdir. Büyük alametler ise, hemen kıyamet kopacağı, kopmasının neredeyse sayılı günler diyebileceğimiz manada ciddi bir şekilde yaklaştığında belireceklerdir.

Şimdi burada kıyametin küçük alametlerinden söz edeceğim. Gerçi bu alametler oldukça fazladır ama ben burada kısaca ve kolay bir şekilde hemen anlatılacak olanlarından söz edeceğim. Bunların başında bizim Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (as) peygamber olarak gönderilmesi ve ümmetinin gelmiş olmasıdır.

Buhari ve Müslim Sehl b. Sa'd'dan rivayet ediyorlar. Sa'd'ın söylediğine göre Allah Resulü (as) – işaret parmağı ile bitişiğindeki parmağını birlikte göstererek dedi ki: **“Ben, benimle kıyamet arasındaki süre işte bu kadar kalmış olduğu bir dönemde peygamber olarak gönderildim.”**^[1]

Şu sayacaklarım da yine kıyametin küçük alametlerindedir. Yüksek bina yapımı yarışına girilmesi, cami ve mescitlerin süslerle donatılması, emanete uyulmaması, ihanet edilmesi, zinanın alabildiğince artması, her tarafta alenen içkinin içilmesi, teşvik edilmesi, şarkıcı ve çengici kadınların edinilmesi, sanatçı adı altında önemsenmesi kıyametin küçük alametlerindedir. Aynı şekilde hain kimsenin emin ve güvenilir kabul edilmesi, işlerin ehil olmayan ellere geçmesi, bidatlerin artması, kadınlarda hayânın azalması, erkeklerin adalet özelliğini yitirmeleri de bu alametler arasındadır. Tüm bu saydıklarımız günümüzde var olan gerçeklerdir. Hemen bütün bunlar hakkında da sahih hadisler bulunmaktadır. İşte bu hadislerden bazı örnekler:

Enes b. Malik'ten (ra) diyor ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“İnsanlar cami yapımında yaptıkları şeyler sebebiyle birbiriyle üstünlük taslayıp mücadele etmedikçe kıyamet kopmaz.”**^[2]

Buhari'nin Ebu Hureyre'den yaptığı rivayete göre Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur: **“Emanet zayi olduğunda, emanete uyulmadığında kıyameti bekle.”**^[3]

Ömer b. Hattap'tan (ra) rivayete göre demiş ki: “Bir gün Allah Resulü'nün (as) huzurunda oturduğumuz bir sırada, elbisesi beyaz mı beyaz, saçları siyah mı siyah, yoldan gelmiş gibi bir Halide bulunmayan ve içimizden de kimsenin kendisini tanımadığı bir adam çıkageldi. Peygamber'in yanına sokuldu, önünde oturdu, dizlerini peygamberin dizlerine dayadı, ellerini kendi dizlerinin üstüne koydu ve:

— Ey Muhammed! Bana İslam'ı anlat, dedi. Allah Resulü (as) de:

-“İslam, Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resulü olduğuna şahitlik etmen, namazı dosdoğru kılman, zekatı tastamam vermen,

ramazan orucunu eksiksiz tutman, yoluna güç yetirebilirsen Kabe’yi ziyaret (hac) etmendir” buyurdu. Adam:

— Doğru söyledin, dedi. Onun hem soru sorup hem de doğrulaması bizim tuhafımıza gitti. Adam:

— Şimdi de imanı anlat bana, dedi. Peygamber (as):

-**“Allah’a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe inanmandır. Yine kadere, hayrına ve şerrine iman etmendir”** diye buyurdu. Adam yine:

— Doğru söyledin diye tasdik etti ve hemen arkasından da:

— Peki, ihsan nedir, onu da anlat, dedi. Allah Resulü (as):

— **“İhsan, Allah’a onu görüyormuşsun gibi kulluk etmendir. Sen Onu görmüyorsan da O seni mutlaka görüyor”** diye buyurdu. Adam yine:

—Doğru söyledin dedi ve arkasından da:

—Kıyamet ne zaman kopacak, diye sordu. Peygamber (as):

—**“Kendisine soru yöneltilen, bu konuda soru sorandan daha bilgili değildir”** diye cevapladı. Adam:

— O halde alametlerini söyle, dedi. Allah Resulü (as):

— **“Annelerin, kendilerine cariyeye muamelesi yapacak çocuklar doğurması, yalın ayak, başıkabak, çıplak koyun çobanlarının, yüksek ve mükemmel binalarda birbiriyle yarışmalarıdır”** diye buyurdu.

Adam sessizce çıkıp gitti. Ben bir süre öylece kalakaldım. Daha sonra Peygamber (as):

— **“Ey Ömer! Soru soran kişi kimdi, biliyor musun?”** diye buyurdu. Ben de:

— Allah ve Resulü bilir, dedim. Allah Resulü (as):

— **“O gelen Cebrail idi, size dininizi öğretmeğe geldi”** diye buyurdu.^[4]

Ali b. Ebu Talip’ten rivayete göre demiş ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Ümmetim onbeş hasleti, fiili işler duruma geldiklerinde artık belayı hak etmiş olurlar.”** Kendisine bunlar nelerdir, diye sorulması üzerine Allah Resulü (as) şöyle buyurdular: **“Ganimet belli kesimin elinde elden ele dolaşıp haksız bir şekilde zimmete geçirildiğinde, emanete ganimet diye üzerine konduğunda, zekat gereksiz bir borç kabul edilip verilmediğinde, kişi hanımına itaat edip annesini ezdiğinde, arkadaşına iyi davranıp babasını üzdüğünde, mescitlerde dinle ilgisi olmayan sesler yükseldiğinde, toplumun lideri, onların en aşağılık adamı olduğunda, kişinin kötülüğünden korkulduğu için kendisine itaat olduğunda, içki içildiğinde, ipek giysiler giyildiğinde, çalgıcı-çengici ve şarkıcı kadınlar edinildiğinde, bu ümmetin sonradan gelenleri, kendilerinden**

önce geçenlere lanet okuduklarında, işte bu durumlar meydana geldiğinde artık üç şeyi bekleyedurun! Kızıl bir rüzgar -insanları yerin dibine geçirecek bir kasırga-, yerin dibine geçirilmek, bir başka varlık şekline dönüştürülmek veya iftiraya uğramak-toplumdan dışlanmak-.”^[5]

Rivayete göre Peygamber (as) Cebrail’e (as) demiş ki: “Ey kardeşim Cebrail, benim ölümünden sonra yeryüzüne inecek misin?” Cebrail de, “evet, ahir zamanda ineceğim, hem de dört kez ineceğim” der. Peygamber (as): “O inişlerinde ne yapacaksın?” diye sorar. Cebrail (as) şu cevabı verir: “İlk inişimde hâkimlerden adaleti kaldıracağım, ikinci defaki inişimde ise, yeryüzünden bereketi kaldıracağım, sonra üçüncü inişimde erkeklerin kalplerinden şefkat duygusunu kaldıracağım, dördüncü inişimde de kadınlardan hayâyı, utanma hissini kaldıracağım.”

Tirmizi Enes b. Malik’ten rivayet ediyor, Enes (ra) diyor ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: “Kıyametin hemen öncesinde adeta karanlık gecenin karanlığının sökün ettiği gibi fitneler ortaya çıkacaktır. Adam sabaha mümin yani inanmış biri olarak çıkar ama akşama kâfir olarak girer. Mümin biri olarak akşamlar, fakat sabaha kâfir biri olarak çıkar. Kimi topluluklar da para karşılığı dinlerini satarlar.”^[6]

Ey kardeşim! Şimdi tüm bu saydığımız alametler veya belirtiler günümüzde ortaya çıkmış mı çıkmamış mı bir bak hele.Evet, hepsi de bugün gerçekleşmiş bulunmaktadır. Kimi alametlerin belirtileri ise artık belirmeye başlamış bile, örneğin Yahudilerle olan savaşlar ve Fırat nehrinin dibinden sırf altından olan bir dağın ortaya çıkacağı gibi.

Buhari ile Müslim İbn Ömer’den rivayet ediyorlar. İbn Ömer’in dediğine göre Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur: “Müslümanlar ile Yahudilerin arasında bir Savaş çıkmadıkça, kıyamet kopmayacaktır. Bu savaşta Müslümanlar Yahudileri öldürecekler, öyle ki Yahudiler herhangi bir ağacın ve taşın arkasında kendilerini gizleyecekler de, o ağaç ve taş dile gelerek, ey Müslüman! Ey Allah’ın kulu! Arkamda bir Yahudi saklanmıştır, gel onu öldür, diye seslenecek, sadece Yahudi ağacı da denene Ğarkad ağacı seslenmeyecektir.”^[7]

Buhari, Müslim ve başkaları Ebu Hureyre’den rivayet ediyorlar. Ebu Hureyre diyor ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: “Fırat nehri altın bir dağ üzerinden açılmadıkça kıyamet kopmayacaktır. İnsanlar onun için savaşacak ve her yüz kişiden doksan dokuz kişisi öldürülecektir. Onlardan her biri keşke kurtulan ben olsaydım, diyecektir.”^[8]

İşte tüm bu anlatılanların hemen hepsinin ön belirtileri gözükmeye başlamış bulunmaktadır.

Eğer ben burada ahir zaman alametleriyle alakalı olarak Allah Resulü'nün haber verdiklerini bir bir anlatmaya kalkışırsam, konumuz alabildiğince uzayıp gider. Ancak ben, okur usanıp bıkmamın ve bir de kitabın hacmi kabarmamın diye kısa yoldan örneklerle yetindim ki amacın dışına çıkmayayım istedim.

KIYAMETİN BÜYÜK ALAMETLERİ

Bunların ilki şudur: Mehdi'nin çıkıp gelmesidir. Mehdi Hz. Fatıma'nın çocuklarından olacak, geldiğinde yeryüzü zulüm ve haksızlıklarla çalkanıyorken o adaleti ve hakkı sağlayacaktır, yeryüzünü adaletle dolduracaktır.

Ebu Davud ve Tirmizi İbn Mesud'dan rivayet ediyorlar. Rivayete göre Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur: **“Dünyanın ömründen kalan gün olarak en son gün kalmış olsa, Allah bu günü mutlaka uzatacak, ta ki benim soyumdan veya benim ehli beytimden biri gönderilene dek. Onun ismi benim ismime, babasının da adı babamın adına uygun olacaktır. O, yeryüzü nasıl ki zulüm ve haksızlıkla dolup taşıyorsa, yeryüzünü adalet ve halk dolduracaktır.”**^[9]

Ahmed b. Hanbel, Ebu Davud ve Tirmizi yine İbn Mesud'dan rivayet ediyorlar. İbn Mesud demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Benim ehli Beytimden ismi benim ismime –farklı bir rivayette de ‘ahlakı benim ahlakıma’- uyan bir adam çıkmadıkça-gelmedikçe dünya sona ermez.”**

Ebu Nuaym ve Ruyani Huzeyfe'den rivayet ediyorlar. Huzeyfe demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur: **“Mehdi benim soyumdan bir adam olacaktır. Rengi Arapların renginde cismi-bedeni ise bir İsrail’li bedeni gibi olacaktır. Sağ yanağında adeta parlayan bir yıldız gibi bir beni olacaktır. Yeryüzü zulüm ile dolup taşarken o yeryüzünü adaletle dolduracaktır. Onun halifeliğine gerek yeryüzü halkı olsun, gerekse göktekiler olsun, havada uçan kuşlara varana dek hepsi razı olacaklardır.”**^[10]

İkincisi Deccal'ın çıkmasıdır. Deccal insanlar için en büyük bir fitnedir. Çünkü Allah, ona bir takım harikulade işler yapma fırsatını verecektir. Bu sayede insanları dehşete düşürecek, birçok insanlar ona aldanacaklar. Sadece yüce Allah'ın kendilerine saadet vaat ettiği yani koruduğu kimseler onun şerrinden ve fitnesinden kurtulacaklardır. Nasıl olmasın ki, nice adamlar görüyoruz, kötülükte Deccal kadar olmasa bile yine de insanları tuzaklarına düşürüp aldatmaktadırlar. Birçok yalan ve dolanla insanların gözlerini boyamakta, akıllarını karıştırmaktadırlar. Örneğin falcılar, kâhinler, medyumlar, gaybı bildiğini ileri sürenler ve benzeri daha niceleri gibi. Evet, bu gibileri yığınlarla insanları peşlerine takarlarken, istediğinde gökten yağmur yağdıracak, dilediğinde de durduracak olan Deccal nasıl aldatmasın ki? O fazlasıyla bunu yapacaktır. Kurak araziye emredecek, oralar yeşerecek, ölüyü diriltecek, dünyanın hazineleri onu izleyecektir. İşte bütün bunlar insanlar için birer

fitnedir, onları bozmaktır. İslam akidesi üzerinde sebat edip etmeyeceklerine ilişkin bir imtihandır.

İnanmış kimseler bu gibi durumlarda inançlarında sebat edecekler, İslam akidesini yaşayacaklar, ancak kalplerinde hastalık bulunanlar ise, sapıtacaklardır. Bu gibileri Deccal'ın peşine takılacaklar, ona asker olacaklardır. İşte Deccal, onun nitelikleri ve yapacağı şeylerle ilgili sahih sünnetten deliller.

Enes'ten (ra) Buhari ve Müslim rivayet ediyorlar. Enes diyor ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Hiçbir peygamber yoktur ki, ümmetini o çok yalancı şaşı gözlü kimseden ümmetini uyarmamış olsun. Dikkat edin o şaşındır, Azizi ve Celil olan Rabbiniz şaşı değildir. Onun iki kaşı arasında KFR yani kâfir yazılıdır.”**^[11]

Ebu Hureyre'den Buhari ve Müslim yine rivayet ediyorlar. Ebu Hureyre diyor ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Dikkat edin! Daha önce hiçbir peygamberin hakkında söz etmediği Deccal ile ilgili bir hususu size konuşacağım. O gözleri şaşı olan biridir. O beraberinde cennet ve cehennem benzeri şeyle gelecektir. Onun işte bu cennettir, dediği şey cehennemdir.”**^[12]

Buhari ve Müslim Rib'i b. Hiraş'tan rivayet ediyorlar. Rib'i diyor ki, Ben Ensar'dan olan Ebu Mesud ile birlikte Huzeyfe b. Yeman'ın yanına gittim –Allah hepsinden de razı olsun-. Ebu Mesud ona dedi ki: **“Bana Deccal konusu hakkında Allah Resulü'nden (as) işittiğin şeyi anlat.”** O da dedi ki: **“Kuşkusuz Deccal çıkacak, onun beraberinde taşıdığı su, aslında ateştir. Halkın su olarak gördükleri şey aslında yakıcı olan ateştir. Halkın ateş olarak gördüğü şey ise, tatlı sudur. Sizden kim ona yetişirse, onun ateş diye gösterdiğinden alsın, çünkü o tatlıdır, hoştur. Bunun üzerine Ebu Mesud dedi ki, ben de bunu işitmişim.”**^[13]

Ebu Said Hudri'den (ra) Buhari ve Müslim rivayet ediyorlar. Peygamber (as) şöyle buyurmuşur: **“Deccal gelecek ama ancak kendisine Medine yollarına giriş haram kılınmış, yasaklanmıştır. Nihayet Medine dışında kalan işlenmedik kimi tarlalara kadar gelecek, derken karşısına o günün en hayırlı insanı veya insanlardan en hayırlı olanı çıkacak ve ona şöyle diyecektir: Ben şahitlik ederim ki, sen, Allah Resulü'nün (as) hadisinde bize sözünü ettiği Deccalsın. Bunun üzerine Deccal; ne dersiniz ben bu adamı öldürsem sonra tekrar diriltsem siz yine de bu iş konusunda hakkımda bir şüpheye düşer misiniz, der. Çevresindekiler de, hayır bu durumda hiç şüpheye düşmeyiz, der. Bunun üzerine Deccal karşısına çıkan o kişiyi önce öldürür ve sonra da diriltir. Dirilen o imanlı ve hayırlı insan bunun üzerine der ki, Allah'a yemin ederim ki şu anda hiçbir zaman göremediğim gerçeği daha net bir şekilde, daha bir uzağı görerek durumunu öğrenmiş oldum. Bu durum karşısında Deccal**

yeniden o şahsı öldürmek isteyecek ama kendisine bu fırsat verilmeyecektir.”^[14]

Üçüncüsü: Dımişk’ın/Şam’ın doğusunda kalan Beyaz Minareye İsa’nın (as) inmesi olayı. Semadan yere inerken ellerini iki meleğin kanadına dayamış olarak sabah namazı vaktinde inecektir. Halk kendisini sabah namazını kıldırması için mihraba geçmesini isteyecektir. Ancak İsa (as), sizin imamınız sizin içinizden olacaktır, diyerek, imamlığa geçmeyecektir. Bunun üzerine orada hazır bulunan Mehdi öne geçecek, hem orada bulunan cemaate ve hem de İsa’ya imamlık edecektir, namaz kıldıracaktır. Bunun sebebi, yani İsa’nın namaz kıldırılmaya geçmemsi ve imamlık yapmamsı, onun bu ümmete ve onun peygamberi Muhammed’e (as) olan saygısı sebebiyledir. Şam’ın Lüdd kapısında Deccal’ı bulup onu öldürecektir. İşte bu konuya ilişkin nasslar yani deliller şöyledir:^[15]

Ebu Hureyre’den Buhari, Müslim ve Sünen sahipleri rivayet ediyorlar. Ebu Hureyre diyor ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Varlığım elinde olan Allah’a yemin ederim ki, pek yakın bir gelecekte Meryem oğlu İsa adil bir hakem olarak aranızda inecektir. O inince haçı kırarak yani Hıristiyanlığı ortadan kaldıracak, domuzu öldürecek yani domuz etinin yenmesini yasaklayacak, bundan böyle Kitap Ehlinden cizyeyi yani vergi alınmasını kaldıracaktır. Mal varlığı öylesine artıp taşacak ki, bundan böyle zekat kabul edecek kimse bulunamayacaktır. Öyle ki Allah için bir tek secde yapmak dünya ve dünyadaki her şeyden çok daha hayırlı olacaktır.”** Daha sonra Ebu Hureyre diyor ki isterseniz şu ayeti bir okuyun. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Kitap ehlinden her biri, ölümünden önce ona/İsa’ya muhakkak iman edecektir.” (Nisa, 4/159)

Müslim Cabir’den (ra) rivayet ediyor, Cabir diyor ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Ümmetimden bir toplum, bir gurup ta kıyamete dek hak yolunda savaşıacaklardır. Derken Meryem oğlu İsa (as) inecek, bunun üzerine Müslümanların emiri ona, buyur, bize namaz kıldır, diyecek, o da “hayır, kiminiz kiminizin emirisiniz, bu yüce Allah’ın bu ümmete bir ikramıdır.”^[16]

Şimdi sana daha detay içeren bir başka hadis sunayım. Bu hadiste Deccal’dan, İsa peygamberin dünyaya inmesinden, Yecuc ve Mecuc ile alakalı hususlardan ve kıyametin büyük alametlerinden söz edilmektedir. Şöyle ki:

Müslim Sahih adlı eserinde Nevvas b. Sem’an’dan (ra) rivayet ediyor. Nevvas diyor ki, bir sabah Allah Resulü (as) bize Deccal’dan uzun uzadıya söz etti. Önce sesini yükselterek konuştu, daha sonra yorulunca bu defa sesini alçaltarak konuştu. Biz onun bu anlatışına bakarak sandık ki Deccal Medine etrafında bulunan hurmalıklara gelip dayanmıştır. Yeniden Allah Resulü’nün yana vardığımızda,

yüzümüzdeki üzüntü ifademizden anladı da bize hayrola bir şey mi oldu? Diye sordu. Biz de; ey Allah'ın Resulü! Sen bize sabahleyin Deccal'dan söz ettin, bu konuda bazen sesinin tonunu düşürdün, bazen de yüksek sesle konuştun. Biz senin bu konuşmandan öyle sandık ki, Deccal gelip Medine hurmalıklarına dayanıvermiş, dedik.

Bunun üzerine Allah Resulü (as) şöyle buyurdular: “Ben sizin adınıza Deccal'dan değil, ondan başka şeylerden dolayı daha çok korkuyor ve endişe duyuyorum. Çünkü ben henüz aranızda bulunuyorken Deccal çıkarsa, ben hemen onun düzenini bozar, delillerini de etkisiz kılarım. Eğer ben aranızda değilken o çıkıp gelirse, bundan böyle herkes kendini ona karşı koruyup kollamalıdır. Kaldı ki yüce Allah her Müslüman kulunu onun kötülüğünden koruyacaktır.

Deccal kıvrıkcık saçlı, gözlerinin ferri gitmiş bir gençtir. Ben onu adeta (çok önceleri ölüp giden) Abduluzza b. Katan adındaki kişiye benzetiyor gibiyim. İçinizden kim ona yetişirse Kehf suresinin başından itibaren birkaç ayeti okusun. O Şam-Suriye ile Irak arasındaki bir yerden çıkacaktır. O sağa, sola kısaca her tarafa kötülüğünü yayacak, terör estirecektir. Ey Allah'ın kulları! İmanınızı koruyup kollayın” diye buyurdu.

Bu defa; ey Allah'ın Resulü! O yeryüzünde ne kadar bir süre kalacaktır, diye sorduk. Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Kırk gün yeryüzünde kalacaktır. Bir günü tam bir yıl uzunluğunda olacaktır, bir başka günü tam bir ay uzunluğunda olacak, bir üçüncü günü ise tam bir hafta uzunluğunda olacaktır. Diğer günleri ise sizin normal günleriniz gibi olacaktır.”

Biz kendisine, ey Allah'ın Resulü (as) o bir yıl kadar olan günde bizim bir tek günün namazını kılmamız bize yetecek mi, diye sorduk. Allah Resulü (as), “hayır, aksine öyle bir günde zamanı saatlere bölerek günleri takdir etmek suretiyle namazınızı kılacaksınız” dediler. Bu defa ey Allah'ın Resulü! Onun yeryüzündeki hareket etme hızı ne oranda olacaktır, diye sorduk. Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

—O adeta rüzgârın peşine takıp sürüklediği bulut gibi insanların yanından hızla geçer. Bir gurup insanın yanına gelir, onlara ilah olduğunu ve kendisine iman etmelerini ister, onlar da hemen ona iman ederler, onun davetine katılırlar. Yağmur yağdırması için göğe emreder, hemen yağmur yağar, Bitki bitirmesi için yere emreder, hemen otlar yeşerir. İnsanların meraya yayılmaları için salıverip gönderdikleri hayvanları, daha gösterişli, daha bir etli ve daha sütlü olarak evlerine dönerler. Bundan sonra bir başka toplumun yanına gelir ve onlardan da kendisine iman etmelerini ister. Ancak bunlar onun teklifini kabul etmeyip ret ederler, Deccal bunların yanlarından ayrılıp gider, ancak sabahleyin bakarlar ki suları çekilmiş, çayır çimenleri kurumuş ve hayvanları da helak olmuştur.

Deccal bu arada bir harabeye uğrar, harabeye seslenerek, içinde gizlediğini hazinelerini dışarı çıkar, diye emreder. Buradaki hazineler de tıpkı arıbeyinin peşinden arıların takılıp gittikleri gibi deccal'ın arkasından giderler. Daha sonra Deccal yanına babayiğit bir genci davet eder, kılıcıyla o genci ikiye böler, vücudunun her bir parçası bir yana dağılır. Sonra da o genci yanına davet eder, öldürülen genç gülümseyen bir eda ile ona doğru gelir. İşte Deccal tam bu gibi şeyleri yaparken tam bu sırada yüce Allah Meryem oğlu Mesih'i (as) gönderir. Mesih İsa, boyanmış iki elbise içinde, ellerini iki meleğin kanatları üzerine koymuş olarak Dimaşk'ın doğusunda bulunan Akminarenin yanına iner. Mesih İsa başını yere eğince saçlarından terler damlar. Başını kaldırınca inci misali nurani damlalar dökülür. Hangi kafir onun nefesini koklasa, anında ölür. Onun nefesi, gözünün bakabildiği yere kadar ulaşır. Bu arada Mesih İsa Deccal'ın peşine düşer. Onu Kudüs yakınında bulunan babullüdd denen yerde yakalayıp öldürür.

Daha sonra Meryem oğlu İsa, Allah'ın kendilerini Deccal'ın şerrinden koruduğu bir toplumun yanına gelir. Bu insanların yüzlerini okşar ve onların cennette elde ettikleri derecelerinden söz eder. İşte tam böyle bir sırada yüce Allah, Meryem oğlu İsa'ya (as) şöyle vahyeder: "Kimsenin öldüremeyeceği kullar yarattım; öteki kullarımı toplayıp Tur dağına götür." Allah bu arada Yecuc ve Mecucu gönderir. Bunlar tepelerden hızlıca inip giderler. Bunlardan ilk hareket edenler hemen Taberiye gölüne ulaşıp onun suyunu içip bitirirler. Arkadan gelenler ise, oraya ulaştıklarında, burada önceleri çok su varmış, derler.

İsa (as) ile yanında bulunan müminler Tur dağında mahsur kalırlar. Bunların her bireri için bir öküz başı sizin bugünkü para değerinizle yüz altından daha değerli olacaktır. Allah'ın peygamberi İsa (as) ile beraberindeki müminler, bu beladan kurtulmaları için Allah'a dua ederler. Bunun üzerine yüce Allah onların dualarını kabul edip Yecuc ve Mecucun enseleri üzerine kurtçuklar musallat eder. Böylece hepsi bir anda ölüp yok olurlar.

Bundan sonra Allah'ın peygamberi İsa (as) ve inanmış arkadaşları Tur dağından aşağıya inerler. Ancak yerde Yecuc ile Mecucun kokuşmuş cesetlerinin yer almadığı bir karış toprak bile göremezler. Allah'ın peygamberi İsa (as) ile onun inanmış arkadaşları, bu beladan kurtarılmaları için beraberce Allah'a yalvarırlar. Derken yüce Allah deveboyunları misali iri kuşlar gönderir. Bu kuşlar o leşleri yüklenip götürür ve onları Allah'ın dilediği yere atıp bırakırlar. Daha sonra Aziz ve Celil olan Allah, hiçbir evin ve çadırın asla engel olamayacakları bir yağmur gönderir. İşte bu yağmur yeryüzünün tıpkı bir ayna gibi yeryüzünü pırıl pırıl hale getirir. Bundan sonra yeryüzüne; artık bitkilerini, meyve ve ürünlerini bitiriver, bereketini de artır, diye emredilir. İşte o günde epeyce bir insan bir tek nar ile doyarlar, nar kabuğuyla da gölgelenirler. Sütler bereketlendirilir, bi tek devenin sütü, bin kişiye varan büyük bir kalabalık insan topluluğunu doyurur. Hatta bir tek

ineğin sütü bir tek kabilenin doymasına yeterli olacaktır. Bir tek koyunun sütü de bit topluluğu doyuracak berekettedir.

İşte onlar tam bu halde iken yüce güzel ve tatlı bir rüzgâr gönderecek, bu rüzgâr onları koltuk altlarından yakalayıp her mümin ve Müslüman kimsenin ruhunu böylece alıp götürür. Geride insanların en şerlileri, en azılları kalacaklar, işte bunlar tıpkı eşekler gibi hiç çekinmeden birbirleriyle itiş kakış toplum içersisinde alenen cinsel ilişkiye gireceklerdir. İşte kıyamet bunların üzerine kopacaktır.^[17]

Dördüncüsü: Dabbetularz denen bir varlığın, bir canlının ortaya çıkması da yine kıyametin büyük alametlerindendir. Bu canlının Salih peygamberin devesinin yavrusu olduğu da söylenir. Annesi, Salih peygamberin inanmayan kavmi tarafından kesilince, bu yavrucak oradan kaçır, annesinin içinden çıktığı taş yeniden yarılıp o taşın yani kayanın içine girer ve izin i böylece kaybettirir. İşte bu yavrucak ortaya çıktığında onu yakalamak isteyen hiçbir kimse onu yakalayamayacak, ondan kaçmaya çalışan da ondan kurtulamayacaktır. Hemen herkes onu kendi tarafına doğru geldiğini görecektir. Bu canlı müminlerin iki kaşı arasında mümin diye yazacak ve kişinin yüzü parlayacaktır, kâfirin ise iki kaşının arasına kâfir diye yazacak ve yüzleri simsiyah kesilecektir. Bu canlı, Müslüman'a ey Müslüman, kâfire de ey kâfir, diye seslenecektir. Nitekim yüce Allah da şöyle buyurmaktadır:

“O söz başlarına geldiği, kıyamet koptuğu zaman, onlara yerden bir Dabbe, mahlûk çıkarırız da, bu onlara insanların ayetlerimize kesin bir iman getirmemiş olduklarını söyler.” (Neml,27/82)

Beşinci: Güneşin doğudan değil batıdan doğması da kıyametin büyük alametlerindendir. Böyle bir durumda tüm insanlar korkup ürkmeye başlayacaklar ve hepsi de iman edeceklerdir. Eğer kişi bu olay gerçekleşmeden önce iman etmemiş ise, onun bu olaydan sonra iman etmiş olması kendisine bir yarar sağlamayacaktır, imanı kabul edilmeyecektir. Buhari, Müslim ve Ebu Davud Ebu Hureyre'den rivayet ediyorlar. Ebu Hureyre (ra diyor ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Güneş batıdan doğmadıkça kıyamet kopmayacaktır. Güneş batıdan doğunca onu gören tüm insanlar bundan böyle iman edecekler ama bu an geldiğine, **“önceden inanmamış ya da imanında bir hayır kazanmamış olan kimseye artık imanı bir fayda sağlamaz”** (En'am,6/158) diye ifadesini bulan hükmün gerçekleştiği gündür.^[18]

Altıncısı: Hicaz topraklarında büyük bir ateşin ortaya çıkmasıdır. Buhari ve Müslim yine Ebu Hureyre'den rivayet ediyorlar. Ebu Hureyre diyor ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: “ Hicaz topraklarında bir ateş ortaya çıkmadıkça kı-

yamet kopmayacaktır. Öyle ki ortaya çıkan bu ateş ta Basra'da bulunan develerin boyunlarını, yollarını aydınlatacaktır.”^[19]

Denildiğine göre bu ateş Aden denilen bölgenin merkezinden çıkacak ve halkı önüne katıp ta Şam'a kadar sürecektir.

Tirmizi İbn Ömer'den rivayet ediyor. Demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: “Hadramavt veya Hadramavt denizinden denilen bölgeden kıyamet kopmazdan ve insanlar mahşerde toplanmazdan önce bir ateş belirecektir. Orada-kiler, “ey Allah'ın Resulü! O gün için bize ne yapmamızı emir buyurursunuz?” diye sordular. Allah Resulü (as): “Size Şam'a gitmenizi tavsiye ederim” diye buyurdular.”^[20]

Artık bu olaydan sonra insanların ezberinde bulunan yani sadırlarda, sinelerde mahfuz olan Kur'an ile kitap satırlarında yazılı bulunan Kur'an silinip ortadan kalkacaktır. Bundan böyle tüm insanlar küfre döneceklerdir. Öyle ki hepsi de artık putlara tapacaklardır. Çünkü Peygamber (as) bu konuda şöyle buyurmaktadır:

“Lat ve Uzza adlarındaki putlara yeniden tapılmadıkça, gece ve gündüz gitmeyecek, kıyamet kopmayacaktır.”^[21]

Habeşistan ordusu yeniden Kâbe'ye doğru savaşa geçecekler ve taş taş üzerinde bırakmaksızın, altında ne kadar hazine ve değerli şeyler varsa hepsini çıkaracaklardır. İşte bu olay gerçekleştiğinde yeryüzünde: “**La ilahe İllallah**” diyecek tek bir kimse kalmayacaktır. Nitekim Peygamber'den (as) bu manada sahih hadisler gelmiştir.

Müslim ve Tirmizi rivayet etmişlerdir. Enes (ra)'ten yapılan bu rivayet Müslim'de yer alan lafızdır. Enes diyor ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: “**Yeryüzünde Allah Allah diye söyleyen olduğu müddetçe kıyamet bunlar üzerinde kopmayacaktır.**”^[22]

Bütün bu olayların meydana geleceği dönemde yani kıyametin yakın olduğu zamanda yeryüzü tüm ziynet ve süslerini meydana çıkaracak, nehirler ortaya çıkacak, yeryüzü ağaçlar bitirecektir. Nitekim yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Nihayet yeryüzü ziynetini **takınıp, rengârenk süslendiği ve sahipleri de onun üzerinde kudret sahibi olduklarını sandıkları bir anda, bir gece veya gündüz ona emrimiz, afetimiz gelir de sanki dün yerinde yokmuş gibi kö-künden koparılarak biçilmiş bir hale getiririz.**” (Yunus, 10/24)

Tirmizi'nin rivayetine göre Peygamber (as) şöyle buyurmuştur: “**Varlığım elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki, yırtıcı hayvanlar insanlarla konuşmadıkça, kişiyle kendi kırbacı bağı, ayakkabısının bağı konuşup, ondan sonra kişinin uyluğu, arkasından ailesi bireyleri arasında neler olup bittiğini ona haber vermedikçe kıyamet kopmayacaktır. Ki bu dönemde Arabistan toprakları nehirler, sular ve yeşilliklerle dolup taşacaktır.**”

Ahmed b. Hanbel'in rivayetinde ise bu hadis şöyle gelmiştir: **“Arabistan toprakları sular, nehir ve yeşilliklerde dolmadıkça kıyamet kopmayacaktır. Hatta binitli-süvari olan bir kimse Irak ile Mekke arasında gayet güven içerisinde seyretmedikçe –meğerki yolunu sapıtmamış, kaybetmemiş olsun- kıyamet kopmayacaktır.”**^[23]

Yukarıda anlattığımız küfür ve inkâr çeşitlerini ne zaman ki insanlar işler hale gelirler, daha önce Müslim hadisinde de belirtildiği gibi ne zaman putlara tapıp, tıpkı eşekler gibi toplum ortasında kadınlarla cinsel ilişkiye girerse işte o zaman kıyamet kopacaktır. Aynı şekilde yeryüzü de burada anlattığımız gibi ne zaman tüm ziynet ve süslerini meydana çıkarır ve yüce Allah yeryüzündekilere bu manada bir takım güç ve kudret verirse işte böyle bir dönemde dünyanın sonu gelecektir. Bir de bilim ve teknik hayvanların insanlarla konuşabildiği, kişinin kendi kamçısının ve ayakkabısının bağı ile konuştuğu bir düzeye ulaşırsa, bu ve benzeri türden olaylar ortaya çıkarsa işte o zamanda kıyamet kopacaktır ve zaten **Sura** da bu zamanda üfürülecektir.

İ

^[1] Buhari, Rikak, B 39, h:6504–6505; Müslim, Fiten, 2951

^[2] Bu hadis Müslim’de yer almamaktadır. Ancak Ahmed b. Hanbel bunu rivayet etmiştir. Bak el-Fethul Kebir; 3/335

^[3] Buhari, Rikak, emanetin kaldırılması bahsi.

^[4] Müslim, İman, 1, 5. Buhari, İman, 37. Tirmizi, İman, 4. Ebu Davud, Sünet, 16.

^[5] Tirmizi, Fiten, h:2210.

^[6] Tirmizi, Fiten, h:2197. Müslim, İman, 186

^[7] Müslim, Fiten, h:2922

^[8] Müslim, Fiten, 2922/29 genel:7375

^[9] Tirmizi, Fiten Mehdi bahsi. H: 2230–2231. Tirmizi, hadis Hasen sahih bir hadistir, demiştir.

^[10] Süyuti, Camiussağir, 9245. Ancak Süyuti’nin bu eserinde geçen hadis oldukça kısadır ve: “Mehdi, benim soyumdan bir adam olacaktır. Yüzü ise adeta parlayan bir yıldız gibidir” şeklindedir. Ancak Tirmizi’de bu hadisten lafız bakımından çok daha açık ve sened bakımından da çok daha kuvvetli olan bir hadis yer almaktadır. Fiten, 53/2232. Hadis, Hasen bir hadistir, demiştir.

Tirmizi’de Mehdi bölümünde (bab:43) 2331–2333 numaralarıyla üç hadis yer almaktadır. Yukarıda işaret olunduğu gibi fazla bir açıklık yoktur ve hadisler oldukça da kısadır. Esasen Mehdi konusu ile alakalı tüm hadisler sıkıntılı olan hadislerdir. Sıhhat derecelerinde farklılıklar bulunmaktadır. Burada verilen son hadis ise mevzu olması kuvvetle muhtemel bir hadistir. En azından oldukça zayıf bir hadis olabilir. Kaldı ki, bu konuda Buhari’de tek bir hadis olmadığı gibi Müslim’de de sadece bir hadis yer alır ve burada da Mehdi isminden hiç söz edilmez. Sünenlerde sadece bu tür hadisler yer almaktadır. İslam âlimleri bu gibi hadisler şöhret derecesine vardıklarından dolayı inkâr edilmese uygun düşer, ama inkâr edenler olursa, onlar da dinden çıkmış olmazlar. Çünkü Mehdi olayı, iman ile alakalı bir durum değildir. Ancak Şiada bu konuda altı binin üzerinde hadis imal edilmiş ve bu onlarda bir iman olayıdır, tıpkı takiyeye meselesinde olduğu gibi. Dolayısıyla Mehdilik meselesi şüpheli bir meseledir, sıhhati konusunda kesinlik yoktur. (Çeviren)

^[11] Müslim, Fiten, Deccal bahsi, h: 2933

^[12] Müslim, Fiten, Deccal bahsi, h:2936

^[13] Müslim, Fiten, Deccal bahsi, 2934

^[14] Müslim, Fiten, Deccal bahsi, h: 2938/112

^[15] Verilen hadislere ihtiyatla yaklaşılmalı, bu konu tartışmalı bir konudur ve bu, iman meselelerinden değildir. Bu itibarla konuyu farklı eserlerden de okumanın ve araştırmanın yararı olur kanaatindeyiz. (Çeviren)

^[16] Müslim, İmaret, h:1923, İman, h:165

^[17] Müslim, Fiten, 110, Tirmizi, Fiten, 59. İbn Mace, Fiten, 33; Riyazussalihin, h: 1812

^[18] Müslim, İman, h:157

^[19] Müslim, Fiten, h:2902

^[20] Tirmizi, Fiten, h:2217. Tirmizi bu hadis için, Hasen Sahih bir hadistir, diye söylemiştir.

^[21] Müslim, Fiten, h:2907

^[22] Müslim, İman, h:148

^[23] Tirmizi, Fiten, 2181/2272. Tirmizi bunu Ebu Said Hudri'den rivayet etmiş ve bu hadis Hasen Garib olan bir hadistir, demiştir.

SURA ÜFÜRÜLMESİ

Birinci üfürölüş: Ey kardeşim! Şunu iyice bilmelisin ki, Sur denen şey, büyük bir boynuzdur. Rivayete göre bunun çapı gök ile yer genişliğindedir. Bununla görevli melek İsrail'dir (as). Allah, yarattığı varlıkların hayatlarının son bulmasını, bu dünyanın sonunun gelmesini dilediğinde İsrail'e bu Sur'a üflemesi emrini verecektir. O da hemen emir gereği üfurecek ve Allah'ın yaşamasını dilediği kimseler dışında tüm canlılar, varlıklar anında öleceklerdir. Allah'ın yaşamasını diledikleri ise, **Cebail, Mikail, İsrail, Azrail, Arş'ı taşıyan melekler ile cennette bulunan Huriler, çocuklar ve cehennem sorumlusu Malik**'tir. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Sur'a üflenince, Allah'ın diledikleri müstesna olmak üzere göklerde ve yerde ne varsa hepsi ölecektir. Sonra ona bir daha üflenince, bir de ne göresin, onlar ayağa kalkmış bakıyorlar.” (Zümer, 39/68)

Aslında İsrail (as), Allah kendisini yarattığından bu yana, sur denen şey elinde olduğu halde onu ağzına dayamış, suru çal emrini bekleyip durmaktadır.

Tirmizi'nin Ebu Said Hudri'den rivayetine göre, Ebu Said diyor ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdular:

“Boynuzun sahibi İsrail elinde boynuz olduğu ve onu ağzına dayadığı halde, başını eğmiş, kulaklarını gelecek emri işitmeye hazır bir vaziyette dinleyip üfleme emrini beklerken ben nasıl mutlu olup sevinebilirim ki?”

İşte bu ifade Hz. Peygamberin ashabının ağrına gitmiş olacak ki, sahabe, o halde bize ne yapmamızı veya ne söylememizi istersiniz, dediler. Allah Resulü (as) şöyle buyurdular: “Böyle bir durumda, **Hasbunallah ve Nimel vekil, tevekkelnalallah**= Allah bize yeter, o ne güzel vekildir. Biz Allah'a dayanıp güvendik, deyin.”^{46[1]}

Ebu Davud ve Tirmizi İbn Amr b. As'tan rivayet ediyorlar. Dedğine göre, Allah Resulüne Sur hakkında soru sorulmuş, o da şöyle buyurmuştur:

“O, üflenilen, çalınan bir boynuzdur.”^{47[2]}

İsrail (as) üflemekle emredilince, o da hemen üfler. İşte bu sırada yeryüzü sarsılır, her emzikli kadın çocuğunu atar, her gebe kadın yavrusunu düşürür, insanları sarhoş olarak görürsün, oysa onlar sarhoş değillerdir. Ancak Allah'ın azabı çok çetin ve pek şiddetlidir. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Ey insanlar! Rabbinizden korkun! Çünkü kıyamet vaktinin depremi müthiş bir şeydir! Onu gördüğünüz gün, her emzikli kadın çocuğun unuttur, her gebe kadın çocuğunu düşürür. İnsanları da sarhoş bir halde görürsün. Oysa onlar sarhoş değillerdir; fakat Allah'ın azabı çok dehşetlidir.” (Hac, 22/1-2)

İşte kıyamet denen olay böyledir. Onun şiddet ve dehşetinden anne çocuğunu unuttur, gebe olan kadınlar çocuklarını düşürürler. İnsanları da adeta sarhoş

^{46[1]} Tirmizi, Sıfatul Kıyame, h:2431/2548. Tirmizi, bu Hasen bir hadistir, demiştir.

^{47[2]} Tirmizi, Sıfatul Kıyame, h:2430/2547. Tirmizi bu hadis için Hasen-Sahihir, demiştir.

imişler gibi görürsün, oysa onların hiçbiri sarhoş değildir, korkularından öyle bir duruma düşmüşlerdir. Sonra hepsi de düşüp öleceklerdir. Yaratılanlar içerisinde o gün ilk ölecek olan kimse, devesinin yemliğini çamurla sıvayan bir adam ve devesi olacaktır. Bundan sonra da tüm canlılar öleceklerdir.

Müslim, Abdullah b. Amr b. As'tan rivayet ediyor. Demiş ki Allah Resülü (as) şöyle buyurdular:

“Ümmetim arasından Deccal çıkacak ve o kırk kadar kalacak. -Bu süre kırk gün mü, kırk ay mı veya kırk yıl mı bilmiyorum-. Bunun üzerine yüce Allah Meryem oğlu İsa'yı (as) gönderecektir. O sanki Urve b. Mesud'a benzer gibidir. Hemen Deccal'ı aramaya koyulacak, onu yakalayıp ortadan kaldıracaktır. Sonra böylece insanlar üzerinden yedi yıl gibi bir zaman geçecek. Bu zaman zarfında iki kişi arasında olsun bir düşmanlık görülmeyecektir. Bundan sora Azizi ve Celil olan Allah Şam tarafından soğuk bir rüzgâr gönderecek, bu rüzgar gönlünde zerre ağırlığına iman ve hayır bulunan kimselerin ruhlarını alacak, bu durumda olan bir tek kişiyi canlı bırakmayacaktır. Hatta insanlardan kaçıp da dağların oyukları arasında saklanıp gizlenseler bile o rüzgar ta oralara kadar sirayet edecek, oralarda varsa bir nebzecek iman eseri bulunan kimselerin de canlarının alınmasına sebep olacaktır. Böylece yeryüzünde sadece kuş hafifliğinde ve yırtıcı tabiatında kötüler kalacaklardır. Bunlar ne bir iyilik tanıyacaklar, ne de bir kötülükten menedecekler. Şeytan da bu karakterdeki kimselere insan suretinde gözükerek onlara:

—Siz bana katılmayacak mısınız, bana icabet etmeyecek misiniz, diyecek. Onlar da: Bizden ne yapmamızı ister, ne emredersin, diye sorarlar. Şeytan da onlara putlara tapmalarını emreder. İşte onlar bu halde iken rızıkları alabildiğince bollaşacak, yaşantıları gayet güzel sürececek, derken sonrasında sur'a üflenecek. Bu sesi duyan her kes boynunu bükecek ve boynunu kaldıracaktır. Bu sesi ilk duyacak olan kişi de develerinin havuzunu sıvayan bir adam olacaktır. O adam hemen o anda ölecek ve çevresindeki insanların tamamı da öleceklerdir.

Daha sonra Allah çiğ gibi veya gölge gibi bir yağmur gönderecek veya indirecek –buradaki şüpheli anlatım ravinin şüphesidir, peygamberin değil-, işte insanların cesetleri bundan yeniden bitecektir. Bundan sonra yeniden Sur'a üfürülecek ve hepsi birden yerlerinden kalkıp bakacaklardır. Sonra şöyle denilecektir:

Ey insanlar! Haydi Rabbinize gelin!.. Onları durdurun. Çünkü onlar sorgulanacaklardır. Daha sonra da cehennem ordusunu çıkarın, denilecektir. Bu defa, kaç kişinin içinden çıkarılacak, diye sorulacaktır. Bunun üzerine her bin kişiden dokuz yüz doksan dokuzunu çıkarın, denilecektir. İşte bu gün, çocukların belini büküp ihtiyarlatacak olan gündür. İşte bu gün baldırların açılacağı, insanların çıplak kalacakları gündür.^{48[3]}

Şunu da bilmelisin ki, Sur'a üfürülüp de tüm canlılar ölünce, Allah'ın dilediklerinin dışında kimse kalmayınca –ki Allah'ın yaşamasını diledikleri kimseler Cebrail, Mikail, İsrail ve Azrail'dir-, yüce Azrail'e emreder ve diğer kalanların da canlarını alacaktır. Allah ölüm meleği Azrail'e (as) diğer kalanların canlarını alması emrini verince, Cebrail'den (as) başlayacak, Mikail ve İsrail'in de canlarını alacaktır. Daha sonra yüce Allah, Azrail'e bizzat

^{48[3]} Müslim, Fiten, 2940/116

kendisinin, kendi canını almasını emrini verecek ve Azrail bir çığlık atarak şöyle diyecektir:

Eğer ölüm denen hadisenin bu kadar ağır olduğunu bilebilseydim, ben bu takdirde müminlere karşı biraz daha merhametli davranırdım. Artık bundan böyle göklerde ve yerde tek bir canlı kalmayacaktır. Sadece baki kalacak olan her şeyden münezzehtir bulunan yüce Allah kalacaktır. Bundan sonra yüce Allah şöyle seslenecek:

“Bugün mülk ve varlık kimindir!” (Ğafir/Mümin, 40/16)

Ancak buna hiçbir cevap veren olmayacaktır. Artık hiçbir canlının kalmaması üzerine yüce Allah bizzat kendisi kendi kendine şu cevabı verecektir: **“Bir tek olan ve gücü tüm güçlerin üzerinde olan Kahhar olan Allah’ındır.”** (Ğafir/Mümin, 40/16)

Yüce Allah bu ayetin tamamında şöyle buyuruyor: **“O gün onlar kabirlerinden meydana çıkarlar. Onların hiçbir şeyi Allah’a gizli kalmaz. Bugün hükümler kimindir? Kahhar olan tek Allah’ındır.”** (Ğafir/Mümin, 40/16)

Artık bundan böyle göklerde melek diye bir varlık da kalamayacaktır. Gökler meleklerden, yeryüzü de insan, cin ve diğer tüm canlılardan boşalmış olacaktır. Dünya var olan binalar, ziynet ve süsler, eşya ve diğer maddi olan her şey olduğu gibi bu dünyada kalacaktır ve bunlar da zamanla yok olup gideceklerdir. Allah şöyle buyuruyor:

“Oysaki göklerin ve yerin mirası Allah’ındır.” (Hadid, 57/10)

Her şeyden münezzehtir olan Allah Malikulmülktür. Yani tüm varlıkların, mülklerin yegane ve tek sahibidir. Allah şöyle buyuruyor:

“Onun zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm Onundur ve siz ancak O’na döndürüleceksiniz.” (Kasas, 28/88)

Rivayet olduğuna göre dünya boş haliyle tam kırk yıl böyle kalacaktır. Daha sonra yüce Allah İsrail’i (as) diriltecek, o ikinci kez Sur’a üfurecektir. İşte bu üfürüş yeniden dirilme ve mahşerde hesap vermek için huzurda toplanma üfürmesi olacaktır.

İKİNCİ NEFHA

Ey kardeşim bilmelisin ki, kıyamet günü işte bu ikinci nefha yani üfleyişten sonra başlayacaktır. Çünkü bu ikinci Sur üfleyişi yeniden dirilme ile ilgili üfleyiştir. Bu öyle bir gündür ki, bu günün uzunluğunun miktarı tam elli bin yıl kadar uzunluğunda olacaktır. Nitekim yüce Mevla şöyle buyurmaktadır:

“Melekler ve Ruh-Cebrail, oraya miktarı dünya senesi ile ellibin yıl olan bir günde yükselip çıkar. Resulüm! Şimdi Sen güzelce sabret. Doğrusu onlar, o azabı ihtimalden uzak görüyorlar. Biz ise onu yakın görmekteyiz.” (Mearic, 70/4-7)

Allah, kabirlerinden insanları diriltmek murat edince, İsrail, Cebrail, Mikail ve Azrail’i diriltecektir. İsrail’e de ikinci kez Sur’a üfürmesi için emir buyuracak ve böylece Allah’ın dünyayı yarattığı andan itibaren ta kıyamet kopuncaya dek ne kadar canlılar gelip gitmişlerse böylece her canlı yeniden dirilecektir. Kısaca insanlar olsun, cinler olsun ve diğer canlılar olsun, kuşlar olsun hepsi de dirileceklerdir.

İlk defa dirilecek olan kişi de efendimiz ve Peygamberimiz Hz Muhammed (as) olacaktır. Cebrail (as) kendisine **Livaulhamd** denen sancağı getirecek, Allah Resulü de kabrinden dirilip kalkacak, üzerindeki ve sakalındaki toprağı silkeleyecek ve şöyle diyecektir:

“Ey Kardeşim! Ey Cebrail! Allah ümmetime nasıl bir muamelede bulundu?” Cebrail de şu cevabı verecektir: “Henüz senden önce kimse diriltilmiş değildir. Çünkü sen, ilk diriltilensin.”

Yüce Allah buyuruyor: **“O gün insanlar bu sesi gerçekten işiteceklerdir. İşte bu, çıkış günüdür.”** (Kaf, 50/42)

Yine yüce Mevla şöyle buyuruyor: **“Çağırının görülmemiş bir şeye çağırdığı gün, sen de onlardan yüz çevir. Sanki etrafa yayılmış çekirge sürüsü gibi bakışları perişan, utançtan yere bakar bir halde ve davetçiye koşarak kabirlerinden çıkarlar. O esnada kâfirler: Bu, çetin bir gündür! derler.”** (Kamer, 54/6–8)

Yine Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“Nihayet Sur’a üfürülecek, bir de bakarsın ki onlar kabirlerinden kalkıp koşarak Rabbine giderler. İşte o zaman: Ey vah, ey vah! Bizi kabrimizden kim kaldırdı? Bu, Rahman’ın vaat ettiği. Peygamberler gerçekten doğru söylemişler! derler.”** (Yasin, 36/51–52)

Yüce Allah buyuruyor: **“O gün onlar, sanki dikili bir şeye koşuyorlar gibi, gözleri horluktan aşağı düşmüş ve kendileri zillete bürünmüş bir halde kabirlerinden fırlaya fırlaya çıkarlar. İşte bu, onların tehdit edile geldikleri gündür.”** (Mearic, 70/43–44)

Bilmelisin ki, Allah, tüm yaratılmışların yeniden diriltilmesini ve bir araya gelip toplanmalarını dilediğinde, çok şiddetli bir rüzgâr gönderir. Bu rüzgâr o ölmüş olan varlıkların cesetlerine ait tüm zerreciklerini, organlarını havada taşıtarak, onların karadan olsun, denizden olsun nerede bedenlerine ait bir zerrecikleri varsa, adeta bir bulut misali taşır. Her bedene ait toplanan zerrecikler, kendi kabirleri üzerinde toplar, kabir üzerinde bir araya gelen zerrecikler halindeki organlar tıpkı yağmur misali kabrin üzerine düşerler ve bundan da her insan ve canlı yeniden meydana gelir. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Rüzgârları gönderip de bulutu harekete geçiren Allah’tır. Biz onu ölü bir bölgeye göndeririz de ölümünden sonra toprağı onunla hayat veririz. Ölülerin yeniden dirilmesi de böyle olacaktır.” (Fatır, 35/9)

Buhari, Müslim ve Tirmizi dışında Sünen sahiplerinin Ebu Hureyre’den rivayetlerine göre, demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“İki nefha-üfleme arasındaki zaman kırk olacaktır. Ebu Hureyre’ye bu zaman dilimi kırk gün mü diye sorulduğunda, Ebu Hureyre, bu konuda herhangi bir şey söyleyemem, dedi. Bu defa o halde bu zaman dilimi kırk ay mı, diye sorulduğunda, Ebu Hureyre yine, bir şey diyemem, der. Yine kendisine bu zaman dilimi kırk yıl mı, diye sorulduğunda, Ebu Hureyre yine aynı şekilde bir şey diyemem, diyerek cevaplamıştır. Daha sonra gökten bir su inecek, insanlar tıpkı sebze biter gibi biteceklerdir. İnsanın çürümeyecek hiçbir organı yoktur. Sadece bir tek kemik çürümeden kalacaktır. Bu kemik de kuyruk sokumu kemiğidir. İşte kıyamet gününde varlıklar bunun üzerinde gelişip

canlanacaklardır.”^{49[4]}

Rivayete göre beden zerrelere toplanıp bir araya gelmesi ve yağmur misali kendi kabri üzerine inmesi hali adeta erkeğin menisine, spermine benzer türden bir yağış olacaktır. Bu böylece kırk gün kalacak, daha sonra cesetler bundan meydana gelecektir. Nitekim İbrahim (as) bu olayı bizzat müşahede etmiş, yani görüp yaşamıştır. Bu olay, İbrahim’in (as) Rabbinden ölüleri nasıl dirilttiğini kendisine göstermesini istediğinde olmuştu. Hz. İbrahim böyle bir istekte bulununca, yüce Allah kendisine; Sen iman etmedin mi, diye sorunca o, Bilakis elbette iman ettim, ancak istedim ki kalbim huzur bulsun, tatmin olsun. İbrahim (as), yüce Allah’ın ölüleri dirilttiğine kesin iman ediyordu. Ancak onun istediği şey, bunların nasıl bir araya toplanıp yeniden vücut bulduklarını görmektir. Çünkü beden tüm zerrelere toprağa karışmış, rüzgârın önüne katılıp savrulmuş, karalarda ve denizlerde yayılmış, dünyanın doğusundan batısına varana dek her yere dağılıp savrulmuş durumdadır. Bunların bir araya gelişini görmektir, isteği İbrahim’in.

Rivayete göre İbrahim’in (as) böyle bir soruyu sorma nedeni, kendisi bir gün deniz sahilinde yürürken burada bir merkep leşini görür. Su kabardığı zaman leş suyun içerisinde kalıyor, bu sırada deniz canlıları bundan yemeye başlıyorlar. Su çekilip leşin kalan kısmı karada kalınca bu defa kara hayvanları ve kuşlar o leşten yiyorlar. Bundan hayrete düşen İbrahim peygamber, Rabbim bir taraftan deniz canlılarına, bir taraftan da, kara hayvanlarına, yırtıcı hayvanlara ve kuşlara yem olan bu merkebin nasıl dirilteceğini, bu kadar kurda, kuşa, deniz canlısına yem olan bu hayvanı nasıl dirilteceksin, diye istekte bulunur.

Yüce Allah da ona dört farklı türden kuş yakalamasını emreder. Yine söylendiğine göre bu kuşlardan biri Tavus kuşu, biri bir horoz, biri karga ve birisi de güvercin imiş. İbrahim (as) de verilen emir doğrultusunda kuşları keser, yanında bu hayvanların kafalarını bırakır, ancak bu dört tür Kanatlının kalan gövdesini, etlerini un ufak kılarak birbirine karıştırır, adeta bir hamur haline getirir. Bundan sonra da, bu şekilde yoğurduğu bu hayvanların o yoğrulmuş kısmından parçalar ayırarak her birini çevresindeki dağlar üzerine bırakmasını emreder. Yine anlatıldığına göre bunlar dört farklı dağ imiş veya yedi dağ imiş.

İbrahim Peygamber görevini yapıp yerine getirdikten sonra, bu kuşların dağlar üzerinde serpilip bırakılmış olan etlerini, Allah’ın izniyle bana gelin, diye kendisine çağırmasını da emreder. Hz. İbrahim emir aldığı doğrultuda görevini yaptı, bir de ne görsün, dağlar üzerine bıraktığı o etler havada dağılıp bir birinden ayrılarak kendi parçalarıyla birleşiyorlar. Nihayet her hayvanın eti kendi iskeleti ve gövdesi üzerinde toplanıp birleştikten sonra, bir de bakar ki bu hayvanları kafaları üzerlerinde olmadığı halde gövdeleri oluşmuş bir şekilde gelip Hz. İbrahim’in (as) yanındaki kafaların yanına kondular. Nihayet kafalarıyla da birleşip bir araya geldikten sonra bir de bakar ki hayvanlar dirilmiş ve canlanmış oldular. Tıpkı kesilmeden önceki durumlarını olduğu gibi almış oldular.

İşte bundan sonra yüce Allah dedi ki, ey İbrahim! Şurasını çok iyi bilmelisin ki, Allah Azizdir ve Hâkimdir yani gücü her şeye yetendir ve yaptığı, yaratmış olduğu bir şeyi –biz bilmesek- de mutlaka bir hikmet gereği yapıyordur. Yani Allah yarattığı yaratıkların üzerinde güçlüdür ve sanatında da bir hikmet

^{49[4]}

Müslim, Fiten, h: 2955/141

sahibidir. Nitekim yüce Allah şöyle buyuruyor:

“İbrahim Rabbine: Ey Rabbim! Ölüyü nasıl dirilttiğini bana göster, demişti. Rabbi ona: Yoksa inanmadın mı? dedi. İbrahim: Hayır! İnandım, fakat kalbimin mutmain olması için görmek istedim, dedi. Bunun üzerine Allah: Öyleyse dört tane kuş yakala, onları yanına al, sonra kesip parçala, her dağın başına onlardan bir parça koy. Sonra da onları kendine çağır, koşarak sana gelirler. Bil ki Allah azizdir, hâkimdir, buyurdu.” (Bakara, 2/260)

Bilmelisin ki, Allah tüm yaratılmışların cesetlerini toplayıp bir araya getirecektir. Çünkü yüce Allah şöyle buyurmaktadır: **“Nerede olursanız olun, sonunda Allah hepinizi bir araya getirecektir.”** (Bakara, 2/148)

Allah bir başka yaratılışla yaratacaktır, ancak biz onun mahiyetini bilemeyiz. Nitekim yüce Mevla şöyle buyuruyor: **“Sizi bilmediğiniz bir âlemde var edelim diye ölümü takdir ettik. Andolsun, ilk yaratılışı bildiniz. Düşünüp ibret almanız gerekmez mi?”** (Vakıa, 56/61–61)

Öyle ki yüce Rabbimiz öbür âlemde bize öyle duyular verecek ki, biz bu duyularla artık melekleri, cinleri, Rabbimiz ve daha nice şeyleri görebileceğiz. Oysaki dünyada bizim bu hasselerimiz yoktu. Sen bundan böyle bu kitapta cennetlik olanların niteliklerini, cehennemlik olanların özelliklerini bulacak ve onları öğreneceksin.

İsrafil (as) sura üfürmekle emrolunur, o da sura üfler, senin de öğrendiğin gibi böylece tüm varlıklar yeniden dirilirler. Adeta her tarafa yayılmış çekirgeler misali toplanıp bir araya gelirler. Nitekim Kur’an-ı Kerim’de bu konuya ilişkin ayetleri görmüştük. İnsanlar o gün adeta ateşin çevresini sarmış olan pervaneler gibi olacaklardır. Nitekim yüce Allah buyuruyor ki: **“İnsanların, ateşin etrafını sarmış pervaneler gibi olduğu gün.”** (Karia, 101/4)

Artık o gün bizler kabirlerimizden yalın ayak, çıplak ve sünnetsiz olarak diriltileceğiz. Nitekim Buhari, Müslim ve daha başkaları İbn Abbas’tan rivayet ediyorlar. İbn Abbas diyor ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Şüphesiz sizler, Allah’a yürüyerek, yalınayak, çıplak ve sünnetsiz bir halde varıp kavuşacaksınız.”^{50[5]}

Ey kardeşim! Şurasını iyice bilmelisin ki, Bu öyle bir gündür ki, saldığı korku ve şiddeti anlatılamaz. Nitekim yüce Mevla bu günün şiddet ve dehşetini şu ayetiyle bize açıklıyor:

“O Sur’a üfürüldüğü zaman var ya, işte o gün zorlu bir gündür. Kâfirler için hiç de kolay değildir.” (Müddessir, 74/8–10)

Bir başka ayette de yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“Birinci üfleminin kâinatı sarstığı, onu ikinci üfleminin takip ettiği gün, işte o gün yürekler kaygıdan oynar, gözlerini korku bürür.”** (Naziat, 79/6–10)

Nasıl Korkulmasın ki, o öyle dehşetli bir gündür ki, gökler o günde dürülecek, o günde yeryüzü sarsılacak, dağlar yerinden oynayacak, yıldızlar hallaç pamuğu gibi yerlerinden fırlatılacaktır. Yüce Allah bu konuda bakın ne buyuruyor: **“Artık Sur’a bir defa üflendiği, yeryüzü ve dağlar kaldırılıp birbirine tek çarpışla çarpılıp darmadağın edildiği zaman, işte o gün olacak**

^{50[5]} Müslim, Cennet, h: 2860/56

olur, kıyamet kopar. Gök de yarılr ve artık o gün o, çökmeye yüz tutar. Melekler göğün etrafındadır. O gün Rabbinin Arşını, bunların da üstünde sekiz melek yüklenir. Ey insanlar! O gün hesap için huzura alınırız; size ait hiçbir sır gizli kalmaz.” (Hakka, 69/13–18)

İşte kardeşim durum böyledir. Şu kâinata çevrende gördüğün her şey kıyamet gününde yok olup gidecektir. Evet, Allah'ın dilediği gibi her şey yok olacaktır. Artık ahiret sana görünmüş, cennet ve cehennem açığa çıkmıştır. Rahman olan Allah'ın Arşını bile görecek güne gelmişindir, demektir. İşte bu olayları bize bildiren kimi ayet meallerini burada sana açıklayayım da, gerçeği gör.

İlk olarak gök ile ilgili ayetlerden örnekler verelim. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Düşün o günü ki, yazılı kâğıtların tomarını dürer gibi, göğü toplayıp düreriz. Tıpkı ilk yaratmaya başladığımız gibi onu tekrar o hale getiririz. Bu, üzerimize aldığımız bir vaad oldu. Biz vaat ettiğimizi yaparız.” (Enbiya, 21/104)

Yüce Allah bir diğer ayetinde de şöyle buyuruyor: **“Gök yarıldığı zaman.”** (İnşikak, 84/1)

Yine Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“Gökyüzü yarıldığı zaman.”** (İnfitar, 82/1)

Şimdi de diğer bir ayet meali, Mevla'mız buyuruyor: **“Gök yarılrp da kızarmış yağ renginde gül gibi olduğu zaman.”** (Rahman, 55/37)

İkinci olarak Güneş ve Ay ile alakalı ayetlerden örnekler verelim. Allah Teala buyuruyor: **“İşte, göz kamaştığı, ay tutulduğu, güneşle ay bir araya getirildiği zaman! O gün insan, ‘kaçacak yer neresi’ diyecektir. Hayır, hayır, kaçıp sığınacak yer yoktur! O gün, varıp durulacak yer, sadece Rabbinin huzurudur. O gün insana, ileri götürdüğü ve geri bıraktığı ne varsa bildirilir.”** (Kıyamet, 75/7–13)

Yüce Allah buyuruyor: **“Güneş katlanıp dürüldüğünde.”** (Tekvir, 81/1)

Üçüncü olarak da yıldızlar ve gezegenler hakkındaki ayetler. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: **“Yıldızlar kararırp döküldüğünde.”** (Tekvir, 81/2)

Yine Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“Yıldızlar döküldüğünde.”** (İnfitar, 82/2)

Şimdi de başka bir ayet meali, Allah Teala şöyle buyuruyor: **“Yıldızların ışığı söndürüldüğünde.”** (Mürselat, 77/8)

İşte görüldüğü gibi gökler ve gökte var olanların tümü böylece yok olup gidecektir. Bir de yeryüzüne, dağlara, denizlere gelince onların durumu da gök ve göktekilerden farklı olmayacaktır. Onlar da aynen yok olup gideceklerdir. Nitekim buna ilişkin delilleri Kur'an ve sahih sünnetten şöylece verebiliriz. Yüce Allah buyuruyor:

“Yer şiddetle sarsıldığı, dağlar parçalandığı, dağılrp toz duman haline geldiğinde.” (Vakıa, 56/4–6)

Yüce Allah buyuruyor: **“Kıyamet günü yeryüzü ve dağlar sarsılır, dağlar çöküntü ile akırp giden kum yığına döner.”** (Müzzemmil, 73/14)

Yüce Allah buyuruyor: **“O günde dağlar da atılmış renkli yüne dönüşür.”** (Karia, 101/5)

İşte bu durumlardan sonra yeryüzü olsun, dağlar olsun tamamı yok olup gideceklerdir. Nitekim Allah Teala şöyle buyuruyor: “Yer başka bir yer, gökler de başka gökler haline getirildiği, insanlar bir ve gücüne karşı durulmaz olan Allah’ın huzuruna çıktıkları gün Allah bütün zalimlerin cezasını verecektir.” (İbrahim, 14/48)

Yüce Allah buyuruyor: **“Resulüm! Sana dağlar hakkında sorarlar. De ki: Rabbim onları ufalayıp savuracak. Böylece yerlerini dümdüz, bomboş bırakacaktır. Orada ne bir iniş, ne de bir yokuş görebileceksin.”** (Ta Ha, 20/105–107)

Denizlere gelince onlar da adeta volkanlar gibi hep kaynayıp birbirine karışıp katılacaklardır. Nitekim yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Denizler kaynatıldığında,” (Tekvir, 81/6)

Yüce Allah yine buyuruyor: **“Denizler birbirine karışıp katıldığında,”** (İnfitar, 82/3)

Ey kardeşim! İşte bütün bunlar kıyametin meydana geldiği zamanda görebileceğin şeylerdir. İşte bu kâinat senin hayatını geçirdiğin, yüce Allah’ın senin üzerinde yaşaman için yarattığı ve emrine musahhar kıldığı yani verdiği bu dünyada meydana gelecektir. Nitekim Allah şöyle buyuruyor: **“Allah, göklerde ve yerde ne varsa hepsini, kendi katından bir lütuf olmak üzere size boyun eğdirmiştir. Elbette bunda düşünen bir toplum için ibretler vardır.”** (Casiye, 45/13)

Kısaca bildiğin ve gördüğün her şey yok olacaktır. Sadece amellerinin gereğinin yerine getirilmesi bakımından insanlar kalacaklardır. Çünkü yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Biz, insanların hangisinin daha güzel amel edeceğini deneyelim diye yeryüzünde her şeyi dünyanın kendine mahsus bir ziynet yaptık. Bununla beraber biz mutlaka oradaki her şeyi kupkuru bir toprak yapacağız.” (Kehf, 18/7–8)

MAHŞER (TOPLANMA YERİ)

Ey kardeşim! Allah, yeryüzünde tüm yarattığı varlıkları yeniden dirilttikten

sonra, insanlar da kabirlerinden kalkınca, hepsi de oldukları gibi haşre yani toplanma yerine gideceklerdir. Nitekim Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Sur’a üfürülür; işte bu, geleceği vaad edilen gündür. Herkes yanında bir sürücü ve bir şahitle beraber gelir. Andolsun sen bundan gaflette idin; derhal biz senin perdeni kaldırdık. Bugün artık gözün keskindir, denir.” (Kaf, 50/20–22)

Yüce Allah buyuruyor: **“O gün bütün insanların bir araya toplandığı bir gündür ve o gün bütün yaratılmışların hazır bulunduğu bir gündür.”** (Hud, 11/103)

Yine buyruluyor: **“Mahşer vaktinde sizi toplayacağı gün, işte o zarar günüdür.”** (Teğabun, 64/9)

Her şeyden münezzeh olan Allah buyuruyor: **“Sizi, varlığında şüphe olmayan kıyamet gününde elbette toplayacaktır.”** (Enam, 6/12)

Yüce Allah buyuruyor: **“O zaman şöyle denir: Bu, ayırma günüdür. Sizi ve sizden öncekileri bir araya getirdik.”** (Mürselat, 77/38)

Nasıl insanlar mahşerde toplanıp hesap vereceklerse aynen diğer canlılar da toplanıp hesap vereceklerdir. Nitekim Rabbimiz buyuruyor ki:

“Vahşi hayvanlar toplanıp bir araya getirildiğinde,” (Tekvir, 81/5)

İşte burada görüldüğü gibi yarın kıyamet gününde tüm yaratılmışlar mahşer yerine, toplanma mahalline sevk olunacaklardır. Onlar o günde, işledikleri ameller bakımından oraya farklı konumlarda gönderileceklerdir. Kimi binitli olarak, kimi yaya bir şekilde, kimi yüz üstü sürünerek oraya gelecektir. Böylece üç gurup halinde geleceklerdir. Kaldı ki Allah bu durumu Vakıa suresinin baş taraflarında zaten açıklamıştır. Allah şöyle buyuruyor:

“Ve sizler de üç sınıf olduğunuz zaman, sağdakiler, ne mutlu o sağdakilere! Soldakiler, ne bahtsızdırlar onlar! Hayırda önde olanlar, ecirde de öndedirler. İşte bunlar Allah’a en yakın olanlardır.” (Vakıa, 56/7–11)

İşte insanların kıyamet günündeki sınıflandırılmaları böyledir. Bu üç sınıfın da kıyamet günündeki konumlarını ve durumlarını ilerideki sayfalarda öğreneceksin.

Bu sınıflardan **“Sabikun”** adını alanlar, Resuller, Nebiler, Sıddikler ve şehitlerdir. Bu gurupta olanların tamamı binitli olarak mahşer yerine gideceklerdir. Nitekim Kur’an’a şöyle buyruluyor:

“Takva sahiplerini heyet halinde çok merhametli olan Allah’ın huzurunda topladığımız, günahkârları da susuz olarak cehenneme sürdüğümüz gün, Rahman olan Allah nezdinde söz ve izin alandan başkalarının şefaate güçleri yetmeyecektir.” (Meryem, 19/85–87)

Sağdakilerden kasıt, tüm inananlardır. Bu gurupta yer alan müminler mahşer yerine yaya olarak gideceklerdir.

Soldakiler ise kâfirlerle münafık olanlardır. İşte bunlar da mahşer yerine yüzükoyun sürünerek gideceklerdir. Nitekim Allah bunlar hakkında şöyle buyuruyor:

“Kıyamet gününde onları kör, dilsiz ve sağır bir halde yüzükoyun haşrederiz.” (İsra, 17/97)

Ebu Hureyre’den Tirmizi’nin yaptığı rivayete göre, Ebu Hureyre Hz.

Peygamber'in şöyle buyurduğunu söylemiştir:

“Kıyamet gününde insanlar üç sınıf olarak haşrolunacaklardır. Bunlardan biri yaya olarak, biri binitli olarak, üçüncüsü de yüzükoyun sürünerek mahşere geleceklerdir. Allah Resulüne, ey Allah'ın Resülü! Yüzükoyun nasıl mahşere yürüyüp geleceklerdir, diye sorulunca, şöyle buyurmuştur: Şüphesiz onları ayakları üstünde yürüten Allah, elbette yüzükoyun da süründürerek yürütür. Ancak bunlar yüzüstü sürünerek giderlerken yüzlerini her türlü taş-tümsekten ve dikenden sakınırlar.”^{51[1]}

Buhari, Müslim ve başkalarının Ebu Hureyre'den rivayet ettikleri hadise göre, demiş ki Allah Resülü (as) şöyle buyurdu:

“İnsanlar kıyamet gününde üç durumda mahşere yollanırlar. Bunlardan birinci sınıfta yer alanlar, önlerindeki hayatı özleyen, geride bıraktıkları dünya hayatından nefret edenlerdir ki bunlar azık ve binek bakımından hiçbir sıkıntı çekmeyecek olanlardır. İkinci gurupta yer alanlar ise ikisi birlikte bir deve üzerinde, üçü birlikte bir deve üzerinde, dördü beraberce bir deve üzerinde ve onu birlikte bir deve üzerinde olarak mahşere geleceklerdir. Geride kalan üçünü guruptakileri ise, bir ateş onları mahşer yerine toplar. Bu guruptakiler nerede dinlenirlerse ateş de onlarla birlikte orada dinlenir, her nerede gecelerlerse, ateş de onlarla beraber orada geceler. Nerede sabahlarılarsa ateş de onlarla birlikte orada sabahlar, nerede akşamlarılarsa ateş de orada onlarla beraber akşamlar.”^{52[2]}

İşte o günde müminler yüzleri bembeyaz olarak, mutluluktan parıldayarak mahşer yerine geleceklerdir.

Kâfir ve münafık olanlar ile mücrim denilen suçlular ise, bunlar yüzleri simsiyah olarak, rezillikten ve utançtan yüzleri bozarak mahşer yerine geleceklerdir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

“Nice yüzlerin ağardığı, nice yüzlerin de karardığı günü düşünün. İmdi, yüzleri kararanlara: İnanmanızdan sonra kâfir mi oldunuz? Öyle ise inkâr etmiş olmanız yüzünden tadın azabı, denilir. Yüzleri ağaranlara gelince, onlar Allah'ın rahmeti, cenneti içindedirler; orada ebedi kalacaklardır.”
(Ali İmran, 3/106, 107)

Başka bir ayette de Allah şöyle buyuruyor: **“O gün bir takım yüzler parlak, güleç ve sevinçlidir. Yine o gün bir takım yüzleri de keder bürümüş, hüzünden kapkara kesilmiştir. İşte bunlar kâfirlerdir, günahkârlardır.”**
(Abese, 80/38–42)

Nitekim Sabikun denilen ve daha önce de belirttiğimiz gibi birinci sırada yer alan bu kimselere gelince, bunlara, melekler tarafından kendilerine getirilen cennet elbiselerinden giydirilecektir.

Buhari ile Müslim ve başkaları İbn Abbas'tan rivayet ediyorlar. İbn Abbas (ra) diyor ki, Allah Resülü (as) şöyle buyurdu:

“Dikkat edin ve iyi dinleyin! Kıyamet gününde yaratılmışlar arasında ilk defa kendisine elbise giydirilecek olan kimse İbrahim (as) peygamberdir.”^{53[3]}

^{51[1]} Tirmizi, Kur'an-ı Kerim, İsra Suresi tefsiri, h:2042. Tirmizi bu, Hasen bir hadistir, demiştir.

^{52[2]} Müslim, Cennet, 2861/59

^{53[3]} Buhari, Enbiya, Nisa, 125 ayet, h: 3349 ve Maide Suresi Tefsiri, h:4625. Müslim, Cennet, h: 85

Melekler kabirlerinden kalkan müminleri karşılarlar ve onları cennetle müjdelerler. Nitekim Hak Teala şöyle buyuruyor: “**En büyük dehşet dahi onları tasalandırmaz. Melekler kendilerini şöyle karşılar: İşte bu size vaat edilmiş olan mutlu gününüzdür.**” (Enbiya, 21/103)

İşte senin de bildiğin gibi yaratılmışlar böylece mahşer yerine sevk olunurlar. Mahşer toprağı tıpkı gümüş beyazlığında bir topraktır. Orada bir tepe var, ne de bir çukur. Aksine o toprak tümüyle dümdüz olan bir topraktır, bir alandır. Buhari ile Müslim Sehl b. Sa’d’dan rivayet ediyorlar. Sa’d diyor ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Kıyamet gününde insanlar saf beyaz, kepekten arınmış undan imal edilen çörek gibi bembeyaz, hiç kimse adına bir alamet, işaret bulunmayan bir alan üzerinde toplanırlar.”^{54[4]}

İnsanların mahşer yerine sevk olunmalarından sonra, Allah burada tüm yaratılmışları toplayacaktır. Burada onlar uzun bir süre bekletilirler. Denilene bakılırsa yetmiş yıl kadar bir süreyle bekletilirler. Hatta, haklarında hüküm verilene dek daha fazla bir süre ile bekletileceklerdir, diyenler de vardır. Artık burada dertler, korku ve endişeler olabildiğince ağırdır. Burada rezil olmak, azap ile cezalanmak da dâhil her türlü sıkıntı vardır.

İşte şimdi sana buradan itibaren de kıyamet sahnelerini anlatmaya çalışacağım. Allah bizi ve seni, Müslümanları o günü dehşetinden ve azabından bizleri korusun. Âmin.

i

MAHŞER YERİNDE İNSANLARIN DURUMU

Daha önceki sayfalarda sen, insanların dümdüz ve bembeyaz, arı ve duru bir arazinin üzerinde toplanacağını öğrenmiştin. Buradaki bekleyişlerinin oldukça uzun bir süre olacağını, haklarında kesin karar çıkana dek burada bekletileceklerini okumuştun. Melekler halkalar şeklinde yedi kez olmak üzere saf halinde çevrelerini kuşatmış bir halde bekletileceklerdir. Tüm gök melekleri saf

^{54[4]} Müslim, Münafıkların sıfatları bölümü, h: 2790/28

halinde olacaklardır. Nitekim Allah şöyle buyuruyor:

“Ama yeryüzü parça parça döküldüğü, Rabbinin emri geldiği ve melekler saf saf dizildiği zaman her şey ortaya çıkacaktır.” (Feer, 89/21–22)

Bir başka ayette de Allah şöyle buyuruyor: **“Ruh (Cebrail) ve melekler saf saf olup durduğu gün, Rahman’ın izin verdiklerinden başkaları konuşmazlar. Konuşan da doğruyu söyler.”** (Nebe’, 78/38)

İşte gökteki melekler diğer yaratılmışları böylece kuşatacaklardır. Bildiğin gibi zaten gök de yok olup gidecektir. Ancak mahşer yerinde bekleme mahallinde beklemekte olanlar esasen işledikleri amellere göre farklı farklı konumdadırlar. İşte bu bekleme yerinde insanların dünyada işledikleri ameller ortaya çıkacaktır, hiçbir şey hiçbir kimseye gizli kalmaksızın meydana çıkmış olacaktır. Nitekim Yüce Mevla şöyle buyuruyor:

“Gizlenenlerin ortaya döküldüğü günde insan için ne bir güç ne de bir yardımcı vardır.” (Tarık, 86/9–10)

Burada öncelikli olarak gündeme getirmek istediğim husus, bekleme yerinde olan korkular olacaktır. Bundan sonra da orada insanların farklı farklı konumlarda beklediklerini açıklamaya çalışacağım.

Ey kardeşim! Şunu unutma ki, o bekleme gününde korkulanın en başında olacak olan şey, güneşin insanın başı üzerine bir mil mesafeye kadar yaklaşacağıdır. Neredeyse aşırı sıcaklıktan ve harareten ötürü insanın beyninin fokur fokur kaynatacaktır. Nasıl kaynatmasın ki, o güneşin ısısı yüzde yirmi milyon derece ile değerlendiriliyor.

Müslim, Mikdat’dan (ra) rivayet ediyor. Mikdat demiş ki, Allah Resulü’nden (as) şöyle buyururken dinledim:

“Kıyamet gününde güneş insanlara bir mil mesafe kalıncaya dek yaklaştırılır.”^{55[1]}

Ravi Süleym b. Amir diyor ki, ben, hadiste sözü edilen **“mil”** ifadesinin **kara mili** mi yoksa **göze süre çekilen mil** mi olduğunu bilemiyorum. Hadisin devamı şöyledir: **“O günde insanlar dünyadaki amellerine göre ter içerisinde kalacaklardır. Kiminin ter yüksekliği topuklarına kadar, kiminin dizlerine kadar, kiminin ise ter –eliyle ağızını işaret ederek- ta ağızlarına gem vuracak kadar ulaşır.”**^{56[2]}

İşte o günde insanlardan akan ter, yetmiş arşın olarak ta yerin dibine inecektir. Buhari ile Müslim Ebu Hureyre’den rivayet ediyorlar. Ebu Hureyre’nin dediğine göre Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Kıyamet gününde insanlar öylesine terleyecekler ki, onların teri yetmiş arşın derinliğine ulaşır. Ter onların ağızlarına adeta gem vurur da ta kulaklarına kadar çıkar.”**^{57[3]}

İşte böyle bir sıkıntı ve azap içerisinde beklerlerken hepsi de, oradan kurtulmak için cehennem de olsa gidecekleri yer, bir an önce buradan ayrılıp gitmeyi isterler.

O kıyametin en büyük ve dehşet verici korkularından biri de, cehennemin

^{55[1]} Müslim, Cennet, h: 2864

^{56[2]} Bak önceki kaynak. Tirmizi kıyamet, 6.

^{57[3]} Buhari, Rikak, 47. Müslim, Cennet, 61.

maşer yerine getirilmiş olmasıdır. Cehennemi oraya çekip getirmek için yetmiş bin halat bağlanmış ve her bir halatını da yetmişer bin melek çekmektedir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

“O gün cehennem getirilir. İnsan yaptıklarını birer birer hatırlar. Fakat bu hatırlamanın ne faydası var! İşte o zaman insan: ‘Keşke bu hayatım için bir şeyler yapıp gönderseydim!’ der. Artık o gün, Allah’ın edeceği azabı kimse edemez. Onun vuracağı bağı kimse vuramaz.” (Fecr, 89/23–26)

İbn Mesud’dan Müslim ile Tirmizi rivayet ediyorlar. İbn Mesud demiş ki: **“O hesap gününde cehennem getirilir. Cehennemin yetmiş bin halatı vardır. Her bir halatını da çeken yetmiş bin melek vardır.”**^{58[4]}

Cehennem maşer yerine getirildiğinde öylesine bir homurdanışı ve korkutucu bir sesi var ki, kimse dayanamaz. Nitekim yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Cehennem ateşi uzak bir mesafeden kendilerini görünce, onun öfkelenişini (müthiş kaynamasını) ve uğultusunu işitirler.” (Furkan, 25/12)

Yüce Allah yine şöyle buyuruyor: **“Oraya atıldıklarında, onun kaynarken çıkardığı uğultuyu işitirler.”** (Mülk, 67/7)

Cehennem ateşi bekleme yerinde olanlara yaklaştırıldığında, ateşten bir boyun uzanır, böylece bazı insanları toparlayıp yakalar ve ateşin içine çeker.

Tirmizi’nin Ebu Hureyre’den rivayetine göre, demiş ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Kıyamet gününde gören iki gözü, işiten iki kulağı ve konuşan dili bulunan bir boyun ateşten dışarıya doğru uzanır ve der ki: ‘Ben üç kişiye vekil olarak tayin olundum. Bunlardan ilki Allah ile birlikte başka ilahlar ve putlar edinenler, ikincisi inatçı olan her zorba ve bir de tasvir (heykel ve büst) yapanlara cezalandırmada vekil olarak görevlendirildim.”**^{59[5]}

İşte cehennemden uzanan boyun maşer yerinde beklemekte olan bu kimselerin üzerine uzanır, oradakilerin arasından bu üç sınıf insanı tıpkı kuşun susam tanelerini toplayıp yuttuğu gibi onları toplayıp yutar.

İşte maşer yerinde bekleme alanında uzun bir bekleyişle birlikte bir de bunlar olacaktır. Gözler belermiş, dışarı fırlamış olarak hesaplarının sonucunu beklerler. Nitekim yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Resulüm! Sakın, Allah’ı zalimlerin yaptıklarından gafil sanma! Ancak, Allah onları cezalandırmayı, korkudan gözlerinin dışarı fırlayacağı bir güne erteliyor. Zalimleri bomboş olarak kendilerine bile dönüp bakamaz durumda, gözleri göğe dikmiş bir vaziyette koşarlar.” (İbrahim, 14/42–43)

O gün maşer yerinde insanların oldukça farklı guruplara ayrılmış olmaları, amelleri bakımından durumlarının açığa çıkması ve rezil rusvay olmaları ise bir yanadır. Ancak Sabikun denilen ve ilk sınıfta yer alan, maşer yerine binitli olarak gelen bu kimselerle birtakım müminler, bekleme yerinde o insan beynini kaynatan güneşin sıcaklığından uzak tutulacaklardır, hatta dahası onlar Rahman olan Allah’ın Arş’ının gölgesinde gölgeleneceklerdir. İşte ben burada sana bu makamı kazandıracak ve buna muvaffak kılacak bazı amellerden söz edeceğim

^{58[4]} Müslim, Cennet, 2842/29. Tirmizi, Cehennem, 1.

^{59[5]} Tirmizi, Cehennemin sıfatı bahsi, h: 2574 (2700)

ki, sen de yarın kıyamet gününde o Arş'ın gölgesinde yer alanlardan olasin.

Buhari ve Müslim Ebu Hureyre'den rivayet ediyorlar. Ebu Hureyre demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Başka hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde yüce Allah, yedi sınıf insanı, arşının gölgesinde barındıracaktır. Şöyle ki:

- 1- Adaletli devlet başkanı,**
- 2- Rabbine kulluk ve ibadet ederek tertemiz bir hayat içerisinde gelişip büyüyen genç,**
- 3- Kalbi mescitlere bağlı olan Müslüman,**
- 4- Birbirlerini Allah için seven, bir araya gelmeleri de, ayrılmaları da Allah rızası için olan iki insan,**
- 5- Güzel ve mevki sahibi bir kadının kendisiyle beraber olma arzusuna ‘Ben Allah’tan korkarım’ diyerek onu ret edip ona yaklaşmayan kişi,**
- 6- Sağ elinin verdiğini sol elinin bilemeyeceği kadar gizli olarak sadaka veren kimse ile**
- 7- Tenhada Allah’ı anıp gözyaşı döken adam.”^{60[6]}**

İşte kıyamet gününde herkes güneşin yakıcı sıcaklığında kavrulurken sözü edilen bu yedi sınıf insan özel muamele görecekler ve Arş'ın altında gölgeleneceklerdir. Bunlardan kimisi de nurdan minberlere kurulup oturacaklardır. Bunlar Allah için birbirlerini sevenlerdir. Nitekim sahih olan kudsi hadiste bunların durumlarını yüce Allah şöyle açıklıyor:

“Benim Celal ve azametim adına birbirlerini sevenler için kıyamet gününde nurdan minberler kuracağım. Oysa bunların kendileri peygamber ve şehit olmadıkları halde peygamberler ve şehitler onlara imreneceklerdir.”

Mahşerde o bekleme yerinde bekleyenlere gelince bunlardan kimisi, dünyada iken verdiği sadakasının gölgesinde gölgelenecektir. Sadakası onun üzerinde bir gölge gibi duracak ve onu güneşin hararetinden koruyacaktır. Kaldı ki bu konuda Allah Resulünden de (as) hadis gelmiştir. İçine daldıkları terleri ise, daha önceki sayfalarda öğrendiğin gibi o da insanların amellerine göre farklılık gösterecektir.

AMELLERİNE GÖRE İNSANLARIN DURUMU

Bir de herkesin dünyada işlediği amele göre olan durumu vardır. Bu da herkesin amel durumuna göre orada görülecektir. Örneğin kâfirler, gözleri kör ve yüzleri siyahlaşmış olarak geleceklerdir. Nitekim Allah Teala şöyle buyurur:

“Kim de beni anmaktan yüz çevirirse şüphesiz onun sıkıntılı bir hayatı olacak ve biz onu, kıyamet günü kör olarak haşredeceğiz. O: Rabbim! Beni niçin kör olarak haşrettin? Oysa ben hakikaten görür idim! der. Allah buyurur ki: İşte böyle. Çünkü sana ayetlerimiz geldi; ama sen onları unuttun. Bu gün de aynı şekilde sen unutuluyorsun” (Ta-Ha, 20/124–126)

Yine Allah Teala buyuruyor: **“Bu dünyada kör olan kimse ahirette de kördür, üstelik iyice yolunu şaşırmıştır.”** (İsra, 17/72)

İşte kâfirler bu şekilde yüzleri kapkara olacak olanlardır. Gözleri de kördür.

^{60[6]} Buhari, Ezan, 36; Zekat, 16; Hudud, 19; Rikak, 24. Müslim, Zekat, 91. Tirmizi, Zühd, 53. Nesai, Kudat, 2

Evet, kâfirlerle münafıkların, ikiyüzlü insanların hali kıyamet gününde bu olacaktır. Bir de tevbe etmeyip de asi olan bir takım kimseler de vardır ki onların da durumlarına göre amellerinin eseri görülecektir.

Kibir ve gurur sahibi olan, büyüklük taslayan kimselerin mahşerdeki durumuna gelince, bunlar adeta karıncadan küçük böcekler halinde olacaklar ve mahşer yeri halkı tarafından ayaklar altında kalacaklar ve üzerlerinden çiğnenin geçilecektir. Böylece aşağılanıp hakarete uğrayacaklardır. Nitekim bunlar hakkında bir hadisi şerifte şöyle buyruluyor:

“Büyüklük taslayanlar, kıyamet gününde tıpkı küçücük böcekler gibi ayaklar altında kalacaklar ve mahşer yerindeki insanların ayakları altında çiğnenecekler.”^{61[7]}

Faiz yiyenler de kıyamet gününde adeta cin çarpmış gibi olacaklardır. Nitekim yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Faiz yiyenler, kabirlerinden, şeytan çarpmış kimselerin cinnet nöbetlerinden kalktığı gibi kalkarlar. Bu hal onların ‘Alım satım tıpkı faiz gibidir’ demeleri yüzündendir. Oysaki Allah, alım satımı helal, faizi haram kılmıştır.” (Bakara, 2/275)

Herhangi bir ihtiyaçları olmadığı halde sırf keyfi olarak dilenen yüzüzlere gelince, bunların da yüzlerinde sırf kemikten başka et namıyla bir şey olmayacaktır. Nitekim İbn Ömer’den Buhari ve Müslim rivayet ediyorlar. İbn Ömer diyor ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Kişi insanlardan hep dilene dilene sonunda kıyamet gününde mahşer yerine yüzünde bir parça et olmaksızın çıkıp gelecektir.”^{62[8]}

Zekâtını vermeyenlere gelince, bunların mahşer yerindeki durumu, zekâtını vermedikleri mallar ile azap göreceklerdir. Verilmeyen zekat ister nakit türünden olsun, ister deve, sığır veya koyun türünden olsun, bunların cezalandırılmaları da bu türden olacaklardır. İnsanlar bekleme yerinde onların hallerine şahit olacaklardır.

Ebu Hureyre’den Buhari, Müslim ve Ahmed b. Hanbel rivayet ediyorlar. Ebu Hureyre demiş ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Zekâtını ödemeyen her büyük servet sahibi zengin kişi, kesin olarak cehennem ateşinde yakılacaktır. Şöyle ki söz konusu hazineler plakalar haline getirilir ve bu plakalarla o kimsenin iki yanları ile alını süresi elli bin yıl olan bir gün içerisinde, Allah kulları arasında hükmünü verene dek, yakılır. Daha sonra da ya cennete veya cehenneme doğru olarak kendisine yolu gösterilir.”

“Zekâtlarını vermeyen her deve sahibi de muhakkak bir şekilde o develerin kendisini çiğnemeleri için kıyamet gününde geniş ve düz bir alana yatırılır. Develeri olduklarından daha büyük ve iri halleriyle ön ayaklarını yerden keserek sahibinin üzerine basmak suretiyle şahlanarak onu çiğnerler. Sürünün en sonundaki olanı adamın üzerinden geçtikçe sürünün başı da aynı yerden tekrar onu çiğnemeye devam eder. İşte bu şekilde azap ve cezalandırma olayı, süresi elli bin yıl olan bir günde, Allah kulları arasında hükmünü verinceye dek devam eder. Daha sonra o kimseye cennet

^{61[7]} Tirmizi, Kıyametin Sıfatı bahsi, h: 2492. Tirmizi, bu Hasen Sahih bir hadistir, demiştir.

^{62[8]} Müslim, Zekât, h: 104

veya cehenneme doğru gideceği yolu gösterilir.”

“Yine zekâtlarını vermeyen her koyun sahibi de, koyunlarının kendisi çiğnemesi için düz ve geniş bir alanda yüz üstü veya sırt üstü yatırılır. Koyunlar olduklarından daha semiz ve daha güçlü bir şekilde o kimseyi ayaklarıyla çiğnerler. İçlerinde boynuzları büyük ve aynı zamanda aralarında hiçbir boynuzsuz koyun bulunmaksızın o kimseyi boynuzlarıyla da toslarlar. Koyun sürüsünün en sonu o kimsenin üzerinden çiğneyip geçerlerken, sürünün baş tarafı da yeniden azabı tekrarlamaya devam eder. İşte bu azap da süresi elli bin yıl kadar olan bir günde, Allah kulları arasında hükmünü verene dek sürüp gider. Sonra bu kimseye de cennete veya cehenneme giden yolu gösterilir.”^{63[9]}

Nitekim yüce Allah şöyle buyuruyor: “Altın ve gümüşü yığıp da onları Allah yolunda harcamayanlar yok mu, işte onlara elem verici bir azabı müjdele! Bu paralar cehennem ateşinde kızdırılıp bunlarla onların alınları, yanları ve sırtları dağlanacağı gün onlara denilir ki: ‘İşte bu kendini için biriktirdiğiniz servettir. Artık yağmakta olduğunuz şeylerin azabını tadın!’” (Tevbe, 9/34–35)

İşte bu anlattıklarımızdan Allah’a ait olan bazı haklar. Onları burada göstermiş olduk.

Bir de kula hakları vardır. Onlara karşı işlenen haksızlıklar vardır. Kul hakkıyla mahşere gelenler o günde, kime karşı haksızlık yapmışlarsa onu sırtlarında taşıyarak üzerinde borç yükü olduğu halde geleceklerdir. Nitekim yüce Allah bu konuda şöyle buyurmaktadır:

“Onlar günahlarını sırtlayarak gelecekler. Dikkat edin! Yüklendikleri şey ne kötüdür!” En’am, 7/31)

Bir diğer ayette de Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: “Kim emanete, İslam devleti malına hıyanet ederse, kıyamet günü, hainlik ettiği şeyin günahını boynuna asılı olarak gelir.” (Ali İmran, 3/161)

Şimdi de bir diğer ayet, yüce Allah burada şöyle buyurmaktadır: “Yükü, günahı ağır gelen kimse onu taşıması için başkasını çağırırsa, bu çağırıldığı kimse akrabası da olsa, onun yükünden bir şey yüklenmez.” (Fatır, 35/18)

Buhari ile Müslim Ebu Hamid Saidi’den rivayet ediyorlar. Rivayete göre Peygamber (as) şöyle buyurmaktadır:

“Allah’a yemin ederim ki, sizden her kim haksız bir şekilde birinden bir şey alacak olursa, o kıyamet gününde o aldığı şeyi üzerinde taşımak suretiyle Allah’ın huzuruna gelecektir. Eğer haksız bir şekilde aldığı şey bir deve ise, adamın sırtında deve ses çıkararak, aldığı şey bir sığır ise, adam sırtında o sığırı böğüre böğüre taşıyıp mahşer yerine gelecektir, Eğer haksızlık ettiği şey bir koyun ise, adam sırtında koyun meleyerek huzura gelecektir.” Allah Resulü (as) daha sonra koltuk altlarının beyazlığı gözükeneye dek ellerini havaya kaldırdı ve şöyle buyurdu: “Allah’ım! Tebliğ ettim mi?”^{64[10]}

Hatta yaptığı haksızlık bir arazi ise, bir toprak ise, kıyamet gününe onu yedi kat toprak olarak sırtında taşıyıp huzura gelecektir.

^{63[9]} Müslim, Zekât, 987/26. Buhari, cihad, 48.

^{64[10]} Müslim, İmaret, h: 26–27.

Buhari ile Müslim Hz. Aişe annemizden rivayet ediyorlar, rivayete göre Peygamber (as) şöyle buyurmuştur:

“Kim bir karış yer kadar bir kimseye haksızlık ederse, kıyamet gününde o toprak yedi kat olarak onun boynuna dolandırılmış bir halde mahşere gelir.”^{65[11]}

HANIMLAR ARASINDA ADALET

Yine mahşer yerinde öyle kimseler görürsün ki yarı tarafına inme inmiş gibi, yarı felçli bir haldedir. Bu gibi kimseler ise, birden fazla evli olup eşleri arasında dünyada adalete uymayanlardır.

Sünen sahipleri Ebu Hureyre'den rivayet ediyorlar. Demiş ki, Allah Resülü (as) şöyle buyurdu:

“Bir kimse iki evli olup da eşleri arasında adil davranmıyorsa, kıyamet gününe bir tarafı çarpılmış, eğilmiş olarak gelir.”^{66[12]}

Tüm bu anlattıklarımız amelleri kötü olanlar ile alakalıdır. Bir de dünyada iken iyi ve güzel amel işleyenler de vardır. Nasıl ki kötü amel işlemiş olanların durumları mahşer yerinde gözler önüne serilecekse, iyi amel işleyenlerin o güzel halleri de elbette bu kimselerin üzerinde orada görülecektir. O toplanma ve bekleme yerinde her amelin bir önemi, bir meziyeti vardır. Nitekim daha önceki sayfalarda geçmişti. Allah için birbirlerini sevenlerin kıyamet gününde nurdan minberler üzerinde, Arşın gölgesinde gölgelenecekleri anlatılmıştı. Hatta dünyada iken verilen bir sadakanın bile orada sahibini sıcaktan koruyup onun üzerinde gölge oluşturduğunu da öğrenmiştik. Sadaka onu hem güneşin hararetinden ve hem de cehennem ateşinden koruyacak, bir kalkan oluşturacaktır.

Buhari, Müslim ve Nesai Adiy b. Hatim'den rivayet ediyorlar. Demiş ki, Allah Resülü (as) şöyle buyurdu:

“Sizden her kim yarım hurma ile de olsa eğer cehennem ateşinden korunabiliyor, bir kalkan bulabiliyorsa, hemen bunu yapın.”^{67[13]}

NAMAZ

Namaz ve namazın tesirlerine gelince, o da şöyledir. Namaz kılanlar mahşer yerine yüzleri, elleri ve ayakları nurdan parlar bir vaziyette geleceklerdir. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Münafık erkeklerle münafık kadınların, müminlere: Bizi bekleyin, nurunuzdan bir parça ışık alalım, diyeceği günde kendilerine: Artık dönün de bir ışık arayın! denilir. Nihayet onların arasında, içinde rahmet, dışında azap bulunan kapılı bir sur açılır.” (Hadid, 57/13)

Yüce Allah yine şöyle buyuruyor: **“Ey iman edenler! Samimi bir tevbe ile Allah'a dönün. Umulur ki Rabbiniz sizin kötülüklerinizi örter. Peygamberi ve onunla birlikte iman edenleri utandırmayacağı günde Allah sizi, içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokar. Onların önlerinden ve sağlarından amellerinin nurları aydınlanıp gider de, ‘ey Rabbimiz! Nurumuzu bizim için tamamla, bizi bağışla; çünkü sen her şeye kadirsin’ derler.”** (Tahrim,

^{65[11]} Buhari, Mezalim, 3/170-171

^{66[12]} Tirmizi, Nikâh, h:1141. Ebu Davud, nikâh, h:2131

^{67[13]} Müslim, Zekât, h: 1016

66/8)

Diğer bir ayette de yüce Mevla şöyle buyuruyor: **“Mümin erkeklerle mümin kadınları, önlerinden ve sağlarından, amellerinin nurları aydınlanıp giderken gördüğün günde, onlara: Bugün müjdeniz, zemininden ırmaklar akan ve içlerinde ebedi kalacağınız cennetlerdir, denilir. İşte büyük kurtuluş budur.”** (Hadid, 57/12)

Nitekim Peygamber’den (as) de sahih olarak gelen rivayette, Peygamber (as): **“Namaz nurdur”** diye buyurmuştur.^{68[14]}

Buhari, Müslim ve Nesai Ebu Hureyre’den rivayet ediyorlar. Peygamber (as) şöyle buyurmuştur:

“Benim ümmetim kıyamet gününde abdest eserlerinden dolayı yüzleri nurlu, elleri ve ayakları da sekili olarak çağrılacaklardır. Artık kim daha çok bu parlaklığını artırmak isterse, hemen durmasın bunu yapsın.”^{69[15]}

Doğrusu bu işaret ve alametler sadece Muhammed ümmetine has olacaktır, diğer peygamberlerin ümmetlerinde böyle bir özellik olmayacaktır.

MÜEZZİNLER

Bir de ezan okuyan müezzinlerin durumu var. Kıyamet gününde müezzinler mahşerde bekleme yerinde boyları diğer insanlara göre en uzun olacak olan kimselerdir. Böylece herkes onların dünyada iken müezzinlik ettiklerini bileceklerdir.

Müslim, Muaviye’den rivayet ediyor. Muaviye demiş ki, Allah Resulü’nün (as) şöyle buyurduğunu işittim: **“Kıyamet gününde müezzinler, boyları en uzun olacak olan kimselerdir.”**^{70[16]}

Senin de bildiğin gibi işte bu anlattıklarım, kıyamet gününde mahşer yerinde hesap için bekleyenlerin durumlarıyla ilgili görülecek olan olaylardır. Bunların tümü de sahih delilere dayanmaktadır.

HAVUZ

Nitekim kıyamet sahnelerinden kimisi de peygamberlere ait olan havuzlardır. Herkes susuzluktan kırılacak hale gelmişken her peygamberin ümmeti, amellerine göre kendi peygamberinin havuzunun başına geleceklerdir. Hiç şüphesiz bu havuzlar içerisinde en büyük olanı efendimiz, peygamberimiz Muhammed’in havuzudur. Kaldı ki yüce Allah ona bu havuzu vaat etmiştir. Nitekim şöyle buyurmaktadır:

“Resulüm! Şüphesiz biz sana Kevser’i verdik.” (Kevser, 108/1)

Kevser, cennette bir nehrin adıdır, buradan akan su, bu havuza dökülür.

Enes’ten Tirmizi rivayet ediyor. Enes demiş ki, Allah Resulüne (as) “Kevser nedir?” diye sorulduğunda şöyle buyurdu: **“O cennette bir nehirdir. Allah onu**

^{68[14]} Süyuti, Camiussağir eserinde (5180) bu hadisi, “Namaz müminin nurudur” diye zikretmiştir. Hadisi Kudai ve İbn Asakir tahrir etmişler. Bak Feydul Kadir, 4/246. Amiri de Şihab şerhinde “bu hadisi sahihtir” demiştir.

^{69[15]} Müslim, Taharet, 246/34

^{70[16]} Müslim, Salât, 387

bana verdi. Bunun suyu süttten beyaz ve baldan tatlıdır. Burada öyle kuşlar var ki, boyunları adeta deveboynu gibidir.” Hz. Ömer de: “Bu sözünü ettiğin kuşlar, mutlaka semiz olan kuşlardır” diye sorunca, Allah Resulü (as) şöyle buyurur: **“Bunların etlerini yiyenler onlardan daha semizdir.”**^{71[17]}

Yine Tirmizi, Semure b. Cundeb’ten rivayet ediyor. Demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Her peygamberin bir havuzu vardır, ümmetleri o havuzun başına gelirler. Peygamber, kendi havuzlarının başına gelenleri dikkate alarak diğerlerine göre kendi havuzuna gelenlerin çokluğuyla övüneceklerdir. Ben, umarım ki o gün diğer peygamberlerin ümmetlerine göre, havuzunun başına en çok kişinin geleceği kimseler, benim ümmetim olacaktır.”**^{72[18]}

ORUÇ

Dünyada iken oruç tutanların kıyamet gününde durumları ne gelince, bu da şöyle olacaktır. Ağızlarından adeta misk kokusu gibi koku yayılacaktır. Ebu Hureyre’den Buhari ile Müslim rivayet ediyorlar. Demiş ki Ebu Hureyre, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Muhammed’in varlığı elinde olan Allah’a yemin ederim ki, Allah katında oruçlu kimsenin ağız kokusu, misk kokusundan daha güzeldir.”^{73[19]}

Ebu Zer’den Müslim ve Tirmizi rivayet ediyorlar. Diyor ki, Allah Resulüne, “Havuzun su tasları nasıldır?” dedim. Şöyle buyurdu: **“Muhammed’in varlığı elinde olan Allah’a yemin ederim ki, onun tasları gökteki yıldızlardan ve gezegenlerinden çok daha fazladır. Dikkatinizi çekerim! Onlar mehtapsız ve duru bir gökteki yıldızlar gibi olan cennet taslarıdır. Kim onlardan içerse bir daha susamaz. Cennetten iki oluk havuzun içerisine su akıtır. Havuzun genişliği Amman ile Eyle arasındaki mesafe uzunluğundadır. Suyu, süttten de öte beyazdır ve baldan da tatlıdır.”**^{74[20]}

Kardeşim, Allah her ikimizi de, bir daha susuzluk çekmemek üzere Peygamberimiz Muhammed’in (as) havuzundan su içmeyi nasip kılsın. Şunu da unutmamak gerekir ki, bu havuzdan ancak İslam şeriatına, efendimiz Muhammed’in (as) yoluna uyanlar su içebileceklerdir. Onun dışından hiçbir kimse buradan su içemeyecektir. Nitekim Buhari ile Müslim’in İbn Mesud’dan rivayetlerine göre, İbn Mesud demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Ben havuz başına sizden önce geleceğim. Sizden kimi kişiler benim yanıma kadar çıkıp gelecektir. Ben de tam onlara dönüp kendilerine havuzdan su içirmek üzere iken, melekler hemen onları benden çekip uzaklaştırırlar. Ben de: ‘Rabbim! Onlar benim ashabımdırlar’ derim. Bu arada kendisine denilir ki: ‘Sen, onların enden sonra neler yaptıklarını bilmiyorsun.’ Bunun üzerine ben de: ‘Öyleyse benden sonra dinde değişiklik yapanlar benden uzak durun, bana yaklaşmayın’ derim.”^{75[21]}

Bu durum mahşer yerinde hesap için beklerlerken ve bu bekleyişin uzun sürmesi, tahammül gücünün kalmaması üzerine meydana gelecektir. Senin de

^{71[17]} Tirmizi, Cennet, h: 2542/2665

^{72[18]} Tirmizi, Kıyamet, h: 2442

^{73[19]} Buhari, Savm, 3/331

^{74[20]} Müslim, Fezail, h:2300/36

^{75[21]} Müslim, Fedail, 2297/32

bildiği gibi bu sıkıntı, bu aşırı sıcaklık ve şiddet, bir de güneşin o yakıcı şiddeti ki bu cehennem ateşinden bir parçadır, devam ederken henüz aralarında Allah hükmünü vermiş, hesapları bitmemiştir.

İşte böyle bir durumda iken onlar, bu defa bir an önce yaratılmışların arasında hükmünü vermesi için Allah katında kendilerine şefaah edebilecek, aracı olabilecek birilerini aramaya koyulurlar. Bu amaçla önce Âdem'e (as), sonra sırasıyla Nuh'a (as), İbrahim'e (as), Musa'ya (as) ve İsa'ya (as) gidecekler, kendileri için Allah katında şefaahçı olmalarını isteyeceklerdir. Ancak bunların hepsi de kendilerince bir takım mazeretler ileri sürecekler ve böyle bir şeyi yapamayacaklarını söylerler. Netice onlardan hiçbiri böyle bir işi yapamayacağını söylemeleri üzerine, bu işin ancak efendimiz Muhammed'in (as) yapabileceğini öğrenmeleri üzerine, hemen efendimiz Muhammed'e (as) gelirler. O da, "evet, bu işi ben yaparım, bu benim işimdir. Bu, yüce Allah'ın bana vermeye söz verdiği makamı Mahmud'dur, övgüye değer en yüce makamdır, der. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"Gecenin bir kısmında uyanarak, sana mahsus bir nafîle olmak üzere namaz kıl. Böylece Rabbinin, seni, övgüye değer bir makama göndereceğini umabilirsin." (İsra, 17/79)

Ebu Hureyre'den Buhari, Müslim ve daha başkaları rivayet ediyorlar. Demiş ki: "Biz, Allah Resulü (as) ile birlikte bir davette idik. Derken sofraya et kondu, ona bir but sunuldu. Allah Resulü (as) bunu çok severdi. Derken bundan bir parçaya yemeye başladı ve şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününde ben tüm insanların seyyidiyim, efendisiyim. Bunun neden böyle olacağını biliyor musunuz? Çünkü: Allah da bütün insanları, öncekilerle sonrakilerin tamamını düz ve geniş bir alanda toplar. Öyle bir alan ki, bakan biri, orada toplananların tamamını görebilecek ve seslenen biri de oradakilerin tümüne sesini duyurabilecek bir yerdir. Diğer taraftan güneş de tüm sıcaklığıyla onların başları üzerine yaklaşacak. İnsanlar, tasalarından, keder ve sıkıntılarından dolayı artık güç ve takatlerinin kalmayacağı, tahammüllerinin biteceği bir noktaya, dayanamaz bir konuma geleceklerdir. İşte tam böyle bir anda insanlar; başınıza gelen bu sıkıntıyı görmüyor musunuz? Siz, Rabbiniz katında size şefaah edebilecek, aracılık yapabilecek birine bakmayacak mısınız? Bu durum karşısında mahşer yerinde toplanmış olanlardan kimisi kimisine; İşte atanız Âdem (as). Ona gidelim, diyecekler. Hemen doğruca ona varacaklar ve kendisine şöyle diyecekler; Ey Âdem, sen beşerin, tüm insanların atasısın, Allah, seni eliyle yarattı. Ruhundan sana üfledi, meleklere emir verdi, onlar da sana secde ettiler. Allah seni cennete yerleştirdi. Rabbin katında bize şefaah etmeyecek misin? Şu anda başımıza gelenleri, şu çektiğimiz sıkıntıyı bilmiyor musun?

Âdem'in (as) şu cevabı verir; Rabbin, bugün öyle bir şekilde gazaplanmış ki, ne bundan önce böyle öfkelenmişti ve ne de bundan sonra böyle öfkelenenecek. Çünkü Allah bana bir ağacı yasakladı, ben ise ona karşı geldim. Bugün ben ancak kendimi düşünüyorum, ben, nefsim, nefsim, nefsim diyorum. İyisi siz benden başkasına, Nuh peygamber'e gidin, der. Onlar da hemen Nuh'a (as) gelirler ve ona: "Sen yeryüzüne gönderilen ilk Resulsün, Allah sana, şükreden kul adını vermiştir. Şu halimizi görmüyor musun? Başımıza gelenleri bilmiyor musun, Rabbin katında bize şefaahatte bulunsan olmaz mı?" derler.

Nuh (as) şu cevabı verir: Rabbin bugün öylesine öfkelenmiştir ki, ondan

önce ne birisine öfkeleni, ondan sonra da öylesine birine öfkelenmeyecektir. Kaldı ki benim kavmim aleyhinde bir bedduam olmuştu. Ben bugün sadece kendimi düşünüyorum, vah benim halim, vay başıma gelecek olanlara, vay nefsim! En iyisi siz benden başkasına, İbrahim'e (as) gidin. Onlar da hemen İbrahim Peygambere gelirler ve ona derler ki:

Ey İbrahim, sen yeryüzünde Allah'ın peygamberi ve Halilisin, Rabbin katında bizim için şefaathçi ol, şu anda ne durumda olduğumuz görmüyor musun?

İbrahim (as) onlara şöyle der: Doğrusu Rabbin bugün öylesine gazaplanmıştır ki, bundan önce kimseye böylesine gazaplanmamıştır. Oysa ben üç kez yalan söyledim. Ben bugün kendi derdimdeyim. Vay başıma geleceklere, vay halime ve vay nefsim! En iyisi siz benden başkasına, Musa'ya gidin, der. Onlar da hemen Musa Peygambere gelirler ve ona derler ki:

Ey Musa! Sen Allah'ın elçisisin, Allah seni risaletiyle ve insanlara karşı seninle konuşmakla seni üstün kıldı. Rabbin nezdinde bize şefaathçi ol, şu anda ne durumda olduğumuzu bilmiyor musun? Musa (as) onlara der ki:

Rabbin bugün öylesine gazaplanmıştır ki, bundan önce kimseye öylesine öfkelenmediği gibi, bundan sonra da böylesine öfkelenmeyecektir. Oysa ben, öldürülmesi konusunda emir almadığım halde birini öldürdüm. Şu anda kendimi, evet kendimi düşünüyorum. Siz benden başkasına, İsa peygambere gidin. Hemen İsa Peygambere giderler ve ona şöyle derler:

Sen Allah'ın Resulüsün ve sen Allah'ın kendisini Meryem'e ilka ettiği kelimesi ve ondan bir ruhsun, insanlarla henüz beşikte iken konuşansın. Şu anda içinde bulunduğumuz hali bilmiyor musun? Rabbin katında bize şefaathçi ol. İsa (as) da onlara şöyle der:

Şüphesiz Rabbin bugün öylesine kızgındır ki, ne bundan önce birine böylesine kızmış ve ne de bundan sonra kızacaktır. Ben bugün sadece kendimi, evet kendimi düşünüyorum, der. Ancak İsa (as) kendisiyle alakalı herhangi bir suçtan söz etmez. Onlara siz benden başkasına, Muhammed'e (as) gidin, der.

Onlar da ona gelirler ve derler ki: "Ey Muhammed! (as) sen Allah'ın resulüsün ve sen peygamberlerin sonuncususun. Allah senin geçmiş ve gelecek tüm günahlarını da affetmiştir. İçinde bulunduğumuz şu durumu bilmiyor musun? Ne olar Rabbin katında bize şefaathçi ol!"

Peygamberimiz (as) diyor ki, işte bunun üzerine ben derhal Arş'ın altına gider, hemen Rabbin için orada secdeye kapanırım, derken Rabbin secdede bana kendisine yapılacak hamdlerin öylesine güzel olanlarını, öylesine övgüleri ilham edecek ki, benden önce hiçbir kimseye açmadığı bir güzelliği açacak ve ben öylece Rabbime yakaracağım. Sonra denecek ki:

Ey Muhammed! Kaldır başını, iste, istediğin verilecektir. Şefaath et, şefaathin kabul olunacaktır. Ben de başımı kaldıracağım ve şöyle diyeceğim:

Rabbin! Ümmetim! Rabbin! Ümmetimin hali ne olacak! diye şefaath isteğimi dile getiririm. Bu arada şöyle denilir; ey Muhammed! Ümmetin içerisinden hesaba çekilmeyecek olanları al, onları cennetin kapılarından olan sağ kapısından içeri sok. Aslında bu kimseler cennetin diğer kapılarından oradan girecek olanlarla gir hakkını elde etmiş olanlardır.

Daha sonra Peygamber (as) şöyle devam etti: "Varlığım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, cennetin kapı kanatlarından ikisi arasındaki mesafe Mekke ile

Himyer arası veya Mekke ile Busra arası kadardır.”^{76[22]}

İşte bu, Allah’ın Resulü Muhammed’e (as) vermeyi vaat ettiği Makamı Mahmud, en yüce makamdır. İnsanların önce Peygamberimiz Hz. Muhammed’e (as) gelmeyip de diğer peygamberlere teker teker uğramalarının sebebi, Kıyamet gününde Peygamberimizin faziletini ve diğer peygamberler olan üstünlüğünü ortaya koymak içindir.

Sevgili kardeşim ola ki senin aklına şöyle bir soru gelebilir, diyebilirsin ki, acaba kıyamet gününde hiç hesaba çekilmeden doğrudan cennete girecek olanlar kimlerdir? Bunlar ne gibi bir amel işlediler de bu dereceye ulaşabildiler?

Ey kardeşim! Onlar her şeyden önce üzerlerine düşeni yerine getirdikten sonra Allah’a tevekkül eden ve işlerinin sonucunu Allah’a havale eden kimselerdir.

İbn Abbas’tan (ra) Buhari ve Müslim rivayet ediyorlar. Peygamber (as) anlatmış. **Kıyamet gününde yüce Allah, onun ümmetinden yetmiş bin kişiyi hiç hesaba çekmeden doğrudan cennete koyacağını vaat etmiştir. Bu arada her yetmiş bin kişiyle birlikte –bir rivayete göre de her bir kişiyle beraber yetmiş bin kişi daha yer alacaktır. Bunlar cennete hesapsız olarak gireceklerdir. Bunlar Rabbimin avucuyla üç avuç olacaklardır. (Yani sayısız kimseler cennete hesaba çekilmeden gireceklerdir.)**” Bunların kimler olduğu sorulunca Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur: **“Bunların kendileri efsun ve büyü yapmazlar, başkalarına da yaptırmak istemezler. Teşüm etmeyenler (yani uğursuzluğa inanmayan, şomluğu kabul etmeyenler) ve bir de Rablerine dayanıp tevekkül edenlerdir.”**^{77[23]}

Önceki sayfalardan da öğrendiğin gibi, insanlar üç sınıf idiler. Bunlardan ilki Sabikun diye anılıyorlardı ki, işte cennete hesapsız olarak girecek olanlar bunlardır. İkinci sınıf veya gurupta yer alanlar ise sağcılardır ki bunlar; kitapları sağ tarafından verilecek olanlardır. Bunlar da mümin kimselerdir. Bunlardan sora gelen sınıf veya gurup ise solcular olup, defterleri sol tarafından verilecek olan kimselerdir. Bunlar da kâfirler ile münafıklardır. Nitekim daha önce bu bilgileri edinmiştin.

Daha sonra mahşer yerinde bulunanların Hz. Muhammed’in (as) şefaati sonucu hesaplarının görülmeye karar verilmesiyle, oradakilerin hesapları çarçabuk görülecektir, çünkü Allah, hesabı en çabuk görendir.

KULLAR ARASINDA HESABIN GÖRÜLMESİ

^{76[22]} Buhari, Tefsir, İsrâ suresi, h:233

^{77[23]} Müslim, İman, h, 371, 372/218. İbn Mace, Zühd, bap, 34. h:4286

Yaratılmışlar arasında hesabın görülmesi ve yargının sonuçlanmasına Allah'ın izin vermesiyle, bu konuda ilk hesaba çağrılacak olanlar peygamberlerdir. Peygamberlere, aldıkları görevin gereğini yapıp yapmadıkları, vazifelerini yerine getirip getirmediği sorulacaktır. Nitekim yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Elbette kendilerine peygamber gönderilen kimseleri de, gönderilen peygamberleri de sorguya çekeceğiz.” (Araf, 7/6)

Peygamberler, biz, Rabbimizden aldığımız mesajları kendi kavimlerimize ilettik, ancak onlar bizi yalanladılar –ki Allah zaten bu gerçeği bilmektedir– diye haber verdiklerinde, hemen ümmetler hesaba çekilmek üzere çağrılır. Bu konuda davet olunacak ilk ümmet de Peygamberimizin (as) ümmeti olacaktır. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Rabbin hakkı için, mutlaka onların hepsini yaptıklarından dolayı sorguya çekeceğiz.” (Hicr, 15/92–93)

Mümin olan kişi inancını açıklayacak, inkârcı kâfir de inkârını, münafıkların da ikiyüzlülüğünü ortaya koyacaktır. İşte diğer ümmetler de bu şekilde hesaba çekileceklerdir. Allah katında Genel anlamdaki bu hesap görme ve arz olayından sonra bu defa insanların işledikleri ameller konusunda yapıp ettiklerinin tartışılması ve hesapların görülmesi için birer birer hesaba çekileceklerdir. Nitekim yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor:

“Şüphesiz onların dönüşü sadece bizedir. Sonra onların sorguya çekilmesi de bize aittir.” (Ğaşiye, 88/25–26)

Ebu Hureyre'den (ra) Tirmizi rivayet ediyor, Ebu Hureyre demiş ki, Allah Resülü (as) şöyle buyurdu:

“Kıyamet gününde insanlar hesap görmek üzere üç defa huzura, mahkemeye çıkarılırlar. Bunlardan iki tanesi karşılıklı tartışma ve mazeretler ileri sürme gibi bahanelerle geçecektir. İşte bu sırada amel defterleri ellerde dağıtılır, kimisi defterini sağ tarafından alırken, kimisi de sol tarafından alacaklardır.”^{78[1]}

İşte ümmetler hesapları görülmek üzere böylece Allah'ın huzuruna arz olunurlar. İnsanların hesapları amelleri doğrultusunda oldukça farklı farklı olacaktır. Bunlardan kiminin hesabı gayet kolay geçecek, kiminin hesabı oldukça zor geçecek, kimisinin hesabı gizli olarak görülecek ve kimisinin de hesabı açıktan görülecektir. Kimisi Allah'ın dilemesiyle mağfiret olunacak, kimisi ise, Allah'ın dilemesiyle azap görecektir. Çünkü Allah her şeye kadirdir, her şeye gücü yetendir.

Kıyamet gününde ilk defa hesabı görülecek olan varlıklar hayvanlar arasında görülecektir. Onların hesaplarının bitiminden sonra, kendilerine **“Toprak oluverin”** denilecek ve onlar da hemen toprak olacaklardır. Kâfirler hayvanların bu durumunu gördüklerinde hayıflanarak: **“Keşke biz de toprak oluverseydik”** diyeceklerdir. Yani keşke bizler de insan değil de hayvanlar olsaydık, mutlaka biz de toprak olup kurtulurduk, anlamında söyleyecekler. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

“gün kişi önceden yaptıklarına bakacak ve inkârcı kişi: ‘Keşke toprak olsaydım!’ diyecektir.” (Nebe, 78/40)

^{78[1]} Tirmizi, Sıfatul Kıyame, h:2425

Ebu Hureyre'den Müslim ve Tirmizi rivayet ediyor. Ebu Hureyre diyor ki; Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Kıyamet gününde mutlaka haklar hak sahiplerine ödenecektir. Öyle ki boynuzlu olan koyundan boynuzsuz koyunun hakkı, öcü alınacaktır.”^{79[2]}

Hayvanların kıyamet gününde diriltilmesi, mahşer yerine getirilmesindeki hikmet ve incelik bazı kimselere azap olsun içidir. Çünkü senin de bilip öğrendiğin gibi sahipleri onlardan gereken zekâtı vermemiştir. O hayvanları sahibinden haksız bir şekilde almıştır. Böylece bu hayvanları onların sırtına yükleyerek ve onlara taşıtarak mahşer yerine getirecektir. Yine de en iyisini yüce Allah bilir.

Kullar arasında ilk sorgulaması yapılacak olanlar, kan davasıdır. Buhari, Müslim ve başkaları İbn Mesud'dan (ra) rivayet ediyorlar. İbn Mesud demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Kıyamet gününde insanlar arasında ilk başta bakılacak olan dava, kan davasıdır.”^{80[3]}

Öyle ki öldürülen kimse, kendisini öldürmüş olan kimsenin yakasına yapışarak der ki: “Rabbim! Beni öldüren bu adamdan hakkımı al.”

Kulun hesaba çekileceği amellerin ilki ve en başta geleni namazdır. Eğer namazını istenilen manada kılmış ve kabul edilmiş ise, gerçekten kurtulur ve felaha ulaşır. Eğer namazdan geçer not almaz ise, namazı da kabul edilmemişse, eli boş döner ve hüsrana uğrar.

Tirmizi ve Nesai Ebu Hureyre'den (ra) rivayet ediyorlar. Ebu Hureyre diyor ki Allah Resulünden (as) şöyle buyururken işittim:

“Kıyamet gününde kulun ameli bakımından hesaba çekileceği ilk ameli namazıdır. Eğer namazını tüm esaslarına göre kılıp eda etmişse, felah bulur ve kurtuluşa erer. Eğer namazını gereği gibi yerine getirmemişse, kılmamışsa, geçer not almamışsa, boşa çıkar ve hüsrana uğrar. Eğer farz namazlarından bir eksikliği varsa, rahmet ve bereketi bol olan yüce Allah buyurur ki: ‘Hele bir araştırın bakalım, bu kulunun hiç nafile namazı yok mudur? Böylece bulunan nafile namazı ile eksikliği tamamlanır. Daha sonra diğer amellere gelir. Şüphesiz Allah kulunu hesaba çeker ve ona dört şeyden hesap sorar; Ömründen, ilminden, malından ve bedeninden dolayı hesaba çeker.”^{81[4]}

Tirmizi Ebu Berze'den (ra) rivayet ediyor. Ebu Berze diyor ki: “Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Kıyamet gününde kul, dört şeyden hesaba çekilmedikçe hesap yerinden ayrılamaz. Ömrünü nerelerde çürüttü, diye ömründen, ne gibi bir işledi, diye amelinden, nereden kazandı ve nereye harcadı diye malından ve bedeninin nerelerde çürüttü, diye bedeninden sorguya çekilecektir.”**^{82[5]}

Allah her kuluna bu dört şeyi soracak ve onları bundan dolayı yargılayacaktır.

Ey kardeşim! Bir düşün hele. Kıyamet gününde bekleme yerinde Allah'ın

^{79[2]} Müslim, Birr ve Sıla, h:2582

^{80[3]} Buhari, Rikak, 8/138

^{81[4]} Nesai, Salât, 466; Tirmizi, Salât, 413. Tirmizi bu hadis Hasen gariptir, demiştir.

^{82[5]} Tirmizi, Kıyamet, h: 217. Tirmizi, bu hadis Hasen, sahihtir, demiştir.

huzurunda hesap vermektesin. Rabbin sana ömründen, hayatından soru sormaktadır. Şu anda her geçen dakika ve saniyeler senin aleyhinde geçip gitmektedir ve sen bu ömürden ötürü sorgulanacaksın. Bunu bir düşün! Sen bu ömrünü Allah'a itaat yolunda mı geçirdin, yoksa ona isyan ile mi?

Allah'ın san öğrettiği ilimden ve bilgiden ötürü de hesaba çekileceksin, kısaca dinin ve dünyanın ile alakalı olarak her ne öğrendiyse bütün bunlardan hesaba çekileceksin. Çünkü tüm bu öğrendiklerin ilim adı altında değerlendirilecektir. Acaba sen öğrendiklerinin gereğini olumlu manada yerine getirdin mi, yoksa olumsuz manada mı uyguladın, ilminle amel ettin mi, etmedin mi?

Toplayıp biriktirdiğin ve sonra da harcadığın malından da hesaba çekileceksin. Sen bu malı nereden kazandın, helal olarak mı kazandın, yoksa haramdan mı elde ettin? Bunu nerelere harcadın, Allah yolunda mı, yoksa Allah'a isyan yolunda mı? Kısaca kazandığın her bir kuruş ve her bir paranın hesabını vereceksin, bunlardan ötürü sorgulanacaksın. Bu kazancının kaynağı ne idi ve nelere harcandın, diye sorulacaktır.

Sonra bedeninden, Allah'ın sana bahşeylediği göz, kulak, konuşma ve akıl gibi duyu organlarından ve benzeri şeylerden sorgulanacaktır. Yani bu şeyleri Allah'ın rızasını kazanma yolunda mı, yoksa Allah'a masiyet uğrunda mı çürüttü, diye sorulacaktır.

O halde sorulara cevap hazırla! Çünkü seni hesaba çeken zat, her şeyi biliyor, görüp gözetliyor. Hesaba çekecek olan o yüce zat, her şeyden haberdardır. Ona hiçbir gizli şey asla gizli kalmaz. Allah gözlerin haince bakışını da bilir, sinelerde saklı ve gizli olarak tutulana da bilir. Nitekim Peygamberimiz (as) şöyle buyuruyor:

“Hak eskimez, kaybolmaz, yapılanlar unutulmaz, Allah asla ölmez. İstedığın gibi amel işle, neye layıksan, onunla cezalandırılırsın.”^{83[6]}

RİYAKÂRLARIN HESABA ÇEKİLMELERİ

Ey kardeşim! Şimdi de sana riyakâr yani münafık, ,ikiyüzlü kimselerin nasıl bir hesap ile karşı karşıya olduklarını göstereyim. Çünkü bunlar yaptıkları işleri ya da amelleri Allah için değil başkası için yapıyorlardı. Bunun nedeni, insanların niyetlerine ve amellerine göre hesaba çekilecekleri gerçeğinin ortaya çıkması içindir. Çünkü yüce Allah, ancak samimi olarak ihlâs ile yapılan ve kendisinin rızası murat olunan ibadetleri kabul eder.

Müslim, Ebu Hureyre'den (ra) rivayet ediyor. Ebu Hureyre demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Şüphesiz kıyamet gününde ilk defa hakkında hüküm verilecek, yargılanacak olan kimse, şehit düşen bir kimse olacaktır. Bu kimse huzura getirilir. Allah Teala ona verdiği nimetlerini hatırlatır, o da o nimetleri hatırlar, bunları elde ettiğini itirafta bulunur. Yüce Allah ona:

— **Sen, söyle bakalım bu nimetlere karşılık nasıl bir amel işledin, diye buyurur. O kimse de, bunları elde edebilmek için şehit düşene dek, senin yolunda cihad ettim, savaştım, der. Yüce Allah ona: Yalan söylüyorsun.**

^{83[6]} Acluni, Keşful Hafa, 2/126, h:1996. el-Leali'de, bu hadisin Beyhaki tarafından ez-Zühd vel Esmâi vessıfat adlı kitabında Ebu Kılabe'den rivayet ettiği zikredilmiştir. Ebu Kılabe, bu Mürsel bir hadistir, demiştir. Süyuti, Camiussağir, h: 6411. İbn Adiy de el-Kamil adlı eserinde zikretmiştir.

Çünkü sen, “Sana ne babayiğit ve kahraman bir kimse imiş” desinler diye savaştın, nitekim o beklediğin de denildi, diye buyurur. Daha sonra emir verilir de o kimse yüzüstü cehenneme atılır. Bu defa da ilim öğrenmiş, öğretmiş ve Kur’an okumuş olan kimse huzura getirilir. Allah ona da verdiği nimetleri hatırlatır. Bu kimse de söz konusu nimetleri hatırlar ve o kimse de verilen nimetleri itiraf eder. Yüce Allah kendisine:

— **Söyle bakalım, sen, bu nimetlere karşı ne yaptın?** diye sorar. O kulu da şöyle cevap verir:

— Bununla ilim öğrendim, öğrendiğini öğrettim ve senin rızanı kazanmak için Kur’an okudum. Yüce Allah onun bu cevabına karşılık şöyle buyurur:

— **Sen yalan söylüyorsun. Çünkü sen, sana “âlim” desinler diye ilim öğrendin, “ne güzel Kur’an okuyor” desinler diye Kur’an okudun. Nitekim bu istediklerinde senin hakkında söylendi.** Daha sonra emir verilir ve bu kimse yüzüstü cehenneme atılır.

Bundan sonra da yüce Allah’ın kendisine her türlü mal ve imkân sağladığı, verdiği bir kimse getirilir. Allah ona da verdiği nimetleri kendisine hatırlatır. Bu kimse de onları hatırlar ve itirafta bulunur. Yüce Allah ona da:

— **Söyle o halde, sen verdiğim bu nimetlere karşılık ne yaptın?** diye buyurur. O kişi de, verilmesini istediğin, hoşnut kaldığın hiçbir hizmet yolundan onları esirgemedim, harcadım. Bunu da sırf senin rızanı ve hoşnutluğunu elde etmek için yaptım ve harcadım, der. Yüce Allah ona da

— **Sen yalan söylüyorsun. Oysaki sen, tüm yaptıklarını, “bu adam ne kadar cömert bir imiş” desinler diye yaptın. Kaldı ki bu da senin hakkında söylendi,** diye buyurur. Sonra emir verilir ve bu kimse de yüzüstü cehenneme atılır.^{84[7]}

Bir rivayete göre de bu sayılanlar, kıyamet gününde kendileriyle cehennem ateşinin tutuşturulacağı Allah’ın yarattığı kullarından ilk kimseler olacaktır.

Diğer taraftan kıyamet gününde hesaba çekilecek olanlar iki kısımdırlar. Bunlardan ilk kısma girenler işledikleri günahlarından dolayı tevbe edip, pişmanlık duyarak hakka dönenlerdir, diğer bir kısmı ise, ölünceye kadar masiyetlerinde, günah işlemekte ısrarcı olanlardır. Bunların her ikisini de işledikleri amelleri sebebiyle yüce Allah hesaba çekecektir. Bunlardan tevbe edenler ve Allah’ın kendilerini mağfiret buyurmasını dilediği kimseler var ya, işte bu durumdakileri yüce Allah dilerse bağışlar, dilerse onları azap eder. Çünkü Allah çok mağfiret eden ve pek merhamet edendir. Allah bu durumda olanları o gün hesaba çeker ve fakat yaptıklarını deşifre edip ifşa etmez, onları Allah kendisine yaklaştırır ve hatalarını mahşer halkından gizler. Onların günahlarını onlara gösterir ve onlar da yaptıklarını itirafta bulunurlar, daha sonra da Allah onları mağfiret buyurur ve bağışlar. Çünkü Allah Teala ikramı ve fazlı büyük olandır. Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

“Şu da muhakkak ki ben, tevbe eden, inanan ve yararlı iş yapan, sonra böylece doğru yolda giden kimseyi bağışlarım.” (Ta Ha, 20/82)

Buhari ve Müslim İbn Ömer’den (ra) rivayet ediyorlar. İbn Ömer diyor ki, ben Allah Resulünden (as) şöyle buyurduğunu dinledim:

“Kıyamet gününde mümin Aziz ve Celil olan Rabbine yaklaşacak, öyle

^{84[7]} Müslim, İmare, h: 1905/152. Riyazussalihin, 1621

ki Allah onun üzerine affını indirecek ve ona işlediği günahlarını ikrar ettirecektir. Yüce Allah o kuluna: ‘Sen filan günahımı biliyor ve itiraf ediyormusun?’ diye sorar. Bunun üzerine kulu da: ‘İtiraf ediyorum Rabbim! Evet, Rabbim!’ diyecektir. Bunun üzerine yüce Allah: ‘Ben de dünyada senin yaptıklarını gizledim, bugün de seni bağışlıyorum. Bundan sonra artık o kimseye yaptığı iyiliklerinin sahifesi verilir. Ancak diğer gurup olan kâfirlerle münafıklara gelince, onlara, mahşerdeki toplanmış olan insanların huzurunda seslenilir ve; işte bunlar var ya, bunlar Rableri adına yalan söyleyenlerdir. Allah’ın laneti zalimler üzerine olsun.’^{85[8]}

Bu durum aslında bir daha dönmek üzere işlediği günaha samimi olarak içtenlikle tevbe edenler içindir -ki buna Nasuh tevbesi denir-. Allah bunların günahlarını bağışlar. İşlediği günahları, azalarıyla yaptıklarını unutturur, hatta Kiramen kâtip meleklerinin bu kimsenin ameline ilişkin yazdığı kötü amellerini de meleklerle unutturur. Hatta işlenen bu günahlar, o kişinin kesin olarak ödemek niyetinde olduğu halde kul hakkıyla alakalı günahları da olsa, ödeyemeden ölmesi durumunda Allah bu kimseyi bağışlayacaktır. Dolayısıyla yüce Allah kıyamet gününde o hak sahiplerine de onların haklarını fazlasıyla karşılayacak ikramda bulunur ve o hasımları, hak sahiplerinin rızasını alarak affettiği kimselere karşı aralarında memnunluk oluşturur, davalarından vazgeçmelerini sağlar.

Ahmed b. Hanbel, Buhari ve daha başkaları Ebu Hureyre’den (ra) rivayet ediyorlar. Rivayete göre Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur:

“Kim, tekrar ödemek üzere insanların mallarını alırsa, Allah da ona ödeme imkânını verir. Kim de başkalarından aldığı malı, ödememek, telef etmek niyetiyle alırsa, Allah da onu yok eder, telef eder.”^{86[9]}

Peygamberimizden (as) rivayet olunan bir hadise göre, şöyle buyurmuştur: **“Ümmetimden iki kişi, Aziz olan Rabbimin önünde diz çökerler. Bunlardan bir der ki: Rabbim! Kardeşimden benim hakkımı al. Yüce Allah, peki ne istiyorsun, buyurur. O da, bana onun iyilik ve güzelliklerinden, iyi amellerinden ver, der. Allah, ya adamın iyi amelleri yoksa ne yapacaksın? diye buyurur. Adam, benim üzerimdeki günahları al, ona üzerine at, der. Allah bu kuluna; ey kulum, gözünü şöyle bir kaldır da bak, buyurur. Adam baktığında ne görsün gümüşten inşa olunmuş muazzam bir şehir. Hemen hayretler içerisinde adam, ey Rabbim! Bu şehir hangi peygambere veya hangi şehide aittir, diye sorar. Allah, bu şehir, bana bunun değerini ödeyene ait olacaktır, buyurur. Kul, Rabbim! Kim bunun parasını sana ödeme gücüne sahip olabilir ki? der. Allah, ey kulum, sen buna güç yetirebilirsin, buyurur. Kul, ey Rabbim! Peki ya bunun karşılığında benden ne istiyorsun, diye sorar. Yüce Allah, bu kardeşinde olan hakkından vazgeçmendir, affetmendir buyurur. O kul da, Rabbim, ben kardeşimi affettim, der. Yüce Allah, öyleyse kardeşinin elinden tut birlikte her ikinizde cennete girin, buyurur. İşte bu sırada Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: Allah’ın emir ve yasaklarına dikkat ederek, gerekeni yaparak Allah’ın azabından kendinizi koruyun. Kardeşlerinizin arasını bulun, çünkü Allah kıyamet gününde kullarının arasını bulup barıştıracaktır.”**^{87[10]}

^{85[8]} Müslim, Tevbe, 1768/52

^{86[9]} Buhari, İstikraz, h:3/2387

^{87[10]} Hâkim, Müstedrek, Ahval, h:8718/43. Hâkim diyor ki, bu, isnad bakımından sahih olan bir hadistir, ancak Buhari ile Müslim bu hadisi tahrir etmemişlerdir. Ancak Zehebi diyor ki, bu hadisin ravileri arasında Ubud b. Şeybe var ki, bu adam zayıftır

İşte kıyamet gününde yüce kimi kullarını, sırf onlara ikram olunsun, onun bir fazlı olsun diye bu şekilde affolunacaklardır. Çünkü Allah'ın mümin kullarına karşı, ikramı ve fazlı bol olandır.

Kâfirler, münafıklar ile suçlulara gelince, işte bunlar, Allah'ın kendilerine azap etmeyi dilediği kimselerdir. Çünkü her şeyden münezzeh olan Allah, hesapları konusunda onlarla tartışacak ve onları mahşer toplumu içerisinde çok ağır bir hesap ile rezil edecektir. Nitekim Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Senin Rabbin hiç kimseye zulmetmez.” (Kehf, 18/49) **“Ve ben kullara asla zulmedici değilim.”** (Kaf, 50/29)

Buhari, Müslim ve başkaları Hz. Aişe annemizden rivayet ediyorlar. Hz. Aişe demiş ki; Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Kim hesaba çekilirse, azap olunur.”**^{88[11]}

Bu anlattıklarımızdan eğer biri Allah'ın huzuruna getirilirse, bunlardan kafir olanlar, herhangi bir inkara kaçmaksızın açıkça inkarcı olduğunu söyler, ancak münafık olan kişi ise, yaptıklarını inkara kalkışır ve mazeret ileri sürer. Sanır ki, görünürde kendisini inanmış gibi göstermesi ona yarar sağlayacak, oysa bunun ona bir yararı olmayacaktır. Hatta yine zanneder ki dünyada sırf çıkar amacıyla işlediği amelleri ona bir fayda sağlayacak, oysa bu da onun sandığı gibi olmayacaktır. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmuştur:

“O gün Allah onların hepsini diriltecek, onlar da dünyada size yemin ettikleri gibi, Allah'a yemin edeceklerdir. Kendilerinin bir şey, bir hakikat üzerinde olduklarını sanırlar. İyi bilin ki onlar gerçekten yalancıdırlar.” (Mücadele, 58/18)

Allah, onların küçük olsun, büyük olsun ne gibi bir amel işlemişlerse hepsini onlara ikrar ettirir. Kaldı ki Allah Teala şöyle buyuruyor:

“O gün Allah onların hepsini diriltecek ve yaptıklarını kendilerine haber verecektir. Allah onları bir bir saymıştır. Onlar ise unutmuslardır. Allah her şeyde şahittir.” (Mücadele, 58/6)

Kulun amelinden bir şeyi inkâr kalkışması veya mazeret ileri sürmesi durumunda, Allah Teala o kimsenin tüm vücut organlarına emir vererek onların tanıklıkta bulunmalarını isteyecektir. Onlar da kendilerinin aleyhinde olarak tanıklıkta bulunacaklardır. Dil, daha önce ne söylemişse, onları dile getirecektir. Kulaklar neyi duyup dinlemişlerse, onları konuşacaklar. Gözler neleri görmüşse onlar da onu anlatacaklar, eller kazandıklarını, ayaklar kötülük için nasıl yürüyüp gittiklerini söyleyeceklerdir. Kısaca her organ ayrı ayrı konuşacak, deri bile ne gibi ve hangi amaçla bir amel işlemişlerse hepsi işlediklerini konuşacaklardır. Yüce Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

“Yapmış olduklarına dilleri, elleri ve ayaklarının, aleyhlerinde şahitlik edeceği gün onlar için çok büyük bir azap vardır.” (Nur, 24/24)

Allah Teala yine şöyle buyurmaktadır: **“Nihayet oraya geldikleri zaman kulakları, gözleri ve derileri, işledikleri şeye karşı onların aleyhine şahitlik edecektir. Derilerine: Niçin aleyhimize şahitlik ettiniz? derler. Onlar da: Her şeyi konuşuran Allah, bizi de konuştu, derler.”** (Fussilet, 41/20–21)

Yine yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: **“O gün onların ağızlarını**

ve bunun şeyhi, hocası da bilinmemektedir.

^{88[11]} Buhari, Rikak, 49/123 (6536)

mühürleriz; yaptıklarımı bize elleri anlatır, ayakları da şahitlik eder.”
(Yasin, 36/65)

Kaldı ki insanın üzerinde yaşadığı ve gezip dolaştığı bu yeryüzü de ayrıca insanın aleyhinde veya lehinde yapıp ettiklerinden ötürü şahitlikte bulunacaktır. Nitekim Allah Teala şöyle buyurmaktadır:

“Yerküre kendisine özgü sarsıntısıyla sallandığı, toprak ağırlıklarını dışarı çıkardığı ve insan ‘Ne oluyor buna!’ dediği vakit, işte o gün yer Rabbinin ona bildirmesiyle bütün haberlerini anlatır.” (Zilzal, 99/1-4)

Ahmed b. Hanbel, Beğavi ve Tirmizi'nin sahih kabul ederek Ebu Hureyre'den yaptıkları rivayete göre demiş ki: Allah Resülü (as): **“İşte o gün yer Rabbinin ona bildirmesiyle bütün haberlerini anlatır.”** (Zilzal, 99/4) mealindeki bu ayeti okudu ve bunun üzerine şöyle buyurdu: “O gün haberlerinin ne olduğunu bilir misiniz? Oradakiler: Allah ve Resülü daha iyi bilirler, dediler. Allah Resülü de (as) şöyle buyurdu: O günün erkek veya kadın kul olsun, o kimselerin bu topraklar üzerinde yaptıklarını şu sözlerle açıklamalarıdır. Bu erkek veya kadın benim üzerimde şu ve şu günlerde şu ve şu fiilleri işledi. İşte o günün haberleri bunlar demektir.”

Ey kardeşim iyi bil ki: Senin tanıkların seninle birlikte. Başka tanık aramaya gerek yok. Çünkü bilmelisin ki tüm organların, bedeninin tıpkı bir kaset ve kamera gibi yaptıklarını ve konuştuklarını kayda almaktadır. Dolayısıyla hesaba çekilmezden önce kendini hesaba çek. Çünkü Rabbin yaptığın ve söylediğin her şeyi gözetip durmaktadır. Şunu da bilmelisin ki, sen yapıp ettiğin her şeyden sorguya çekileceksin. Dolayısıyla kendi adına yapıp ettiklerinden dolayı ya azap olunacaksın veya ödüllendirileceksin. Ameline göre muameleye tabi tutulacaksın.

Ebu Hureyre'den Buhari ve Müslim rivayet ediyor, demiş ki, sahabe Allah Resülüne dediler ki: Ey Allah'ın Resülü! Kıyamet gününde biz Rabbimizi görecek miyiz? Bu soru üzerine Allah Resülü (as) şöyle buyurmuştur:

“Gün ortasında, hiç bulutun olmadığı açık bir havada güneşi gördük veya görmedik diye herhangi bir şüpheye veya tartışmaya girer misiniz? Sahabe, hayır dediler. Bu defa yine dedi ki: Öyleyse hiçbir bulutun olmadığı bir gecede, ayın ondördünde ayı görmeme gibi bir sıkıntı olabilir mi? Sahabe yine hayır, dediler. Allah Resülü (as) şöyle buyurdu: Varlığım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, siz de Rabbinizi görmede asla bir tartışmaya girmeyecek ve tartışmasız olarak göreceksiniz. Tıpkı gün ortasında güneşi ve açık bir gecede ayı görmeniz gibi, açık olarak göreceksiniz. Kul, Rabbine kavuşur, Rabbi de ona der ki: Ey filan kimse! Ben sana ikramda bulunmadım mı? Ben seni efendi, lider konumuna getirmedim mi? Seni evermedim mi? Sana atlar ve develer vermedim mi? Bir de seni istediğin gibi hareket etmede, istediğini yapmada serbest kılmadım mı? Kul da; evet Rabbim! diye cevap verir. Bunun üzerine Allah şöyle buyurur: **Sen bana kavuşacağına, huzuruma çıkacağına inanıyor muydun?** Kul da, “hayır” der. İşte bunun üzerine yüce Allah şöyle buyurur: “Sen beni nasıl unuttuysan, ben de aynen seni unuttum.” Bu defa ikinci birsi getirilir, ona da aynen birinciyle olduğu gibi yapılan yapılır, sorulan sorulur. Bu defa bir üçüncüsü getirilir, bu kişiye de tıpkı birinciye söylenenler ve sorulanlar söylenir. Bu da, “evet Rabbim!” der. Bu defa, “Peki öyleyse, sen, benim huzuruma geleceğine inanıyor muydun? diye sorar. Bu üçüncüsü der ki: “Ey Rabbim! Ben sana, senin kitabına ve gönderdiğin peygamberlerine iman ettim. Namaz kıldım,

oruç tuttum, sadaka verdim ve adam yaptığı iyilikleri elinden geldiğince teker teker anlatır. Yüce Allah kendisine, o halde burada senin lehinde şahitlikte bulunabilecek biri var mı? diye sorar. Adam da, “hayır” der. Bunun üzerine yüce Allah şöyle buyurur: “İşte şimdi sana bir şahit getirilecek.” Adam kendi kendine düşünür ve benim hakkımda kim şahitlik edecek ki, der. Bu sırada ağzına mühür vurulur. Uyluğuna denir ki; konuş hele, uyluğu da, eti, kemikleri de konuşur ve işledikleri amelleri haber verirler. İşte bu da kendilerini mazur gösterenlerin, özür ileri sürenlerin halidir. Bunlar münafık olan ve yüce Allah’ın kendilerine kızıp gazapta bulunduğu kimselerdir.”^{89[12]}

Enes’ten Müslim rivayet ediyor, diyor ki; Allah Resulü (as) gülerek şöyle buyurdu: “Benin neden güldüğümü biliyor musunuz?” Biz de; Allah Ve Resulü daha iyi bilir, dedik. Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: “Gülümsememin sebebi, bir kulun Rabbiyle şöyle bir görüşme yapması sebebiyledir. Kul Rabbine; Rabbim! sen beni zulmetmekten menetmedin mi?, der. Rabbi de, elbette, menettim, buyurur. Bunun üzerine kul der ki: Ben, bu gün kendimden başkasının hakkımda şahitlik etmesini doğru bulmam, der. Allah Resulü diyor ki, yüce Allah da şöyle buyurur: Gerçi şahit olarak Kiramen kâtibin melekleri de var ama peki bu gün kendi kendinin şahidi olman sana yeter. Allah Resulü diyor ki; bunun üzerine adamın ağzına mühür vurulur, bant çekilir ve tüm beden organlarına konuşun, emri verilir. Onlar da yaptıkları amelleri söylerler. Bu arada adam ile organları arasında serbestlik tanınır, adam organlarına dönerek; yazıklar olsun, size! Benim tüm bu çabalarım sizin için değil mi? Ben bütün bu mücadelemi sizin için veriyor değil miyim, der.”^{90[13]}

İşte tüm bu sahih hadisler gösteriyor ki yüce Allah, bizzat cesetlerin kendilerini dünyada iken nasıl idiyseler yeniden iade edecektir. Çünkü bu organlar dünyada iken ne yapıp etmişler ise, nelere şahit olmuşlarsa, neyi işlemişlerse hepsi de dile gelip konuşacaklardır. Eğer böyle olmamış olsaydı, organlar ve bedendeki her şey söz konusu işlenen amellere ve irtikâp olunan fiillere ait tanıklık etmeselerdi, nasıl şahitlik edebilirlerdi ki?

Nitekim başkalarına zulüm ve haksızlıkta bulunanlardan haksızlığa uğrayanlar kıyamet gününde o zalimlerden haklarını isteyeceklerdir. Kaldı ki zulme uğrayanlar, kıyamet gününde zalimlerin sevaplarından ve iyiliklerinden alınıp hak sahiplerine verilmek suretiyle haksızlığa uğradıkları oranda haklarına kavuşacaklardır. Eğer haksızlık yapmış olanların sevapları ve iyilikleri yoksa bu defa haksızlığa uğramış olanların günahlarından alınarak o zalimlere yüklenir.

Buhari ve Tirmizi Ebu Hureyre’den rivayet etmişlerdir. Ebu Hureyre şöyle diyor: Allah Resulü (as) buyurdu ki: “Bir kimsenin üzerinde bir kardeşinin kendisine veya malına karşı yapılan tecavüzdən, saldırıdan dolayı doğmuş bir hakkı, alacağı varsa, hiçbir altın ve gümüşün (dinar ve dirhem) geçerli olmayacağı kıyamet gününden önce, bugün, hemen dünyada iken gidip haksızlıkta bulunduğu o mazlumdan helallik dilesin, bağışlanmasını istesin. Çünkü helallik alınmadığı takdirde zalim kimsenin eğer salih bir ameli varsa, yapmış olduğu haksızlığı karşılayacak miktarda o zalimin salih amelinden alınıp mazluma, haksızlığa uğrayan kimseye verilir. Eğer zalimin bir güzel ameli yoksa bu defa alacaklının günahından alınıp zalime yüklenir.”^{91[14]}

^{89[12]} Buhari, Mezalim, 3/170

^{90[13]} Müslim, Zühd, h:2969

^{91[14]} Buhari, Mezalim, b:10,h: 12

Müslim Ebu Hureyre'den rivayet ediyor, demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“İflas eden kim olduğunu bilir misin, kime iflas etmiş denir?”** Orada bulunanlar dediler ki: Bize göre iflas etmiş olan kişi, elinde avucunda para pul olarak ne varsa hepsini kaybedendir. Allah Resulü (as) bunun üzerine şöyle buyurdu: **“Ümmetimden iflas etmiş olan kimse, kıyamet gününde mahşer yerine namaz, oruç ve zekât ile gelir. Ancak kimine küfretmiş, kimine iftirada bulunmuştur. Şunun malını yemiş, bunun kanına girmiştir ve kimini de dövmüştür. Tüm alacaklılarına bu adamın sevabından alınıp verilir. Nihayet adamın iyi amelleri, sevabı biter, ancak geride alacaklılar vardır. Bu defa kalan alacaklıların günahlarından alınıp bu adama yüklenilir, sonra da adam cehennem ateşine atılır.”**^{92[15]}

İşte yüce Allah bu şekilde hak sahibinin hakkını haksızlık eden kimseden yani zalimden alır, çünkü o hâkimlerin en adil olanıdır. Artık bundan sonra amellerin tartılması için mizan kurulur.

i

MİZAN

Ey kardeşim! Şunu da iyi bil ki, kıyamet gününde amelleri tartılacak olan kullar, Allah'ın mümin kullarıdır. Çünkü bu gibileri dünyada iken hem iyi amel işlemişler ve hem kötü işler yapmışlardır. Miyzan bunlar için söz konusudur. Oysa kâfirler için amellerinin tartılması söz konusu değildir. Zira bunlara dünyada iken yaptıklarının karşılığı verilmiştir. Ahirete gelince kâfirler için ayrıca mizan kurulmayacaktır. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

“İnkâr edenlere gelince, onların amelleri, ıssız çöllerdeki serap gibidir ki, susayan onu su zanneder; nihayet ona vardığında herhangi bir şey bulamamış, üstelik yanbaşıda da inanmadığı, kendisinden sakınmadığı Allah'ı bulmuştur. Allah ise onun hesabını tastamam görmüştür. Allah hesabı çok çabuk görendir.” (Nur, 24/39)

Diğer bir ayette de Allah Teala şöyle buyuruyor: **“Onların yaptıkları her bir iyi işi ele alırız, onu saçılmış zerreler haline getiririz, değersiz kılarız.”** (Furkan, 25/23)

Allah Teala yine şöyle buyuruyor: **“İşte onlar, Rablerinin ayetlerini ve ona kavuşmayı inkar eden, bu yüzden amelleri boşa giden kimselerdir ki, biz onlar için kıyamet gününde hiçbir ölçü tanımayacağız.”** (Kehf, 18/105)

Bilindiği gibi doğrudan sıratı geçen ve Sabikun deniler –ki bunlar sözü ve özü bir olan Sıddikler ile şehitlerdir- kimseler için mizan kurulmayacaktır. Çünkü bunlar cennete herhangi bir hesaba çekilmeksizin girecek olanlardır. Zaten daha önceki sayfalarda bunlar hakkında bilgi verilmişti.

^{92[15]} Müslim, Birr ve Sıla, h: 2581

Şunu da bilmelisin ki, mizan denen terazi görüle bilen, duyu organlarıyla hissedilen ve iki kefesi-gözü olan bir terazi olup, bu terazinin birinci kefesi sadece iyilikleri tartmak için hazırlanmıştır, diğer kefesi ise kötülükleri tartmak için hazırlanmıştır. Nitekim yüce Mevla'mız da buyuruyor ki:

“Biz kıyamet günü için adalet terazileri kurarız. Artık kimseye, hiçbir şekilde haksızlık edilmez. Yapılan iş, bir hardal danesi kadar dahi olsa, onu adalet terazisine getiririz. Hesap gören olarak biz herkese yeteriz.” (Enbiya, 21/47)

Bir başka ayette de Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: **“Artık kimlerin sevap tartıları ağır basarsa, işte asıl bunlar kurtuluşa erenlerdir. Kimlerin de tartıları hafif gelirse, artık bunlar da kendilerine yazık etmişlerdir, çünkü onlar ebedi cehennemdedirler.”** (Müminun, 23/102–103)

Yine Allah Teala buyuruyor: **“O gün kimin tartılan ameli ağır gelirse işte o, hoşnut edici bir yaşayış içinde olur. Ameli yeğni olana gelince, işte onun anası, yeri, yurdu haviyedir.”** (Karia, 101/6–9)

Allah Teala buyuruyor: **“O gün tartı haktır.”** (Araf, 7/8)

Ey kardeşim! Şurasını unutma ki o terazi çok hassa ve dakik bir terazidir. O terazi hassasiyetinde ve dakiklığına hiçbir terazi yoktur. Sen, en görülemeyecek olan zerrelere bile tartacak olan bir terazi için ne söyleyebilirsin?

Allah Teala şöyle buyuruyor: **“Kim zerre miktarı, ağırlığınca hayır yapmışsa onu görür. Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür.”** (Zilzal, 99/7-8)

Bu terazi nasıl dakik bir terazi olmasın ki, çünkü onun koyucusu ve kurucusu hâkimlerin en adili olan Allah'tır. Unutma ki amellerin tartılacağı yer, kıyamet gününe oranla yerlerin en korkunç olanıdır. Çünkü o gün kul, ailesini ve tüm sevdiklerini unuttur. Aksine o gün o sadece kendi derdiyle meşguldür.

Ebu Davud, Hz. Aişe (ra) annemizden rivayet ediyor, demiş ki, bir gün cehennemi hatırladım da bunun üzerine ağlamaya başladım. Allah Resulü (as) beni ağlar görünce: **“Seni ağlatan şey nedir?”** diye sordu. Ben de dedim ki; cehennem ateşini hatırladım da, bundan ötürü ağlamaya başladım. Siz ailenizi, çocuklarınızı kıyamet gününde hatırlayacak mısınız? Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Üç yerde hiçbir kimse hiç kimseyi hatırlayamaz. Birincisi, amelleri tartılırken, amelleri ağır mı bastı yoksa hafif mi geldi gerçeğini öğrenene dek, ikincisi amel defterleri dağıtılırken, kendi amel defteri sağından mı, solundan mı yoksa arkasından mı verilecek gerçeğini öğreninceye kadar. Üçüncüsü ise Sırat köprüsü cehennem üzerinde kurlup buradan geçerken acaba düşecek mi, düşmeyecek mi gerçeği ortaya çıkana dek.”**^{93[1]}

Mademki mizan, kıyamet gününde ümmetin karşı karşıya kalacağı en önemli ve sıkıntılı anlarından biridir. Böyle bir durumda kimi insanlar mutlaka kendileri için aracı olabilecek bir şefaathçiye muhtaç olacaklardır. Doğrusu Allah'ın Resulü Muhammed (as) amellerin tartılması sırasında orada hazır bulunacak, böylece ümmetine şefaath edecektir.

Tirmizi Enes'ten (ra) rivayet ediyor. Enes diyor ki, Allah Resulüne dedim ki: **“Ey Allah'ın Resulü! Kıyamet gününde bana şefaathçi ol.”** Peygamberimiz (as) da: **“Ben bunu yapacağım”** diye buyurdu. Ben de kendisine dedim ki; **“ey Al-**

^{93[1]} Münziri, Terğib v e Terhib, 4/424. Hâkim, Müstedrek, Kitabul Ehval, h:8722/47

lah'ın Resulü! Seni nerede aramalıyım.” Peygamber (as) şöyle buyurdu: “**İlk araman gereken yer olarak beni sırat üzerinde ara!**” Ben de bu defa, “eğer ben sırat üzerinde seninle karşılayamazsam, nerede arayım” dedim. Allah Resulü (as): “**Beni mizanın yanında ara**” buyurdu. Bu sefer de, “ya seni mizanın yanında da bulamazsam nerede arayayım” dedim. Şöyle buyurdu: “**Beni Havuzun başınsa ara. Çünkü ben ancak bu üç yerden birinde olurum.**”^{94[2]}

Hız. Peygamber'in (as) Mizanın yanında bulunma nedeni, Allah'ın kendileri için şefaate edilmesine izin verdiği kimselere şefaatte bulunması içindir. Ayrıca Peygamberimizin bu şefaati dışında daha başka yerlerde de şefaate edecektir. Biz bu konuyu da ayrıca **Şefaate** başlığı altında sunacağız.

Ebu Davud ve Tirmizi Cabir'den rivayet ediyorlar. Cabir diyor ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: “**Benim şefaati, ümmetinden büyük günah işleyenlerdir.**”^{95[3]}

Şunu da bilmelisin ki, mizanda yani terazide tartılacak olan şey, amellerin yazılı olduğu sayfalarıdır. Çünkü yüce Allah her bir sayfa için bir değer koyacak, kötülük yazılı olan sayfaya, işlediği kötülüğün durumuna göre, iyilik yazılı olan sayfaya da iyiliğinin durumuna göre bir değer koyacaktır. Kıyamet gününde iyiliklerin yazılı olduğu en ağır gelecek olan sayfa, üzerinde şehadet kelimesinin yazılı olduğu sayfa olacaktır.

Tirmizi, Abdullah b. Amr b. As'tan rivayet ediyor. İbn Amr b. As diyor ki, Allah'ın Resulü Muhammed (as) şöyle buyurdu:

“**Allah ümmetimin içerisinde bir kişiyi kıyamet gününde herkesin önünde ortaya çıkaracaktır. Bu kişi adına doksan dokuz dosya açılacak, her bir dosyanın uzunluğu gözün ulaşabildiği noktaya kadardır. Sonra yüce Allah kendisine, “bu dosyalarda var olanlardan kabul etmeyeceğin bir şey var mı? Amelleri yazan ve kayda geçen sicil meleklerimin sana yaptıkları bir haksızlık var mı?” diye sorar. O kimse de, “Hayır, Rabbim!” der. Allah, “Peki, o halde herhangi bir mazeretin var mı?” diye soracak. Adam yine, “hayır Rabbim!” diye cevap verecek. Bunun üzerine Aziz ve Celil olan Allah şöyle buyuracaktır: “Aksine, bizim katımızda senin bir iyi amelin, işin var. Bugün artık sana haksızlık yapılmayacaktır.” Derken üzerinde, “Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed de Allah'ın kulu ve elçisidir” ifadesinin yazılı olduğu bir kağıt parçası, bir belge çıkarılacaktır. Sonra Allah şöyle buyurur: “Şimdi kendi tartının başında bekle!” Adam, “Rabbim, bütün bu dosyaların yanında bu ufacık belgenin, kağıt parçasının ne önemi olabilir ki?” der. Allah Teala da şöyle buyurur: “Doğrusu sen, haksızlığa uğratılmayacaksın.” Nihayet tüm büyük dosyalar, belgeler terazinin bir kefesine, şehadet kelimesinin üzerinde yazılı bulunduğu kâğıt parçası belge de terazinin diğer kefesine konacaktır. Derken tüm dosyalar havaya kalkar, o ufacık belge hepsinden ağır basar. Çünkü Allah'ın yüce ismi yanında hiçbir şey asla ağır basmaz.”^{96[4]}**

Ey katında hiçbir emanetin kaybolmadığı Allah'ım! “Ben, şehadet kelimesini yani Allah'tan başka ilah yoktur ve Muhammed de Allah'ın elçisidir” kelimesini sana emanet ediyorum. Allah'ım! Benim son anda nefesimi bu kelime ile kapatmamı bana nasip eyle, son sözüm bu kelime olması dileğiyle beni öldür! Ey merhametlilerim en merhametlisi Allah'ım! Beni bu kelime ile yeniden dirilt.

^{94[2]} Tirmizi, Sıfatul Kıyame, h: 2433. Tirmizi, bu hadis Hasen Gariptir, demiştir.

^{95[3]} Tirmizi, Sıfatul Kıyame, h: 3435. Tirmizi, hadis için Hasen Sahih hadis ifadesini kullanmıştır.

^{96[4]} Tirmizi, İman, bap: 17, h:2639/2776

Rivayet olunduğuna göre, kulun amelleri tartılır ve fakat bir hasenesi, iyiliği eksik gelir. Mizanın lehinde sonuçlanması için bir tek sevaba ihtiyaç vardır. Bunun üzerine yüce Allah o kuluna der ki: “Ey kulum! Şöyle bir mahşer alanına bak belki san bir sevap veya hasene verebilecek biri bulunabilir.” O kul da hemen mahşer alanını dolaşmaya başlar. Önce kardeşine gider ve “ey kardeşim! Sen benim öz be öz kardeşimsin, sen benim anamın ve babamın oğlusun. Doğrusu benim bir tek sevabım eksik geldi, terazinin ağır basması için bu bir tek sevaba ihtiyacım var. Bana bir sevap ver ki, bu sayede terazimin iyilikler kefesi ağır bassın.” Ancak kardeşi ona der ki: “Senin korktuğun şeyden ben de endişe duymaktayım. Bunun için ben, bir tek sevap da olsa sana veremem.” Kardeşi ona hiç aldırmadan onu bırakıp gider.

Bundan sonra aynı adam bu defa annesine gider ve annesine der ki: “Anneciğim! Sen benim annemsin, dünyada bana karşı en şefkatli olan kimsesin. Sevap tarafımın ağır basması ve benim kurtulabilmem için sadece bir tek haseneye ihtiyacım var. Ne olur bana sadece bir tek hasene ver.” Annesi de: “Senin hakkında korktuğun şeyden ben de endişe duymaktayım, korkmaktayım. Sana bir sevap da olsa veremem” der. Annesi oğlunu bırakıp gider.

Adam bu defa da babasına gider ve babasına şöyle der: “Babacığım! Sen benim babamsın. Benim iyiliklerimin ağır basması ve kurtulabilmem için bir tek sevaba ihtiyacım vardır. Ne olur kurtulmam için bana bir tek sevap ver!” Babası oğluna, senin korktuğun şeyin benim de başıma gelmesinden endişe duymaktayım, dolayısıyla sana bir sevap da olsa veremem.

Sonra d adam hanımına gider ve ona der ki; “ey benim hanımım! Ben seninle bir ömür geçirdim. Senin için sıkıntılara katlandım. Benim mizanımda iyiliklerimin ağır basması ve kurtulabilmem için, bir tek sevaba, haseneye ihtiyacım var. Bana bir tek hasene veremez misin?” Eşi de, senin korktuğun, senin başına gelen şeyin benim de başıma gelmesinden endişe duymaktayım. Ben sana bir şey veremem” der.

Bundan sonra da çocuğunun yanına varır ve ona şöyle der: “Çocuğum! Sen benim çocuğunsun, seni mutlu kılabilmek için çok sıkıntı ve zorluklar çektim. Rahat edebilmen için her tür yorgunluğa katlandım. Benim mizanda amellerimin iyi tarafının ağır basması için sadece bir tek sevap eksikliğim var, kurtulabilmem için acaba sen bana bir sevap verebilir misin? Ancak çocuğu ona der ki, senin korktuğun şeyin benim de başıma gelmesinden korkuyor ve endişe duyuyorum, sana bir şey vermem. Sonra babasını bırakıp gider.”

Adam daha sonra korku, ürperti ve endişe içerisinde Rabbine döner. Çünkü gittiği yerlerden eli boş dönmüştür. Oysaki başvurduğu kişiler yabancıları değildir, ailesidir, kardeşi, babası, eşi ve çocuklarıdır ama hiçbirisi derdine derman olmamışlardır. Rabbine döner ve der ki:

“Ey Rabbim! Yakınlarımdan her kime gittiysem, birisi bile bana bir tek hasene vermediler. Kardeşimden, annemden, babamdan, hanımımın ve çocuğumdan hep ret cevabı aldım.” Bunun üzerine yüce Allah kendisine der ki:

“Ben sana karşı onlardan çok daha merhametliyim. Ey meleklerim, alın onu cennete koyun.”^{97[5]}

Ve yüce Allah şöyle buyuruyor:

“İşte o gün kişi kardeşinden, annesinden, babasından, eşinden ve

^{97[5]} Hafız İbn Kesir bunu tefsirinde, Abese suresinin 33–37. ayetlerinin tefsirinde vermiştir. Demiş ki, bu hadi mevkuf olarak İkrime’den rivayet olunmuştur.

çocuklarından kaçır. O gün, herkesin kendine yetip artacak bir derdi vardır.” (Abese, 80/34–37)

Ey kardeşim! Düşün ve ibret al. Şu başvurduğun kişiler, insanlar arasında sana en yakın olan kimselerdir. Ona mutlu bir yaşam sürdürmen için uğruna her türlü yorgunluk ve sıkıntıya katlandığın çocuğun, sırf o rahat bir hayat yaşasın diye, dünyada onu kendine tercih ettin ve yorulmayı göze aldın. O hiçbir şeyle sana fayda sağlamıyor, bir tek sevap olsun, onu bile sana vermiyor. Belki de kazandığın şu günahların birçoğu da onun yüzünden olmuş olabilir.

Hayatta iken sana karşı şefkat kucağını açan annen, o da sana bir fayda getirmiyor, bir tek sevabını olsun sana vermiyor.

İşte baban, senin için çalışıp çabalayan, şefkatle ve merhametle dünyada iken bağrına basan o da sana bir menfaat sağlamıyor, bir tek hasene olsun, sana vermiyor.

Öyleyse onlara karşı olan sevgin ve saygın Allah’a karşı olan sevgi ve muhabbetinin üzerinde olmasın. Allah sevgisini her şeyin üstünde tut. Allah’a itaati, onlara itaatin altında tutma. Her şeyden önce Allah’a itaati başkalarına itaatten üstün tut.

Evet, Anneye, babaya ve başkalarına iyilikte itaat gereklidir ama eğer onlar sana Allah’a karşı bir masiyeti, günah işlemeyi emrederlerse böyle bir durumda onlara itaat etme! Çünkü yaratana kulun itaat etmemesi durumunda ona da itaat olunmaz. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Ne babanın evladı, ne evladın babası namına bir şey ödeyemeyeceği günden çekinin. Bilin ki, Allah’ın verdiği söz gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın ve şeytan, Allah’ın affına güvenerek sizi kandırmasın.” (Lokman, 31/33)

Ey kardeşim! Annenden, eşinden, çocuğundan ve babandan daha çok sana karşı merhametli olan Rabbinin rızasını kazanmak için çalış! Sırf onları memnun edeyim diye Rabbinin gazabını kazanma, onlara mutlu bir hayat yaşatacağım diye, Allah’a isyan etme! Sana Allah’tan korkmanı, onun emir ve yasakları doğrultusunda iş yapmanı tavsiye ederim. Hiçbir dostun bir dostuna fayda sağlayamayacağı ve yardım da olunmayacağı o günde kurtulandan olmak istiyorsan, bu söylenenlere dikkat et! Allah bizi de, seni de razı olabileceği ameller işlemeye muvaffak kılsın ve bizleri ihlâs sahibi olan samimi kullarından eylesin!

AMEL DEFTERLERİNİN DAĞITILMASI

Daha önceki sayfalarda okuyup öğrenmiştin. Kıyamet gününde insanlar üç gurup halinde olacaklardır. Bunlardan ilki Sabikun, ikincisi sağcılar ve üçüncüsü de solculardır.

Sabikun: Bunlar hiçbir hesaba çekilmeden doğrudan cennete girecek olanlardır. Bunlar için amellerinin mizanda tartılması söz konusu değildir. Bunlara ayrıca bir kitap da verilecek değildir.

Ashabi Yemin: Bunlar amel defterlerini sağ taraflarından alacak olanlardır.

Ashabi Şimal: Bunlar da sol taraflarından amel defterlerini alacak olan kimselerdir. Kimin amel defteri sol tarafından verilirse o kimse hüsrana uğrar, her şeyini kaybeder.

Şunu da bilmelisin ki, insanlar Allah'ın huzuruna çıkarılıp burada hesaba çekildikten sonra artık amel defterleri uçuşmaya başlayacaktır. Kimi defterini sağ taraflarından alırken kimisi de sol taraflarından alacaklardır. Nitekim Rabbimiz şöyle buyuruyor:

“Amellerin yazıldığı defter açıldığında,” (Tekvir, 81/10)

Yüce Allah yine buyuruyor: **“Her insanın amelini veya kaderini boynuna bağladık. İnsan için kıyamet gününde, açılmış olarak önüne konacak bir kitap çıkarırız. Kitabını oku! Bugün sana hesap sorucu olarak kendi nefsin yeter.”** (İsra, 17/13–14)

Herkes o gün kitabını alınca, ister daha önce dünyada iken okuması olsun, ister olmasın, kitabını okuyacaktır.

Kitabını okuması demek; o kimsenin dünyada iken yaptığı iyilik veya kötülük adına ne varsa hepsini bilmesi ve tanınması demektir.

Senin de öğrendiğin gibi herkesin kendi derdi ve problemiyle meşgul olduğu bir sırada, ailesi ve yakınları hiç aklına gelmediği bir anda hep kendilerini düşüneceklerdir. Çünkü dağıtılan amel defterlerinin hangi taraflarından verileceğini bilememektedirler. Bunun sıkıntısını yaşamaktadırlar. Defterleri sağ taraflarından verilenler sevinip mutluluk duyarlarken, kurtuluşa erdiklerinin sevincini yaşarlarken, defterleri sol taraflarından verilecek olanlar ise, artık kesin olarak azap göreceklerini ve horlanacaklarını anlamış olacaktırlar. Nitekim Allah Teala buyuruyor ki:

“Kitabı sağ tarafından verilen: Alın, kitabımı okuyun; doğrusu ben, hesabımla karşılaşacağımı zaten biliyordum, der. Artık o, meyveleri sarkmış yüce bir cennette hoşnut kalacağı bir hayat içindedir.” (Hakka, 69/19-23)

İşte kitapları bu şekilde sağ taraflarından verilecek olanlar bundan ötürü sevinecekler ve sevinçlerinden, işte benim kitabım! Alın, okuyun, diye sesleneceklerdir. Yani gelin de benim sevaplarımı ve amellerimi bir görün, diye adeta yılsonunda sınıfını takdir ve başarıyla geçen bir öğrencinin sevinç ve mutluluğu ile koşup gelen ve ailesine mutlu haberi veren bir öğrenci gibi: **“gelin benim okuldaki üstün başarıyı bir görün hele!”** dercesine davranacaktır. Gerçi o sevinç ve mutluluk hiçbir zaman okuldaki bir öğrencinin sevinç ve mutluluğu ile asla kıyaslanacak değildir. Allah Teala buyuruyor:

“Kitabı sol tarafından verilene gelince, o: Keşke, der, bana kitabım verilmeseydi de, hesabımın ne olduğunu bilmeseydim! Keşke onunla (ölümle) her iş olup bitseydi! Malım bana hiç fayda sağlamadı; saltanatım da benden koptu, yok olup gitti. Onu yakalayın da, ellerini boynuna bağlayın; sonra alevli ateşe atın onu!” (Hakka, 69/25–31)

İşte kitabı sol taraflarından verilecek olanlar da böyle diyeceklerdir. Kitaplarının hiç verilmemiş olduğunu temenni edecekler ve hatta ölümle her şeyin bitip sona ermiş olmasını arzulayacaklar ama bu, mümkün değildir. Bu kimseler dönüp arkadaşlarına: “Ben dünyada iken güçlü idim, saygı değer biriydim ve varlıklıydım ama bunların hiçbirisinin burada bir geçerliliği olmadı. Benim elimde kurtuluşum biçin ne bir kanıtım ne de bir mazeretim var. Aksine azap görmem kesindir ve o oraya gidecektir” diye konuşur. Bu kimse kitabını görünce, içinde ne var ne yok diye okuyunca, bir de ne görsün büyük ve küçük hiçbir şey bırakılmamış tüm yaptıkları orada sayılıp dökülmüştür. Her şey açık seçik ortadadır. Kaldı ki yüce Allah buyuruyor:

“Kitap ortaya konmuştur: Suçluların, onda yazılı olanlardan korkmuş olduklarını görürsün. ‘Vay halimize! derler, bu nasıl kitapmış! Küçük büyük hiçbir şey bırakmaksızın yaptıklarımızın hepsini sayıp dökmüş!’

Böylece yaptıklarını karşılarında bulmuşlardır. Senin Rabbin hiç kimseye zulmetmez.” (Kehf, 18/49)

Allah Teala buyuruyor: **“Yaptıkları her şey kitaplarda (amel defterlerinde) mevcuttur. Küçük büyük her şey satır satır yazılmıştır.”** (Kamer, 54/52–53)

Yine rabbimiz buyuruyor: **“Her insan topluluğunu önderleri ile birlikte çağıracağımız o günde kimlerin amel defteri sağından verilirse, onlar, en küçük bir haksızlığa uğramamış olarak amel defterlerini okuyacaklar.”** (İsra, 17/71)

Münafıklara gelince, bunlar defterlerini arkalarından alacaklar. Çünkü münafıkların elleri arkalarına kelepçelenmiştir. Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Kimin de kitabı arkasından verilirse, derhal yok olmayı isteyecek, alevli ateşe girecek.”(İnşikak, 84/10–12)

Artık her insan kendi amel defterindeki durumunu öğrendikten, kurtulan ile hüsrana uğrayan meydana çıktıktan sonra sırat üzerinden geçme işlemi başlayacaktır. Bu sırada köprüden düşüp cehenneme girenler olacak, kurtulanlar da kurtulmuş olacaklardır.

Allah’tan dileğimiz bizleri de ve seni de –Sabikun sınıfından olamasak bile bizleri de- lütuf ve keremiyle o kurtulanlardan, defterlerini sağ tarafından alanlarından eylesin. Çünkü Allah ikram edenlerin ikramı en bol olanıdır.

SIRAT KÖPRÜSÜNDEN GEÇMEK

Ey kardeşim! Bilmelisin ki Allah bizi de, seni de kıyamet günün korkularından koruyup kurtarsın. Çünkü kıyamet gününün o korkunç manzarası ve o korkutucu halleri, ürperten durumları insana en yakınlarını, ailesini unutturur. İşte bu korkulardan biri de sırat üzerinden geçerken yaşanan korkudur.

Sırat aslında cehennem üzerinde kurulmuş, cennete gidişe buradan yol verilmiş olan bir köprüdür. Sadece köprü uzunluğu üç bin yıllık bir mesafe uzunluğundadır. Bunun bin yılı iniş, bin yılı yokuş, bin yılı da düz yol olarak kurulmuştur.

İbn Hacer’in Fethul Bari adlı eserinde anlattığına göre, bunun uzunluğu on beş bin yıllık bir mesafedir. Öyle ki kıldan ince ve kılıçtan da keskindir. Bunun ilk başlama noktası bekleme yeridir. Sonu ise merdivenin bulunduğu noktadır. Burası bir boşlukta kurulmuş basamaklı bir yer olup buradan inilerek cennetin kapısına varılacaktır.

Şurasını da bilmelisin ki herkes bu köprüden geçecektir. Buna tüm

peygamberler de dahildir. Köprüden ilk geçecek olan kişi de Efendimiz Muhammed'dir (as). Arkasından da onun ümmeti geçeceklerdir. Bundan sonra diğer peygamberlerin ümmetleri geçecekler. O gün peygamberlerden başkası asla konuşmayacaktır. Onların da sözü: Allah'ım kurtar! Allah'ın kurtar! Olacaktır.

Buhari, Müslim ve Tirmizi Ebu Hureyre'den rivayet ediyorlar. Peygamber (as) şöyle buyurmuştur:

“Sırat köprüsü cehennemın ortasın kurulur. Köprü üzerinden ümmetiyle birlikte ilk geçecek olan kişi ben olacağım. O gün peygamberler dışında asla kimse konuşamaz. O gün peygamberlerin sözü; Allah'ım! Kurtuluş ver! Kurtuluş ver! Olacaktır. Cehennemde Sa'dan dikenlerine benzer dikenler vardır. Siz Sa'danı hiç gördünüz mü? Sahabeler, “evet” dediler. Allah Resulü şöyle buyurdu: İşte o çengeller Sa'dan dikenleri gibidirler. Ne var ki onların ne kadar büyük olduklarını ise sadece yüce Allah bilir. İşte bu çengeller amelleri kötü olan insanları hemen kapıp çekerler. Bunlardan kimisi ameli sayesinde kalabilen mümin kimsedir, kimisi de cezalanmış olanlardır. Sonra kurtulur.”^{98[1]}

Müslim ile Tirmizi'nin rivayetine göre Hz. Aişe şu ayeti okumuştur: **“Yer başka bir yer, gökler de başka gökler haline getirildiği, insanlar bir ve gücüne karşı durulamaz olan Allah'ın huzuruna çıktıkları gün Allah bütün zalimlerin cezasını verecektir.”** (İbrahim, 14/48)

H. Aişe, “ey Allah'ın elçisi! İnsanlar nerede olacaklar” diye sormuş, Allah Resulü (as) de şöyle buyurmuştur: **“Sırat köprüsünün üzerinde olacaklar.”**

İnsanlar sırat köprüsünden geçerlerken hepsi aynı şekilde oradan geçip gidemeyeceklerdir. Çünkü herkesin geçişi dünyada işlediği ameline göre olacaktır. Kimisi adeta yıldırım gibi geçip gidecek, kimisi kasırga gibi geçip gidecek, kimi bir kuş gibi geçecek, kimisi de adeta yarış atı gibi oradan geçip gidecektir. Kimi koşarak, kimi yürüyerek, kimisi de tökezleyerek geçip giderken kimileri de yüzükoyun sürünerek geçmeye çalışacaklardır. Kısaca insanlar dünyada iken ne kadar mana yönünden doğru ve dürüst idilerse, dünyadaki sıratları ve çizgileri ne idiyse ahirette de gözle görülür ve üzerinde yürünür bir köprüden, sıratından geçeceklerdir. Nitekim yüce Allah bu konuda buyuruyor ki:

“İçinizden, oraya uğramayacak hiçbir kimse yoktur. Bu, Rabbin için kesinleşmiş bir hükümdür. Sonra biz, Allah'tan sakınanları kurtarıyoruz; zalimleri de diz üstü çökmüş olarak orada bırakıyoruz.” (Meryem, 19/772)

Bilmelisin ki, sırat köprüsünden her geçen kişi azap olunacak veya buradan geçerken cehennem ateşinin hararetini hissedecek, böyle bir şey yoktur. Çünkü buradan geçenlerden kimisi göz açıp kapanana dek bir zaman dilimi içerisinde geçip gidecek, kimisi de çakan şimşek gibi geçip gidecektir. Bunlar geçerlerken burada hiçbir şey duyup hissetmeyeceklerdir. Ancak bunlar cehennem ateşinin üzerinde kurulu bulunan bu köprüden geçecekler ve görecekler ama bu onlar için bir nimeti görüp kavrayabilme imkânını verecektir. Çünkü bu kimseler cehennem ateşini, onun azabını ve tabakalarını gördüklerinde gerçek nimetin ne olduğunu kesin olarak kavrayacaklardır. Eğer Allah kendilerini cennete koymamış olsaydı, bu takdirde onun nasıl bir nimet olduğunu buradan geçmeleri sebebiyle gerçeği anlamış olacaklardır. Çünkü Allah kendilerini cehennem

^{98[1]} Müslim, İman, h:182/299

ateşinden kurtarmış ve onları en büyük nimet olan cennetine sokmuştur. Nitekim Allah Teala buyuruyor:

“Tarafımızdan kendilerine güzel akıbet takdir edilmiş olanlara gelince, işte bunlar cehennemden uzak tutulurlar. Bunlar onun uğultusunu duymazlar; gönüllerinin dilediği nimetler içinde ebedi kalırlar.” (Enbiya, 21/101–102)

i

KIYAMET GÜNÜNDE ŞEFAAT VE ALLAH’IN MERHAMETİ

Ey kardeşim öncelikli olarak ve her şeyden önce şunu aklında çıkarma ve bilmiş ol ki, Allah’ın kıyamet gününde katında şefaathetmeleri için izin vermediği hiçbir kimse asla şefaathet edemeyecektir. Allah’ın kendilerine şefaathet izni verdiği kimselere de Allah şefaathet etmeleri için ilhamda bulunacak, Allah da o kimselerin Allah’ın dilediği bazı kimselere şefaathet edebilmeleri için izin verecektir. Böyle bir izin olmaksızın kimsenin şefaathette bulunması imkânı yoktur. Kaldı ki Allah Teala da şöyle buyuruyor:

“Onun katında kim şefaathet edebilir?” (Bakara, 2/255)

İşte şefaathet konusuyla ilgili bazı ayet mealleri, yüce Allah aşağıda mealini sunacağımız ayetlerde buyuruyor ki:

“O gün Rahman’ın izin verdiği ve sözünden hoşlandığından başkasının şefaatheti fayda vermez.” (Ta Ha, 20/109)

Allah peygamberlerinden haber verdiği ayette buyuruyor ki: **“Onlar, Allah rızasına ulaşmış olanlardan başkasına şefaathet etmezler. Onlar Allah korkusundan titrerler.”** (Enbiya, 21/28)

Nitekim bu manada birçok ayet bulunmaktadır. Kıyamet gününde şefaathet edecek olanlar şu kimselerdir; **Peygamberler, şehitler, âlimler, fakirler ve melekler.** Ancak Allah’ın rahmeti bütün bu sayılanların şefaathetinden çok daha geniş ve kapsamlıdır.

Hiç kuşkusuz o gün insanlara şefaathet edecek olan en büyük şefaathetçi Peygamberimiz (as) olacaktır. Makamı da en üstün olacak olan da yine

efendimizdir. Çünkü onun bu şefaati tüm varlıkları içerdiğinden buna makamı Mahmud denmektedir. En büyük şefaah denen bu husus tüm yaratılanları kapsaması sebebiyledir. Bundan başka Peygamberimizin (as) ayrıca sadece ümmetine özgü olarak özel şefaati de olacaktır.

Buhari ile Müslim Enes'ten rivayet etmişlerdir. Rivayete göre Allah Resulü (as) Makamı Mahmud'u anlattıktan sonra şöyle buyurmuştur:

“... Sonra Rabbim için secdeye kapanırım. Yüce Allah şöyle buyurur: Ey Muhammed! Kaldır başını, konuş, sözün dinlenecek ve iste dilediğin de verilecektir. Şefaah et, şefaatin de kabul olunacaktır. Bunun üzerine ben derim ki: Rabbim! Ümmetimi istiyorum, ümmetimi! Kendisine denir ki; git, kalbinde bir buğday veya bir arpa danesi ağırlığınca iman bulunan kim varsa, onu oradan çıkar. Ben de gidip denileni yaparım. Bu defa tekrar Rabbime döner ve yine o bana öğrettiği hamd ve övgülerle Rabbimi över ve sonra da gelir yine secdeye kapanırım. Yine tıpkı birincisinde olduğu gibi bana sorulur. Ben de: Ey Rabbim! Ümmetim nerede ümmetimi istiyorum, derim. Bunun üzerine bana denilir ki: Git, kimin kalbinde hardal danesi kadar bir imanı olan varsa, onu oradan çıkar. Ben de hemen oraya gider ve denileni yaparım. Sonra yeniden Rabbimin huzuruna dönerim, daha önce davrandığım gibi hareket ederim, bunun üzerine yine bana ilkinde olduğu gibi “Kaldır başını” denilir. Ben de: “Rabbim! Ümmetimi, ümmetimi istiyorum” derim. Yine bana denilir ki: “Git, kimin kalbinde bir hardal danesi ağırlığından daha az ağırlıkta bir iman varsa, onları ateşten çıkar.” Ben de hemen gider ve denileni yaparım. Sonra tekrar Rabbime döner ve Ona bana öğrettiği o hadlerle hamd ederim ve sonra tekrar secde için yere kapanırım. Bana denilir ki:

Ey Muhammed! Kaldır başını! Konuş, sözün dinlenecek ve dile, dilediğin de verilecektir. Şefaah et, şefaatin de kabul olunacaktır. Ben de derim ki: “Rabbim! Bana izin ver, Kim La İlahe İllallah demişse onlara şefaah edeyim.” Bunun üzerine yüce Allah, “bu, senin için değildir veya bu, sana ait bir iş değildir. Ancak İzzetim, Celalim, Kibriya'm ve Azametim için kim La İlahe İllallah demişse onu ben mutlaka oradan çıkaracağım.” diye buyurur.”^{99[1]}

Bu hadisten anlaşılın şu ki, o kimseler amelleri gereği cehennemde azap olunacakları kadar azap göreceklerdir. Sonra Allah Teala, Muhammed'i onlar için şefaahçi kılacak, böylece onlar da cehennemden kurtulmuş olacaklardır ama bu birkaç defada gerçekleşecektir.

Buhari, Müslim ve daha başkaları Ebu Hureyre'den rivayet etmişlerdir. Ebu Hureyre diyor ki Allah Resulü (as) buyurdu ki: **“Her bir peygamberin kabul olan bir duası vardı. Onlar o dualarının sonucunu bu dünyada isteyerek aceleci oldular. Ancak ben duamı, kıyamet gününde ümmetime şefaah edebilmek için o güne gizledim. Ümmetimden herkim Allah'a ortak koşmadan ölecek olursa, Allah'ın dilemesiyle o buna nail olacaktır.”^{100[2]}**

Ebu Davud ve Tirmizi Cabir'den (ra) rivayet ediyorlar. Demiş ki, Allah Resulü (as) buyurdu ki: **“Ümmetim içinden öyle kimseler var ki, bir tek kişiye şefaah edecektir, kimisi iki kişiye, kimisi bir kabileye ve kimileri de**

^{99[1]} Müslim, İman, h:193/326

^{100[2]} Müslim, İman, h:334

büyük kitlelere şefaath edeceklerdir. Benim şefaathim ise, ümmetinden büyük günah işleyenler içindir.^{101[3]}

Şehit düşen kimseler ise, bunlar da kendi ailesi ve yakın çevresi olmak üzere yetmiş kişiye kadar şefaath edeceklerdir.

İbn Mace ve Taberani Ebu Hureyre'den (ra) rivayet ediyorlar, Allah Resulü (as) buyurmuş ki: **“Şehit, şehit düştüğü anda akan ilk kandamla bağışlanacaktır, hurilerle evlendirilecektir ve ailesi bireylerinden de yetmiş kişiye kadar şefaath edecektir.”**

Âlimler ise, dünyada hidayetlerine sebep oldukları kimseler hakkında Allah onları şefaathçi kılacaktır. Allah Teala kendilerine: “Bakın hele, hidayete ermelerine sebep olduğunuz kimseler varsa onları alın, kendinizle birlikte cennete sokun.”

Fakirlere gelince; Peygamber'den rivayet olduğuna göre o şöyle buyurmuştur: “Fakirler yanında yer edinin. Çünkü kıyamet gününde onlar için bir devlet, imkân vardır.” Bunun üzerine oradakiler: “Ey Allah'ın Resulü! Onların devleti nedir?” diye sorduklarında, Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur: “Onlara, bakın hele, kimler size bir lokma, bir ekmek kırıntısı yedirdi ise veya size bir giysi giydirdiyse alın onu, kendinizle birlikte cennete sokun, denilecektir.”^{102[4]}

Meleklerle gelince, yüce bu konuda şöyle buyurmaktadır: **“Göklerde nice melekler var ki onların şefaathleri, dilediği ve hoşnut olduğu kimse için Allah'ın izin vermesi dışında, bir işe yaramaz.”** (Necm, 53/26)

Allah'ın rahmetine gelince, işte o herkesi kuşatacak şekilde genişdir. Nitekim Allah Teala şöyle buyurmaktadır:

“Rahmetim her şeyi kuşatır. Onu, sakınanlara, zekâtı verenlere ve ayetlerimize inanlara yazacağım.” (Araf, 7/156)

Yüce Allah bir bakla ayette de şöyle buyurmaktadır: **“De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Çünkü Allah bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki O, çok bağışlayan, çok esirgeyendir.”** (Zümer, 39/53)

Buhari ve Müslim Ebu Hureyre'den rivayet ediyorlar. Ebu Hureyre diyor ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Allah varlıkları yarattığında, Arşın üstünde katında bulunan bir kitapta, ‘Şüphesiz benim rahmetim, gazabıma galebe çalmıştır.’”^{103[5]}

Buhari ve Müslim Ebu Hureyre'den rivayet ediyorlar. Ebu Hureyre diyor ki, Allah Resulü'nün (as) şöyle buyurduğunu dinledim: **“Allah rahmetini yüz parçaya böldü. Bundan doksan dokuz adedini kendi katında tuttu. Sadece**

^{101[3]} Tirmizi, Sıfatul Kıyame, b:12, h:2440. Tirmizi, Hadis Hasendir, demiştir.

^{102[4]} Süyuti, Camiussağır, h:104. Münavi, bu hadisin sened açısından zayıf olduğunu söylemiştir.

Ancak burada söylendiği gibi hadis zayıf değil uydurmadır, hadisle alakası yoktur. Askalani bunun aslı yoktur, derken, Sehavi de, bu manada hadisleri zikrettikten sonra, diyor ki bu ve bu manada olan hadislerin tamamı batıldır. Nitekim Zehebi ve İbn Teymiye de bu hükmü vermişlerdir. İbn Deyba' da aynı şeyi söylemiştir. Ancak Süyuti, bu hadisin Hilve'de geçtiğini beyanla zayıf olduğunu ileri sürmekte ise de, bununla ilgili olarak M. Sabbağ şöyle diyor: “Süyuti'nin böyle söylemiş olması, hadisin sahih olduğunun bir delili olamayacağı gibi, bir tevsik sebebi de değildir. Yani Ebu Nuaym'ın bunu “Hilve” adlı eserinde zikretmesi neyi ifade eder ki? Zaten hadis hakkında söylenen söylenmiştir. Nitekim İbn Teymiye de bununla alakalı olarak: “Bu yalandır. Müslümanların tanınan temel kaynaklarında bu konuda bilinen bir şey yoktur.” Aliyyulkari, Mevzuat, ilgili madde (Çeviren)

^{103[5]} Müslim, Tevbe, h:2751

bir tanesini yeryüzüne indirdi. İşte tüm yaratılmışlar bu bir tanesinin eseri olarak merhamette bulunurlar. Hatta dört ayaklı bir hayvan bile yavrusunu çiğnememek için bu merhametin eseri olarak ayağını kaldırır.”^{104[6]}

Müslim’in bir rivayetinde ise şu lafızlar yer almaktadır: **“Şüphesiz yüce Allah’ın yüz rahmeti vardır. Allah bunlardan sadece bir tanesini tüm insanlar, cinler, hayvanlar ve böcekler arasında paylaştırarak indirmiştir. İşte onlar bundan ötürü birbirlerine şefkat ederler; bundan dolayı birbirlerine merhamet ederler ve vahşi hayvanlar da bu sayede yavrusuna merhamet eder. Allah kalan doksan dokuz rahmetini ise ertelemiştir. İşte Allah ertelediği bu doksan dokuz rahmeti ile kıyamet gününde kullarına merhamet edecektir.”^{105[7]}**

İşte yüce bu, her varlığı kapsayacak olan rahmetiyle kullarına merhamette bulunduğu zaman, bu rahmet, kulları içerisinde, **“La İlahe İllallah”** diyen herkesi kuşatacaktır. İşte böyle bir anda şeytan bile, kendisini de bu rahmet kapsamında bağışlanacağı umuduna kapılacaktır.

Buhari ile Müslim İbn Ömer’den rivayet ediyorlar. İbn Ömer demiş ki, Allah Resulüne (as) esirler getirildi. Bir de ne görelim, getirilen esirler arasında bir kadın aranıp duruyor. Esirler arasında bir çocuk görünce, hemen onu alıyor, onu bağrına basıyor ve onu emziriyor. İşte bu manzara karşısında Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Siz bu kadının çocuğunu alıp ateşe atacağına inanır mısınız?”** Biz de, “hayır” dedik. Bunun üzerine Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Şüphesiz bu kadının çocuğuna gösterdiği merhametten daha çok Allah kullarına merhamet eder.”^{106[8]}**

Öyleyse kardeşi! Sana tavsiyem, Allah’ın rahmetini elde etmek ve kurtuluşa ermek istiyorsan, hemen Allah’a itaat et, Onun emir ve yasakları doğrultusunda vazifeni yap. Allah’ın rahmeti geniştir, diye kendini aldatma. Eğer sen Allah’ın rahmetini elde etmek istiyor ve buna ermeyi diliyorsan, hemen onun yoluna gir. Onun rızasının olduğu yerleri ara. Kaldı ki Kur’an-ı Kerim bu yolları gayet açık olarak göstermiştir. Nitekim Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Rahmetim her şeyi kuşatır. Onu, sakınanlara, zekâtı verenlere ve ayetlerimize inanlara yazacağım. Yanlarındaki Tevrat ve İncil’de yazılı buldukları o elçiye, o ümmi peygamber’e uyanlar var ya, işte o peygamber onlara iyiliği emreder, onları kötülükten meneder, onlara temiz şeyleri helal, pis şeyleri haram kılar. Ağırlıklarını ve üzerlerindeki zincirleri indirir. O Peygamber’e inanıp ona saygı gösteren, ona yardım eden ve onunla birlikte gönderilen nur’a (Kur’an’a) uyanlar var ya, işte kurtuluşa erenler onlardır.” (Araf, 7/156–157)

Ahmed İbn Hanbel, Müslim, Ebu Davud, Tirmizi ve daha başkaları Abdullah İbn Amr’dan rivayet ediyorlar. Abdullah demiş ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Şanı yüce ve mübarek olan Rahman Allah, merhametli olanlara merhamet edecektir. Yeryüzündekilere merhamet edin ki, gökteki de size merhamet etsin.”

^{104[6]} Müslim, Tevbe, h:2752

^{105[7]} Müslim, Tevbe, h:2752/19

^{106[8]} Müslim, Tevbe, 2754/22

İşte Onun yoluna girenler için rahmet ve merhamet yolu. Ancak ben hiç çalışmadan Allah bana rahmetiyle muamele etsin, deyip oturmak, kendini aldatmak demektir.

Nitekim şanı yüce ve mübarek olan Allah Kudsi bir hadiste şöyle buyurmuştur: **“Ey kulum! Sen ne kadar yüzsüz bir adamsın ki, benim rahmetimden yararlanmayı istiyorsun ama bana itaate ve kulluk etmeye gelince, cimrilik edip geri duruyorsun. Nasıl olur ki, biri bana itaatte geri duracak ve ben de ona karşı oldukça cömert davranacağım! Bu hiç olacak bir iş mi?”**

i

CEHENNEM ATEŞİ VE AZABI

Ey kardeşim! Şunu iyice bilmelisin ki yüce Allah hepimizi cehennem ateşinden korusun. Çünkü cehennem ateşi, Allah’ın kâfirlerle münafıklar ve bazı isyancı kimseler için hazırladığı azap ve cezalandırma yurdu. Her şeyden münezze olan yüce Allah Kur’an’ı Kerim’in birçok ayetlerinde bizleri bu tehlikeden uzak durmamız için uyarmıştır. Nitekim yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun. Onun başında, acımasız, güçlü, Allah’ın kendilerine buyurduğuna karşı gelmeyen ve emredildiklerini yapan melekler vardır.” (Tahrim, 66/6)

Bir başka ayette de Allah şöyle buyuruyor: **“Yakıtı, insan ve taş olan cehennem ateşinden sakının. Çünkü o kâfirler için hazırlanmıştır.”** (Bakara, 2/24)

Önceki sayfalarda geçmişti. Kıyamet gününde cehennem mahşer yerine yetmiş bin halat ile her halatı çeken görevli yetmişer bin melek tarafından çekilip getirilecektir. Allah Teala şöyle buyurmaktadır:

“Cehennem açık bir şekilde gösterildiği zaman.” (Naziat, 79/36)

Yine Allah Teala buyurmaktadır: **“Cehennem ateşi uzak bir mesafeden kendilerini görünce, onun öfkelenişini (müthiş kaynamasını) ve uğultusunu işitirler. Elleri boyunlarına bağlı olarak onun (cehennemin) dar bir yerine atıldıkları zaman, oracıkta yok oluvermeyi isterler. Onlara şöyle denir: Bugün yalnız bir defa yok olmayı istemeyin; aksine birçok defalar yok olmayı isteyin.”** (Furkan, 25/12–14)

Ey kardeşim! Unutma ki, cehennem ateşi yedi tabakadan ibarettir. Her bir tabaka azabının şiddeti bakımından diğerinden oldukça farklıdır. Hiçbir ötekisine uymaz. Her bir tabakanın da amellerine ve inkârlarına göre adamları vardır. Allah Teala şöyle buyurmaktadır:

“Muhakkak cehennem, onların hepsine vadolunan yerdir. Cehennemin yedi kapısı vardır. Onlardan her kapı için birer gurup ayrılmıştır.” (Hicr, 15/43–44)

Şimdi bu tabakaların veya kapıların isimlerini sayalım. Şöyle ki: **Cehennem, Leza, Hutame, Saiyr, Sakar, Cahiyim, Haviye.** Allah bizleri bunlardan korusun. Kaldı ki Kur’an’ı Kerim bize bu tabakala girecek olanların hangi amelleri yüzünden gireceklerini de açıklamıştır. Ben burada insanı bu tabakalara yuvarlayacak olan amellerden söz edeceğim ki, kişi kendini bu sayede buralara girmekten uzak tutabilsin. Şimdi başta cehennemi ele alalım. Kur’an’ı Kerim bize, cehennemin kâfirler için hazırlanan bir yer olduğunu açıklamaktadır. Nitekim yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Biz cehennemi kâfirlere bir konak olarak hazırladık.” (Kehf, 18/102)

“O küfredenler bölük halinde cehenneme sürülür.” (Zümer, 39/71)

İkinci olarak yine Kur’an’ın zikrettiği **Leza** tabakasıdır. Buraya girecek olanlar, Allah’ın kendilerine verdiği ve umutvar oldukları şeylerde şükretmeyenler, başlarına gelene felaket ve musibetlere sabretmeyenler gireceklerdir. Bu kimseler kendilerine farz kılınan mala ait hakkı da engelleyen ve haktan yüz çeviren kimselerdir. İşte bunlar için Leza tabakası hazırlanmıştır. Kaldı ki Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Fakat ne mümkün! Bilinmeli ki, o cehennem alevlenen bir ateştir. Derileri kavurup soyar. Yüz çevirip geri dönen, servet toplayıp yığın kimseyi kendine çağırır. Gerçekten insan, pek hırslı ve sabırsız yaratılmıştır. Kendisine fenalık dokunduğunda sızlanır, feryat eder. Ona imkân verildiğinde ise pinti kesilir. Ancak şunlar öyle değildir: Namaz kılanlar ki onlar namazlarında devamlıdır, ihmal göstermezler.” (Mearic, 70/15–23)

Üçüncüsü de Hutame tabakasıdır. Kur’an, bu tabakaya girecek olanların nemmam olanlar ile gıybet ehli olanlardır. Nemmam demek, söz taşıyan, ona buna laf yetiştiren, kavgaları kızıştırıp tutuşturanlar demektir. Gıybet ise kişinin aleyhinde konuşup dedi kodu yapan demektir. Bir de mal biriktirip kasalarını dolduran ve fakat bu mallara ait olan zekât haklarını vermeyenlerdir. Nitekim Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Arkadan çeliştirmeyi, yüze karşı eğlenmeyi adet edinen herkesin vay haline! O ki, mal toplamış ve onu sayıp durmuştur. O, malının kendisini ebedi kılacağını zanneder. Hayır Andolsun ki o, Hutame’ye atılacaktır. Hutame’nin ne olduğunu bilir misin? Allah’ın tutuşturulmuş, yandıkça tırmanıp kalplerin ta üstüne çıkan ateşidir. Onlar bu ateşin içinde uzatılmış sütunlara bağlanmışlar ve o vaziyette o ateş üzerlerine kapatılmıştır.” (Hümeze, 104/1–9)

Dördüncüsü de **Saiyr** adlı tabakadır. Burası da öldükten sonra dirilmeyi ve hesaba çekilmeyi inkâr edenler içindir. Nitekim Allah Teala şöyle buyuruyor: **“Onlar üstelik kıyameti yalan saydılar. Biz ise, kıyameti inkâr edenler için Saiyri (alevli bir ateş) hazırladık.”** (Furkan, 25/11)

“Ve onlara alevli ateş (Saiyr) azabını hazırladık. Rablerini inkâr edenler için cehennem azabı vardır. O ne kötü dönüşür.” (Mülk, 67/5–6)

Beşincisi de Sakar denilen tabakadır. Kur’an’ı Kerim bize, buraya girecek olanların ne tür amel sahibi oldukları anlatmaktadır. Nitekim aşağıdaki ayetler

bunları bildirmektedir. Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Ancak defterleri sağ taraflarından verilecek olanlar başka. Onlar cennetler içindedir. Günahkârlara: Sizi Sakar denilen şu yakıcı ateşe sokan nedir? diye uzaktan uzağa sorarlar. Onlar da şöyle cevap verirler: Biz namaz kılanlardan değildik yoksulu doyurmuyorduk, Batıla dalanlarla birlikte dahyorduk, Ceza gününü de yalan sayıyorduk. Sonunda bize ölüm geldi, çattı. Artık şu şefaathçilerin şefaati onlara fayda vermez. Böyle iken onlara ne oluyor ki, adeta arslandan ürküp kaçan yaban eşekleri gibi hala öğütten yüz çeviriyorlar?” (Müddessir, 74/39–51)

Altıncısı da **Cahiym** denilen tabakadır. Buraya girecek olanlar ise, dünyada iken kibir ve gurura kapılıp kendilerini herkesten üstün kabul edenler olacaktır. Allah Teala buyuruyor ki:

“Allah zebanilere emreder: Tutun onu! Cahiym denen Cehennemin ortasına sürükleyin! Sonra başına azap olarak kaynar su dökün! Ve deyin ki: Tat bakalım. Hani sen kendince üstündün, şerefliydin! İşte bu, şüphelenip durduğunuz şeydir.” (Duhan, 44/47–50)

“Ama yalanlayıcı sapıklardan ise, işte ona da kaynar sudan bir ziyafet vardır! Ve onun sonu cahiyime (cehenneme) atılmaktır.” (Vakıa, 56/92–94)

Yedinci tabaka ise, **Haviyedir**. Bu, cehennemin en alt tabakasıdır. Münafıklar burada azap göreceklerdir. Allah Teala şöyle buyuruyor: **“Ameli yeğni-hafif olana gelince, işte onun anası (yeri, yurdu) haviyedir. Nedir o haviye bilir misin? Kızgın ateş!”** (Karia, 101/8–11)

“Şüphesiz münafıklar cehennemin en alt katındadırlar. Artık onlara asla bir yardımcı bulamazsın.” (Nisa, 4/145)

İşte bu anlattıklarım, cehennem tabalarıdır ve işte buraya girecek olanların amellerini öğrenmiş oldun. Eğer kişi bunlardan tevbe etmezse, durumuna göre mutlaka bu tabakalardan birine girecektir.

Buraların sıcaklığına ve derinliğine gelince, harareti hiç dayanılamayacak ve tarif edilemeyecek manada şiddetlidir, anlatılamaz. Derinliğinin ise haddi yoktur. Hz. Ömer’in de (ra) dediği gibi buraların kamçıları da demirdendir.

Cehennemin ısısına gelince: Ahmed İbn Hanbel ve Sünen Sahipleri Ebu Hureyre’den rivayet ediyorlar. Hâkim de bunun sahih olduğunu belirtiyor. Ebu Hureyre demiş ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Sizin dünyada yakmakta olduğunuz şu ateşin ısısı, cehennem ateşinin hararetinin yetmiş derecesinden sadece bir derecesidir. Orada bulunan sahabe: “Ey Allah’ın Resulü! Yemin ederiz ki, dünyadaki bu ateşin harareti bile yeterli gelir” deyince, Allah Resulü (as) buyurdular ki: “Cehennem ateşi dünya ateşinden hararet ve ısı derecesi bakımından 99 defa daha güçlü bir derecede üstün kılınmıştır.”^{107[1]}

İmam Malik ve Tirmizi Ebu Hureyre’den rivayet etmişlerdir. Ebu Hureyre diyor ki Peygamber (as) şöyle buyurdu: **“Cehennem ateşi kızarana kadar, ateşi bin yıl yakıldı, daha sonra ateş beyazlanana, kor haline gelene dek bin yıl daha yakıldı, daha sonra tam kararına kadar bu ateş bin yıl daha yakıldı ve o şimdi tam bir zifiri karanlık ateş halindedir.”**^{108[2]}

^{107[1]} Tirmizi, Sıfatu Cehennem, bap 1, h: 2589. Tirmizi, hadis için sahih Hasen ifadesini kullanmaktadır.

^{108[2]} Tirmizi, Sıfatu Cehennem, bap: 8, h:2591. Tirmizi, bu mevkuf ve oldukça sahih olan bir hadistir, diyor.

Buhari, Müslime ve Tirmizi Ebu Hureyre'den rivayet ediyorlar, demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: “Cehennem ateşi Rabbine şikâyetle bulunarak dedi ki: Rabbim! Benim ateşim için için kendi kendini yiyip tüketmektedir. Bunun üzerine Rabbi ona, biri kışın ve diğeri de yazın olmak üzere iki defa nefes alıp vermesine izin verdi. Dünyada sizi yaz mevsiminde aşırı sıcaklıktan bunaltan sıcaktan çok daha şiddetli bir sıcaktır, kışın da o dondurucu soğuktan sizin buz kesilmesine sebep olacak soğuktan da daha soğuk bir nefestir.”^{109[3]}

Allah Teala buyuruyor ki: “**De ki: Cehennem ateşi daha sıcaktır.**” (Tevbe, 9/81)

Cehennemin derinliği. Müslim Ebu Hureyre'den rivayet ediyor. Demiş ki, biz Allah Resulü'nün yanında oturuyorduk. Derken bu sırada bir ses işitildi. Bunun üzerine Allah Resulü (as): “Bu ses nedir? biliyor musunuz” diye sordu. Biz de,”en iyisini Allah ve Resulü bilir” dedik. Buyurdu ki: “İşittiğiniz bu gürültü sesi, cehennemin içine atılan bir taş olup, tam yetmiş yıldan beri dibe doğru inmekteydi, işte tam şu anda ateşin içine düştü, cehennemin dibine ulaştı, siz de onun gürültü sesini duydunuz.”^{110[4]}

Tirmizi, Uteybe b. Gazvan'dan rivayet ediyor. Peygamber (as) şöyle buyurmuş: “Şüphesiz büyük bir kaya parçası cehennemin kenarından içeriye atıldı, tam yetmiş yıldır taş dibe doğru inmekte ve halen şu anda yerine ulaşmış değildir.”^{111[5]}

Yine Tirmizi Ebu Said Hudri'den rivayet ediyor. Ebu Said Hudri demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“**Veyl**, cehennemde bir vadinin adıdır. Kafir olan bir kimse buraya atılır ama, kırk yılda onun dibine ulaşamaz.”^{112[6]}

i

CEHENNEM EHLİ VE GÖRECEKLERİ AZAP

Önceki sayfalarda okumuştun. Kimi cehennem ehli olanların üzerine mahşer yerinde cehennem ateşi onlar üzerine yuvarlanıp gelir ve onları yakalayıp

^{109[3]} Tirmizi, Sıfatu Cehennem, h:2592. Tirmizi, hadis için Hasen Sahih diyor.

^{110[4]} Müslim, Cennet, h: 2844

^{111[5]} Tirmizi, Sıfatu cehennem, h: 2575

^{112[6]} Tirmizi, Tefsirul Kur'an, Enbiya suresi, h: 3164. Tirmizi, bu garip bir hadistir, demiştir.

cehenneme sürükler. Bu sürüklenenlerden kimisi zincirlere vurularak, bukağılarla zebaniler kendilerini cehenneme sürükleyip götürürler. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“O küfredenler, bölük halinde cehenneme sürülür.” (Zümer, 39/71)

Bir başka ayette de yüce Allah şöyle buyuruyor: **“Boyunlarına demir halkalar ve zincirler olduğu halde, sıcak suya sürüklenecekler, sonra da ateşte yakılacaklardır.”** (Ğafir/Mümin, 40/71–72)

İşte bu sayılanlar cehenneme kimisi guruplar halinde ve kimisi de ikişerli olarak sevk olunacaklardır. Allah Teala buyuruyor ki: **“O gün günahkârların zincire vurulmuş olduğunu görürsün. Onların gömlekleri katrandandır, yüzlerini de ateş bürümektedir.”** (İbrahim, 14/49–50)

Kimileri de teker teker alınıp cehennem ateşine atılacaklardır. Bunlar hakkında ise Allah Teala şöyle buyuruyor: **“Suçlular, simalarından tanınır, perçemlerinden ve ayaklarından yakalanırlar.”** (Rahman, 55/41)

İşte sert ve katı tavırlı acımasız melekler onları böylece perçemlerinden, ayaklarından yakalayıp, onları dürerler, sonra da cehennem ateşinin içine atarlar. Allah Teala buyuruyor:

“Onu yakalayın da, ellerini boynuna bağlayın; sonra alevli ateşe atın onu.” (Hakka, 69/30-31)

Rivayete göre, cehennemliklerin boynuna takılan o ateşten halkalardan sadece bir tanesi dünyaya düşse, dünyayı ve içindekileri birlikte yakıverir.

Şunu da aklından asla çıkarmamalısın ve bilmelisin ki, cehennem ateşinde görevli olan meleklerin kalplerinde Allah, zerre ağırlığınca acıma hissi yaratmamıştır. Bu bakımdan onlar oldukça acımasızdırlar. Allah onları yarattığı günden bu yana yüzleri ve suratları hep asiştir, asla gülme nedir bilmezler. Kaldı ki Allah bu melekleri şöyle tanıtır ve buyuruyor ki:

“O cehennemnin başında, acımasız, güçlü, Allah’ın kendilerine buyurduğuna karşı gelmeyen ve emredildiklerini yapan melekler vardır.” (Tahrim, 66/6)

Ellerinde demirden sopalar ve kamçılar vardır. Bununla cehennem ateşine atılanları döverler. Yani cehennemlikler ateşe atıldıktan sonra oradan çıkma girişiminde bulunacaklardır. Çünkü ateş alevleri öylesine yükselecek ki, neredeyse oradan çıkacak konuma gelirler ve bu durumda her çıkma girişimlerinde melekler ellerindeki kamçılarla onları döverek tekrar ateşe sokarlar. Bu durum yıllarca böylece devam eder, ta ki onlar cehennemnin dibine düşene dek sürer ve bu azap da böyle devam eder. Nitekim yüce Allah buyuruyor ki:

“Onların başlarının üstünden kaynar su dökülecektir! Bununla, karınlarının içindeki organlar ve derileri eritilecektir! Bir de onlar için demirden kamçılar vardır!” (Hac, 22/19-21)

Yüce Allah buyuruyor: **“Yoldan çıkanlar ise, onların varacakları yer ateştir. Oradan her çıkmak istediklerinde geri çevrilirler ve kendilerine: Yalandır deyip durduğunuz cehennem azabını tadın! denir.”** (Secde, 32/20)

“İzdiraptan dolayı oradan her çıkmak istediklerinde, oraya geri döndürülürler ve: ‘tadın azabı!’ denilir.” (Hac, 22/22)

İşte onların cehennemdeki durumu budur. Onların yiyecekleri, içecekleri ve

giysileri ise hepsi azaptır. İşte onların da açıklamaları şöyledir. Önce giysileri nelerden ibaret olacak, onu bir görelim. Aslında cehennemliklerin cehennemde giyecekleri elbiseler, cehennem ateşinde kızdırılmış bakır levhalardan oluşacaktır. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Şu iki gurup, Rableri hakkında çekişen iki hasımdır: İmdi, inkâr edenler için ateşten bir elbise biçilmiştir. Onların başlarının üstünden kaynar su dökülecektir. Bununla, karınlarının içindeki organlar ve derileri eritilecektir. Bir de onlar için demir kamçılar vardır.” (Hac, 22/19-21)

“Onların gömlekleri katrandandır, yüzlerini de ateş bürümektedir.” (İbrahim, 14/50)

Cehennem ehlinin yiyeceklerine gelince, onların cehennemdeki yiyecekleri zakkumdur, deve dikenidir. Nitekim Allah Teala şöyle buyurmaktadır:

“Şüphesiz zakkum ağacı günahkârların yemeğidir. O, karınlarda maden eriyiği gibi, suyun kaynaması gibi kaynar.” (Duhan, 44/43-46)

Yüce Allah zakkum ağacını açıklıyor, nasıl bir şey olduğunu, nereden geldiğini ve meyvesinin nasıl olduğunu bildiriyor.

“Şimdi, ziyafet olarak, cennet ehli için anılan bu nimetler mi daha hayırlı, yoksa zakkum ağacı mı? Biz onu (zakkumu) zalimler için bir fitne (imtihan) kıldık. Zira o, cehennem dibinde bitip yetişen bir ağaçtır. Tomurcukları sanki şeytanların başları gibidir. Cehennemdekiler ondan yerler.” (Saffat, 37/62-66)

“Sonra siz ey sapıklar, yalancılar! Elbette bir ağaçtan, zakkum ağacından yiyeceksiniz. Karınlarınızı ondan dolduracaksınız.” (Vakıa, 56/51-53)

Tirmizi İbn Abbas'tan (ra) rivayet ediyor. Demiş ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: **“Eğer, zakkumdan sadece bir tek damla dünyaya düşseydi, dünya ehlinin tüm yiyeceklerini, hayatını bozar zehir ederdi. Bir de gıdası, yiyeceği sadece zakkumdan ibaret olanların halini düşünün, acaba nasıl olabilecek ki!”**^{113[1]}

Yüce Allah şöyle buyuruyor: **“Onlar için kuru dikenden başka yemek yoktur, o ise ne besler ne de açlığı giderir.”** (Ğaşiye, 88/6-7)

Ayette geçen “Dari” kelimesi deve dikenini demektir.

Cehennem ehlinin içecekleri ise, kaynar su ve irindir. Nitekim Allah Teala şöyle buyurur: **“Onlar cehennem ile kaynar su arasında dolaşır dururlar.”** (Rahman, 55/44)

İrin olayına gelince bu, cehennem ateşinde yananların bedenlerinden akan kan ile karışık maddedir ki, irin demektir. Cehennemliklerin vücudundan akıp giden bu pis ve murdar olan şeyler bir yerde birikir ve cehennemlikler de gelip buradan içerler. Çünkü onlar açlıkla azap olundukları gibi bununla da azap görürler. Açlıkları öyle bir noktaya gelecek ki, yiyecek diye imdat isteyeceklerdir. Onların imdat çılgınlıklarına zakkum ve deve dikeniyi karşılık verilecektir. O kadar acıkmışlardır ki, yiyecek bir başka şey olmadığından bu şeyleri yemek zorunda bırakılacaklardır. Bunları yerlerken lokmalar boğazlarında düğümlenecek ve kolay bir şekilde boğazlarından geçmeyecektir. Allah Teala buyuruyor ki:

^{113[1]} Tirmizi, Sıfatu Cehennem, h:2585. Tirmizi, hadis Hasen sahihtir, demiştir.

“Hiç şüphesiz bizim nezdimizde onlar için hazırlanmış boyunduruklar, yakıcı bir ateş, boğazdan geçmez bir yiyecek ve elem verecek bir azap vardır.” (Müzzemmil, 73/12–13)

Bu şeyleri yiyince bu defa susuzluk hissedecekler ve su isteyeceklerdir. Boğazlarından geçmeyen lokmanın geçebilmesi için dünyada iken nasıl bunun üzerine su içiyorlar idiyse, orada bunu deneyeceklerdir. Onların bu iteğine kaynar su verilerek veya irin getirilerek karşılık verilecektir. İçmek için sunulan şeyi, aşırı susuzluktan ötürü ağızlarına götürdüklerinde güya bununla susuzluklarını giderecekler veya düğümlenen boğazlarının açılmasını sağlayacaklar ama ne çare. Çünkü ağza yaklaştırılan ve yüze yakın gelen bu kaynar su veya irin aşırı kaynar oluşundan ötürü o kişinin yüzünün derisinden parçaların kopup o suyun içerisine düştüğünü göreceklerdir. Kaldı ki Allah Teala buyuruyor ki:

“Biz zalimlere öyle bir cehennem hazırladık ki, onun duvarları kendilerini çepeçevre kuşatmıştır. Susuzluktan imdat diyecek olsalar imdatlarına, erimiş maden gibi yüzleri haşlayan bir su ile cevap verilir. Ne fena bir içecek ve ne kötü bir kalma yeri.” (Kehf, 18/29)

Yüce Allah buyuruyor: **“Ardından da o inatçı zorbaya cehennem vardır, kendisine irinli su içirilecektir. Onu yudumlamaya çalışacak, fakat boğazından geçiremeyecek ve ona her yandan ölüm gelecek, oysa o ölecek değildir ki azaptan kurtulsun. Bundan ötede şiddetli bir azap da vardır.”** (İbrahim, 14/16–17)

Cehennemlik olan kişi cehennemde kaynar sudan veya irinden içince, boğazından aşağıya inmeye başladığı zaman tüm iç organlarını, bağırsaklarını paramparça kılacaktır, yakıp kavuracaktır. Nitekim Allah Teala buyuruyor:

“Hiç bu ateşte baki kalan ve bağırsaklarını parça parça edecek kaynar su içirilen kimselerin durumu gibi olur mu?” (Muhammed, 47/15)

İşte onların içeceği budur. Üzerlerine dökülünce onları paramparça hale getirecek bir su. Allah Teala buyuruyor:

“Onların başlarının üstünden kaynar su dökülecektir. Bununla, karınlarının içindeki organlar ve derileri eritilecektir. Bir de onlar için demir kamçılar vardır.” (Hac, 22/19–21)

Tirmizi Ebu Hureyre’den rivayet ediyor. Ebu Hureyre demiş ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Şüphesiz başlarının üzerinden kaynar su dökülecektir. Böylece kaynar su ta iç organlarına işleyerek karın-mide boşluğuna ulaşacak, ne gibi iç organları varsa tamamını silip götürerek ta ayaklarından dışarı çıkacaktır. İşte Sahr yani eritme denen olay budur. Sonra organlar yine eski haline döndürülecektir.”^{114[2]}

Şunu da bilmelisin ki; kâfirler cehenneme girdiklerinde, gördükleri azaba dayanabilmeleri için bedenleri öylesine irileştirilip büyütülecektir ki, iki omuzu arasındaki mesafe üç günlük bir yol mesafesi kadar olacaktır. Azı dişi ise adeta dağ büyüklüğünde olacak, derisi ise kalınlığı da yetmiş zira kalınlığında olacaktır. Nitekim yine Tirmizi ve Müslim rivayet ediyorlar. Rivayete göre Ebu Hureyre demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur:

^{114[2]} Tirmizi, Sıfatu cehennem, h: 2582/2708. Tirmizi hadis için Hasen Sahih hadis demiştir.

“Kâfirin azı dişi Uhut dağı gibidir. Derisinin kalınlığı ise üç günlük yol mesafesindedir. Ne zaman ki derileri iyice eriyip yok olur, Allah onun yerine başka bir deri getirir.”^{115[3]}

Allah Teala da şöyle buyuruyor: Şüphesiz ayetlerimizi inkâr edenleri gün gelecek bir ateşe sokacağız; onların derileri şişip acı duymaz hale geldikçe, derilerini başka derilerle değiştiririz ki acıyı duysunlar! Allah, daima üstün ve hâkimdir.” (Nisa, 4/56)

Cehennem ateş kafileri çepeçevre; önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından, üstlerinden ve altlarından tümüyle kuşatacaktır. Allah Teala şöyle buyuruyor: “**Ateş üzerlerine kapatılmıştır.**” (Hümeze, 104/8)

“**Biz zalimlere öyle bir cehennem hazırladık ki, onun duvarları kendilerini çepeçevre kuşatmıştır.**” (Kehf, 18/29)

Tirmizi Ebu Said Hudri'den rivayet ediyor, Ebu Said Hudri diyor ki Resulüllah (as) şöyle buyurdu:

“**Cehennem ateşinin çiti dört duvar kalınlığındadır. Her duvarın kalınlığı da kırk yıllık yoldur.**”^{116[4]}

Yüce Allah da şöyle buyurmaktadır: “**O günde azap, onları hem üstlerinden ve hem ayaklarının altından saracak ve Allah onlara: ‘yaptıklarınızın cezasını tadın’ diyecektir.**” (Ankebut, 29/55)

Yüce Allah yine buyuruyor: “**Onların üstlerinde ateşten tabakalar, altlarında da öyle tabakalar var. İşte Allah kullarını bununla korkutuyor. Ey kullarım! Yalnızca benden korkun.**” (Zümer, 39/16)

Nitekim rivayet olunduğuna göre cehennemde öyle yılanlar ve akrepler var ki her biri develer ve katırlar büyüklüğündedir. Bunlar orada kâfiri soktuklarında, acısı tam kırk yıl hissedilir. Bir de bu cezanın yanında cehennem ehlinin öyle bir haykırışları, bağırışları, çığlıkları ve hatta ulumaya benzer sesleri var ki dayanılmaz durumdadır. Hepsi de birbirleriyle mücadele dip dururlar. her biri diğer arkadaşını suçlar, onun yüzünden başlarına bunun geldiğini söyler. Hatta biri diğerine, beni bu hallere düşüren sensin, derken kimileri de birbirlerine beddua bulunurlar. Kaldı ki Allah Teala da şöyle buyuruyor:

“**Onlar orada: Rabbimiz! Bizi çıkar, önce yaptığımızın yerine iyi işler yapalım! Diye feryat ederler.**” (Fatır, 35/37)

“Orada onlara inim inim inlemek düşer. Yine onlar orada hiçbir iyi haber duymazlar.” (Enbiya, 21/100)

Bir de cehennemde bunların birbirlerini kötölemeleri vardır. Rabbimiz bu hususta şöyle buyurmaktadır:

“**İnkârcıların liderlerine: İşte bu sizinle beraber cehenneme girecek topluluktur, denildiğinde, liderler: Onlar rahat yüzü görmesin, derler. Onlar mutlaka ateşe gireceklerdir. Liderlere uyanlar ise: Hayır, asıl siz rahat yüzü görmeyin! Onu bize siz sundunuz! Ne kötü bir yerdir! derler. Yine onlar: Rabbimiz! Bunu bizim önümüze kim getirdiyse onun ateşteki azabını iki kat artır! derler.**” (Sad, 38/59–61)

“**İşte bu cehennem ehlinin tartışması, şüphesiz bir gerçektir.**” (Sad,

^{115[3]} Tirmizi, Sıfatu cehennem, h: 2578/2704 Tirmizi, hadis Hasendir, demiştir.

^{116[4]} Tirmizi, Sıfatu Cehennem, h:2584/2710)

38/64)

Bunun sebebi, insanların birçoğunun efendilerine, beylerine ve liderlerine uymaları, büyüklerinin peşinden gitmelerindedir. Oysaki bunların çoğu hem sapıktırlar ve hem başkalarını da saptırmaktadırlar. Bu bakımdan lider ve büyük konumunda bulunanlara genel olarak onlara tabi olanlar tarafından hep kınama gelecektir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Yüzleri ateşte evirilip çevrildiği gün: Eyvah bize! Keşke Allah’a itaat etseydik, peygamber’e de itaat etseydik! derler. Ey Rabbimiz! Biz reislerimize ve büyüklerimize uyduk da onlar bizi yoldan saptırdılar, derler. Rabbimiz! Onları iki kat azap ve ve onları büyük bir lanetle rahmetinden kov.” (Ahzab, 33/66–68)

Başka bir yerde de Allah Teala şöyle buyurmaktadır: **“Kâfirler ateşin içinde birbirleriyle çekişirlerken zayıf olanlar, o büyüklük taslayanlara: Biz size uymuştuk. Şimdi ateşin birazını bizden savabilir misiniz? derler. O büyüklük taslayanlar ise: Doğrusu hepimiz bunun içindeyiz. Şüphesiz Allah kulları arasında vereceği hükmü verdi, derler.”** (Ğafir-Mümin, 40/47–48)

Cehennemliklerin sürekli azap görmeleri ve bir an olsun bu azaba ara verilmemesi sebebiyle, cehennemdeki görevli meleklerle seslenecekler ve onlardan kendi ölümlerini isteyecekler ama ölüm nerede, bu hiç mümkün mü? Bankı yüce Allah ne buyuruyor:

“İnkâr edenlere de cehennem ateşi vardır. Öldürülmezler ki ölsünler, cehennem azabı da onlara biraz olsun hafifletilmez. İşte biz, küfürde ileri giden her nankörü böyle cezalandırırız.” (Ahzab, 33/36)

Cehennemdeki görevli melekler yani hazinler, onların ölüm isteğine ancak bin yıl sonra cevap verirler. Onlara cehennemdeki sorumlu melek Malik şu cevabı verir: “Siz burada kalıcısınız.” Nitekim Allah şöyle buyurmaktadır:

“Ey Malik! Rabbin bizim işimizi bitirsin! diye seslenirler. Malik de: Siz böyle kalacaksınız, der. Andolsun biz size hakkı getirdik, fakat çoğunuz haktan hoşlanmıyorsunuz.” (Zuhruf, 43/77–78)

Artık cehennemde ölmenin söz konusu olmadığını öğrenip ölmekten umutlarını kestikten sonra, kesin olarak ölüm denen olayın bundan böyle olmayacağına kani olurlar. Bu defa, hiç olmazsa bir gün de olsa azabımızı hafifletin, diye seslenecekler ama azapları da hafifletilmeyecektir. Allah Teala buyuruyor ki:

“Ateşte bulunanlar cehennem bekçilerine; Rabbinize dua edin, bir gün olsun azabı hafifletsin! diyecekler. Bekçiler de: Size peygamberleriniz açık çık deliller getirmedi mi? derler. Onlar da: Getirdiler, cevabını verirler. Bekçiler ise: O halde kendiniz yalvarın, derler. Hâlbuki kâfirlerin yalvarması boşunadır.” (Ğafir-Mümin, 40/49–50)

Sonra cehennem ehli, umutları kesilince dönüp birbirlerine sabır tavsiyesinde bulunurlar ve “Sabredin, çünkü dünyada bir şeye sabredilince, sonunda bir ferahlık kapısı açılıyordu, burada da belki öyle olur” derler. Oysa onlara orada sabretmeleri ile sonunda onlara bir ferahlık yoktur ve sabırları bir yarar da sağlamayacaktır ve nitekim şöyle diyecekler:

“Şimdi sızlansak da sabretsek de birdir. Çünkü bizim için sığınacak bir yer yoktur.” (İbrahim, 14/21)

Daha sonra cehennemlikler birbirlerine şöyle derler: Doğrusu şu cehennem bekçileri var ya, aslında onların ellerinden bir şey gelemez. Dolayısıyla bize de acımazlar. Gelin biz Rabbimize dua edelim de belki Rabbimiz bize merhamet eder. Sonra hep birlikte şöyle yakarırlar:

“Derler ki: Rabbimiz! Azgınlığımız bizi alt etti; biz bir sapıklar topluluğu idik. Rabbimiz! Bizi buradan çıkar. Eğer bir daha ettiklerimize dönersek, artık belli ki biz zalim insanlarız. Buyurur ki: Alçaldıkça alçalın orada! Bana karşı konuşmayın artık!” (Müminun, 23/106–108)

Artık bundan böyle umutsuzdurlar. Zaman uzadıkça azapları da artar, ateşin ısısı giderek şiddetlenir. Çünkü ateş onlar ve onların taptıkları put ve sistemlerle veya kibrit taşlarıyla tutuşturulur. Allah Teala buyurmaktadır ki:

“Siz ve Allah’ın dışında taptığımız şeyler cehennem yakıtısınız. Siz oraya gireceksiniz.” (Enbiya, 21/98)

“İnkâr edip de insanları Allah yolundan alıkoyanlar var ya, işte onlara, yapmakta oldukları bozgunculuklar sebebiyle, azaplarını kat kat artıracacağız.” (Nahl, 16/88)

İşte görüldüğü gibi onlar cehennemde ebedi olarak kalacaklardır. Onların azapları bir an olsun hafifletilmeyeceği gibi, ara da verilmeyecektir. Kaldı ki, Allah Teala şöyle buyurmaktadır:

“Şüphesiz suçlular cehennem azabında devamlı kalacaklar, azapları hafifletilmeyecektir. Onlar azap içinde kurtuluştan ümit kesmişlerdir.” (Zuhruf, 43/74–75)

Onlar için cehennem tarif edilemeyecek derecede bir nefes alış verişleri var ki adeta anırmaya benzeyen bir hırıltı ile nefes alıp verirler. Dilleri ise on km’den daha fazla uzayıp sarkmıştır, insanlar üzerine basa basa geçip giderler. Yüce Mevla şöyle buyurmaktadır:

“Bedbaht olanlar ateştedirler, orada onların öyle feci nefes alıp vermeleri vardır ki. Rabbinin dilediği hariç, onlar gökler ve yer durdukça o ateşte ebedi kalacaklardır.” (Hud, 11/106–107)

Tirmizi rivayet etmiştir. İbn Ömer’den yapılan bu rivayete göre, demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz cehennem ateşi içerisinde kâfir, dilini bir ve iki fersah kadar yerden sürüyüp çekecek ve insanlar da üzerine basıp geçerler.”^{117[5]}

Buhari, Müslim ve Tirmizi Numan b. Beşir’den rivayet ediyorlar, demiş ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: “Cehennem ehli içerisinde azabı en hafif olan kimsenin ateşten bir çift takunya ve bu takunyalara bağlı bir çift kemeri bulunan kişidir. İşte ateşten olan bu ayakkabı ve kemerinin etkisiyle adeta ateş üzerinde tencerenin fokur fokur kaynaması gibi, beyni öylesine kaynar. Bu kimse, kendisi dışında başka bir kimsenin onun kadar azap çektiğini kabul etmez. Oysaki kendisi cehennemlikler arasında azabı en hafif olan kimsedir.”^{118[6]}

Ey kardeşim! Şunu iyice bilmelisin ki bu azap, yüce Allah’ın kâfirler ile münafıklar için hazırladığı bir azaptır. Ancak bu ümmetin isyankâr olanlarına gelince, bunlardan her bir dünyada işledikleri suçları oranında azap göreceklerdir. Bunlardan kimisi daha sırat üzerinden geçerken azap görecekler – ki bunlar asi olanlar arasında sayıları en çok olan kimselerdir-. Bir de büyük günah işleyenler ile farz ibadetleri terk edenler vardır. Bunlar bu halde ölüp giden kimselerdir. Dünyada iken yaptıklarına pişmanlık duyup da tevbe de etmemişlerdir. İşte bu kimseler de cehennem ateşi içerisinde oldukça uzun bir müddet azap çekecekler, bu, onların binlerce senesine mal olacaktır. Ancak bu gibileri, her ne kadar uzun bir süre ateşte kalacaklar ise de, ebedi olarak kalacak değillerdir. Aksine bunlar cehennem ateşinden kurtulup çıkacaklar. Bu çıkışları ya bizim Peygamberimiz Muhammed’in (as) şefaati ile olacaktır veya Allah’ın rahmeti sayesinde olacaktır –ki Allah böyle bir söz verdiği için onu yerine getirecektir-. Çünkü yüce Alla, “Kim La ilahe İllallah” demişse, onu

^{117[5]} Tirmizi, Sıfatu cehennem, h: 2480/2705. Hadis garip hadistir.

^{118[6]} Müslim, Cennet, h:213/364

kurtaracağına dair vadi vardı.

Daha önce şefaathat konusunu işlerken geçmişti. Müslümanlar cehennem ateşinden çıkıp kurtulduklarında, onları gören kâfirler de onlara imrenerek, “keşke biz de daha önce Müslüman olsaydık da, bize onların çıktığı gibi çıkmış olurduk” temennisinde bulunacaklardır. Kaldı ki Allah Teala şöyle buyurmaktadır: **“İnkâr edenler zaman zaman, keşke biz de Müslüman olsaydık, diye arzu ederler.”** (Hicr, 15/2)

Bundan böyle asiler cehennemde azaplarını çektikten ve cennete girdikten sonra, ölüm güzel bir koç şeklinde getirilir ve cennet ile cehennem arasında kesilir. Bundan sonra da, ey cennet ehli! Artık ölüm yoktur, ey cehennem ehli artık örküm yoktur, diye seslenilir.

Buhari, Müslim ve Tirmizi İbn Ömer’den (ra) rivayet ediyorlar. İbn Ömer diyor ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Cennet ehli cennete ve cehennem ehli de cehenneme konulduktan sonra ölüm getirilir, nihayet cennet ile cehennem arasına konulup kesilir ve sonra da bir ünleyici şöyle seslenir: Ey cennet ehli! Artık ölüm yoktur, ebedilik başladı, ey cehennem ehli! Artık ölüm kalmadı, ebedilik var! Bu sesleniş cennet ehlinin sevincine fazlasıyla sevinç katar, cehennem ehlinin üzüntüsüne de fazlasıyla üzüntü katar.”^{119[7]}

İşte kâfirlerle münafıklar bir de cehennemden çıkmamak kaydıyla sonu gelmemek surette hep cehennemde ebedi olarak kalacaklardır. Kaldı ki yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Onların yüzleri sanki karanlık geceden bir parçaya bürünmüştür. İşte onlar da cehennem ehlidir. Onlar orada ebedi kalacaklardır.” (Yunus, 10/27)

İşte bu, onların girecekleri cehennem ve işte onların görecekları en ağır azap budur. İşte en acıklı azabı sen de bütün bunları öğrenmiş oldun. Ey kardeşim! Artık gel de canını kurtar. Salih ameller işleyerek canının cehennem ateşine atılmaktan koru. Allah’ın haram kıldığı şeylerden uzak dur, masiyet olan işlerden uzak dur. Böyle yap ki kıyamet gününde cehennem ateşine atılmaktan kurtulanlardan olasın. Bak şair ne diyor:

İnsan cehennem ateşine dayanır mı hiç?

Özü çamur olan bir damla suyu düşünmez mi hiç?

Allah’ım! Senin gazabından senin hoşnutluğuna sığınırız, senin cezalandırmandan, senin affına sığınırız. Senden sana sığınırız, Senin kendi zatını övdüğün ve sena ettiğın gibi, biz seni sena edemeyiz.

Ey Rabbim! Ben, Firdevs cennetine girmeye değilim layık.

Cehennem ateşinde dayanmaya da güç yetiremem ben.

Bana tevbe nasip eyle, bağışla günahlarımı

Doğrusu en büyük günahları bağışlayansın sen

^{119[7]} Müslim, Cennet, h: 43

Allah Teala şöyle buyurmaktadır: **“Birbirlerine gösterilirler, fakat herkes kendi derindedir. Günahkâr kimse ister ki, o günün azabından kurtuluş için, oğullarını, karısını, kardeşini, kendisini koruyup barındıran tüm ailesini ve yeryüzünde kim varsa hepsini fidye olarak versin de, tek kendini kurtarsın. Fakat ne mümkün! Bilinmeli ki, o cehennem alevlenen bir ateştir.”** (Mearic, 70/11–15)

i

CENNET VE NİMETLERİ

Cennet nimet yurdudur. Allah burayı kulları içinden iman edenlerle Allah’ın emri ve yasakları doğrultusunda hareket eden takva sahibi olanlar için hazırlamıştır. Bu, onların dünyada iken samimi iman etmiş olmaları ve salih ameller işlemeleri sebebiyledir. Kendi nefislerini kötü isteklerine direnmeleri, masiyet ve haram olan şeyleri terk etmeleri bakımındandır. Nitekim yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

“İşte yaptıklarınıza karşılık size miras verilen cennet budur.” (Zuhruf, 43/72)

“Kullarımızdan takva sahibi kimselere verdiğimiz cennet işte budur.” (Meryem, 19/63)

“İyiler kesinkes cennettedir.” (Mutaffifin, 83/22)

“Sabretmelerine karşılık onlara cenneti ve cennetteki ipekleri lütfeder.” (İnsan, 76/12)

Yüce Allah müminleri buna özendiriyor. Bunun için iyi amel işlemelerini teşvikte bulunuyor. Nitekim şanı yüce olan Allah buyuruyor:

“Rabbinizden bir mağfiret; Allah’a ve peygamberine inanalar için hazırlanmış olup genişliği gökle yerin genişliği kadar olan cennete koşun. İşte bu, Allah’ın lütfudur ki onu dilediğine verir. Allah büyük lütuf sahibidir.” (Hadid, 57/21)

“Rabbinizin bağışına ve takva sahipleri için hazırlanmış olup genişliği gökler ve yer kadar olan cennete koşun.” (Ali İmran, 3/133)

“İman edip yararlı iş yapanlara gelince onlar da cennetliklerdir. Onlar orada devamlı kalırlar.” (Bakara, 2/82)

“Rabbinin huzurunda durmaktan korkan kimselere iki cennet vardır.” (Rahman, 55/46)

“Rabbinin makamından korkan ve nefsinin kötü arzularından uzaklaştıran için ise şüphesiz cennet yegâne barındır.” (Naziat, 79/40–41)

Ey kardeşim! Bilmiş ol ki, cennet senin okudukların ve duyduklarının üzerinde bir şeydir. Hatta aklının ve hayalinin kavradığı her şeyin üstünde anlatılamayacak derecede güzellikte olan yerdir. Çünkü bizim tüm düşüncelerimiz, algılamalarımız asla cenneti olduğu gibi ihata edemediği gibi, onu idrak ta edemez, bilemez. Çünkü bizler sadece dünyada bize süs, ziynet ve eşya olarak verilen ölçü ve miktar ne ise, algılamamız da o orandadır. Çünkü bizim şuur ve his bakımından idraki kavrama ve anlayış kapasitemiz oldukça kısırdır, dışımızda, fizik ötesinde olan şeylerin gerçek manada, hakikatlerini anlamamız mümkün değildir. Kur'an ve Sünnette anlatılanlara, cennetteki yapılara, saray ve köşklere, buradaki gençlere, altın ve gümüşlere, nehir ve ağaçlara, meyvelerine ait verdiği bilgilere gelince, bunların hiçbirini asla dünyadakiler gibi değildirlir. Ne cinsleri bakımından ve ne de benzerlikleri açısından. Bunların dünyadaki şeylerle ortak noktaları sadece isimlerinin benzerliğinden ibarettir. Nitekim İbn Abbas,

“Bu rızıklar onlara bazı yönlerden dünyadakine benzer olarak verilmiştir.” (Bakara, 2/1) Mealindeki bu ayetin tefsiriyle ilgili olarak diyor ki: “Cennette var olan şeylerin dünyadaki şeylere benzerliği sadece isimden ibarettir, başka değil.”

Buhari ve Müslim Ebu Hureyre'den rivayet ediyorlar. Dediğine göre Allah Resulü n(as) şöyle buyurmuştur: “Yüce Allah buyurdu ki: Salih olan kullarım için hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği, hiçbir insanın gönlünden bile geçmediği şeyler hazırladım.”^{120[1]} Ravi diyor ki İsterseniz şu ayeti okuyun.

“Yaptıklarına karşılık olarak, onlar için ne mutluluklar saklandığını hiç kimse bilemez.” (Secde, 32/17)

Bilmelisin ki, cennet de bir tek cennet değildir. Dört cennet vardır dendiği gibi, sekiz cennet vardır diye de söylenmiştir. Ancak cennetler arasında nimet ve dereceler bakımından üstünlükler vardır. Yüce Allah buyuruyor ki:

“... Elbette ki ahiret, derece ve üstünlük farkları bakımından daha büyüktür.” (İsra, 17/21)

Kaldı ki bir tek cennette bile içindeki evler ve saraylar, konaklar bakımından bile derece farklılıkları vardır.

Ubade b. Samit'ten Tirmizi rivayet ediyor. Ubade diyor ki Allah resulü (as) şöyle buyurdu:

“Cennette yüz derece fark vardır. Her bir derece arasındaki farklılık ise gök ile yer arası kadardır. Bunların içinden Firdevs cenneti en üstün olanıdır. İşte buradan dört cennetin ırmakları akar durur, bunun üstünde de Arş bulunmaktadır. Allah'tan bir şey istediğinizde Ondan Firdevs cennetini iste-

^{120[1]} Buhari, Bed'ulhalk, 4/143. Müslim, Cennet, 2824

yin.^{121[2]}

Buhari ve Müslim Sehl b. Sa'd'dan rivayet ediyorlar. demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: “Gökteki yıldızı nasıl görüyorsanız, cennette yüksek köşklerde yaşayanları aynen öyle göreceksiniz.”^{122[3]}

Bir rivayete göre Hz. Ebu Bekir ile Hz. Ömer de oraya gireceklerdendir ve orası ne güzel yerdir. İşte cennette de herkesin yeri, konumu ve derecesi dünyadaki amelleriyle orantılı olacaktır.

Cennetlerin en üstünü ve yücesi Firdevs cennetidir. Bundan sonra ise sırasıyla Adn, Huld, Me'va adlı cennetler gelir. İşte sözünü ettiğimiz dört cennet bunlardır. Kaldı ki yüce Allah Rahman suresinde bunu ve bunlar arasında var olanları, aralarındaki derece farklarını açıklamıştır. Nitekim Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Rabbinin huzurunda durmaktan korkan kimselere iki cennet vardır.”
(Rahman, 55/46)

Yüce Allah bu ikisinde bulunan nehirleri, meyveleri, yatakları, hurileri de anlatıyor ve daha sonra şöyle buyuruyor: **“Bu ikisinden başka iki cennet daha vardır.”** (Rahman, 55/62)

Nitekim bu ikisi hakkında da özelliklerinden söz edilmektedir ki yeri geldiğinde bunu da öğreneceksin.

Buhari, Müslim ve Tirmizi Ebu Musa Eş'ari'den rivayet ediyorlar. Ebu Musa demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: “İki cennet var ki içindeki kapları ve her şeyi olmak üzere hepsi gümüştedir. İki cennette var ki bunun da kapları ve içindeki her şeyi altındandır. Adn cennetindeki cennet ehli ile bunların Rablerine bakışları arasında Allah'ın yüzünde Kibriya ridasından, perdesinden başka bir şey bulunmayacaktır.”^{123[4]}

Cennetin sekiz kapısı bulunmaktadır. Senin de öğrendiğin gibi Bir kapısı sadece bizim peygamberimiz Hz. Muhammed'in (as) ümmetine aittir. Diğer ümmetlere ait olan kapılardan da girişte Muhammed ümmeti ortaktırlar. İşte sözünü ettiğimiz bu kapıların durumuna gelince, bunlardan birisi sadece salih amel işlemiş olanların içinden giriş yapacakları kapıdır. Bir kapı da var ki oradan sadece namaz kılanlar gireceklerdir. Başkası o kapıdan içeri giremeyecektir. Bu kapıya namaz kapısı denir. Bir kapı da yalnızca oruç tutanlara hastır. Buraya Reyyan kapısı adı verilir. Oruç tutmuş olanlardan başkası giremez bu kapıdan içeri. Sadaka kapısı, ana ve babaya iyilik yapanların kapısı, akrabasıyla bağlarını kesmeyenlerin, sılayı rahim kapısı, ihsan kapısı, ufak çocukları sevindirenlerin kapısı. Kısaca her salih amel için özel bir kapı vardır. Kim de tüm bu amellerin sahibiyse, o kimse tüm bu kapılardan çağrılır. Hangisini isterse oradan içeri girme hakkına sahiptir.

Gelen rivayetlere göre Allah Resulü (as) cennet kapılarını anlatmış ve buraya kimlerin girebileceklerini ve hangi ameli işlemeleri durumunda girecek olanları açıklamıştır. Bu sırada Ebu Bekir (ra); ey Allah'ın Resulü! Sözünü ettiğin tüm kapılardan çağırılacak olan bir kimse var mıdır? Diye sorması üzerine, Peygamber (as) evet, ey Ebu Bekir sen de onlardansın” diye buyurmuştur.

^{121[2]} Tirmizi, Sıfatulcenne, h:2531–2532 Tirmizi hadis içim gariptir, demiştir.

^{122[3]} Buhari, Bed'ulhalk, 4/145

^{123[4]} Müslim, İman, 296/180

Müslim ve Sünen sahipleri rivayet etmişlerdir. Ömer b. Hattab demiş ki, Resulüllah (as) şöyle buyurdu:

“Herhangi biriniz abdest alır ve bunu güzelce tamamlarsa, sonra da: “Eşhedu en la ilahe illallahu vahdehu la şerikeleh ve enne Muhammeden abduhu ve Resuluh= Şehadet ederim ki bir tek olan Allah’tan başka ilah yoktur ve onun ortağı da yoktur. Muhammed onun kulu ve elçisidir, derse kendisi için cennetin sekiz kapısının sekizi de açılır, hangisini isterse o kapıdan içeri girsin.”^{124[5]}

Cennet nimetlerine gelince, burada insanın gönlünün çektiği, canının arzuladığı her türlü nimet vardır. İşte sana Kur’an ve sahih Sünnetten bunun açıklamasını sunayım.

Birinci olarak cennetin yerinden ve toprağından söz edelim.

Cennet arazisi ve toprağı bizim dünyadaki arazimize ve toprağımıza benzemez. Çünkü cennetin toprağı zaferandandır, onun çakılları ise incidendir. Onun harcı, sıvası ve çamuru da misktendir.

Tirmizi Ebu Hureyre’den (ra) rivayet ediyor. Ebu Hureyre diyor ki Allah Resulüne, “şu varlıklar hangi şeyden yaratıldı?” diye sordum. Allah Resulü, “Sudan yaratılmışlardır” buyurdu. Bu defa ben, “Ya cennet ve cennetin binaları, yapıları neden yaratıldı?” dedim. Allah Resulü (as), “Bir tuğlası gümüştendir, bir tuğlası da altından, harcı ve sıvası da izfir-miskten, çakılları inci ve yakuttan, toprağı zaferandan yaratılmıştır. Buraya giren artık umutsuzluk ve hüznün çekmez, fakirlik ve yoksulluk görmez, ölmek üzere orada ebedi kalır. Giysileri asla eskimez, gençliğinden hiçbir şey kaybetmez.”^{125[6]}

İkinci olarak cennetin ırmakları: Şüphesiz cennette dört ırmak akar. Bunlar Firdevs cennetinden doğarlar ve diğer dört cennetten geçerler. Bu nehirlerden birinde sadece su akar, diğer birinde yalnızca süt akar, üçüncüsünden ise şarap akar ve dördüncüsünden da sadece süzme saf bal akar. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmuştur:

“İman edip iyi davranışlarda bulunanlara, içinden ırmaklar akan cennetler olduğunu müjdele!”(Bakara, 2/25)

Allah Teala bu nehirleri açıklamak üzere şöyle buyurmaktadır: **“Muttakilere vadolunan cennetin durumu şöyledir: İçinde bozulmayan sudan ırmaklar, tadı değişmeyen süttan ırmaklar, içenlere lezzet veren şaraptan ırmaklar ve süzme baldan ırmaklar vardır. Orada meyvelerin her çeşidi onlarındır.”** (Muhammed, 47/15)

Bilmelisin ki cennet suyu dünyadaki suya asla benzemez. Çünkü dünyadaki su, bekleyince ve bir yerde durunca tadı ve rengi uzun bir süre beklemesi sebebiyle değişir. Oysa cennet suyu bir yerde ne kadar beklerse beklesin ve süre ne kadar uzarsa uzasın hiçbir zaman değişime uğramayacağı gibi, tadı ve lezzeti daha da artar. Cennet suyu süttan daha beyaz ve baldan daha tatlıdır. Cennet sütü de dünyadaki süttan farklıdır. Çünkü dünyadaki sütü yüce Allah, hayvanların karınlarındaki fişkı ile kan arasından çıkarır. Bu süt fazla bekletilince ekşir ve kokar. Ancak cennet sütü böyle değildir. O akan bir nehir olup, bu süt ne kadar beklerse beklesin hiç bozulmaz ve asla kokuşmaz, durdukça lezzeti ve tadı artar. Cennet şarabı öyledir. O dünyadaki şaraba hiç benzemez. Çünkü dünya

^{124[5]} Müslim, Tahare, 234/17

^{125[6]} Tirmizi, Sıfatul Cennet, h: 2526. Tirmizi diyor ki, bu hadis bana göre isnadı kuvvetli olan ve muttasıl olan bir hadis değildir.

şarabı kimi meyvelerden ve ekşimeye yüz tutan bitkilerden, tohumlardan yapılır. Bir kimse bundan içince akli dengesi bir an bozulur ve kasmaya başlar, şiddetli başağrısıyla karşı karşıya kalır. Hâlbuki cennetteki şarap öyle değildir. O bir nehirden akar, bu şarap kimi meyvelerin ekşimeye ve bozulmaya, kısaca mayalanmaya bırakılmasıyla üretilmez. İçenini baş ağrısına müptela etmez, kusmaz, akli başından almaz. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Çevrelerinde, hizmet için ölümsüz gençler dolaşır, Maiyn çeşmesinden doldurulmuş testiler, ibrikler ve kadehlerle. Bu şaraptan ne başları ağrıtılır, ne de akılları giderilir.” (Vakıa, 56/17–19)

Cennetteki bal da öyledir. Asla dünyadaki bala benzemez. Çünkü dünyadaki balı arılar bitkilerden topladıkları özlerden oluşturuyorlar. Oysa cennetteki bal, bir nehir olarak akmaktadır ve içinde balmumu da yoktur, saf süzmedir. İşte sana cennet nehirleri. Cennet ehli bunlardan içeceklerdir.

Üçüncüsü de cennetteki saraylar, köşkler ve evlerdir. Önceki sayfalarda okuyup öğrenmiştin. Dört cennet bulunmaktaydı. Bunlardan iki cennetin durumlarını ve oradaki köşk ve sarayları Allah zikretmektedir. Allah Teala buyuruyor ki:

“Fakat Rabbinden sakımanlara, üst üste yapılmış, altlarından ırmaklar akan köşkler vardır. Bu, Allah’ın verdiği sözdür. Allah, verdiği sözden caymaz.” (Zümer, 39/20)

“İşte onlara, sabretmelerine karşılık cennetin en yüksek makamı verilecek, orada hürmet ve selamla karşılanacaklardır.” (Furkan, 25/75)

Doğrusu daha önceden de öğrendiğin gibi cennet sarayları, köşklere altından ve gümüşten inşa olunmuşlardır. Yoksa dünyada olduğu gibi çamurdan, taştan, tuğla ve kerpiçten yapılmış değildir. Allah Teala buyuruyor ki:

“Dilerse sana bunlardan daha iyisini, altlarından ırmaklar akan cennetleri verecek ve sana saraylar ihsan edecek olan Allah’ın şanı yücedir.” (Furkan, 25/10)

Diğer iki cennete gelince Allah Teala onlardan da söz etmekte ve oradaki yapıların çadırlardan oluştuğunu bildirmektedir. Yüce Allah önceki iki cennet hakkında açıklama yaptıktan sonra, diğer ikisi için de devamında şöyle buyurmaktadır:

“Bu ikisinden başka iki cennet daha vardır.” (Rahman, 55/62)

Nihayetinde şöyle buyuruyor: **“Otağlar içinde sahiplerine tahsis edilmiş huriler vardır.”** (Rahman, 55/72)

Buradaki otağ veya çadırlar, dünyada olduğu gibi, kıldan, yünden veya pamuktan yapılmış değildir. Hayır, kardeşim dünyadaki gibi değildir. Aksine cennet otağları inciden, yakut ve züherden yapılmıştır.

Buhari, Müslime ve Tirmizi Ebu Musa Eş’ari’den rivayet ediyorlar. Demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Cennette içi oyulmuş inciden imal edilmiş çadırlar var ki, genişliği altmış mil mesafe kadardır. Çadırın her bir köşesinde kalan aile bireyleri, çadırın olabildiğince genişliği sebebiyle diğer köşelerde kalanları göremezler. Mümin kişi o ailelerini ziyaret eder durur.”

Tirmizi Ebu Said Hudri’den rivayet ediyor, demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu: “Cennet ehlinden makam itibarıyla konumu en düşük olanın

hizmetinde seksen bin hizmetçisi vardır, yetmiş iki eşi-hanımı olacaktır. Kendisi adına inci, zebercet ve yakuttan bir kubbe dikilecektir. Aralığı Cabiye ile Sana arası kadardır.”

İşte bu anlattıklarımız cennetin evleri ve saraylarıdır.

Dördüncü olarak da cennetin yatakları ve kapları konusudur. Cennet yatakları ipektendir ve ipekle içi doldurulmuştur. Bu yataklar da altın işlemeli karyolalara kurulmuştur. Allah Teala buyuruyor:

“Hepsi de örtüleri atlardan minderlere yaslanırlar.” (Rahman, 55/54)

“Cevherlerle işlenmiş tahtlar üzerindedir, karşılıklı olarak oturup yaslanırlar.” (Vakıa, 56/15–16)

Nitekim içinde kaldıkları odaların ve sarayların zemin döşemeleri de ipek halılarla dayalı döşelidir. Etrafında da sıra halinde dizilmiş işlemeli yastıklar vardır.

Yüce Allah buyuruyor ki: **“O cennette devamlı akan pınar, orada yükseltilmiş tahtlar, konulmuş kadehler, sıra sıra dizilmiş yastıklar, serilmiş halılar vardır.”** (Ğaşiye, 88/12–16)

Bu anlattıklarımız cennet sergileri ve yataklarıyla alakalıdır. Bir de cennetteki kullanılan kap-kacak vardır. Buradaki çanak, çömlek, kadehler, testiler ve kâseler de altındandır. Bu şeyler Firdevs ve Adn cennetine göre olan şeylerdir. Bir de Huld ve Me’va cennetleri var ki bunların da eşyası, kapları gümüştenidir. Nitekim bununla ilgili bilgiler Ebu Musa Eş’ari hadisinden öğrenmiştik. Bu hadisi Buhari, Müslim ve Tirmizi rivayet etmişlerdi. Yüce Allah buyuruyor ki:

“Onlara altın tespihler ve kadehler dolaştırılır.” (Zuhruf, 43/71)

“Yanlarında, gümüş kaplar ve billur kâselerle, gümüş beyazlığında billur gibi şeffaf kupalarla dolaştırılır ki, sakiler bu cennet şarabını ölçüsünce tayin ve takdir ederler.” (İnsan, 76/15–16)

Beşinci olarak da cennet kadınlarıdır. Aslında mümin kişinin cennette dünya kadınlarından iki eşi olacaktır. Hurilerden ise, ameline göre değerlendirilecektir. Ola ki sen, “dünya kadınlarından bana ne, çünkü onlar içerisinde kötü huylu ve yaratılışlı olanları vardır” gibisinden bir şeyler söylemeye kalkışabilirsin veya seni rahatsız etmiş olan dünyadaki iki komanın durumlarını göz önünde bulundurarak böyle bir şeye gönülsüz olabilirsin ama mesele senin sandığın gibi değil kardeşim! Çünkü cennet ile dünya kıyaslanamaz. Unutma ki Müslüman kadınlar cennette güzellik ve huy bakımından hurilerden çok daha üstün olacaklardır. Öyle ki huriler onların yanında ancak hizmetçi gibi kalırlar. Aralarında haset, kin, düşmanlık ve nefret yoktur. Aksine kardeşlik ve karşılıklı sevgi vardır. Nitekim Allah Teala buyuruyor:

“Biz onların gönüllerindeki kini söküp attık; onlar artık köşkler üzerinde karşı karşıya oturan kardeşler olacaklar.” (Hicr, 15/47)

Şunu da bilmelisin ki, cennet ehlinin kadınları tertemizdirler. Bu kadınlar ister Müslüman kadınlar olsun, ister huriler olsun fark etmez, hepsi de tertemizdirler. Küçük ve büyük abdest yok, aybaşı ve loğusa durumu yok, doğum yok, hepsi de kızdırlar. Kocaları her ne zaman yanlarına varsa, onları hep kız olarak bulacaklardır. Kaldı ki Allah Teala gelecek olan ayetlerde şöyle buyurmaktadır:

“Onlar için cennette tertemiz eşler de vardır. Ve onlar orada ebedi kalıcıdır.” (Bakara, 2/25)

“Yanlarında güzel bakışlarını yalnız onlara tahsis etmiş, iri gözlü eşler vardır. Onlar, gün yüzü görmemiş yumurta gibi bembeyazdır.” (Saffat, 37/48-49)

“Oralarda gözlerini yalnız eşlerine çevirmiş güzeller var ki, bunlardan önce onlara ne insan ne de cin dokunmuştur.” (Rahman, 55/56) **“Sanki onlar yakut ve mercandırlar.”** (Rahman, 55/58)

“Gerçekten biz hurileri apayrı biçimde yeni yarattık. Onları, eşlerine düşkün ve yaşıt bakireler kıldık.” (Vakıa, 56/35–37)

Yani hepsinin de yaşları otuz olacak ve hepsi de evlenme çağında, evliliğe istekli olacaklar. Allah Teala buyuruyor:

“Göğüsleri tomurcuk gibi kabarmış yaşıt kızlar.” (Nebe, 78/33)

Bu nasıl bir sunuş, bu nasıl bir özendirme ve teşvik, göğüsleri tomurcuklanmış yaşıt kızlar!

Bak hele kardeşim! Eğer bir adam veya bir genç evlenmek istese, birileri de ona oldukça güzellikte güzel, ahlakta ve terbiyede üstün değerde olan bir kızın varlığından haber verse, onun güzelliklerini, özelliklerini bir bir saysa ve o kızı ona sevdirmesi için elinden geleni yapsa bu kimse nasıl davranır? Kendisi hakkında bilgi verilen bu kızı, evlenmek isteyen kişi görmek için acele etmez mi, bir an önce onu görsün istemez mi? Dolayısıyla o kişi, böyle özellikleri bulunan bu kızı görebilmek uğruna elinde avucunda olan şeyleri vermez mi hiç? Hatta öyle ki ona karşı olan sevgisi uğruna canını bile çoğu kez fedaya hazırdır.

İşte böyle bir haberi veren zat âlemlerin Rabbi Allah'tır ve O haber verenlerin en doğru haber verenidir. Allah bize hurilerden ve onların özelliklerinden, güzelliklerinden söz ediyor. Yani iri gözlü, ela bakışlı, sütbeyaz varlıklar olan huriler. Bu özellikleriyle, güzellikleri Allah onları bize sevdireyor ve tanıtıyor. Böyle olunca bizler onlara doğru bir eğilim göstermez miyiz hiç! Dolayısıyla onları elde edebilmek ve onlarla evlenmek için elimizden ne gelirse o manada amel işlememiz gerekmez mi?

O halde onlara talip olan var mı? Onları arzulayan var mı? Eğer sen onlara talip ve istekli isen, o halde şimdiden onların mehirlerini kendilerine öde, önceden gönder. Onların mehirleri; Allah'a iman, iyi ve güzel işler yapmak, salih amel işlemek, Allah'ın haram kıldığı şeylerden de uzak durmak ile mümkündür. Sakın ola ki şu bedeviye benzemeyesin. Bedevi Allah Resulü'nün mescidine gelir ve orada hafiften bir namaz kılar ama tavuğun yem topladığı gibi yapar. Sonra da ellerini açıp şöyle yakarır:

“Allah'ım! Beni iri gözlü hurilerle evlendir.” Hz. Peygamber (as) ona: **“Sen güzel bir istekte bulundun, dünürçülüğün iyi oldu ama sen mehrini vermede kötü davrandın”** der.

Ey kardeşim! Şimdi sana şu hadisi şerifi sunuyorum, ola ki bu senin sevgini arttırır. Tirmizi, Enes b. Malik'ten (ra) rivayet ediyor. Enes diyor ki, Allah resulü (as) şöyle buyurdular:

“Eğer cennet ehlinden olan bir kadın şöyle bir dönüp yeryüzüne bakabilseydi, böylece o yer ile gök veya doğu ile batı arasını aydınlığa boğardı ve yine yer ile gök veya doğu ile batı arasını en güzel kokularla

doldururdu. Doğrusu o kadının başını örten başörtüsü dünyadan da ve dünyada var olan şeylerden de daha değerlidir.^{126[7]}

Ey kardeşim! Eğer cennet kadının sadece başını örten başörtüsü bile dünya ve dünyada var olan her şeyden değerliyse, bunun ötesinde olanlar hakkında ne daha söyleyebilirsin ki? Ve kokusu dünyayı ve içindekileri dolduracak olan güzel kokusu hakkında ne düşünebilirsin! Doğrusu böylesi kadınlara sahip olacak olanlara ne büyük mutluluk!

Allah'ım! Onların eşleri olabilmemiz için bize salih ameller işlemeyi nasip eyle ve bizi buna muvaffak eyle! Ey merhametlilerin en merhametlisi Rabbim! Bizi böyle ameller işlemeye muvaffak eyle!

Ey kardeşim şunu da bilmelisin ki, cennettekiler, yüzlerini nasıl olduğunu görmek için herhangi bir aynaya bakma gereği duymayacaklardır. Çünkü onlar kendilerini hanımlarının sinelerinde veya onların yüzlerinde göreceklerdir. Bu açıdan ayrıca bir aynaya gerek olmayacaktır. Hatta dahasını da söylememi ister misin? Kişi cennette eşinin kemikleri içindeki iliğini, tıpkı billur kadehte gözüken süt misali öylece göreceklerdir. Mademki kalem cennet kadınlarından ve onların güzelliklerinden söz ediyor, öyleyse ben de sana, onlara karşı ünsiyet kazanasın, cennete ve oradaki kadınlara özlem duyusun diye sana şu hikayeyi anlatayim da, bir gör.

Anlatıldığına göre Abdulvahid b. Zeyd adında bir Müslüman komutan askerlerine cihaddan, cihadın öneminden ve Allah yolunda şehit olmaktan söz eder ve bu arada yüce Rabbimizin şu ayetini de okur:

“Allah müminlerden, mallarını ve canlarını, kendilerine verilecek cennet karşılığında satın almıştır. Çünkü onlar Allah yolunda savaşır, öldürülürler ve ölürlər.” (Tevbe, 9/111)

İşte bu sırada askerler arasından Said adında biri ayağa kalkar ve komuta der ki: “Ey komutanım! Her şeyden münezzehe olan yüce Allah bizden canımız ve malımız karşılığında bize cenneti mi satıyor?” diye sorar. Komutan da, “evet” der. Bu delikanlı komutanına: “Öyleyse ben cennet karşılığında canımı ve malımı ortaya koyduğuma seni tanık tutuyorum” der.

Komutanı **Abdulvahid** askerine der ki: “Doğrusu sen henüz gepegenç bir delikanlısın. Endişem o ki, sen böyle bir alışverişi yerine getirmede güç yetiremeyebilirsin.” Ancak delikanlı: “Aksine ben bunu yapabilecek güçteyim, buna şahit ol. Çünkü ben canımı ve malımı karşılığında cennet almak üzere Allah'a sattım” der. Komutanı da dönüp kendine: “Bu, oldukça karlı bir alışveristir” der ve onun başarılı olması için dua eder.

Savaş Bizanslılara karşı yapılıyordu. Said adındaki bu delikanlı gitti ve ne malı varsa hepsini Allah yolunda harcadı. Kendisi için sadece cihad için gerekli olan bir at, bir zırh ve silah bıraktı, kalanını Allah yolunda dağıttı.

Abdulvahid komutasında Bizans'a karşı savaşmak üzere ordu hazırlandı. Said orduya gerekli yardımı yaptı ve kendisi de savaş hazırlığına yaparak orduya katıldı. Henüz düşman ile karşılaşmadan birkaç saat önce, ordu dinlenmeye çekilmiş ve bu arada düşmanla karşılaşmanın da hazırlığını yapıyorlardı. Said de dinlenmeye çekilmiş, uykuya varmıştı. Bu sırada yakınında askerlerden de bir arkadaşı bulunuyordu. Arkadaşı bakar ki Said uykusunda konuşuyor, elini bir

^{126[7]} Tirmizi, Fedailul cihad, h:1699. Bu sahih bir hadistir.

yerlere doğru uzatıyor, sonra geri çekiyor. Arkadaşı Sait'in rüya gördüğünü anlar, ancak onu uykusundan uyandırmaz.

Neden sonra Said uyanınca, arkadaşı kendinse, "Sen rüyada ne gördün?" diye sorar ve "gördüğüm ve işittiğim kadarıyla sen uykuda iken konuşuyordun ve elini uzatıp duruyordun" der. Said arkadaşına, "bir şey görmedim" dese de, arkadaşı söylemesi için ısrar eder. Bunun üzerine Said arkadaşına: "Gördüğüm rüyayı ben ölene dek kimseye söylememek üzere bana söz verecek olursan, ben de sana rüyamı anlatırım" der. Arkadaşı da, Said'e, rüyasını o ölene dek kimseye söylemeyeceğine dair söz verdi. Bunun üzerine Said rüyasını anlatmaya başlar ve der ki:

—Kendimi cennette imişim gibi gördüm. Derken sudan bir nehrin başında kendimi buldum. Burada huriler ve gençler vardı. Onlar beni gördüklerinde hoş geldin Safalar getirdin ey hoşnut kılınan Aynanın Beyi, dediler. Ben de, "Hoşnut kılınan Ayna aranızda mı?" diye sordum. Onlar, "hayır, keşke biz onun hizmetinde olanlardan olsaydık, sen hele ilerle" dediler. Ben de ilerlemeye devam ettim, derken süttten bir nehrin başına geldim, bir de gördüm ki burada sadece su nehri olan nehrin başında gördüklerimden çok daha güzel huriler ve gençler bulunuyordu. Bir de baktım ki onlar da beni karşıyorlar ve bana: "hoş geldin, Safalar getirdin, ey memnun kılınmış Ayna'nın eşi!" dediler. Ben de onlara, "Memnun kılınmış olan Ayna aranızda mı?" diye sordum. Onlar, "Hayır, keşke bizler onun hizmetinde olanlardan olsaydık, ilerle" dediler. Ben onlardan d bunu duyunca bu defa onu görmek için daha çok özlem duymaya başladım. Derken bu defa şaraptan bir nehrin başına geldik. Bir de ne göreyim bu nehrin başında da süt nehrinin başında olanlardan daha güzel olan huriler ve gençler bulunmaktadır. Baktım ki onlar da beni karşılayıp bana: "Hoş geldin, Safalar getirdin, ey mutlu kılınan Ayna'nın eşi!" dediler. Ben kendilerine, "Ayna aranızda mı?" diye sordum, onlar, "hayır, keşke biz ona hizmet edenlerden olsaydık, sen ilerle hele" dediler. Ben de ilerlemeye devam ettim. Nihayet baldan bir nehre geldik. Bu nehrin de başında şarap nehrinin başında olanlardan çok daha güzel huriler ve gençler vardı. Derken bu sırada birinin: "Ey Ayna! Müjdeler olsun sana, işte kocan geldi!" dediğini işittim. Derken Ayna sarayın kapısına geldi, gülümseyerek ve bana hoş geldin diyerek beni karşıladı. Birlikte saraya geçtik. Altından bir koltuğa oturduk. Ona baktığımda, güzelliğine vuruldum, onu kucaklayıp bağrımına basmak ve öpmek üzere elimi uzattım. Ancak bana dedi ki, şimdilik benden uzak dur. Çünkü sen halen dünyadasın. Ancak ben ona, "ben dünyayı istemiyorum ki" dedim. Ancak o yine bana: "Sen halen dünyadasın" dedi, ben de bıraktım. Ancak ben onun güzelliğine öylesine vurulmuşum ki, onu kucaklamak için ikinci kez tekrar elimi uzattım. Bu defa bana dedi ki: "Benden uzak dur, ben, sen henüz dünyadasın, diye seni uyarmadım mı?" dedi. Bu defa ben ona: "Ben dünyadan ne zaman ayrılacağım?" diye sordum. O da bana: "Allah izin verirse akşama iftarını bizimle açacaksın" dedi. Çünkü kendisi oruç tutuyordu. İşte bu sırada uyanıverdim. Gördüğüm rüya bu idi. Allah izin verirse İnşaallahu ben bugün iftarımı orada, onun yanında açacağım, dedi.

Artık bundan sonra Müslümanlar ile Rumlar arasında savaş kızıştı. Said büyük bir yararlılık gösterdi, akşama kadar yılmaksızın, göksünü gelen oklara hedef tutarak savaşmayı sürdürdü. Çünkü o şehit olmayı, bu uğurda ölmeyi istiyordu. Onun bu derece fedakârca savaşmasını gören arkadaşları ona imreniyorlardı. Cesurca öne atılıyor ve ölümden hiç korkmuyordu. Derken

savaşın durmasına az kala ölümcül bir darbe aldı. Arkadaşları hemen onu aldılar. Bu sırada savaş da durmuştu. Rüyasını anlattığı arkadaşı durumu öğrenince hemen oraya koştu, baktı ki arkadaşı Said can çekişiyor. Arkadaşı Said'e, "Ey Said mutlu Ayna ile seni tebrik ederim" diye seslenince, diğer asker arkadaşları ona: "Kimdir ve nedir bu mutlu Ayna?" diye sordular. Arkadaşı Sait'in gördüğü rüyayı anlatmak isteyince, Said, dönüp arkadaşına baktı, dudak hareketleriyle ona, verdiği sözü hatırlattı. Arkadaşı da, Said ruhunu teslim edene dek, onun gördüğü rüyayı kimseye anlatmadı.

Ey kardeşim! İşte samimi iman budur. İşte samimi olarak cenneti ve hurileri istemek budur. Kaldı ki Allah Teala şöyle buyuruyor:

"Siz ve eşleriniz ağırlanmış olarak cennete giriniz." (Zuhruf, 43/70)

Ey kardeşim! İşte bundan dolayı ola ki sen bu dünyada güzel seslilerden insanı kendinden geçiren şarkılar dinlemek istersin. Ve sen kendi kendine, "acaba cennette de insanın aklını başından alan şarkı var mıdır?" diye sorabilirsin.

Ey kardeşim! Orada öyle şarkılar ve sesler var ki şu yaratılmışlar âleminde o kadar güzeli ve manidarı duyulup görülememiştir. Eğer bu sesleri dünyadakiler işitmiş olsalardı, sevinç ve mutluluklarından kendilerinden geçerlerdi. Doğrusu orada bu şarkıları söyleyenler ise iri gözlü hurilerden başkası da değildir. Tirmizi Hz. Ali'den (ra) rivayet ediyor. Hz. Ali demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

"Aslında cennette hurilerin bir araya gelip toplandıkları yerleri vardır. Burada birlikte öyle şarkılar söylerler ki, yaratılmışlar arasında onun benzeri sesler işitilmiş değildir. Onlar şöyle derler: **Biz artık ölümsüz, yok olup gidecek değiliz asla. Bizler yumuşak huyluyuz asla serleşmeyiz. Bizler memnun kalmış olanlarız, hiç kızmayız. Doğrusu ne mutlu bizim olanlara ve ne mutlu bize ki, biz de onun içiniz.**"^{127[8]}

Altıncısı da cennetteki hizmetçiler ve gençler: Yüce Allah, cennet ehlinin hizmetçileri olan gilmanı yani gençleri tanıtırken, onlar için şu ifadeyi söylüyor. Kabuğunda saklı inci gibi gençler... Yüce Allah buyuruyor ki:

"O insanların etrafında öyle ölümsüz genç nedimler dolaşır ki, onları gördüğünde, etrafa saçılıp dağılmış inciler sanırsın." (Tur, 52/19)

Allah Teala, onları güzellikleri ve üstünlükleri sebebiyle onları bize tanıtıyor. Anlatıldığına göre, henüz bebek iken, ergenlik çağına gelmeden müşriklerin ölen çocukları cennette cennet ehlinin hizmetinde çalışacaklardır.

Unutma ki, cennet ehlinin emrinde ve hizmetinde bulunan bu genç nedimler, orada ücret karşılığında çalışan ücretliler değil, aksine onlara aittir ve onların mülkleridir. Cennet ehlinin en alt derecesinde olan bir kimsenin hizmetinde önceki sayfalarda da geçtiği gibi seksen bin genç nedim çalışacaktır. Çünkü Ebu Said Hudri'den Tirmizi tarafından rivayet olunan hadiste buna değinilmişti. Kaldı ki Allah Teala şöyle buyuruyor:

"Hizmetlerine verilmiş, kabuğunda saklı inci gibi gençler etraflarında dolaşırlar." (Tur, 52/24)

Bu gençler sadece cennet ehline hizmet için görev yaparlar. Bunların görevleri ise, cennet ehline yiyecek ve içecek getirip götürmektir, başka değil.

^{127[8]} Tirmizi, Sıfatul cennet, h: 2564. Tirmizi bu garip bir hadistir, demiştir.

Çünkü Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Onlara altın tepsiler ve kadehler dolaştırılır. Orada canlarının istediği, gözlerinin hoşlandığı her şey vardır. Ve kendilerine: Siz orada ebedi kalacaksınız, denilir.” (Zuhuf, 43/71)

“Çevrelerinde, hizmet için ölümsüz gençler dolaşır, Maiyn çeşmesinden doldurulmuş testiler, ibrikler ve kadehlerle. Bu şaraptan ne başları ağrıtılır, ne de akılları giderilir. Onlara beğendikleri meyveler, canlarının çektiği kuş etleri, saklı inciler gibi, iri gözlü huriler, yaptıklarına karşılık olarak verilir.” (Vakıa, 56/17–24)

Yedincisi de cennetteki yiyecek ve içecekler konusudur. Cennet ehlinin cennette yiyecekleri şeyler konusunu yüce Allah zikretmiştir. Bu yiyeceklerin et ve meyvelerden oluştuğunu anlatıyor. Aslında bu iki çeşit yiyecek cennet yiyeceklerinin en lezzetlileridir. Yine Allah Teala, cennet ehlinin yedikleri etler, etlerin en lezzetli olan türüdür. Bu et, kuş etidir. Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Onlara beğendikleri meyveler, canlarının çektiği kuş etleri vardır.” (Vakıa, 56/20–21)

“Onlara canlarının istediği meyve ve etten bol bol verdik.” (Tur, 52/22)

Yine bilesin ki bu yiyecek maddeleri bitip tükenmeyecektir. Cennet ehlinin bu yiyeceklerden ne zaman canı yemek isterse, hemen dünyadaki meyvelerin, sebzelerin ve yiyeceklerine hiçbirine benzemeksizin önlerine konulur. Çünkü bilindiği gibi dünyada iken yaz mevsiminde yetişen ürünler kış mevsiminde bulunamazlar, kış mevsiminde bulunanlar ise yaz mevsiminde ele geçmezler. Oysa cennette böyle bir mevsim ayırımı yoktur. Her an her mevsime ait yiyecekler vardır. Yüce Allah buyuruyor ki:

“Tükenmeyen ve yasaklanmayan, sayısız meyveler içindedirler.” (Vakıa, 56/32-33)

Kim onu burada bu nimetlerden menedebilir ki? Çünkü bütün bunlar Allah'ın mülküdürler. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Onlar: Bize verdiği sözde sadık olan ve bizi, dilediğimiz yerinde oturacağımız bu cennet yurduna varis kılan Allah'a hamdolsun. İyi amelde bulunanların mükâfatı ne güzelmış! derler.” (Zümer, 39/74)

Bilesin ki cennette her çeşit meyve ve sebze vardır. Kısaca önceden bildiklerin de hiç bilmediklerin de orada vardır. Bunları alıp getirmek için herhangi bir sepete, seleye, fileye gerek olmadığı gibi, gidip yerinden, bağ ve bahçeden koparıp getirmeye de gerek olmaz. Çünkü cennet ürünleri dalından oturduğu yerde üzerine doğru sarkmış bir halde olacaktır. Kişi yatıp uzandığı yerden zahmetsizce onlardan alıp yiyecektir. Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Hepsi de örtüleri atlastan minderlere yaslanırlar. İki cennetin de meyvesinin devşirilmesi yakındır.” (Rahman, 55/54)

Peygamber (as) şöyle buyuruyor: **“O meyvelere ayakta olan da, oturan da ve yan üzeri uzanıp yatmış olanda yetişir.”** Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Cennet ağaçlarının gölgeleri, üzerlerine sarkar, kolayca koparılabilen meyveleri istifadelerine sunulur.” (İnsan, 76/14)

“Meyveleri sarkmış olarak...” (Hakka, 69/23)

Yine unutma ki cennet ağaçları, dünya ağaçlarına benzemezler. Çünkü

dünyadaki ağaçların kökleri toprakta, dalları ise havadadır. Cennet ağaçları dünyadakilerin tam tersinedir. Çünkü bunların kökleri havada, dalları ise aşağıya doğru sarkık vaziyettedir. Cennet ağaçlarının sadece bir tanesinin gölgesinde binitli olarak bir kişi yüz yıl yürü de yine sonuna ulaşamaz. O gölge öylece sürüp gider.

Tirmizi Enes'ten rivayet ediyor. Enes'in söylediğine göre Resulullah (as) şöyle buyurmuştur:

“Doğrusu cennette öyle bir ağaç var ki, binitli bir kimse onun gölgesinde tam yüz yıl yola devam eder de, yine onun gölgesi bitmez.”^{128[9]} Allah Resulü (as) isterseniz: **“Uzamış gölgeler, ... içindedirler.”** (Vakıa, 56/30) ayetini okuyun buyurdu.

Belki sen diyebilirsin ki, eğer sadece bir tek ağacın gölgesinde bir binici gölge sona ermeksizin tam yüzyıl devam edecektir. Bu durumda bu kişi cennetin tüm ağaçlarının meyvelerinden nasıl yiyebilecek, buna nasıl güç yetirebilecek ki?

Kardeşim! Bilmelisin ki, cennet ağaçları adeta birbiriyle sarmaş dolaş olmuş gibi iç içedirler. Dolayısıyla verdikleri tüm ürünler senin yanbaşında veya başının üzerinde olacaktır. Allah Teala şöyle buyuruyor: **“İki cennet de çeşit çeşit ağaçlarla doludur.”** (Rahman, 55/48) Yani ağaçları birbirleriyle sarmaş dolaş olmuş olarak, demektir.

Sekizincisi de cennetteki giysiler ve süslerdir.

Aslında cennet ehlinin cennetteki giysileri ipektendir ama bu ipek dünyadaki ipekle asla kıyaslanamaz. Çünkü dünyadaki ipek ipekböceğinden elde olunur. Oysa oradaki ipek ise, bunlar yüce Allah'ın özel olarak yarattığı kumaşlardır. Cennet ehlinin her birinin cennet giysilerinden yetmişer elbisesi olacaktır ama bunlardan hiçbirinin rengi diğerine benzemeyecektir. Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Üzerlerinde yeşil ipekten ince ve kalın elbiseler vardır, gümüş bilezikler takmışlardır. Rableri onlara tertemiz bir içki içirir.” (İnsan, 76/21)

Bu giysiler hiç eskimezler, durdukça da güzellikleri artar. Erkekler başlarına, incilerle bezenmiş taçlar giyerler. Nitekim Tirmizi Ebu Hureyre'den (ra) rivayet ediyor. Ebu Hureyre diyor ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Cennet ehli cennete tüysüz ve kılsız ve doğuştan sürmeli olarak, gençlikleri kaybolmamak ve elbiseleri de eskimemek üzere gireceklerdir. Başları üzerinde taçlar olacaktır. İncilerle süslü taçlarının üzerindeki her bir inci doğu ile batı arasını aydınlatacak derecede parlar.”^{129[10]} Cennet kadınlarına gelince bunlar da başlarına başörtüsü takmış olacaktırlar.

Senin de öğrendiğin gibi Peygamber (as), cennet kadınlarının başörtülerinin dünyadan ve dünyadaki her şeyden daha değerli olduğunu belirtmişti.

Cennet ehlinin ziynet ve süslerine gelince, bunlar da bileziklerden ve benzeri süslerden oluşacaktır. Bunlardan Firdevs ve Adn cennetlerinde bulunan kadınların süsleri altından olacak ve altın ile süsleneceklerdir. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

^{128[9]} Tirmizi, Sıfatul cenne, h:2623. Hadis sahihtir.

^{129[10]} Tirmizi, Sıfatul cenne, h: 2539/2662. Bap: 8. Tirmizi, hadis için Hasen Ğariptir demiştir.

“Bunlar orada altın bileziklerle ve incilerle bezenirler.” (Hac, 22/23)

Huld ve Me’va cennetinde olanların süs ve ziynetleri ise gümüşten dir. Çünkü Allah Teala şöyle buyurmaktadır:

“Gümüş bilezikler takınmışlardır. Rableri onlara tertemiz bir içki içirir.” (İnsan, 76/21)

Tirmizi Sa’d b. Ebu Vakkas’tan (ra) rivayet ediyor. Demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Eğer cennet ehlinen olan biri şöyle dünyaya bir baksa, bilezikleri ortaya çıkıp gözükse, bundan dolayı tıpkı güneşin ışığı yanında yıldızların sönük kaldıkları gibi, güneş de bu süslerin parlaklığı yanında sönük kalır.”^{130[11]}

Ey kardeşim! İşte cennet budur. Eğer bir de cennettekilerin durumundan ve orada ne tür nimetler içinde bulduklarından soracak olursan, -özellikle senin ve Müslümanların onlardan olmalarını dilerim-, hepsi de cennete girdiklerinde genç olarak gireceklerdir. Öldüklerinde yaşları her ne olursa olsun, ister yaşlı olarak ve ister çocuk olarak ölmüş olsunlar hiç fark etmeyecek, hepsi de aynı yaşta olarak cennete gireceklerdir. Yaşları Otuz civarında olacak, boyları da atamız Âdem’in (as) boyunca olacaktır.

Tirmizi Ebu Said Hudri’den (ra) rivayet ediyor, demiş ki Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“İster küçük yaşta ölmüş olsunlar, ister yaşlandıklarında ölmüş olsunlar cennet ehlinin yaşları otuza getirilecektir. Ebedi olarak hep bu yaşta olacaklardır. Nitekim cehennem ehlinin de yaşları böyle olacaktır.”^{131[12]}

Buhari, Müslim ve Tirmizi Ebu Hureyre’den rivayet etmişlerdir. Ebu Hureyre (ra) demiş ki, Allah Resulü (as) şöyle buyurdu:

“Cennete girecek olan ilk gurubun yüzünün parlaklığı adeta ayın dolunay gecesindeki gibi parlak olacaktır. Tükürmeyecekler, sümürmeyecekler, büyük ve küçük abdeste çıkmayacaklardır. Cennetteki kapları altından, tarakları altın ve gümüşten, buhurdanlıkları ödağacındandır, terleri de misk gibi kokacaktır.”^{132[13]}

Allah Resulü (as) şöyle buyuruyor: “Cennete girecek olan ilk zümrenin yüz aydınlığı, ayın dolunay gecesindeki aydınlığı gibi olacaktır. İkinci zümre ise, gökteki yıldızlar içinde en güzel parlayanın parlaklığında olacaktır. Cennet ehlinen olanların her birisinin ikişer eşi olacaktır.”^{133[14]}

Nitekim orada artık ölmeyecekler, yaşlanmayacaklar, beden güçlerinden bir şey kaybetmeyecekler, hastalanmayacaklar, üzüntü duymayacaklar ve yorgunluk nedir bilmeyeceklerdir. Aralarında herhangi bir düşmanlık, kin, öfke, haset, çekişme ve tartışma da olmayacaktır. Aksine hepsi birbirlerini seven kardeşler olacaklardır. Nitekim yüce Allah şöyle buyuruyor:

“İlk tattıkları ölüm dışında, orada artık ölüm tatmazlar. Ve Allah onları cehennem azabından korumuştur (sürekli hayata kavuşmuşlardır).” (Duhan, 44/56)

Yüce Allah onların cennetteki konuşmalarından da şöyle haber vermektedir:

^{130[11]} Tirmizi, sıfatul cenne, h:2538/2661 bap:8 Tirmizi hadis için Çarıptır, demiştir.

^{131[12]} Tirmizi, sıfatul cenne. 2687. Tirmizi hadis için, Çarıptır, demiştir.

^{132[13]} Tirmizi, aynı bölüm, h: 2660. Hadis sahihtir, demiştir.

^{133[14]} Tirmizi, aynı bölüm, h: 2658. Hadis Hasen sahihtir, demiştir.

“Cennette şöyle derler: Bizden tasayı gideren Allah’a hamdolsun. Doğrusu Rabbimiz çok bağışlayan, çok nimet verendir. O Rab ki lütfuyla bizi asıl oturulacak yurda, cennete yerleştirdi. Artık orada bize ne bir yorgunluk dokunacak ne de orada bize bir usanç gelecektir.” (Fatır, 34/34–35)

“Cennette onların altlarından ırmaklar akarken, kalplerinde kinden ne varsa hepsini çıkarıp atarız.” (Araf, 7/43)

Cennette zaman ilerledikçe, onlar dünyadakinin tam tersine daha da bir güzelleşir ve güçlenirler.

Müslim Enes’ten (ra) rivayet ediyor. Dediğine göre Allah Resulü (as) şöyle buyurmuştur:

“Cennette öyle bir Pazaryeri var ki, cennet ehli her Cuma günü gelip burada toplanırlar. Derken bu sırada kuzeyden bir rüzgâr eser de, onların elbiselerine ve yüzlerine cennet kokularını serper. Böylece bu onların güzelliklerine ve cemallerine güzellik ve cemal katar, böylece eşlerine dönerler. Eşleri onlara: Allah’a yemim olsun ki, güzelliğiniz ve cemaliniz fazlasıyla artmış bulunmaktadır, derken kocaları da onlara: Vallahi sizin de aynen öyle fazlasıyla güzelliğiniz ve cemaliniz fazlasıyla artmış bulunmaktadır, derler.”^{134[15]}

Cennet ehlinin kavuşacağı en büyük nimet, ikramı bol olan Allah’ın yüzüne bakmaları olacaktır. Nitekim Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Yüzler vardır ki, o gün ışıl ışıl parılayacaktır. Rablerine bakacaklardır, onu göreceklerdir.” (Kıyame, 75/23–24)

“Güzel davrananlara daha güzel karşılık, bir de fazlası vardır.” (Yunus, 10/26)

Burada geçen “daha güzel karşılık” ifadesinden kasıt cennettir. “Bir de fazlası vardır” ifadesinden kasıt ise, ikramı bol olan Allah’ın yüzüne bakmaktır. Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Orada kendileri için diledikleri her şey vardır. Katımızda dahası da vardır.” (Kaf, 50/35)

Yine bu ayette de yer alan, “dahası da vardır” ifadesinden kasıt, İkrâmı bol olan Allah’ın yüzüne bakmaktır. Allah Teala’nın onlardan razı olması hasebiyle rızasıyla tecelli etmesi, onlar için aradaki perdeleri ortadan kaldırması ile hemen hepsi Allah’ın huzurunda secdeye kapanacaklardır. Yüce Allah kendilerine: “Kaldırın başlarınızı ey kullarım! Çünkü ibadet dönemi dünyada kaldı. Siz şu anda ödüllendirme yurdundasınız” diye buyuracaktır. Nitekim Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Onlara denir ki: Geçmiş günlerde işlediğiniz iyi amellerinize karşılık, afiyetle yeyin, için.” (Hakka, 69/24)

Cennette namaz, oruç, cünüplükten yıkanma ve benzeri manada ibadetler yoktur. Aksine orada sadece Allah’a hamdetmek ve onu övmek vardır. Onlar orada:

“Onlar: Bize verdiği sözde sadık olan ve bizi, dilediğimiz yerinde oturacağımız bu cennet yurduna varis kılan Allah’a hamdolsun. İyi amelde bulunanların mükâfatı ne güzelmiş! derler.” (Zümer, 39/74)

^{134[15]} Müslim, Cennet, h:2833/13

“Cennette şöyle derler: Bizden tasayı gideren Allah’a hamdolsun. Doğrusu Rabbimiz çok bağışlayan, çok nimet verendir.” (Fatır, 35/34)

“Ve onlar derler ki: hidayetiyle bizi bu nimete kavuşturan Allah’a hamdolsun! Allah bizi doğru yola iletmeseydi kendiliğimizden doğru yolu bulacak değildik.” (Araf, 7/43)

Melekler bu kimselerin ziyaretine gelip selam veririler. Allah Teala buyuruyor ki:

“Melekler de her kapıdan onların yanlarına varacaklardır. Melekler onlara: Sabrettiğinize karşılık size selam olsun! Dünya yurdunun sonu cennet ne güzeldir, derler.” (Ra’d, 13/23–24)

“Orada birbirleriyle karşılaştıkça söyledikleri selamdır. Onların dualarının sonu da şudur: Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur.” (Yunus, 10/10)

“Orada boş bir söz ve günaha sokan bir laf işitmezler. Söylenen yalnız, selam, selamdır.” (Vakıa, 56/25–26)

“Onlar orada ne boş bir lakırdı, ne de boş yalan işitirler.” (Nebe, 78/35)

Ancak cennet ehli cennette dünyada işlediklerini hatırlarlar. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Cennettekiler birbirlerine dönüp sorarlar: Derler ki: Daha önce biz, aile çevremiz içinde bile ilahi azaptan korkardık. Allah bize lütfetti de bizi vücudun içine işleyen azaptan korudu. Gerçekten biz bundan önce Ona yalvarıyorduk. Çünkü iyilik eden, esirgeyen ancak odur.” (Tur, 52/25–28)

Bilmelisin ki, cennet ehli, cehennem ehlini gördükleri gibi, cehennem ehli de cennet ehlini görürler. İşte bu karşılıklı göre olayı, cennet ehlinin nimet içinde olmalarının değerini ve önemini daha da artırır, ateştekilerin de azaplarını artırır. Çünkü cennet ehli, cehennem ehlini ve azaplarını görünce, şu gerçeğin farkına varabileceklerdir. Eğer Allah kendilerini cennete koymamış olsaydı bile, sırf cehennem ateşinden ve azabından Allah’ın onları kurtarmış olması bile onlar için en büyük nimet olacaktı. Aynı şekilde cehennem ehlini de Allah ateşe sokmasaydı bile, cennet ehlini ve onların içinde buldukları nimeti görmeleriyle, bundan mahrum olmanın da büyük bir azap olacağını göreceklerdi. İşte bu bile onların hasretini ve azabını artıracaktır.

Bir de kendileri için hazırlanmış olan yerlerin cennet ehline kaldığını gördüklerinde daha da perişan olacaklardır. Çünkü onlar bunu elde edecekleri amelleri işleme imkânları varken bunu yapmamışlardı. Belki de şu anda içinde azap gördükleri ateşe onlar girecekti ama onlar, amelleri sayesinde kendilerini o ateşten kurtardılar. Çünkü cennetliklerle cehennemlikler arasındaki engel veya perde öylesine şeffaftır ki, birbirlerini görmeye engel olmamaktadır. Hatta cennet ehli ile cehennemlikler birbirlerine konuşabileceklerdir de. Kaldı ki Allah Teala şöyle buyurmaktadır:

“Cennet ehli cehennem ehline: Biz Rabbimizin bize vaat ettiğini gerçek bulduk, siz de Rabbinizin size vaat ettiğini gerçek buldunuz mu? diye seslenir. ‘Evet’ derler. Ve aralarında bir çağrıcı, Allah’ın laneti zalimler üzerine olsun! diye bağırır.” (Araf, 7/44)

“Cehennem ehli, cennet ehline: Suyunuzdan veya Allah’ın size verdiği rızıktan biraz da bize verin! diye seslenirler. Onlar da: Allah bunları

kâfirlere haram kılmıştır, derler.” (Araf, 7/50)

İşte böylece cennet ehli cehennem ehline laf atar ve onlara dünyada iken yaptıklarını, kafirliklerini ve ahiret gününe inanmamalarını hatırlatırlar. Yüce Allah cennet ehlinde söz ederek buyuruyor ki:

“İşte o zaman birbirlerine dönerek dünyadaki hallerini soracaklar. İçlerinden biri: Benim, bir vardı, der. Derdi ki: Sen de dirilmeye iman edenlerden misin? Biz ölüp kemik, sonra toprak haline geldiğimiz zaman diriltiğimiz cezalandırılacak mıyız? O zat, dünyada geçmiş olan hadiseyi bu şekilde anlattıktan sonra Allah Teala orada bulunanlara: Siz işin gerçeğine vakıf mısınız? dedi. İşte o zaman konuşan baktı, arkadaşını cehennemde ortasında gördü. Yemin ederim ki, sen az daha beni de helak edecektin. Rabbimin nimeti olmasaydı, şimdi ben de cehenneme getirilenlerden olurum, dedi. Birinci ölümümüz hariç, bir daha biz ölmeyecek ve bir daha azap görmeyecek değil miyiz?” (Saffat, 50–59)

“Münafık erkeklerle münafık kadınların, müminlere: Bizi bekleyin, nurunuzdan bir parça ışık alalım, diyeceği günde kendilerine: Arkanıza dönün de bir ışık arayın! denilir. Nihayet onların arasına, içinde rahmet, dışında azap bulunan kapılı bir sur açılır. Münafıklar onlara: Biz sizinle beraber değil miydik? diye seslenirler. Müminler de derler ki: Evet ama, siz kendi başınızı belaya soktunuz; fırsat beklediniz, şüpheye düştünüz ve kuruntular sizi aldattı. O çok aldatan şeytan sizi, Allah hakkında bile aldattı. Nihayet Allah’ın emri gelip çattı.” (Hadid, 57/13–14)

Cennet ehli cehennem ehliyle konuşurlarken, onlara kendilerini cehenneme sokan şeyin ne olduğunu sorarlar. Nitekim yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Ancak amel defterleri sağdan verilen sağdakiler bakla. Onlar cennetler içindedir. Günahkârlara: Sizi şu yakıcı ateşe sokan nedir? diye uzaktan uzağa sorarlar. Onlar şöyle cevap verirler: Biz namaz kılanlardan değildik, yoksulu doyurmuyorduk. Batıla dalanlarla birlikte dalıyorduk. Ceza günün de yalan sayıyorduk. Sonunda bize ölüm gelip çattı.” (Müddessir, 74/39–47)

İşte cennet ehli ile cehennem ehli arasında böyle uzaktan uzağa karşılıklı konuşmalar olacaktır. Ne mutlu cennet ehline! Yazıklar olsun cehennem ehline! İşte sözünü ettiğimiz bu cennetleri yüce Allah inanan takva sahibi kulları için hazırlamıştır. Evet, bütün cennetler hep iman edenler içindir. Ola ki tüm bu açıklamalardan sonra şöyle diyebilirsin:

Öyleyse işlediğim zaman beni cennete koyacak ameller nelerdir? Firdevs ve Adn cennetlerine girebilmem için neler yapmam icap ediyor. Ki bu iki cennet altından saraylarla doludur.

Ey kardeşim! Bilmelisin ki, cennete giden yol, aslında Allah'ın kendileri için kolay kıldığı kimseler adına bu öyle zor bir yol değildir. Çünkü bu yol salih amel işlemekten geçer ve temeli inanmaya dayanır. Zira temeli imana dayanmayan her amel boşunadır, hiçtir. İşte sana bu yolu, seni Firdevs cennetine götürecek olan yolu Kur'an'ı Kerim'den alarak öğreteceğim. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

“Gerçekten müminler kurtuluşa ermişlerdir. Onlar ki, namazlarında huşu içindedirler. Onlar ki, zekâtı verirler Ve onlar ki iffetlerini korurlar, Ancak eşleri ve ellerinin sahip olduğu cariyeler hariç. Bunlarla ilişkilerden dolayı kınanmış değillerdir. Şu halde, kim bunun ötesine gitmek isterse, işte bunlar, haddi aşan kimselerdir. Yine o müminler ki, emanetlerine ve ahitlerine riayet ederler Ve onlar ki, namazlarına devam ederler. İşte, asıl bunlar varis olacaklardır; Evet Firdevs'e varis olan bu kimseler, orada ebedi kalıcıdırlar.” (Müminun, 23/1–11)

Ey kardeşim! İşte Firdevs cennetini elde etmenin yolu budur. Kim bu yola baş koyarsa, yol onu Firdevs'e götürür. Allah bizi ve seni, hepimizi bu uğurda ameller işlemeye muvaffak kılsın.

Şimdi de sana Adn cennetine giden yolu göstereyim. Nitekim bunun da açıklaması Kur'an'ı Kerim'den yapılacaktır. Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Ey iman edenler! Sizi acı bir azaptan kurtaracak ticareti size göstereyim mi? Allah'a ve Resulüne inanı, mallarınızla ve canınızla Allah yolunda cihad edersiniz. Eğer bilerseniz, bu sizin için daha hayırlıdır. İşte bu takdirde O, sizin günahlarınızı bağışlar, sizi zemininden ırmaklar akan cennetlere, Adn cennetindeki güzel meskenlere koyar. İşte en büyük kurtuluş budur.” (Saff, 61/10–11)

İşte Adn cennetine götüren ameller de bunlardır. Allah'a iman, Resulüne iman ve Allah yolunda mal ve can ile cihad etmektir.

Ey kardeşim! Bilmelisin ki, Bizden önce geçen salih selefimiz bu yolu öğrendiklerinde hemen bu yolda çalışmaya girişmişler, cennetin nasıl bir yer olduğunu, fiyatının ne olduğunu öğrendiklerinde ise, hemen bunun değerini sunma gayretine düştüler. Sonunda istediklerini elde edebildiler. Her şeyden münezzeh olan Allah'ın rızasını kazanmaya koyuldular. Cennete gidebilmek için de mallarını ve canlarını ortaya koydular. Kaldı ki yaptıkları bu alışverişte de samimi ve dürüst davrandılar. Allah Teala şöyle buyuruyor:

“Müminler içinde Allah'a verdikleri sözde duran nice erler var. İşte onlardan kimi, sözünü yerine getirip o yolda canını vermiştir; kimi de şehitliği beklemektedir. Onlar hiçbir şekilde sözlerini değiştirmemişlerdir.” (Ahzab, 33/23)

Bunun en büyük örneğini Umeyr b. Humam Bedir gazvesinde göstermiştir. Allah Resulü'nün Müslümanları savaşa teşvik ettiği şöyle buyurduğu: “Muhammed'in varlığı elinde olan Allah'a yemin ederim ki, Kim bugün sabır göstererek, mükafatını da Allah'tan bekleyerek geri kaçmaksızın düşman üzerine saldırır ve bu uğurda öldürülür, şehit edilirse Allah onu ancak cennete koyar” diye buyurduğu bir esnada Umeyr b. Humam hemen ayağa kalkar, elinde de yemeye çalıştığı birkaç hurma bulunmaktadır. Der ki: “Ey Allah'ın Resulü! Benimle cennet arasında –müşrikleri göstererek ve kas ederek- yalnızca şunların

beni öldürmeleri, şehit düşürmeleri var öyle mi?” Peygamber (as) de, evet, öyledir, buyurur. Hemen yemekte olduğu elindeki hurmaları fırlatır ve: “Ben bu hurmaları bitirene dek, bekleyecek olursam, bu demektir ki ben, dünyaya daha düşkünüm” der. Hemen öne atılır ve şehit düşene dek savaşıır.”^{135[1]}

Bu ve benzeri kişiler Hz. Peygamberin sahabesi arasında sayıca oldukça fazladırlar. İşte samimi ve dürüst imanın örneğini gördük. Bu öyle bir akdedir ki, bir daha sarsılmamak ve çıkmamak üzer gönülde yer etmiştir.

Ahiret günü, cennet ile cehennem hakkında bu açıklamalardan sonra belki sen kendi kendine sorar ve dersin ki: Acaba cennet nerede olacak ve cehennem nerede bulunacak?

Ey kardeşim! Kimi önemsiz ve bir temeli olmayan basit kitaplara sunulan ve sırf İslam aleyhine birtakım tuzaklar peşinde olanların yazdığı eserlerde görülen bilgilere gelince, bu tür kitaplarda, cennet yedi kat gökte ve cehennem de yedi kat yerin dibindedir gibi bilgilere kanmayasın. Çünkü bunların aslı ve astarı yoktur, sahih bir dayanakları da yoktur.

Gök ondan bir parça olmamasına rağmen nasıl olur da cennet gökte olabilir? Nasıl olur da cehennem yerde olabilir? Çünkü yeryüzü ve içinde var olan her şey cehennem ateşine atılsa adeta çöle atılmış bir halka kadar olur.

Bu konuda söylenebilecek en gerçekçi cevap, cennetin de cehennemin de göklerle yerin dışında olduklarıdır. Gökler dürüldüğünde, yeryüzü bir başkasıyla değiştirildiğinde, gökler ve yer ve bu ikisinde var olan her şey yok olduklarında, işte o zamanda cennet ve cehennem ortaya çıkar. Ahiret belirir. Bir de göreceksin ki daha önce yaşadığın kâinatın dışında ondan çok daha geniş bir başka kâinat. Bir de göreceksin bambaşka bir dünya ve yaratılış. Bunun hakikatini de sadece Allah bilir. Nitekim yüce Allah buyuruyor ki:

“Ve sisi bilmediğiniz bir âlemde tekrar var edelim, diye ölümü takdir ettik.” (Vakıa, 56/61)

Bunun örneğini şöyle açıklayabiliriz. Sen henüz annenin rahminde bir cenin iken, orada da sen hareket ediyordun, gıdanı alabiliyordun, büyüyüp geliyordun. Buna rağmen sen, o bulunduğun yerden ve dünyadan daha büyük ve daha geniş bir başka yer olmadığını his ediyordun. Var sayalım ki sen ana rahminde düşünebilen, akledebilen birisin. Eğer birileri gelip san dese ki, sen buradan çok daha geniş ve rahat bir dünyaya çıkıp gideceksin diye dünyayı tanıtırsa, sen de buradan çıktuktan yani dünyaya geldikten sonra şimdi buna şaşırıp kalmaz mısın? İşte sen dünyada aynen bunun gibisin. Gün gelecek ahirete gideceksin ve onun dünyadan çok daha büyük olduğunu göreceksin.

Çünkü bunu bize bildiren en sadık ve doğru haber veren zattır ki o da alemlerin Rabbi olan Allah’tır, ahiretin Rabbi olan Allah’tır. Onun haber verdiği her şey doğrudur ve vaat ettiği her şey de hakır.

“Allah’tan daha doğru sözlü olan kim olabilir ki?”

İşte bunlar benim ahiret günü, cennet ve cehennem hakkında anlatmak istediğim şeylerdir. Cennetlikler cennete, cehennemlikler de cehenneme girdiklerinde, cennet ehli için, “ey cennetlikler! Artık ölüm yoktur” cehennem ehli için de, ey cehennemlikler, artık ölümsüzlük başlamıştır, diye sözü edilen günü anlatmak istedim. İşte bu sırada şunu göreceksin:

^{135[1]} Hâkim, Müstedrek, 3/426. Hâkim, hadis sahihtir, demiştir.

“Melekleri görürsün ki, Rablerine hamd ile tesbih ederek Arş’ın etrafını kuşatmışlardır. Artık aralarında adaletle hükmolunmuş ve âlemlerin Rabbi olan Allah’a hamdolsun, denilmiştir.” (Zümer, 39/75)

Salât ve selam efendimize, bize şefaata getirecek salat ve selam ile selam olsun. Çocukların ve malın fayda vermediği Allah’a sadece selim kalp ile gelenin fayda sağladığı o günde bize şefaatinin sağlayacak salât ve selam sana.

Hamd âlemlerin Rabbi Allah’adır.

Allah’ın yardımı ve izniyle “Ahiret Günü” adlı kitap sona erdi.

i